

Broj 4/2015. - Godina CXXIX - Sarajevo

VRHBOSNA

Službeno glasilo Vrhbosanske nadbiskupije

GODINA MILOSRĐA

VRHBOSNA - Službeno glasilo Vrhbosanske nadbiskupije

Izdavač:

Vrhbosanska nadbiskupija
Kaptol 7, BiH - 71000 Sarajevo

Nakladnik:

Medijski centar Vrhbosanske nadbiskupije

Odgovara:

Vinko kardinal Puljić
vrhbosanski nadbiskup

Glavni urednik:

Mladen Kalfić, kancelar

Grafička obrada:

MCVN

Tisak:

Suton - Široki Brijeg

Sadržaj

BOŽIĆNA PORUKA

Novorođeno Božićno dijete izvor radosti 307

SVETA STOLICA

Poruka Svetog Oca Franje za 31. Svjetski dan mladih 2016. 309

Poruka Svetog Oca za Svjetski dan selilaca i izbjeglica 2016. 313

Poruka Svetog Oca Franje za 24. svjetski dan bolesnika 2016. 315

“Međureligijska” opća audijencija u prigodi 50. obljetnice koncilske deklaracije

“Nostra aetate” 317

Papina kateheza na općoj audijenciji u srijedu 18. studenoga 2015. - Apeli Svetog Oca 319

Papa: Odgoj uvijek ima biti uključujući, a u katoličkim školama ne smije biti prozelitizma 321

CCEE

Susret biskupa i savjetnika zaduženih za medije njemačkog govornog područja 323

Susret komisije Caritas in veritate s katoličkim socijalnim europskim organizacijama 324

BK BIH

Vojni biskup u BiH mons. Tomo Vukšić na Biskupskoj sinodi 326

Poslanica biskupa BK BiH u povodu Godine božanskog milosrđa 327

Priopćenje sa 65. redovitog zasjedanja Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine 329

Dan caritasa - poruka u duhu godine Milosrđa 331

IZ VRHBOSANSKE NADBISKUPIJE

Održana sjednica Svećeničkog vijeća Vrhbosanske nadbiskupije 333

Održana sjednica Pastoralnog vijeća Vrhbosanske nadbiskupije 334

Dekanska konferencija Vrhbosanske nadbiskupije 335

Uspjeh na Seminaru za ovlast isповijedanja 2015. 336

Ovlast isповijedanja 339

Poziv na sjednicu 29. listopada 2015. 340

Upute svim svećenicima povodom godine Božanskog milosrđa 340

Čini kažnjivi cenzurama 341

Ovlast za binacije i trinacije u 2016. godini 343

Prijepis matica i crkvenih računa za 2015. godinu 344

Prve subote u mjesecu Molitveni dan za duhovna zvanja 344

Međunarodni molitveni dan mira 345

B O G O J A V L J E N J E - Papinsko misijsko Djelo svetog Djetinjstva 346

Molitvena osmina za jedinstvo kršćana 346

Molitveni dan za mir u BiH 347

Dan posvećenoga života - Prikazanje Gospodinovo u hramu - Svijećnica 347

Dan života 348

Međunarodni dan bolesnika i zdravstvenih radnika 349

Posti nemrs u 2016. godini 349

Nedjelja solidarnosti 350

Obnova svećeničkih obećanja i posveta ulja 350

Statistički podaci za 2015. godinu 351

Susret župnika po dekanatima-arhiđakonatima u 2016. godini 351

XIX. Susret ministranata 352

Duhovne vježbe za svećenike u 2016. godini 352

Susret animatora liturgijskog pjevanja	353
Papin dan	353
Kvatre u 2016. godini	354
XXII. Sabor svećenika Vrhbosanske nadbiskupije	354
Okružno pismo prigodom Godine milosrđa	355
Krizme u 2016.	357
Imenovanja i premještaji	358
Dozvole	359
Povelja o Blagoslovu Kamena Temeljca i Blagoslovu Crkve u župi Uznesenja BDM - Haljinići	359
Kronika nadbiskupa Vinka kard. Puljića	360

PRILOZI

Govor kardinala Puljića na skupu Vijeća Europe o razmjeni religijske dimenzije međukulturalnog dijaloga	372
Pozdravna riječ kardinala Puljića Svetom Ocu kao zahvala za pohod u Sarajevo	374
Stradanje katolika Vrhbosanske nadbiskupije tijekom Drugog svjetskog rata i poraća – potreba njihovog popisa	374
Propovijed kardinala Puljića na hodočašću u Mariji Bistrici	385
Propovijed kardinala Puljića u Centru za mlade “Ivan Pavao II.”	387
Propovijed kardinala Puljića na Bobovcu	388
Popis bogoslova Vrhbosanskog bogoslovnog sjemeništa - ak. 2015/2016. godine	390
Popis bogoslova Nadbiskupijskog misijskog međunarodnog sjemeništa „Redemptoris Mater“ Vogošća - ak. 2015./2016. godine	391
Popis sjemeništara 2015./2016.	392

BILJEŽIMO

10. hodočašće vjernika Vrhbosanske i Banjolučke biskupije u Mariju Bisticu	393
Proslavljen Dan Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Sarajevu	393
Proslavljen XIV. Molitveni dan za Domovinu i XII. Hodočašće Oružanih i redarstvenih snaga BiH	396
Svečana akademija u povodu 125. obljetnice utemeljenja Družbe sestara Služavki malog Isusa	397
Kardinal Puljić zaredio petoricu svećeničkih kandidata za đakone Vrhbosanske nadbiskupije	399

IZ KORESPONDENCIJE

Izraz sućuti kardinala Puljića pariškom nadbiskupu kardinalu Vingt-Trois povodom terorističkog napada	402
Zahvala pariškog nadbiskupa kard. Vingt-Trois kardinalu Puljiću za duhovnu blizinu poslije terorističkog čina u Parizu	403
Prijevod pisma kardinala Andre Vingt-Trois	404
Molba za poticaj u Godini Božanskoga milosrđa	405
Djela milosrđa u spisima sluge Božjeg Josipa Stadlera	406

NAŠI POKOJNICI

Vlč. Marijan Perić	407
--------------------------	-----

DODATAK

Imendanski kalendar 2016.	409
--------------------------------	-----

Novorođeno Božićno dijete izvor radosti

Opet nam dođe Božić, izvor radosti vjere. Spremali smo svoja srca i svoje duše da ta radost Božića istinski zahvati naše biće. Zato si pružamo ruke čestitajući jedni drugima, želeći podijeliti radost vjere, jer nam se Bog rodio kao malo dijete i postao jedan od nas. Svojim rođenjem očitovao nam je tu Božansku ljubav koju ima prema čovjeku, kako zapisa sv. Pavao: „Pojavila se doista milost Božja, spasiteljica svih ljudi; odgojila nas da se odrekemo bezbožnosti i svjetovnih požuda te razumno, pravedno i pobožno živimo u sadašnjem svijetu“ (Tit 2,11-12).

Otvoriti se Milosrđu

Čovjeku današnjice potrebna je ta poruka radosti i nade, koja kaže da nam se Bog daruje svojim milosrđem i prašanjem, da nas grli svojom ljubavlju. Zato je anđeo i poručio pastirima: „Ne bojte se! Javljam vam blagovijest, veliku radost za sav narod!“ (Lk 2,10).

Papa Franjo nas poziva da se otvorimo tom Božjem milosrđu, posebno u ovoj Godini Božanskog milosrđa, kako bismo iskusili tu Božju blizinu te sebi i svojoj društvenoj sredini ponovo vratili povjerenje u život.

U tome iščitavamo istinu da čovjek nije sam na životnom putu, iako se izgubi Bog ga traži. Bog dolazi u susret da nas nađe. „Bog je uvijek predstavljen u evanđelju kao pun radosti, napose kada oprašta. U njemu nalazimo srž evanđelja i naše vjere, jer se milosrđe predstavlja kao snaga koja sve pobjeđuje, ispunjavajući srce ljubavlju i donoseći utjehu oprašanjem“ (*Lice Milosrđa*, br. 9).

Nema radosti gdje je mržnja

Doživjeti radost Božića znači skrušenošću otvoriti svoje srce i zadobiti Božje prašanje. Zato se mi kroz vrijeme došašća u jutarnjim satima okupljamo na zornicama, da se što bolje raspoložimo pokorom i postanemo dionici Božjeg milosrđa kroz iskrenu i temeljitu ispovijed. Svjesni smo da nas Isus u molitvi *Očenaša* odgaja kako dionikom Božjeg oprostjenja može biti samo onaj koji i sam prašta. Posebno iznoseći prisposobu o dužnicima (usp. Mt

18,23-35) dodaje: „Tako će i Otac nebeski učiniti s vama ako svatko od srca ne oprosti svome bratu“. Božićna radost ne može zaživjeti tamo gdje je mržnja. Zato je Božić divan događaj pomirenja čovjeka s Bogom i ljudi međusobno. Mržnja i ljubav Božja ne mogu biti pod istim „krovom ljudskog srca“. Zato papa Franjo poručuje: „Isus kaže da milosrđe nije samo djelo Oca, već postaje kriterijem za utvrđivanjem tko su njegova prava djeca“ (LM, br. 9).

Božanska Obitelj okuplja našu zemaljsku obitelj

Prilazeći Božićnim jaslicama uz Isusa vidimo Mariju i Josipa, zapravo Svetu Obitelj. Oni su došli u Betlehem jer je to Davidov grad. Došli su na svoje obiteljsko korijenje. Zato je divni doživljaj kada slavlje Božića okupi brojne obitelji na starim ognjištima, na njihovim korijenjima. Izraz je to (o)čuvanja pamćenja: gdje su rođeni i gdje su svjetlo vjere primili, ali i poruka da budućim pokoljenjima treba ljubav prema rodnome kraju predaka prenijeti i u srce usaditi.

Ujedno je to divno očitovanje da Božanska Obitelj okuplja našu zemaljsku obitelj. I Bog je htio doći čovjeku kroz obitelj. Na sličan način čovjek, rađajući se u obitelji, doživljava svoju prvu školu vjere u kojem ga njišu njegovi roditelji primjerom i djelom.

Život kao hodočašće

U središtu slavlja Božića je Isus kao malo dijete. Pred nama je velika potreba mijenjanja mentaliteta i vraćanja vrijednosti života kao takvoga među prioritete društvenih ljestvica vrijednosti. Prihvatiti život i voljeti ga te odgajati buduća pokoljenja na način da ih se izvede „na pravi put“ jest zapravo hod vjere. Božićno slavlje treba unijeti novu radost života u kojoj bi se svaki čovjek znao i mogao radovati svakom djjetetu kao daru Božjemu. Svaki život jest jedno hodočašće. Na tom hodočašću otkrivamo svjetlo i smisao života u Isusu Kristu. On se izjednačio s djecom govoreći: „I tko primi jedno ovakvo dijete u moje ime, mene prima“ (Mt 18,5).

Tu Božićnu radost priopćili su anđeli pastirima poručujući: „Danas vam se u gradu Davidovu rodio Spasitelj – Krist, Gospodin. I evo vam znaka: naći ćete novorođenče povijeno gdje leži u jaslama“ (Lk 2,11-12).

Sve obnoviti u Kristu

Slaviti Božić znači otkriti čovjeka u njegovu dostojanstvu, kojega je Bog obnovio svojim utjelovljenjem i rođenjem, kako veli zborna molitva na Božić: „Bože, ti si čovjeka čudesno sazdao, a još čudesnije obnovio“.

Uzeli smo kao program pripreve i održavanja naše Nadbiskupijske sinode riječi koje je sveti **papa Pio X.** (1903. – 1914.) upotrijebio prilikom posvete čitavog svijeta Presvetom Srcu Isusovu: „*Instaurare omnia in Christo*“ – „Sve obnoviti u Kristu“. Slavlje Božića treba nam obnoviti srce da se prepoznamo kao djeca Božja; treba obnoviti obitelji u kojima će Božja ljubav biti mjerilo u odnosima među oca, majke i djece; treba obnoviti župske zajednice da predvođeni svojim svećenicima budu hrabri i

vjerni svjedoci te očitovane i darovane Božje ljubavi u Božićnom djetetu; treba nas učiniti graditeljima mira kojega nam Bog daje, kako je papa Franjo poručio prigodom pohoda u Sarajevu 6. lipnja 2015.

Svima nama neka otajstvo Rođenja Isusa Krista umnoži radosnu vjeru i živu nadu u našoj svagdašnjici.

U tom duhu želim Vam čestit Božić. Neka donese utjehu vjere svima koji trpe, koji su izgubili nadu, koji su obespravljani, koji žive na rubu društva i siromaštva. Posebno neka donese radosti maloj djeci kojoj otimaju dječji osmjeh. Neka zavlada pravedni mir u našoj zemlji i u cijelom svijetu. Ta Božićna radost i mir neka Vam donese obilje Božjeg blagoslova u novom 2016. ljetu.

Uz čestitku srdačno Vas pozdravljam i na sve zazivam obilje Božjeg blagoslova!

*Vinko kardinal Puljić,
nadbiskup metropolit vrhbosanski*

“Blago milosrdnima: oni će zadobiti milosrđe!” (Mt 5, 8)

Poruka Svetog Oca Franje za 31. Svjetski dan mladih 2016.

Predraga mladeži,
došli smo do posljednje etape našeg hodočašća u Krakov, gdje ćemo iduće godine, u mjesecu srpnju, zajedno proslaviti 31. Svjetski dan mladih. Na našem dugom i zahtjevnom putu vodile su nas Isusove riječi preuzete iz “Govora na gori”. Taj put smo započeli 2014. razmišljajući zajedno o prvome blaženstvu: “Blago siromasima duhom: njihovo je kraljevstvo nebesko!” (Mt 5, 3). Tema za 2015. bila je: “Blago čistima srcem: oni će Boga gledati!” (Mt 5, 8). U godini koja je pred nama želimo se nadahnjivati riječima: “Blago milosrdnima: oni će zadobiti milosrđe!” (Mt 5, 7).

1. Jubilej milosrđa

S tom temom, SDM 2016. u Krakovu lijepo se uklapa u Svetu godinu milosrđa te postaje tako pravi Jubilej mladih na svjetskoj razini. To nije prvi put da se svjetski susret mladih podudara s jubilejskom godinom. Naime, upravo tijekom Svete godine otkupljenja (1983./1984.) sveti Ivan Pavao II. je po prvi put mlade iz cijeloga svijeta pozvao da se okupe na Cvjetnicu. Zatim, tijekom Velikog jubileja dvijetisućite više od dva milijuna mladih iz oko 165 zemalja svijeta okupilo se u Rimu na proslavi 15. Svjetskog dana mladih. Siguran sam da će Jubilej mladih u Krakovu, kao i u prethodne dvije prigode, biti jedan od najistaknutijih događaja te Svete godine!

Možda se neki od vas pitaju: što je ta Jubilejska godina koja se slavi u Crkvi? Biblijski tekst iz 25. poglavlja Knjige levitskog zakonika, pomaže nam shvatiti što je značio “jubilej” za izraelski narod: svakih pedeset godina u Židova se oglašavala truba (jobel) koja ih je pozivala da se okupe (jobil) na proslavu svete godine, kao vremena pomirenja (jobal) za sve. Tijekom njezina trajanja morali su obnoviti dobre odnose s Bogom, s bližnjim i sa stvorenjima, sve u duhu besplatnosti. Poticalo se, među ostalim, opraštanje dugova, pružanje posebne pomoći onima koji su zapali u bijedu, poboljšavanje odnosa među ljudima i oslobađanje robova.

Isus Krist je došao navijestiti i ostvariti neprolazno vrijeme milosti. On je donosio radostnu vijest siromasima, sužnjima oslobođenje, vid slijepima i slobodu potlačenima (usp. Lk 4, 18-19). U njemu, osobito u njegovu pashalnom otajstvu, najdublji smisao jubileja nalazi puno ispunjenje. Kada Crkva proglašava jubilej u Kristovo ime, svi smo pozvani iskusiti izvanredno vrijeme milosti. Sama Crkva je pozvana pružiti obilje znakova Božje prisutnosti i blizine, te probuditi u srcima ljudi sposobnost gledati na ono bitno. Ova je Sveta godina milosrđa, na osobit način, “vrijeme za Crkvu da ponovno pronade smisao poslanja koje joj je Gospodin povjerio na dan uskrsnuća: biti znak i oruđe Božjeg milosrđa” (Homilija na Prvoj večernjoj Nedjelje Božjeg milosrđa, 11. travnja 2015.).

2. Milosrdni poput Oca

Geslo ovog Izvanrednog jubileja glasi: “Milosrdni poput Oca” (usp. Misericordiae Vultus, 13) i s tim se podudara tema idućeg SDM-a. Pokušajmo zato bolje shvatiti što znači Božje milosrđe.

U Starome zavjetu se koriste razni izrazi kada se govori o milosrđu, od kojih su najznačajniji hesed i rahamim. Prvi, kada se odnosi na Boga, izražava njegovu neumornu vjernost savezu s njegovim narodom kojeg on ljubi i kojemu vječno oprašta. Drugi, rahamim, može se prevesti kao “unutarnji organi”; na poseban način doziva u pamet majčinsko krilo i pomaže nam shvatiti Božju ljubav prema njegovu narodu koja je poput ljubavi majke prema svom djetetu. Ovako nam je predstavlja prorok Izaija: “Može li žena zaboravit’ svoje dojenče, ne imat’ sućuti za čedo utrobe svoje? Pa kad bi koja i zaboravila, tebe ja zaboraviti neću” (Iz 49, 15). Takva ljubav uključuje stvaranje prostora za druge u sebi i sposobnost suosjećati, trpjeti i radovati se s našim bližnjima.

U biblijskom pojmu milosrđa uključena je također konkretnost ljubavi koja je vjerna, besplatna i zna opraštati. U ovom odlomku iz

Hošee imamo predivan primjer Božje ljubavi, koju prorok uspoređuje s ljubavlju oca prema sinu: "Dok Izrael bijaše dijete, ja ga ljubljah, iz Egipta dozvah sina svoga. Al' što sam ih više zvao, sve su dalje od mene odlazili [...] A ja sam Efrajima hodati učio, držeći ga za ruke njegove; al' oni ne spoznaše da sam se za njih brinuo. Užima za ljude privlačio sam ih, konopcima ljubavi; bijah im k'o onaj koji u čeljustima njihovim žvale opušta; nad njega se saginjah i davah mu jesti" (Hoš 11, 1-4). Usprkos sinovu pogrešnom vladanju, koje zavrjeđuje kaznu, očeva ljubav je vjerna. On uvijek oprašta svom raskajanom djetetu. Kao što vidimo, u milosrđu je uvijek uključeno opraštanje; ono "nije neka apstraktna ideja, već konkretna stvarnost kojom on objavljuje svoju ljubav kao ljubav oca i majke koji osjećaju duboku ljubav i privrženost prema svome djetetu. [...] Ona izvire iz dubine bića kao duboki, prirodni osjećaj, satkan od nježnosti i suosjećanja, oprosta i oproštenja" (Misericordiae Vultus, 6).

U Novom zavjetu se govori o Božjem milosrđu (eleos) kao sintezi djela koje je Isus došao izvršiti u svijetu u Očevo ime (usp. Mt 9, 13). Milosrđe našega Gospodine posebno je vidljivo kada se on milostivo priginje nad ljudsku bijedu i pokazuje svoju samilost prema onima koji su potrebiti razumijevanja, ozdravljenja i opraštanja. Sve u Isusu govori o milosrđu. Štoviše, on sâm je milosrđe.

U 15. poglavlju Lukina Evanđelja nalazimo tri prispodobe o milosrđu: o izgubljenom ovci, o izgubljenom drahmi i onu koja je poznata kao prispodoba o "rasipnom sinu". U te tri prispodobe pogađa nas Božja radost, radost koja ga obuzima kada nađe grešnika i oprašta mu. Da, Božja je radost opraštanje! Tu je sažetak cijelog evanđelja. "Svaki je od nas ta izgubljena ovca, ta izgubljena drahma; svaki od nas je onaj sin koji je protratio vlastitu slobodu slijedeći lažne idole, iluzije sreće, i sve izgubio. Ali Bog nas ne zaboravlja, Otac nas nikada ne napušta. On je strpljivi otac, uvijek nas čeka! Poštuje našu slobodu, ali ostaje uvijek vjeran. A kada mu se vratimo, on nas prima kao djecu u svoju kuću, jer nas ne prestaje - ni na trenutak - čekati s ljubavlju. A njegovo srce slavi zbog svakog sina koji se vraća. Slavi jer je on radost. Bog ima tu radost, kada netko od nas grešnika pođe k njemu i traži njegovo opraštenje" (Angelus, 15. rujna 2013.).

Božje milosrđe je veoma stvarno i svi smo pozvani osobno to iskusiti. Kada sam imao sedamnaest godina jednoga sam dana trebao izaći sa svojim prijateljima. Odlučio sam prije toga poći u crkvu gdje sam našao jednoga svećenika koji mi je ulijevao posebno povjerenje i osjetio sam želju da otvorim svoje srce u ispovijedi. Taj susret mi je promijenio život! Otkrio sam da kada otvorimo srce s poniznošću i bez sustezanja, možemo na vrlo konkretan način kontemplirati Božje milosrđe. Osjetio sam sigurnost da me, u osobi toga svećenika, Bog već čekao, i prije nego sam ja učinio prvi korak pošavši u crkvu. Mi ga tražimo, ali on je uvijek ispred nas, uvijek nas traži i prvo on nalazi nas. Možda neki od vas nose neki teret na duši i misle: učinio sam to, to i to... Ne bojte se! On vas čeka! On je otac: on nas uvijek čeka! Kako je lijepo susresti u sakramentu pomirenja Očev milosrdni zagrljaj, otkriti da je ispovjedao nica mjesto milosrđa i pustiti da nas dotakne ta milosrdna ljubav Gospodina koji nam uvijek oprašta!

A ti, dragi mladiću, draga djevojko, jesi li ikada osjetio/la na sebi pogled beskrajne ljubavi, koji se bez obzira na sve tvoje grijeh, ograničenja, pogreške, nastavlja uzdati u tebe i gledati tvoj život s nadom? Jesi li svjestan, jesi li svjesna vrijednosti koju imaš u očima Boga koji ti je iz ljubavi sve dao? Kao što nas uči sveti Pavao: "A Bog pokaza ljubav svoju prema nama ovako: dok još bijasmo grešnici, Krist za nas umrije" (Rim 5, 8). Shvaćamo li doista snagu tih riječi?

Znam koliko vam je križ Svjetskog dana mladih drag. Dar je to svetog Ivana Pavla II. i prati vas na svim vašim svjetskim susretima od 1984. godine. Kolike promjene, kolika prava i istinska obraćenja su se dogodila u životu mnogih mladih u susretu s tim jednostavnim golim križem! Možda ste si postavili pitanje: odakle dolazi ta izvanredna snaga križa? Odgovor je: križ je najrječitiji znak Božjeg milosrđa! Potvrđuje nam da je mjera Božje ljubavi prema čovjeku ljubiti neizmerno! U križu možemo dotaći Božje milosrđe i biti dotaknuti njegovim milosrđem! Želim ovdje podsjetiti na epizodu o dvojici razbojnika koji su bili razapeti uz Isusa: jedan je umišljen, ne smatra se grešnikom, izruguje se Gospodinu. Drugi se naprotiv priznaje grešnikom, obraća se Gospodinu i kaže mu: "Isuse, sjeti me se kada dođ-

eš u kraljevstvo svoje". Isus ga pogleda s beskrajnim milosrđem i odgovori mu: "danas ćeš biti sa mnom u raj!" (usp. Lk 23, 32.39-43). S kojim se od te dvojice poistovjećujemo? S onim koji je umišljen i ne priznaje svoje grijehe? Ili s drugim, koji priznaje da treba Božje milosrđe i svim srcem za to moli? U Gospodinu, koji je dao svoj život za nas na križu, uvijek ćemo naći bezuvjetnu ljubav koja priznaje naš život kao dobro i uvijek nam daje priliku za novi početak.

3. Izvanredna je radost biti oruđa Božjeg milosrđa

Božja nas riječ uči da "blaženije je davati nego primati" (Dj 20, 35). Upravo zato se u petom blaženstvu proglašava milosrdne blaženima. Znamo da je Gospodin nas prvi ljubio. Ali bit ćemo doista blaženi i sretni samo ako uđemo u Božju logiku dara, besplatne ljubavi, ako otkrijemo da nas je Bog beskrajno ljubio kako bi nas učinio sposobnima ljubiti poput njega, bezgranično. Kao što kaže sveti Ivan: "Ljubljeni, ljubimo jedni druge jer ljubav je od Boga; i svaki koji ljubi, od Boga je rođen i poznaje Boga. Tko ne ljubi, ne upozna Boga jer Bog je ljubav. [...] U ovom je ljubav: ne da smo mi ljubili Boga, nego – on je ljubio nas i poslao Sina svoga kao pomirnicu za grijehe naše. Ljubljeni, ako je Bog tako ljubio nas, i mi smo dužni ljubiti jedni druge." (1 Iv 4, 7-11).

Nakon što sam vam u kratkim crtama objasnio kako Gospodin iskazuje svoje milosrđe prema nama, želim vam dati neke sugestije kako mi možemo na konkretan način biti oruđa tog istog milosrđa prema našem bližnjem.

U vezi s tim sjetim se primjera blaženog Piergiorgia Frassatija. On je govorio: "Isus me pohodi svako jutro u pričesti, ja mu uzvraćam posjet na svoj siromašan način, posjećujući siromahe". Piergiorgio je bio mladić koji je shvatio što znači imati milosrdno srce, osjetljivo za one koji su u najvećoj potrebi. Davao im je mnogo više od materijalnog; davao je samoga sebe dajući svoje vrijeme, riječi, sposobnost slušanja. Služio je siromašnima s velikom diskretnošću, nikada ne stavljajući samoga sebe u prvi plan. Doista je činio ono što nam Evanđelje kaže: "Ti, naprotiv, kada daješ milostinju – neka ti ne zna ljevica što čini desnica, da tvoja milostinja bude u skrovitosti. I Otac tvoj, koji vidi u skrovitosti, uzvratit će ti!" (Mt 6, 3-

4). I zamislite, dan prije svoje smrti, teško bolestan, davao je napatke o tome kako pomagati njegovoj braći u potrebi. Na njegovu pogrebu rodbina i prijatelji ostali su začuđeni prisutnošću mnogih, njima nepoznatih siromaha s kojima je mladi Piergiorgio prijateljevao i kojima je pomagao.

Meni se sviđa povezivati evanđeoska blaženstva s 25. poglavljem Matejeva Evanđelja, kada nam Isus predstavlja djela milosrđa i kaže da ćemo na temelju njih biti suđeni. Pozivam vas stoga da ponovno otkrijete tjelesna djela milosrđa: gladna nahraniti, žedna napojiti, siromaha odjenuti, stranca primiti, bolesna dvoriti, utamničena pohoditi i mrtva pokopati. Ne zaboravimo ni duhovna djela milosrđa: dvoumna savjetovati, neuka poučiti, grješnika pokarati, žalosna i nevoljna utješiti, uvr-edu oprostiti, nepravdu strpljivo podnositi i za žive i mrtve Boga moliti. Kao što vidite, biti milosrdan ne znači biti jednostavno "dobra osoba" niti je to puka sentimentalnost. Milosrdnošću se naime mjeri naša vjerodostojnost kao Isusovih učenika, naša uvjerljivost kao kršćana u današnjem svijetu.

Vama mladi, koji ste vrlo konkretni, želim predložiti da u prvih sedam mjeseci 2016. izaberete jedno tjelesno i duhovno djelo milosrđa koje ćete činiti svakoga mjeseca. Neka vas u tome nadahnjuje molitva svete Faustine, ponizne vjesnice Božjeg milosrđa u našem dobu:

"Pomozi mi, Gospodine, da moje oči budu milosrdne, tako da nikada ne budem sumnjičava i ne sudim po vanjštini, već da uvijek znam otkriti ono što je lijepo u duši moga bližnjega i da mu budem od pomoći.

[...] da moje uši budu milosrdne, da budem pozorna na potrebe mojih bližnjih, a ne ravnodušna na njihove boli i jecaje.

[...] da moj jezik bude milosrdan i nikada ne govori loše o drugima, već da za sve ima riječ utjehe i praštanja.

[...] da moje ruke budu milosrdne i pune dobrih djela.

[...] da moje noge budu milosrdne, tako da uvijek hitam bližnjemu u pomoć, ma koliko iscrpljena i umorna bila.

[...] da moje srce bude milosrdno, tako da sudjeluje u svim patnjama bližnjega" (Dnevnik, 163).

Poruka Božjeg milosrđa predstavlja dakle vrlo konkretan i zahtjevan program života jer

uključuje djelovanje. A jedno od najočitijih djela milosrđa, ali koje je možda i najteže provesti u djelo, jest oprostiti onome koji nas je povrijedio, onome koji nam je učinio zlo, onome koga smatramo svojim neprijateljem: "Kako je ponekad teško oprostiti! A ipak, oprostjenje je oruđe stavljeno u naše krhke ruke da bismo postigli radost srca. Odbaciti mržnju, srdžbu, nasilje i osvetu predstavljaju nužne uvjete za sretan život" (Misericordiae Vultus, 9).

Susrećem tolike mlade koji kažu da su umorni od ovoga tako podijeljenog svijeta, u kojem se sukobljavaju pristaše različitih frakcija, u kojem se vode toliki ratovi i gdje ima i onih koji vlastitu religiju koristi kao opravdanje za nasilje. Moramo zamoliti Gospodina da nam udijeli milost da budemo milosrdni prema onima koji su nas povrijedili. Isus je na križu molio za one koji su ga razapeli: "Oče, oprosti im, ne znaju što čine!" (Lk 23, 34). Jedino se milosrđem može prevladati zlo. Pravda je potrebna, u to nema sumnje, ali ona sama nije dovoljna. Pravda i milosrđe moraju ići ruku pod ruku. Kako samo želim da se svi ujedini u zajedničkoj molitvi, koja će izvirati iz dubine svog srca, moleći Gospodina da se smiluje nama i cijelom svijetu!

4. Krakov nas očekuje

Dijeli nas svega nekoliko mjeseci od susreta u Poljskoj. Krakov, grad svetog Ivana Pavla II. i svete Faustine Kowalske, očekuje nas raširenih ruku i otvorena srca. Vjerujem da nas je Božja providnost dovela do toga da slavimo Jubilej mladih upravo ondje, gdje je živjelo to dvoje velikih apostola milosrđa našega doba. Ivan Pavao II. je naslutio da je ovo doba milosrđa. Na početku svoga pontifikata napisao je encikliku *Dives in misericordia*. Tijekom Svete godine dvijetisućite svetom je proglasio sestru Faustinu, ustanovivši također blagdan Božjeg

milosrđa, koji se slavi druge vazmene nedjelje. Godine 2000. je osobno inaugurirao svetište Milosrdnog Isusa, povjerivši svijet Božjem milosrđu, uz želju da ta poruka dopre do svih stanovnika svijeta i ispuni im srca nadom. "Potrebno je zapaliti iskra Božje milosti. Potrebno je svijetu prenositi taj plamen milosrđa. U Božjem će milosrđu svijet naći mir, a čovjek sreću!" (Homilija prilikom posvete Svetišta Božjeg milosrđa u Krakovu, 17. kolovoza 2002.).

Draga mladeži, u krakovskom svetištu posvećenom milosrdnom Isusu, prikazanom na slici koju Božji puk ondje časti, Isus vas čeka. On se uzda u vas i računa na vas! Ima toliko važnih stvari reći svakom od vas... Ne bojte se pogledati ga u oči, koje su pune beskrajne ljubavi prema vama. Pustite da vas zahvati njegov milosrdni pogled, spreman oprostiti sve vaše grijehе, pogled kadar promijeniti vaš život i ozdraviti rane vaših duša, pogled koji je kadar ugасiti duboku žeđ koja prebiva u vašim srcima: žeđ za ljubavlju, mirom, radošću i pravom srećom. Dođite k njemu i ne bojte se! Dođite i recite mu iz dubine svog srca: "Isuse, vjerujem u tebe!". Pustite da vas dotakne njegovo beskrajno milosrđe da uzmognete postati apostoli milosrđa djelima, riječima i molitvama, u našem svijetu ranjenom egoizmom, mržnjom i tolikim očajem.

Nosite baklju Kristove milosrdne ljubavi – o kojoj je govorio sveti Ivan Pavao II. – u sva područja vašeg svakodnevnog života i sve do nakraj svijeta. U tome vas poslanju pratim svojim željama i molitvama. Sve vas povjeravam Mariji Djevici, Majci milosrđa, na ovoj posljednjoj etapi duhovne pripreve za idući SDM u Krakovu, te vas sve od sveg srca blagoslivljam.

*Iz Vatikana, 15. kolovoza 2015.
Svetkovina Uznesenja BDM
Franjo*

Izazov selilaca i izbjeglica. Odgovor Evanđelja milosrđa

Poruka Svetog Oca za Svjetski dan selilaca i izbjeglica 2016.

Draga braćo i sestre!

U buli najave izvanrednog Jubileja milosrđa podsjetio sam da "postoje trenuci u kojima smo pozvani još snažnije usmjeriti svoj pogled na milosrđe, kako bismo sami postali djelotvornim znakom Očeva djelovanja" (*Misericordiae Vultus*, 3). Bog u svojoj ljubavi želi doprijeti do svih i svakoga. Oni koji prihvaćaju Očev zagrljaj postaju raširene ruke i zagrljaje da svatko uzmogne spoznati da je ljubljen i da se osjeća kao "kod kuće" u jednoj ljudskoj obitelji. Bog svoju očinsku brigu proteže na sve, poput pastira koji brine za svoje stado, ali je posebno osjetljiv na potrebe ranjene, umorne ili bolesne ovce. Isus Krist nam je predstavio Oca kao onoga koji se priginje nad čovjekom pritisnutim tjelesnom ili duhovnom bijedom i, što se ovaj u težem stanju nalazi, to se Božje milosrđe pokazuje plodonosnijim.

U naše doba migracije su u cijelom svijetu u stalnom porastu. Izbjeglice i ljudi koji bježe iz svojih domova predstavljaju izazov za pojedince i zajednice, kao i njihov tradicionalni način života, i katkad uzdrmajaju kulturni i društveni horizont s kojim se susreću. Oni su sve češće žrtve nasilja i siromaštva, napuštajući svoje domove postaju plijenom trgovaca ljudima na svom putovanju prema snu o boljoj budućnosti. Ako, zatim, prežive zloporabe i protivštine, suočavaju se sa stvarnošću u kojoj vlada prikrivena sumnja i strah. Na kraju, nerijetko se susreću s pomanjkanjem jasne i praktične politike koja regulira prihvat migranata i predviđa kratkoročne i dugoročne programe integracije, uz poštivanje prava i dužnosti svih. Danas, više no u prošlosti, Evanđelje milosrđa potresa naše savjesti, sprječava nas da se mirimo s patnjom drugih i ističe odgovore koji se temelje na bogoslovnim krepostima vjere, nade i ljubavi, koji svoj praktični izraz nalaze u duhovnim i tjelesnim djelima milosrđa.

U svjetlu tih činjenica, odlučio sam da Svjetski dan selilaca i izbjeglica 2016. bude posvećen temi: "Izazov selilaca i izbjeglica. Odgovor Evanđelja milosrđa". Migracijski valovi sa-

da su postali duboko ukorijenjena stvarnost i prvi problem koji se nameće tiče jest ponuditi rješenje za tu izvanrednu situaciju kroz programe koji će uzeti u obzir uzroke migracijâ, promjene koje one sa sobom nose i njihov utjecaj na strukturu i izgled društava i narodâ. Svijet se svakodnevno suočava s tragičnom sudbinom milijuna muškaraca i žena kao posljedicom izbijanja neprihvatljive humanitarne krize u različitim dijelovima svijeta. Ravnodušnost i šutnja postaju suučesništvo kada pasivno promatramo ljude koji umiru od gušenja, gladi, nasilja i brodoloma. Bile velike ili male, to su uvijek tragedije čak i kada je u njima izgubljen samo jedan ljudski život.

Migranti su naša braća i sestre u potrazi za boljim životom, daleko od siromaštva, gladi, izrabljivanja i nepravedne raspodjele dobara našeg planeta, koja bi svi trebali ravnopravno dijeliti. Nije li možda želja svakog čovjeka da živi bolje i uživa pristojno blagostanje koje će dijeliti sa svojim dragima?

U ovom povijesnom času, snažno obilježeno velikim migracijama, identitet nije sporedno pitanje. Oni koji se odluče emigrirati prisiljeni su promijeniti neke od svojih najosebujnijih karakteristika i, htjeli to oni ili ne, prisiljavaju na promjenu i one koji ih primaju. Kako te promjene ne doživljavati kao prepreku istinskom razvoju, već kao priliku za istinski ljudski, društveni i duhovni rast, poštujući i promičući one vrijednosti koje nam pomažu rasti u čovjekoljublju i izgraditi ispravan odnos s Bogom, drugima i stvorenim svijetom?

Prisutnost doseljenika i izbjeglica predstavlja ozbiljan izazov za razna društva koja ih prihvaćaju. Ta se društva suočavaju s novim situacijama koje bi mogle postati nepredvidljive ako ih se prikladno ne obrazloži, upravlja i regulira. Kako možemo osigurati da ta integracija postane međusobno obogaćivanje, da otvori pozitivne perspektive zajednicama, te sprječiti opasnost diskriminacije, rasizma, ekstremnog nacionalizma ili ksenofobije?

Biblijska nas objava potiče primiti stranca;

poručuje nam da na taj način otvaramo vrata Bogu i u licu drugoga vidimo lice samoga Isusa Krista. Mnoge institucije, udruženja, pokreti i grupe, dijecezanska, nacionalna i međunarodna tijela iskusili su divljenje i radost slavlja susreta, razmjene i solidarnosti. Oni su prepoznali glas Isusa Krista: "Evo, na vratima stojim i kucam" (Otk 3, 20). Ipak, ne prestaju se također voditi rasprave o uvjetima i granicama koje treba postaviti prihvaćanju migranata, ne samo na razini politikâ pojedinih država, već i u nekim župnim zajednicama u kojima je, čini se, ugrožen tradicionalni mir.

Suočena s tim pitanjima, Crkva se mora nezostavno nadahnjivati na primjeru i riječima Isusa Krista. Odgovor Evanđelja je milosrđe.

U prvom redu, milosrđe je dar Boga Oca koji se objavio u Sinu: milosrđe primljeno od Boga, naime, pobuđuje osjećaje radosne zahvalnosti za nadu koju nam je otvorilo otajstvo otkupljenja po Kristovoj krvi. Ono, nadalje, hrani i jača solidarnost prema bližnjemu kao nužni odgovor na Božju besplatnu ljubav, koja "je... razlivena u srcima našim po Duhu Svetom koji nam je dan!" (Rim 5, 5). Uostalom, svaki je od nas odgovoran za svoga bližnjega: mi smo čuvari naše braće i sestara, gdje god da oni živjeli. Briga za jačanje dobrih odnosa s drugima i sposobnost nadilaženja predrasuda i strahova bitni su sastojci za njegovanje kulture susreta, gdje je pojedinac ne samo spreman dati, već i primiti od drugih. Gostoprimstvo, naime, raste i davanjem i primanjem.

U toj perspektivi, važno je promatrati migrante ne samo na temelju njihova - regularnog ili neregularnog - statusa već nadasve kao osobe, zaštićene u njihovu dostojanstvu, koje mogu pridonijeti napretku i općem blagostanju, napose kada odgovorno preuzimaju dužnosti prema onima koji ih primaju i poštuju sa zahvalnošću materijalnu i duhovnu baštinu zemlje u koju su primljeni, pokoravajući se njezinim zakonima i pomažući joj u njezinim potrebama. Migracije se u svakom slučaju ne smiju svoditi isključivo na političke i zakonodavne aspekte, ekonomske implikacije i puki suživot različitih kultura na istom području. Svi su ti aspekti dopuna obrani i promicanju ljudske osobe, kulturi susreta narodâ i jedinstvu, gdje Evanđelje milosrđa nadahnjuje i potiče putove obnove i preobrazbe svekolikog ljudskog roda.

Crkva je na strani onih koji se zalažu u obrani

prava svake osobe da živi dostojanstveno, prije svega i nadasve ostvarivanjem prava da ne emigriraju i da daju svoj doprinos razvoju zemlje porijekla. Taj proces treba, od samog početka, uključivati potrebu za pružanjem pomoći zemljama iz koje migranti i izbjeglice dolaze. To će pokazati da su solidarnost, suradnja, globalna međuovisnost i pravedna raspodjela Zemljinih dobara neophodni za poduzimanje odlučnijih napora, poglavito u područjima iz kojih migracijski valovi kreću, kako bi se uklonilo nejednakosti koje navode ljude da, pojedinačno ili kolektivno, napuštaju svoje prirodno i kulturno okruženje. U svakom slučaju, potrebno je spriječiti, po mogućnosti u najranijim fazama, egzodus izbjeglica uzrokovan siromaštvom, nasiljem i progonima.

Nužno je pravilno o tome informirati javnost kako bi se, među ostalim, spriječilo neopravdane strahove i spekulacije štetne po migrante.

Nitko se ne može praviti da je ravnodušan prema novim oblicima ropstva koje provode zločinačke organizacije koje kupuju i prodaju muškarce, žene i djecu kao prisilne radnike u građevini, zemljoradnji, ribarstvu i drugim područjima tržišta. Koliko je djece danas prisiljeno boriti se u vojskama kao djeca vojnici! Koliko su osobe žrtve trgovine organima, prisilnog prosjačenja i seksualnog izrabljivanja! Današnje izbjeglice bježe od tih nastranih zločina i apeliraju na Crkvu i svijet da osiguraju da, u pruženoj ruci onoga koji ih prima, mogu vidjeti lice Gospodina "Oca milosrđa i Boga svake utjehe!" (2 Kor 1, 3).

Draga braćo i sestre migranti i izbjeglice! U korijenu Evanđelja milosrđa susret i prihvaćanje se isprepliću sa susretom i prihvaćanjem samoga Boga: prihvatiti drugoga znači prihvatiti Boga osobno! Ne dopustite da vam ukradu nadu i radost življenja koji su plod iskustva Božjeg milosrđa, koje se očituje u osobama koje susrećete na svom putovanju! Povjeravam vas Djevici Mariji, Majci selilaca i izbjeglica, i svetom Josipu, koji su iskusili gorčinu emigracije u Egipat. Njihovu zagovoru povjeravam također one koji posvećuju snage, vrijeme i sredstva pastoralnoj i socijalnoj skrbi za migrante. Svima od srca udjeljujem apostolski blagoslov!

Iz Vatikana, 12. rujna 2015.

*Spomendan Presvetog Imena Blažene Djevice Marije
Franjo*

Pouzdati se u milosrdnog Isusa poput Marije: “Što god vam rekne, učinite!” (Iv 2, 5)

Poruka Svetog Oca Franje za 24. svjetski dan bolesnika 2016.

Draga braćo i sestre,
dvadeset i četvrti Svjetski dan bolesnika pruža mi priliku za posebnu blizinu s vama, dragi bolesnici, i s onima koji skrbe za vas.

Kako će se svečana proslava toga dana održati u Svetoj zemlji, ove godine predlažem razmišljanje o evanđeoskom izvještaju o svadbi u Kani (Iv 2,1-11), gdje je Isus učinio svoje prvo čudo na intervenciju svoje Majke. Izabrana tema – Pouzdati se u milosrdnog Isusa poput Marije: “Što god vam rekne, učinite!” (Iv 2, 5) – vrlo dobro se uklapa također u izvanredni Jubilej milosrđa. Središnje euharistijsko slavlje Dana održat će se 11. veljače 2016., na spomendan Blažene Djevice Marije Lurdske, upravo u Nazaretu, gdje “Riječ tijelom postade i nastani se među nama” (Iv 1, 14). U Nazaretu je Isus započeo svoje poslanje spasenja, primijenivši na sebe riječi proroka Izaije, kako nam prenosi evangelist Luka: “Duh Gospodnji na meni je jer me pomaza! On me posla blagovjesnikom biti siromasima, proglasiti sužnjima oslobođenje, vid slijepima, na slobodu pustiti potlačene, proglasiti godinu milosti Gospodnje” (4, 18-19).

Bolest, posebno ako je riječ o teškoj bolesti, uvijek dovodi ljudsku egzistenciju u krizu i sa sobom nosi dublja pitanja. Prva čovjekova reakcija može ponekad biti pobuna: zašto se to dogodilo upravo meni? Može osjetiti očaj, misliti da je sve izgubljeno, da ništa više nema smisla...

U tim situacijama, vjera u Boga je, s jedne strane, stavljena na kušnju, ali istodobno može otkriti sve svoje pozitivne potencijale. Ne zato što vjera daje da nestane bolest, bol ili pitanja koja oni sa sobom nose, već zato što nudi ključ kojim možemo otkriti najdublji smisao onoga što proživljavamo; ključ koji nam pomaže vidjeti kako bolest može biti put koji će nas dovesti bliže Isusu koji hodi uz nas, noseći križ. I taj ključ nam daje Majka, Marija, koja je osobno iskusila taj put.

Na svadbi u Kani, Marija je brižna žena koja primjećuje da su se supružnici našli pred ozbiljnim problemom: vina, tog simbola radosti na slavlju, je nestalo. Marija prepoznaje teškoću, na neki način doživljava to kao nešto osobno, i djeluje spremno i diskretno. Ne osta-

je nijemo promatrati, a još manje gubi vrijeme na iznošenje sudova, već se obraća Isusu i predstavlja mu konkretni problem: “Vina nemaju” (Iv 2, 3). A kad joj Isus kaže da još nije došao njegov čas, kaže slugama: “Što god vam rekne, učinite!” (r. 5). Tada Isus čini čudo, pretvara veliku količinu vode u vino za koje se odmah pokazalo da je najbolje na cijelom slavlju. Koju pouku možemo izvući iz ovog otajstva svadbe u Kani za Svjetski dan bolesnika?

Gozba u Kani je slika Crkve: u središtu je milosrdni Isus koji čini znamenje; oko njega su učenici, prvine nove zajednice; a uz Isusa i učenike je Marija, brižna i pobožna Majka. Marija sudjeluje u radosti običnih ljudi i pomaže da ona bude još veća; posreduje kod Sina na dobrobit supružnikâ i svih uzvanika. Isus ne odbija zahtjev svoje Majke. Koliko je samo nade u ovom događaju za sve nas! Imamo Majku dobrodušna i budna oka, poput njezina Sina; majčinskog srca puna milosti, poput njega; ruku koje žele pomoći, poput Isusovih ruku koje su lomile kruh za gladne, doticale bolesnike i ozdravljale ih. Sve nas to ispunjava pouzdanjem i otvara naša srca Kristovoj milosti i milosrđu. Marijin zagovor daje nam doživjeti utjehu za koju apostol Pavao blagoslivlja Boga: “Blagoslovljen Bog i Otac Gospodina našega Isusa Krista, Otac milosrđa i Bog svake utjehe! On nas tješi u svakoj našoj nevolji da bismo i mi sve koji su u nevolji mogli tješiti onom utjehom kojom nas same tješi Bog. Jer kao što su obilate patnje Kristove u nama, tako je po Kristu obilata i utjeha naša” (2 Kor 1, 3-5). Marija je “utješena” Majka koja tješi svoju djecu.

U Kani jasno izlaze na vidjelo karakteristične značajke Isusa i njegova poslanja: on je onaj koji pritiče u pomoć onome koji je u teškoći i potrebi. Naime, tijekom svog mesijanskog poslanja on će mnoge ozdraviti od bolesti, nemoći i zlih duhova, vraćati vid slijepima, hromima dati da hode, gubavcima vraćati zdravlje i dostojanstvo, mrtve uskrisivati a siromasima naviještati radosnu vijest (usp. Lk 7, 21-22). I Marijin zahtjev, tijekom svadbene gozbe, kojeg je Duh Sveti sugerirao njezinu majčinsku srcu, daje da na vidjelo izbije ne samo Isu-

sova mesijanska moć, već i njegovo milosrđe,

U Marijinoj brizi se ogleda Božja nježnost. Ta ista nježnost je prisutna u životima svih onih koji pohađaju bolesne i razumiju njihove potrebe, čak i one neprimjetne, jer gledaju očima punim ljubavi. Koliko puta majka koja bdije uz krevet svog bolesnog djeteta, ili dijete koje se brine za starijeg roditelja, ili unuk i unuka koji se brinu za baku ili djeda, stavlja svoju molitvu u Gospine ruke! Za naše drage koji pate zbog bolesti tražimo najprije zdravlje. Sâm Isus je pokazao prisutnost Kraljevstva Božjega u prvom redu kroz svoja ozdravljenja: "Pođite i javite Ivanu što ste čuli i vidjeli: Slijepi progledaju, hromi hode, gubavi se čiste, gluhi čuju, mrtvi ustaju, siromasima se navješćuje evanđelje" (Mt 11, 4-5). Ali ljubav oživljena vjerom potiče nas da za njih molimo nešto više od tjelesnog zdravlja: molimo za mir, za vedrinu života koja izvire iz srca i koja je Božji dar, plod Duha Svetoga, dar kojega Otac nikada ne uskraćuje onima koji zaufano za njega mole.

U prizoru iz Kane, osim Isusa i njegove Majke, su i oni koji su nazvani "poslužitelji", koji dobivaju od nje ovu uputu: "Što god vam rekne, učinite!" (Iv 2, 5). Naravno, čudo je Kristovo djelo; međutim, on se želi poslužiti ljudskom pomoći pri činjenju toga čuda. Mogao je učiniti da se vino izravno pojavi u posudama. Ali on se želi osloniti na ljudsku suradnju i traži od slugu da ih napune vodom. Kako je divno i Bogu milo biti sluge drugima! To nas više od bilo čega drugoga čini sličnima Isusu, koji "nije došao da bude služen, nego da služi" (Mk 10, 45). Ti neimenovani ljudi iz Evanđelja uče nas nečem velikom. Ne samo da slušaju, već slušaju velikodušno: napuniše posude do vrha (usp. Iv 2, 7). Oni vjeruju Majci te spremno i dobro čine ono što se od njih traži, bez prigovora i kalkuliranja.

Na ovaj Svjetski dan bolesnika zamolimo milosrdnog Isusa, po zagovoru Marije, njegove i naše Majke, da svima nama udijeli istu raspoloživost za služenje onima u potrebi i, konkretno, našoj bolesnoj braći i sestrama. Katkad to služenje može biti naporno i teško, ali sigurni smo da će Gospodin sigurno pretvoriti naše ljudske napore u nešto božansko. Mi također možemo biti ruke, srca koja pomažu Bogu činiti svoja, često skrivena, čuda. I mi, bili zdravi ili bolesni, možemo prinijeti naš trud i patnje poput vode kojom su napunjene posude na svadbi u Kani i pretvorene u najfinije vino. Diskretnim pomaganjem onima koji trpe, kao i

bolesnima, mi uzimamo naš svagdanji križ na naša ramena i slijedimo Učitelja (Lk 9, 23). Iako će iskustvo patnje uvijek ostati misterij, Isus nam pomaže otkriti njegovo značenje.

Ako budemo znali slijediti glas one koja govori također nama: "Što god vam rekne, učinite". Isus će uvijek pretvarati vodu našega života u birano vino. Tako će ovaj Svjetski dan bolesnika, koji će se svečano slaviti u Svetoj zemlji, pomoći ostvariti nadu koju sam izrazio u buli objave izvanrednog Jubileja milosrđa: "Neka ova jubilejska godina življena u milosrđu osnaži susret s [židovstvom i islamom] i sa svim drugim plemenitim religijskim tradicijama; neka nas učini otvorenijima za dijalog kako bismo jedni druge bolje upoznali i razumjeli; neka ukloni svaki oblik zatvorenosti i prijezira i odagna svaki oblik nasilja i diskriminacije" (Misericordiae Vultus, 23). Svaka bolnica ili lječilište može biti vidljivi znak i mjesto za promicanje kulture susreta i mira, gdje iskustvo bolesti i patnje, kao i profesionalna i bratska pomoć, pridonose prevladavanju svih granica i svih podjela.

U tome nam pružaju primjer i dvije redovnice koje su proglašene svetima u svibnju prošle godine: sveta Marija Alfonsina Danil Ghattas i sveta Marija od Propetog Isusa Baouardy, obje porijeklom iz Svete zemlje. Prva je bila svjedokinja krotkosti i jedinstva, pruživši jasno svjedočanstvo o tome koliko je važno da budemo odgovorni jedni za druge i da jedni drugima služimo. Druga, ponizna i nepismena žena, bila je poučljiva Duhu Svetom i postala oruđe susreta s islamskim svijetom.

Svima koji su u službi bolesnima i onima koji trpe želim da im Marija, Majka milosrđa bude nadahnuće. "Neka nas ona svojim umilnim pogledom prati u ovoj Svetoj godini, kako bismo svi uzabili ponovno otkriti radost Božje nježnosti" (isto, 24). Dopustimo toj nježnosti da se nastani u našim srcima i izrazimo je u svojim djelima. Povjerimo Djevičinu zagovoru tjeskobe i nevolje, kao i radosti i utjehe, i uputimo joj svoju molitvu, da svrne na nas svoje milosrdne oči, osobito u trenucima boli, i da nas učini dostojnima kontemplirati danas i zauvijek Lice milosrđa, njezina Sina Isusa.

Ovu molitvu za sve vas pratim svojim apostolskim blagoslovom.

Iz Vatikana, 15. rujna 2015.

*Spomendan Blažene Djevice Marije Žalosne
Franjo*

“Međureligijska” opća audijencija u prigodi 50. obljetnice koncilske deklaracije “Nostra aetate”

Vatikan, 28. listopada 2015. - Apel Svetog Oca

[Na audijenciji su bili prisutni predstavnici različitih religija i sudionici međunarodnog kongresa kojeg je tim povodom organiziralo Papinsko vijeće za međureligijski dijalog u suradnji s Povjerenstvom za vjerske odnose sa židovstvom Papinskog vijeća za promicanje jedinstva kršćana i Papinskim sveučilištem Gregoriana. Susret je započeo pozdravima predsjednika Papinskog vijeća za međureligijski dijalog kardinala Jeana Louisa Taurana te predsjednika Papinskog vijeća za promicanje jedinstva kršćana kardinala Kurta Kocha. Nakon što je pročitana ulomak iz Deklaracije “Nostra aetate” na različitim jezicima, Sveti Otac Franjo je održao svoju meditaciju na tu temu.]

Obraćanje Svetog Oca bolesnicima i invalidima okupljenima u dvorani Pavla VI.

Dobar dan svima! Danas se nalazite tu ne zato što smo vas smjestili u zatvor!, nego zato što je vrijeme loše i padala je kiša. Mislim da je sada prestalo padati ali je nestabilno, tako da vam je bolje i ugodnije biti tu i pratiti audijenciju putem velikog video zaslona. Reći ću onima koji su na Trgu da ste vi tu pa ćemo jedni druge pozdraviti. Molim vas da molite za mene, i ja molim za vas.

Možete prikazati Isusu patnje koje podnosite u svojoj bolesti: sve bolesti su ružne; možemo ih prikazati Isusu i ići dalje i moliti za milost, u žalosti i u bolima, da ne izgubimo nadu. Nadu koja će nam dati radost.

Izmolimo sada zajedno jednu Zdravo Mariju a ja ću vam dati blagoslov. [Zdravo Marijo...] Želim dobru audijenciju svima i molite za mene![...]

Kateheza Svetog Oca

Draga braćo i sestre, dobar dan!

Na općim audijencijama često sudjeluju osobe i skupine koje pripadaju drugim religijama; ali danas je ta prisutnost sasvim posebna:

spominjemo se naime 50. obljetnice deklaracije Drugog vatikanskog koncila Nostra aetate o odnosima Katoličke Crkve prema nekršćanskim religijama. Ta je tema bila veoma draga blaženom papi Pavlu VI., koji je već na svetkovinu Duhova godinu dana prije završetka Koncila, ustanovio Tajništvo za nekršćane, danas Papinsko vijeće za međureligijski dijalog. Izražavam zato svoju zahvalnost i svoju srdačnu dobrodošlicu osobama i grupama koje pripadaju različitim religijama, koji su danas htjeli biti ovdje prisutni, osobito onima koji su stigli iz daleka.

Drugi vatikanski koncil je bio izvanredno vrijeme razmišljanja, dijaloga i molitve kako bi se obnovio pogled Katoličke Crkve na samu sebe i svijet. Čitanje znakova vremena u pogledu osuvremenjivanja (aggiornamento) daje dvojaku vrijednost: vjernost crkvenoj tradiciji i vjernost povijesti muškaraca i žena našega doba. Naime, Bog, koji se objavio u stvaranju i povijesti, koji je govorio po prorocima i u punini vremena u svome Sinu koji je postao čovjekom (usp. Heb 1, 1), obraća se srcu i duhu svakog ljudskog bića koje traži istinu i putove njezina odjelotvorenja.

Poruka deklaracije Nostra aetate je trajno aktualna. Podsjetit ću kratko na neke njezine točke:

- sve veća međuovisnost narodâ (usp. br. 1)
- traženje smisla života, trpljenja, smrti, pitanja koja oduvijek prate čovjeka na njegovu putu (usp. br. 1);
- zajednički iskon i zajednički cilj ljudskog roda (usp. br. 1);
- jedincatost ljudske obitelji (usp. br. 1);
- religije kao traženje Boga ili Apsolutnog, unutar raznih naroda i kultura (usp. br. 1);
- blagohotni i pozoran pogled Crkve na religije: ona ne odbacuje ništa što je u njima lijepo i istinito (usp. br. 2);
- Crkva gleda s poštovanjem vjernike svih religija, cijeneći njihovo duhovno i moralno

zalaganje (usp. br. 3);

- Crkva, otvorena dijalogu sa svima, je istodobno vjerna istinama u koje vjeruje, počevši od istine da spasenje ponuđeno svima ima svoj izvor u Isusu, jedinom Spasitelju, i da je Duh Sveti na djelu, kao izvor mira i ljubavi.

Bilo je mnogo događaja, inicijativa, institucionalnih ili osobnih odnosa s nekršćanskim religijama u ovih posljednjih pedeset godina, i teško ih je sve spomenuti. Ipak, posebno značajan događaj bio je Susret u Asizu održan 27. listopada 1986. Održan je po želji i na poticaj svetog Ivana Pavla II., koji je godinu dana prije toga, dakle prije trideset godina, obraćajući se mladim muslimanima u Casablanci, izrazio želju da svi oni koji vjeruju u Boga jačaju prijateljstvo i jedinstvo među ljudima i narodima (19. kolovoza 1985.). Plamen, upaljen u Asizu, se proširio na čitav svijet i predstavlja trajni znak nade.

Posebnu zahvalnost Bogu zaslužuje prava i istinska preobrazba koju je u ovih pedeset godina doživio odnos između kršćana i Židova. Ravnodušnost i protivljenja su se pretvorili u suradnju i dobrohotnost. Od neprijatelja i stranaca postali smo prijatelji i braća. Koncil, deklaracijom *Nostra aetate*, je zacrtao put: "da" ponovnom otkrivanju židovskih korijena kršćanstva; "ne" svakom obliku antisemitizma i osuda svake uvrede, diskriminacije i progona koji iz toga proizlaze. Uzajamno poznavanje, poštivanje i uvažavanje predstavljaju put koji, ako vrijedi na poseban način za odnose sa Židovima, vrijedi slično također za odnose s drugim religijama. Tu mislim posebno na muslimane, koji – kao što podsjeća Koncil – "se klanjaju jedinome Bogu, živom i subzistentnom, milosrdnom i svemogućem, stvoritelju neba i zemlje, koji je govorio ljudima" (*Nostra aetate*, 3). Oni priznaju Abrahama ocem vjere, časte Isusa kao proroka, poštuju njegovu djevicu Majku, Mariju, iščekuju dan suda i prakticiraju molitvu, milostinju i post (usp. isto).

Dijalog kojeg trebamo mora biti otvoren i pun poštivanja, i tada se pokazuje plodonosnim. Uzajamno poštivanje je uvjet i, istodobno, cilj međureligijskog dijaloga: poštivati prava drugoga na život, tjelesni integritet, temeljne slobode, to jest slobodu savjesti, misli, izražavanja i vjere.

Svijet gleda nas vjernike, potiče nas da surađujemo jedni s drugima i s muškarcima i že-

nama dobre volje koji ne ispovijedaju nijednu vjeru, traži od nas djelotvorne odgovore na brojna pitanja: mir, glad i bijeda koji muče milijune ljudi, kriza okoliša, nasilje, navlastito ono koje se čini u ime religije, korupcija, moralno srozavanje, kriza obitelji, ekonomije, financija, i poglavito nada. Mi vjernici nemamo recepte za te probleme, ali imamo veliko bogatstvo: molitvu. I mi vjernici molimo. Moramo moliti. Molitva je naše blago, za kojim posežemo prema svojim tradicijama, tražeći darove za kojima čezne ljudski rod.

Zbog nasilja i terorizma raširio se stav podozrivosti pa čak i osude religijâ. U stvari, premda nijedna religija nije imuna na opasnost fundamentalističkih i ekstremističkih devijacija kod pojedinaca i skupina (usp. Govor na američkom Kongresu, 24. rujna 2015.), treba gledati pozitivne vrijednosti koje one žive i predlažu, a koje su izvori nade. Treba uzdignute glave ići naprijed. Dijalog utemeljen na poštivanju punom povjerenja može donijeti sjeme dobra koje se pretvara u klice prijateljstva i suradnje na svim poljima, a poglavito u službi siromašnima, malenima, starijima, u prihvaćanju migranata, u obzirnosti prema onima koji su isključeni. Možemo kročiti zajedno skrbeći jedni za druge i za stvoreni svijet. Svi vjernici svih religija. Zajedno možemo veličati Stvoritelja što nam je dao vrt svijeta da ga obrađujemo i čuvamo kao opće dobro, i možemo ostvarivati zajedničke projekte kako bi se suzbilo siromaštvo i svakom muškarcu i ženi osiguralo dostojne životne uvjete.

Izvanredni Jubilej milosrđa, koji je pred nama, je pogodna prigoda za zajednički rad na polju djela ljubavi. I na tome polju, gdje prednjači nadasve suosjećanje, mogu nam se pridružiti mnogi koji se ne osjećaju vjernicima ili koji traže Boga i istinu, osobe koje stavljaju u središte lice drugoga, napose lice brata i sestre u potrebi. Ali milosrdem na koje smo pozvani obuhvaćen je sav stvoreni svijet, kojeg nam je Bog povjerio da ga čuvamo, a ne izrabljujemo ili, još gore, uništavamo. Moramo se uvijek truditi ostaviti svijet bolji no što smo ga našli (usp. Enc. *Laudato si'*, 194), počevši od okoline u kojoj živimo, malih gesta našega svakodnevnog života.

Draga braćo i sestre, što se tiče budućnosti međureligijskog dijaloga, prvo što moramo činiti jest moliti. I moliti jedni za druge: ta braća

smo! Bez Gospodina ništa nije moguće; s njim, sve postaje moguće! Neka naša molitva – a svatko neka moli prema svojoj tradiciji – potpuno prijanja uz Božju volju, koji želi da se svi ljudi priznaju braćom i žive u bratstvu, tvoreći veliku ljudsku obitelj u skladu različitosti.

Apel Svetog Oca

Izražavamo svoju blizinu stanovništvima Pakistana i Afganistana pogođenima snaž-

nim potresom, koji je prouzročio brojne žrtve i velike štete. Molimo za pokojne i njihove obitelji, za sve ozlijeđene i sve one koji su ostali bez krova nad glavom, moleći od Boga utjehu u trpljenju i hrabrost u protivštinama. Neka toj braći ne uzmanjka naša konkretna solidarnost.

Vrata Crkve ne smiju biti čvrsto zaključana

Papina kateheza na općoj audijenciji u srijedu 18. studenoga 2015. - Apeli Svetog Oca

Draga braćo i sestre, dobar dan!

Ovim smo razmišljanjem došli do praga Jubileja, evo blizu je. Pred nama su vrata, ali ne samo sveta vrata, već i druga: velika vrata Božjeg milosrđa – a to su jedna lijepa vrata! – koja dočekuju naše kajanje nudeći milost njegova opraštanja. Ta su vrata širom otvorena, treba nam samo malo hrabrosti da prijedemo preko njihova praga. Svaki od nas ima neki teret na duši. Svi smo grešnici! Okoristimo se tom proslavom koja je pred nama i prijedimo prag toga milosrđa Boga koji se nikada ne umara opraštati, nikada se ne umara čekati nas! Gleda nas, uvijek je uz nas! Samo hrabro! Uđimo kroz ta vrata! Od Biskupske sinode, koju smo slavili u mjesecu listopadu, sve obitelji, i čitava Crkva, primili su veliki poticaj da se susretnu na pragu tih otvorenih vrata. Crkva je tom prigodom ohrabrena otvoriti svoja vrata, da bi izašla s Gospodinom ususret sinovima i kćerima na njihovu putu: katkad su nesigurni, ponekad izgubljeni, u ovim teškim vremenima.

Kršćanske su obitelji, na poseban način, potaknute otvoriti vrata Gospodinu koji čeka da uđe, noseći svoj blagoslov i svoje prijateljstvo. I ako su vrata Božjeg milosrđa uvijek otvorena, i vrata naših crkava, naših zajednica, naših župa, naših ustanova, naših biskupija, moraju biti otvorena, da svi tako možemo izaći i nositi to Božje milosrđe. Jubilej znači velika vrata Božjeg milosrđa ali i mala vrata naših crkava

koja su otvorena da Gospodin može ući – odnosno, mnogo puta, da može izaći – kada je zatočenik naših struktura, naše sebičnosti i tolikih drugih stvari. Gospodin nikada ne ulazi na silu: i on traži dopuštenje da uđe. U Knjizi Otkrivenja se kaže: “Evo, na vratima stojim i kucam; poslušaj li tko glas moj i otvori mi vrata, unići ću k njemu i večerati s njim i on sa mnom” (3, 20). Ali zamislimo Gospodina koji kuca na vrata našeg srca! U posljednjem viđenju iz Knjige Otkrivenja, ovako se prorokuje o Božjem gradu: “Vrata mu se ne zatvaraju obdan”, što znači nikada, jer “noći ondje i nema” (21,25). Ima mjesta na svijetu u kojima se vrata ne zaključavaju, ima ih i danas. Ali mnogo je onih gdje su čvrsto zaključana vrata postalo nešto uobičajeno. Ne smijemo se predati ideji da moramo primijeniti taj sistem na čitav naš život, na život obitelji, grada, društva. A još manje na život Crkve. Bilo bi to užasno! Negostoljubiva Crkva, baš kao i Crkva zatvorena u samu sebe, umrtvljuje evanđelje i svijet. Vrata Crkve ne smiju biti čvrsto zaključana! Sve mora biti otvoreno!

Simboličko upravljanje “vratima” - pragovima, prijelazima, granicama - je postalo ključno. Vrata trebaju čuvati, ali ne odbijati. Vrata se ne smiju provaljivati, naprotiv, treba tražiti dopuštenje za ulazak, da gostoljubivost zablista u slobodi prihvaćanja i uskrati se u slučaju drske provale. Vrata se često otvaraju da se vidi čeka li netko vani, tko možda nema hrabro-

sti, a možda ni snage pokucati. Koliki su izgubili povjerenje, nemaju hrabrosti pokucati na vrata našeg kršćanskog srca, na vrata naših crkava... I stoje tamo, nemaju hrabrosti, oduzeli smo im povjerenje: molim vas, neka se to nikada ne dogodi. Vrata govore mnogo o kući, pa i o Crkvi. Upravljanje vratima zahtijeva pomno razlučivanje i, istodobno, ona moraju uljevati veliko povjerenje. Želim uputiti zahvalu svim vratarima: naših stambenih zgrada, građanskih ustanova, samih crkava. Često oprez i ljubaznost vratarata mogu pružiti sliku o uljudnosti i gostoljubivosti čitave kuće, već od samog ulaza. Možemo učiti od tih muškaraca i žena koji su čuvari mjestâ susreta i prihvaćanja čovjekova grada! Svima vama čuvarima tolikih vrata, bilo da su to vrata stanova ili crkava, velika hvala! Ali uvijek s osmijehom, uvijek pokazujući gostoljubivost te kuće, te crkve, tako će se ljudi osjetiti sretnima i prihvaćeni na tome mjestu.

Uistinu, znamo dobro da smo mi sami čuvari i sluge Božjih vrata, a kako se zovu Božja vrata? Zovu se Isus! On je naše svjetlo na svim vratima života, uključujući vrata našeg rođenja i naše smrti. On sam je rekao: "Ja sam vrata. Kroza me tko uđe, spasit će se: i ulazit će i izlaziti i pašu nalaziti." (Iv 10, 9). Isus je vrata kroz koja ulazimo i izlazimo. Jer Božji ovčinjač je sigurno sklonište, a ne zatvor! Božji dom je sklonište, nije zatvor, a vrata se zovu Isus! Ako su vrata zatvorena, kažemo: "Gospodine, otvori vrata!" Isus je vrata i daje nam ulaziti i izlaziti. Ima lopova, onih koji pokušavaju izbjeći vrata: zanimljivo da lopovi uvijek pokušavaju ući negdje drugdje, kroz prozor, s krova ali izbjegavaju vrata, jer imaju loše namjere, i krišom ulaze u ovčinjač da prevare ovce i iskriste ih. Mi pak moramo proći kroz vrata i slušati Isusov glas: ako čujemo ton njegova glasa, sigurni smo, spašeni smo. Možemo ući bez straha i izaći bez opasnosti. U tome prelijepom Isusovu govoru, govori se i o vrataru, koji ima zadaću otvarati dobrom Pastiru (usp. Iv 10, 2). Ako vratar sluša Pastirov glas, tada otvara, i pušta unutra sve ovce koje Pastir dovodi, sve, uključujući i one izgubljene u šumama, po koje je Pastir otišao da ih vrati u ovčinjač. Ovce ne bira vratar, ne bira ih župni taj-

nik ili tajnica župe; sve ovce su pozvane, bira ih dobri Pastir. Vratar – također – sluša Pastirov glas. Eto, mogli bismo reći da moramo biti poput toga vratarata. Crkva je vratarnica Gospodinova doma, nije gospodarica Gospodinova doma. Sveta Nazaretska Obitelj zna dobro što znače otvorena ili zatvorena vrata, za onoga tko čega dijete, za onoga koji se nema gdje skloniti, za onoga koji je prisiljen bježati od opasnosti. Neka kršćanske obitelji učine od praga svoga doma mali a opet veliki znak Vrata milosrđa i Božje gostoljubivosti. Upravo takvom Crkva treba biti prepoznata, u svim krajevima svijeta: kao čuvarica Boga koji kuca, kao gostoljubivost Boga koji ti neće zalupiti vrata pred nosom, uz izliku da ne pripadaš toj kući. S tim se duhom približimo Jubileju: za Jubilej će biti sveta vrata, ali postoje i vrata velikog Božjeg milosrđa! Postoje također vrata našeg srca da svi prime Božje oprostjenje i da i mi sami oprostimo, prihvaćajući sve koji kucaju na naša vrata.

Apeli Svetog Oca

Preksutra se slavi Međunarodni dan dječjih prava. Svi imaju dužnost štiti djecu i stavljati ispred svega drugog njihovo dobro, da nikada ne budu podvrgnuta oblicima ropstva i zlostavljanja kao ni oblicima izrabljivanja. Nadam se da će međunarodna zajednica budno paziti na uvjete života djece, osobito tamo gdje su izložena vojačenju od strane oružanih skupina, i da će pomagati obiteljima da zajamče svakom dječaku i djevojčici pravo na školu i obrazovanje.

Dana 21. studenoga Crkva se spominje Priznanja Blažene Djevice Marije u hramu. U toj prigodi zahvalimo Gospodinu za dar poziva muškaraca i žena koji su, u samostanima i samotištima, posvetili svoj život Bogu. Da bi klauzurne zajednice mogle ispuniti svoje važno poslanje, u molitvi i djelatnoj šutnji, ne propustimo im iskazati svoju duhovnu i materijalnu blizinu.

(kta/ika)

Papa: Odgoj uvijek ima biti uključujući, a u katoličkim školama ne smije biti prozelitizma

Odgoj uvijek ima biti uključujući, a u katoličkim školama ne smije biti prozelitizma – kazao je papa Franjo primivši u subotu, 21. studenog 2015. u audijenciju sudionike svjetskog kongresa Zbora za katolički odgoj. Odgovarajući na njihova pitanja, Sveti je Otac istaknuo da su nastavnici među najlošije plaćenim radnicima, a imaju izvanrednu ulogu u promicanju čovječanstva. Osim toga, upozorio je na selektivni odgoj koji udaljava bogate od siromašnih.

Od Afrike do Svete zemlje, od Indije do Napulja; brojna su i dirljiva bila svjedočanstva iznesena pred papom Franjom. Znak je to koliko Crkva, putem svojih odgojnih ustanova, u cijelom svijetu nastoji promicati ljudsko dostojanstvo, dijalog i kulturu.

Upravo se prvo pitanje, postavljeno Svetomu Ocu, odnosilo na zauzimanje Crkve u pluralnim, teškim sredinama, u kojima su katolici manjina. Ne može se govoriti o 'katoličkom odgoju' ako se ne govori i o 'čovječnosti' – rekao je papa Franjo te objasnio – jer katolički je identitet Bog koji je postao čovjekom. Odgajati kršćanski ne znači samo održati katehezu, to je samo jedan dio, ali – prema Papinim riječima – ne znači ni provoditi prozelitizam. Odgajati kršćanski znači voditi djecu i mlade u ljudskim vrijednostima, i to u čitavoj stvarnosti, a jedna od tih stvarnosti jest transcendencija – rekao je Papa.

Danas se teži neopozitivizmu, odnosno odgoju za imanentne stvari, za vrijednosti imanentnih stvari, a to se događa i u zemljama kršćanske tradicije, kao i u zemljama drugih tradicija. Nedostaje transcendencija – napomenuo je papa Franjo ističući da je po njegovu mišljenju najveći problem odgoja, kako bi on bio kršćanski, zatvaranje za transcendenciju. Imamo u potpunosti pripremiti srca kako bi se Gospodin očitovao. Valja odgajati ljudski, ali otvorenih obzora. Odgoju ne treba nijedna vrsta zatvaranja.

Odgovarajući na pitanje o vezi između škole i obitelji, Papa je istaknuo da je i odgoj postao previše selektivan i elitni, te upozorio kako se čini da pravo na odgoj imaju samo neki

narodi, koji su na određenoj gospodarskoj razini. Ta nas stvarnost vodi do ljudske selektivnosti te, umjesto da približava narode, ona ih udaljuje; udaljuje također bogate od siromašnih, što udaljava jednu kulturu od druge – napomenuo je Sveti Otac te istaknuo da je odgojni dogovor između obitelji i škole raskinut, i valja početi iznova.

Raskinut je i odgojni dogovor između obitelji i države – dodao je papa Franjo, te napomenuo da su među najslabije plaćenim radnicima upravo odgojitelji. To jednostavno znači da država nema interesa – primijetio je napominjući – Eto zbog čega je tu važan naš rad u traženju novih putova.

Valja se otvoriti novim obzorima, stvarati nove uzore – kazao je Sveti Otac te istaknuo tri načina izražavanja: izražavanje glave, izražavanje srca, i izražavanje ruku. Odgoj ima ići tim putovima. Valja mlade poučiti misliti, pomoći im da dobro osjećaju, i pratiti ih u radu; odnosno, valja paziti da ta tri načina izražavanja budu usklađena; da dijete, ili mladić, misli ono što osjeća i što radi, da osjeća ono što misli i što radi, te da radi ono što misli i što osjeća. Tako odgoj postaje uključujući jer svatko ima neko mjesto.

Odgojni je dogovor raskinut zbog pojave isključivanja – napomenuo je potom Papa. Pronalazimo bolje, selektivnije; neka budu oni koji su inteligentniji, koji imaju više novca kako bi platili bolju školu ili sveučilište, a druge ostavljamo po strani. Ali svijet ne može napredovati uz 'selektivni' odgoj, jer nema društvenoga dogovora koji obuhvaća sve ljude – primijetio je Papa te upozorio na odabir „super-ljudi“, ali samo po mjerilu interesa. Iza toga uvijek stoji prikaza novca! A to – prema Papinim riječima – uništava istinsko čovječstvo.

Sveti je Otac na kraju odgovorio na pitanje kako je moguće biti odgojitelj mira u vrijeme obilježeno onim što je sâm papa Franjo nazvao „svjetskim ratom u dijelovima“. Papa je prije svega napomenuo da je glavni izazov napustiti mjesta gdje ima mnogo odgojitelja i otići na periferije, jer u njima mladi imaju 'iskustvo preživljavanja', njihovo je čovječstvo ranjeno. Up-

ravo od tih ranâ ima započeti odgojiteljev rad.

Nije riječ o tomu da se tamo odlazi poradi dobrotvornoga rada, kako bi se poučilo čitati, ili pružila pomoć u hrani. To je potrebno, ali je privremeno. To je prvi korak. Problem je, a to je i izazov, – istaknuo je Papa – ići tamo kako bismo učinili da ti mladi rastu u čovječnosti, u inteligenciji, u vrijednostima, u običajima, kako bi mogli ići naprijed, i drugima prenositi iskustva koja ne poznaju.

Papa je Franjo tako potaknuo odgojitelje da napreduju u tom izazovu kako bi pobijedili selektivnost i isključivanje. Valja ići na periferije – ponovio je – ne poradi dobročinstva, nego kako bi im se pružio odgoj, upravo onako kako je to činio don Bosco.

(kta/rv)

Susret biskupa i savjetnika zaduženih za medije njemačkog govornog područja

Na poziv nadbiskupa metropolita vrhbosanskog i predsjednika Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine kardinala Vinka Puljića, 28. rujna 2015. u prostorijama Vrhbosanskog bogoslovnog sjemeništa u Sarajevu održan je Susret biskupa i savjetnika zaduženih za medije njemačkog govornog područja u okviru europskih biskupskih konferencija.

Susretom je predsjedao mons. Ulrich Neymeyr, biskup iz njemačkog grada Erfurta, a sudjelovao je i predsjednik Vijeća za sredstva društvenog priopćivanja BK BiH mons. dr. Tomo Vukšić, vojni biskup u BiH. Na susretu su sudjelovali i riječki nadbiskup mons. dr. Ivan Devčić, predsjednik Odbora Hrvatske biskupske konferencije za sredstva društvenih komunikacija, te vlč. dr. Jerko Valković, voditelj studija za komunikacije na Katoličkom sveučilištu u Zagrebu. Također nazočili su i predstavnici Njemačke, Švicarske, Slovenske i Austrijske biskupske konferencije te predstavnik Papinskog vijeća za sredstva društvenih komunikacija i pojedine stručne osobe.

Biskup Neymeyr je u uvodnoj riječi zahvalio za gostoprimstvo te podsjetio da mu je ovo treći posjet Bosni i Hercegovini, a već je ranije posjetio Banju Luku i Sarajevo. Također je kazao da je dugo vremena bio pomoćni biskup u Mainzu gdje djeluju Školske sestre franjevke Bosansko-hrvatske provincije koje su ga dosta dobro naučile govoriti i hrvatski jezik.

Pozdrav i dobrodošlicu svima nazočnima zaželio je kardinal Puljić te ukratko prikazao statističke podatke o Katoličkoj Crkvi u Bosni i Hercegovini. Govoreći na zadanu temu o izazovima Crkve u BiH, kazao je da postoje ratne rane koje još nisu zaliječene te da su posebno u strahu pred nestankom katolika u BiH. „I danas brojni katolici odlaze, jer nemaju jednaka prava, a postoji i problem zaposlenja posebno mladih. Kako se smanjuje broj mladih obitelji, smanjuje se i broj duhovnih zvanja“, kazao je kardinal Puljić napominjući da katolici žive s drugima i drugačijima. Pojasnio je da posebno na teritoriju entiteta RS nisu postojali uvjeti za povratak katolika te da su u Fede-

raciji katolici također manje brojni. „Teško je ostvariti istinski dijalog sve dok se ne riješe ljudska prava i dok se ne izliječe ratne rane... Unatoč svih tih neprilika, mi uspostavljamo most dijaloga i redovno razgovaramo i neke programe zajednički provodimo. Uspostavili smo odmah poslije rata Međureligijsko vijeće u kojem smo nas četiri poglavara te imamo stalno Tajništvo koje provodi naše programe“, rekao je kardinal Puljić te dodao da je gospodarska kriza velik izazov. Spomenuo je, između ostalog djelovanje Caritas, katoličke škole, sjemeništa i formaciju vjernika laika.

U ovom izlaganju biskup Vukšić je ukratko upoznao sudionike konferencije s osam katoličkih medija u Bosni i Hercegovini: jednim tjednikom, četiri mjesečnika, dvije radio postaje i jednom agencijom. Podsjetio je da je mjesečnik „Naša ognjišta“ pokrenut 1971. godine u Tomislavgradu kao prvi katolički list u Bosni i Hercegovini u vremenu komunizma koji i danas ima važnu ulogu u duhovnom rastu katolika. Spomenuo je da je „Misijski informativni list Radosna vijest“ jedini misijski list na hrvatskom jeziku posljednjih nekoliko desetljeća te da je započeo je izlaziti u veljači 1972. godine u Sarajevu kao i da ga od 2001. godine uređuju dvojica nacionalnih ravnatelja iz Zagreba i Sarajeva. Kazao je da je pastoralno-informativni list Mostarsko-duvanjske i Trebinjsko-mrkanske biskupije „Crkva na kamenu“ osnovan 1980. godine u Mostaru, a distribuirao se najviše na području spomenutih biskupija. Progovorio je i o Franjevačkom mjesečniku Svjetlo riječi list za vjeru, društvo i kulturu „Svjetlo Riječi“ koji je pokrenut 1983. godine, a njegovi su izdavači sve do 1992. godine bili provincijalati bosanske i hercegovačke provincije. Govoreći o „Katoličkom tjedniku“, podsjetio je da je 1922. Vrhbosanska nadbiskupija pokrenula tjednu novinu pod nazivom „Nedjelja“, a naslov je 1925. promijenjen u „Katolički tjednik“ koji je 1945. zabranjen, a 2002. godine ponovno pokrenut.

Biskup Vukšić je ukratko prikazao i djelovanje Radio Marije BiH koja je započela s emit-

iranjem 2010. godine, a čije su temeljne sastavnice: molitva, evangelizacija i promicanje kršćanskog humanizma nadahnutog i prosvijetljenog vjerom. Informirao je i o Radiopostaji Mir Međugorje koja djeluje u okviru poduzeća Informativni centar Mir Međugorje. Napomenuo je ovaj Radio nije službeno crkveni ili katolički medij i da je pokrenut s namjerom da bude na usluzi hodočasniciima i ljudima koji žele znati više o međugorskim događanjima kao i da je program strukturiran tako da oko 70 % programa prati vjerski i duhovni život. Na kraju je biskup Vukšić u kratkim crtama prikazao djelovanje Katoličke tiskovne agencije Biskupske konferencije BiH koja je utemeljena 1996. godine kao neprofitabilna ustanova čiji sadržaji su besplatno dostupni svima.

U večernjim satima u nedjelju, 27. rujna sudionici su posjetiti Nadbiskupijski centar za pastoral mladih Ivan Pavao II. gdje ih je primio ravnatelj prof. dr. Šimo Maršić te im pokazao novu zgradu Centra koji je u završnoj fazi izgradnje i upoznao ih s brojnim aktivnostima mladih.

U popodnevnim satima u ponedjeljak, 28. rujna 2015. predviđen je, između ostalog, posjet Sabornoj crkvi, Husrev-begovoj džamiji, Hebrejskoj sinagogi i katedrali Srca Isusova u Sarajevu.

U utorak, 29. rujna 2015. predviđen je susret s njemačkim veleposlanikom gospodinom Christianom Hellbachom, a u večernjim satima gosti će posjetiti Katolički školski centar „Sv. Josip“ gdje će ih primiti pomoćni biskup vrhbosanski mons. dr. Pero Sudar. U srijedu, 30. rujna sudionike će primiti predsjednik Federacije BiH gospodin Marinko Čavara.

Osim gore spomenutih, na Susretu sudjeluju: mons. Alain de Raemy, pomoćni biskup iz Lausanne u ime Švicarske biskupske konferencije, gospodin Benedict Steinschulte, djelatnik Papinskog vijeća za sredstva društvenih komunikacija, vlč. Michel Remery, zamjenik generalnog tajnika Vijeća europskih biskupskih konferencija, mons. dr. Andrej Saje u ime Slovenske biskupske konferencije, sestra Anna Mirijam Kaschner, generalna tajnica Nordijske biskupske konferencije koja obuhvaća pet nordijskih zemalja, dr. Ute Stenert iz Tajništva Njemačke biskupske konferencije, dr. Paul Wuthe, voditelj Odjela za medije Austrijske biskupske konferencije, vlč. Dragan Muharem, svećenik Subotičke biskupije, urednik Caritasova mjesečnika, dr. Michael Hertl, urednik televizije i socijalnih medija iz Frankfurta i mons. Ivo Tomašević, generalni tajnik BK BiH.

(kta)

Susret komisije Caritas in veritate s katoličkim socijalnim europskim organizacijama

Komisija Caritas in Veritate (Ljubav u Istini) Vijeća europskih biskupskih konferencija (CCEE) održala je 11. i 12. studenog 2015. u Vrhbosanskom bogoslovnom sjemeništu u Sarajevu susret s predstavnicima katoličkih socijalnih europskih organizacija.

Susretom je predsjedao nadbiskup luksemburški mons. Jean-Claude Hollerich, predsjednik Komisije „Justitia et Pax“ (Pravda i Mir) Europe. Sudjelovali su: generalni tajnik CCEEA mons. Duarte da Cunha, tajnik Komisije Caritas in Veritate vlč. Luis Okulik, generalni tajnik Caritasa Europe gospodin Jorge Nuño Mayer, predstavnica Međunarodne kršćanske

unije gospodarstvenika (UNIAPAC) gospođa Nelida Ancora, predstavnik Međunarodnog povjerenstva za katolički pastoral u zatvorima (ICPPC) vlč. Robert Friškovec, generalni tajnik Međunarodne katoličke komisije za migracije (ICMC) gospodin Johan Ketelers, savjetnik za selilaštvo i azil pri Vijeću biskupskih konferencija zemalja Europske unije (COMECE) gospodin José Luis Bazante predsjednik i generalni tajnik Europske federacije katoličkih liječnika (FEAMC) gospodin François Blin i gospodin Ermanno Pavesi. Na susretu je također sudjelovao predstavnik Kršćanskog radničkog pokreta iz Italije (MCL) i Europskog cen-

tra za radnička pitanja (EZA) iz Njemačke mons. Franjo Topić te generalni tajnik Biskupske konferencije BiH mons. Ivo Tomašević.

Sudionici susreta razmišljali su o načinu obilježavanja Godine božanskog milosrđa koju će proglasiti papa Franjo. Dogovoren je zajednički susret na temu Godine božanskog milosrđa koji će se održati u Sarajevu vjerojatno u rujnu 2016. godine, a sudjelovalo bi pedesetak predstavnika.

Sudionike susreta primio je, 11. studenog

nadbiskup metropolit vrhbosanski kardinal Vinko Puljić te ih je ukratko izvijestio o zahvalnom pohodu članova Organizacijskog odbora za Papin pohod Sarajevu i o audijenciji kod pape Franje u Vatikanu odakle se upravo vratio. Dao je i svoje prijedloge za susret u Godini božanskog milosrđa, a bilo je riječi i o aktualnoj izbjegličkoj krizi.

(kta)

Vojni biskup u BiH mons. Tomo Vukšić na Biskupskoj sinodi

Vojni biskup u Bosni i Hercegovini mons. Tomo Vukšić govorio je dva puta na 14. općoj redovitoj sinodi biskupa. Bilo je to oba puta 9. listopada u prisutnosti pape Franje.

U prvom nastupu, kojega je, kao i svaki drugi biskup koji sudjeluje na Sinodi, unaprijed najavio na odabranu temu, komentirao je 45. odlomak radnoga materijala (*Instrumentum laboris*), koji je posvećen plodnom jedinstvu bračnih drugova. Podsjetio je da muškarac i žena, samo kao kopija mogu odgovoriti na drugi dio Božje zapovijedi upućene praroditeljima: to jest da rastu u svakom smislu i da se množe. Na taj način, ne samo kao pojedinačna stvorenja nego i kao kopija oni postaju slika Božja, jer su tako suradnici Božji u stvaranju čovjeka, su-stvaratelji nove slike Božje. Predložio je da bi konačni tekst ovu tematiku morao bolje potkrijepiti biblijskim tekstovima, jer se prvi poziv na Bibliju nalazi tek na 32. stranici radnoga materijala, te crkvenom patrističkom tradicijom, koja je izostala u pripremi cijeloga radnoga materijala.

Polazeći od sadašnjega demografskog stanja katoličkih vjernika i cijeloga kršćanstva u takozvanim starim kršćanskim zemljama, lako je uočiti da postoje obitelji koje rado surađuju s Bogom stvoriteljem, ali i da postoji ubrzan pad odgovora naroda Božjega na Stvoriteljev plan, što je velik moralni i pastoralni izazov.

Ove misli ušle su i u relaciju talijanske grupe „B“, u koju je raspoređen biskup Vukšić. Ovom grupom predsjedava kardinal Edoardo Menichelli, nadbiskup Ancone, a izvjestitelj joj je kardinal Mauro Piacenza, ravnatelj sudišta Apostolske Penitencijerije.

Biskup Vukšić je podsjetio također da dolazi iz dijela Crkve, koji je već više godina obilježen pojavom sve rjeđih rođenja. Uz to, naši krajevi su pogođeni prisilnim iseljavanjem za vrijeme posljednjega rata te izostankom i sprječavanjem povratka prognanika i novim migracijskim procesima, tako da se broj katolika smanjuje, slično kao i u Europi koja sve više postaje dekristijanizirana i misijska zemlja.

U traženju rješenja, da bi se izbjeglo zamku sentimentalnih, političkih i socioloških analiza, i da se ne svede i ne potroši na inače hvale-

vrijedno humanitarno i karitativno djelovanje, te da svi skupa ne bismo postali čuvari muzeja vlastite prošlosti, katolička obitelj bi morala osnažiti svoju vjernost Božjem naumu. No, sadašnje stanje, više nego što je vrijeme za žaljenje, i prije negoli je problem, jest trenutak koji nas poziva na obraćenje i vjernost i da se pitamo gdje smo pogriješili mi. Ovo je znak vremena koji nas poziva da, nakon što budemo obraćeni mi, svjedočimo, propovijedamo, služimo, obraćamo i krstimo, to jest da budemo ponizni sluge nove evangelizacije Europe.

U traženju pastoralnog odgovora na izazove, Crkva ne bi smjela dopustiti da ju vodi pastoralni sentimentalizam, frustracije ili djelovanje kao da je ona „crveni križ“. Naspram tomu, vjerni kršćanskoj antropologiji o dostojanstvu i poslanju muškarca, žene i obitelji, vjerujemo da metafizička istina jest izvor i da treba biti korektiv čovjekove povijesti, vjerovanja i djelovanja. U konkretnom djelovanju vjera i teologija trebale bi usmjeravati dušobrižništvo Crkve i cijelu čovjekovu sociologiju, a objektivna istina voditi subjektivna traženja. A ne obratno. Na razini vjere i dušobrižništva, ljudska svakodnevnica bi se trebala nadahnjivati na Božjoj objavi. A u traženju lijeka za takvu svakodnevnicu, uključujući pitanja i problema braka i obitelji, to isto mora činiti Crkva, mistično utjelovljenje Isusa, milosrdnoga Spasitelja.

Biskup Vukšić je istoga dana dobio priliku da govori i drugi put. Ovaj put se radilo o takozvanom slobodnom govoru, za koji se sinodalni oci prijavljuju tijekom održavanja same Sinode. Naime, na jednoj od prvih sjednica talijanske radne grupe „B“, u koju je raspoređen, on je iznio zapažanje da radni materijal Sinode uopće ne spominje specifičnu dušobrižničku brigu za obitelji vojnika i predložio da bi to trebalo ispraviti. Taj prijedlog je jednoglasno podržan i predloženo mu je da isto zapažanje izloži također saborskoj dvorani.

Uvjeren da jednako misle i drugi vojni biskupi, zamolio je sinodalne oce da, na način koji budu smatrali najprikladnijim, u završnom izvještaju Sinode prikladno mjesto nađe i ova specifična tematika. Kao razloge za to na-

veo je da, osim što ove obitelji postoje kao crkvena stvarnost, Crkva prema njima vrši poseban oblik dušobrižništva. Njihovi vojnički članovi sudjeluju mnogim plemenitim poslovima, kao što su humanitarne akcije i mirovne misije, i treba ih u tomu podržati. Međutim, život ovih obitelji vrlo često prati odvojenost koja sa sobom nosi velike izazove i kušnje. K tomu, cijela obitelj izravno trpi kad se njihovi

članovi pripremaju ili nalaze u ratu, kad budu ranjeni, kad izgube život ili zbog rata budu opterećeni posttraumatskim sindromom, kad imaju velike moralne dileme glede svoga sudjelovanja u ratu ili procesa proizvodnje i upotrebe oružja te, zbog svega toga, osjećaju veliku potrebu za savjetom, duhovnom brigom i utjehom vlastite vjere.

(kta)

Poslanica biskupa BK BiH u povodu Godine božanskog milosrđa

Biskupi Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine, na kraju 65. redovitog zasjedanja uputili su zajedničku poslanicu svećenicima, redovnicima, redovnicama i Božjem narodu u povodu Godine božanskog milosrđa. Poslanica nosi naslov: „Milosrdni poput Oca“. Svaki će dijecezanski biskup donijeti konkretne odredbe za Godinu božanskog milosrđa u svojoj biskupiji. Spomenutu poslanicu donosi-mo u cijelosti:

“MILOSRDNI POPUT OCA”

**Braćo svećenici, redovnici i redovnice,
dragi Božji narode!**

Papa Franjo, 11. travnja 2015., svojim je apostolskim pismom „Misericordiae vultus“ - Lice milosrđa najavio izvanrednu Svetu godinu milosrđa. Ta će godina započeti na svetkovinu Bezgrješnoga začeca Blažene Djevice Marije 8. prosinca 2015., a završiti na svetkovinu Krista Kralja, 20. studenog 2016.

Papina je izričita želja, gotovo vapaj: „Kako samo želim da nadolazeće godine budu prožete milosrđem, da bismo išli ususret svakoj osobi, noseći Božju dobrotu i nježnost! Neka do svih, i vjernika i onih koji su udaljeni od vjere, dopre balzam milosrđa kao znak Božjeg kraljevstva već prisutna među nama!“ (LM 5).

Ova Sveta godina stavlja određene izazove, osobito pastoralne naravi: za Crkvu u cjelini, za obitelj i župnu zajednicu - kao osobito važne sastavnice Crkve, te za konkretno društvo.

Papa Franjo traži od cijele Crkve da se još očitije obraća ljudima i da bude u službi siro-

maha, beskućnika osamljenih i napuštenih, obespravljenih, izbjeglica i prognanika, selilaca, ovisnika...

Pastoralni izazovi u Svetoj godini milosrđa vezani uz bračni život i obitelj bit će usko povezani uz provođenje očekivane pobudnice o nedavnoj završenoj Biskupskoj sinodi. Prakticiranje milosrđa očekivat će se osobito u obiteljima, pogođenim raznim životnim poteškoćama i stanjima.

Župne zajednice – njihovi voditelji i članovi – tijekom Svete godine milosrđa moći će se suočiti s cijelim nizom izazova: od dubljeg ukorjenjivanja u Božju riječ do intenzivnije pripreve za što plodnije slavlje svetih sakramenata inicijacije: krštenja, potvrde i pričesti, zatim sakramenta pomirenja i bolesničkog pomazanja te sakramenta ženidbe i svetog reda te konačno do pojačanja karitativnog djelovanja – i to ne samo u ublažavanju potreba i patnja mnogih oko nas nego i u zauzimanju oko otklanjanja uzroka nepravdi, patnji, siromaštva i bolesti.

Župne su zajednice u Svetoj godini također pozvane uklanjati razne podjele i prepreke, a umnažati mostove između svećenika, pastoralnih suradnika i vjernika-laika, između praktičnih i distanciranih katolika, između različitih redovničkih zajednica i duhovnih pokreta odnosno molitvenih skupina.

Papa u svome apostolskom pismu upućuje poseban poziv onima koji su, zbog svoga načina života, daleko od Božje milosti (LM 19): u zločinačkim organizacijama i onima koji sudjeluju ili potpomažu korupciju. Papa tvrdi: da bi se društvo učinilo čovječnijim, dostojnijim os-

obe, treba ponovo vrjednovati ljubav – a time i milosrđe u društvenom životu na političkoj, gospodarskoj, kulturnoj i zdravstvenoj razini.

Ovu Jubilarnu godinu milosrđa pozvani smo pratiti molitvom – ističe papa Franjo - jer je molitva hrana milosrđa.

Uvijek imamo potrebu razmatrati otajstvo milosrđa, veli Sveti Otac. Ono je izvor radosti, vedrine i mira. Ono je uvjet našega spasenja. Milosrđe: riječ koja objavljuje otajstvo Presvetoga Trojstva. Milosrđe: posljednji i najviši čin kojim nam Bog dolazi u susret. Milosrđe: temeljni zakon koji prebiva u srcu svake osobe, kada iskrenim očima gleda brata kojega susreće na životnom putu. Milosrđe: put koji sjedinjuje Boga i čovjeka, jer otvara srce nadi da smo ljubljeni zauvijek unatoč ograničenju zbog svoga grijeha.

I. LICE MILOSRĐA

Vrata milosrđa. Na svetkovinu Bezgriješnoga začeca bit će otvorena Sveta vrata Vatikanke bazilike i postati *Vrata milosrđa*. Na treću nedjelju došašća, 13. prosinca, otvorit će se Sveta vrata Lateranske bazilike a potom i na drugim papinskim bazilikama. Papa je Franjo odredio da se u svim partikularnim Crkvama po svijetu, u katedralama i konkatedralama, svećeništva i crkvama od posebna značenja, otvore *Vrata milosrđa*, tako da se Jubilej može slaviti i na mjesnoj razini „kao vidljivi znak zajedništva cijele Crkve“ (br. 3) kako bi svi oni koji kroz ta vrata uđu, mogli iskusiti ljubav Boga koji tješi, oprašta i nadu daje.

Geslo Svete godine: *Milosrdni poput Oca*, kako nas Gospodin Isus poučava (Lk 6,36). U milosrđu nalazimo dokaz kako nas Bog ljubi. On daje svega sebe, zauvijek, slobodno i ne traži ništa zauzvat. Dolazi nam u pomoć kada god ga zazovemo. U ovoj Svetoj godini imamo priliku otvoriti srce onima koji žive u „najudaljenijim egzistencijalnim periferijama“ (br. 15), koje suvremeni svijet često stvara na dramatičan način. Koliko je samo situacija nesigurnosti i patnje nazočno u današnjem svijetu! Koliko se rana nanosi onima kojih se glas ne primjećuje, jer je njihov vapaj postao nečujan i zagušen ravnodušnošću bogatih. U ovom Jubileju Crkva će još snažnije biti pozvana liječiti te rane, blažiti ih uljem utjehe, previjati ih milosrđem i vidati solidarnošću i dužnom pažnjom (br.13).

Hodočašće do Svetih vrata, bilo u Rimu, bilo u biskupijama, jest važna činjenica u ovoj Svetoj godini. Život je putovanje. Milosrđe je također cilj kojemu treba prispjeti, a traži se predanost i požrtvornost (br.14). A sami ćemo najbolje pokazati lice milosrđa ako ne sudimo da ne bismo bili osuđeni, i ako drugima praštamo da bi se i nama oprostilo.

Tjelesna i duhovna djela milosrđa (br. 15). Jubilej milosrđa jest izvanredna prigoda i poziv da svi mi u Crkvi u praksi provodimo *tjelesna djela milosrđa*: gladna nahraniti, žedna napojiti, siromaha odjenuti, stranca primiti, bolesna dvoriti, utamničena pohoditi i mrtva pokopati, kao i *duhovna djela milosrđa*: dvoumna savjetovati, neuka poučiti, grješnika pokarati, žalosna i nevoljna utješiti, uvrjedu oprostiti, nepravdu strpljivo podnositi i za žive i mrtve Boga moliti. Nositi riječ i gestu utjehe siromašnima, proglasiti oslobođenje onima koji su bačeni u okove novih ropstava suvremena društva, vratiti vid onima koji više ne vide, jer su prignuti nad same sebe i gledaju samo sebe te vratiti dostojanstvo onima kojima je ono oduzeto, to je srž Isusove propovijedi i poslanja koje treba postati ponovo vidljivo u odgovorima vjere koje je kršćanin svojim svjedočenjem pozvan očitovati, naglašava papa Franjo.

Korizma i „24 sata za Gospodina“. Svaka je korizma povlašteno vrijeme Božjega milosrđa. Korizmu u ovoj Jubilarnoj godini trebamo proživljavati i slaviti intenzivnije u molitvi i postu, u pokori i ljubavi. Papa poziva da se cijela Crkva ujedini u molitvi *Dvadeset i četiri sata za Gospodina* (br. 17) koja će se, kako je planirano, održati u petak i subotu prije četvrte korizmene nedjelje.

Misionari milosrđa i pučke misije. Papa je najavio kako će u pojedine biskupije poslati *misionare milosrđa* (br. 18). To će biti svećenici s ovlastima da opraštaju kazne koje su pridržane Apostolskoj Stolici. Oni će, nadalje, biti živi znakovi Očeve spremnosti da prihvate one koji traže njegovo oprostjenje. Oni će biti misionari milosrđa, jer će svima olakšati susret pun čovjekoljubnosti, izvor slobode, bogat odgovornošću da se prevladaju prepreke i obnovi kršćanski život. Svi smo pozvani svjedočiti milosrđe, jer je nama prvima ukazano milosrđe. Opraštanje uvrjeda zahtjev je koji mi kršćani moramo ozbiljno shvatiti. Često nam se či-

ni da je teško oprostiti, ali opraštanje je sredstvo stavljeno u krhke ljudske ruke da bi se postigao mir u srcu i živjelo radosnim životom, naglašava papa Franjo.

On želi da se pozivaju i prihvaćaju misionari milosrđa tako da oni mogu prije svega biti uvjerljivi propovjednici milosrđa. U tu svrhu, također, poziva da se u pojedinim biskupijama organiziraju *pučke misije* (br. 18) i to na takav način da ti pučki misionari budu navjesticitelji radosti opraštenja. Jednako Papa poziva i biskupe da slave sakrament pomirenja sa svojim narodom tako da vrijeme milosti, darovano u Jubilarnoj godini, „omogućí mnogim sinovima i kćerima koji su daleko da ponovo pronađu put koji vodi Očevu domu“. Neka pastiri, osobito tijekom jakoga vremena, korizme, revno pozivaju vjernike da pristupaju „prijestolju milosti da primimo milosrđe i milost nađemo“ (Heb 4,16).

II. POZIV

Mi, vaši biskupi, sabrani na 65. redovito zasjedanje Biskupske konferencije BiH, svjedočeci zajedništvo i jedinstvo naših mjesnih Crkava s cijelom Crkvom Kristovom, u sinovskoj odanosti i poštovanju prema Svetomu Ocu, pozivamo sve vas, članove naših nad/biskupija, da se svi odazovemo pozivu prvosvećenika Franje i zajedno s cijelom Crkvom slavimo milosno vrijeme – Svetu godinu milosrđa. Pozivamo vas na ovo hodočašće milosrđa, jer milosrđe je cilj koji treba postići a koji zahtijeva predanost i žrtvu; milosrđe je put na kojem nema osude i klevete, ljubomore i zavisti; milosrđe je oruđe praštanja.

Stoga, u ovoj Svetoj godini milosrđa otvorite svoja srca životnim periferijama, donoseći utjehu i solidarnost onima koji, u današnjem

svijetu, doživljavaju nesigurnost i patnju, mnogobrojnoj braći i sestrama lišenima ljudskoga dostojanstva. Na taj se način može ukloniti smetnja ravnodušnosti koja često vlada i iza koje se krije licemjerje i egoizam, kako to naglašava papa Franjo u buli *Lice milosrđa*.

Svaki od nas biskupa posebnom će Okružnicom odrediti način slavlja Godine milosrđa u vlastitoj biskupiji. No, svima nam je prihvaćati, slaviti i hvaliti milosrđe koje Otac neprestano proteže na sve nas. Dopustimo da nas u ovom Jubileju Bog iznenadi. On se nikada ne umara širom otvarati vrata svoga srca i ponavljati nam da nas voli i da želi dijeliti s nama svoj božanski život. Neka u ovoj Jubilarnoj godini Crkvom odjekuje Božja riječ koja snažno i jasno odzvanja kao riječ i gesta opraštenja, potpore, pomoći i ljubavi.

Upravimo svoj pogled i molitve Majci milosrđa, Blaženoj Djevici Mariji! Neka nas ona svojim majčinskim pogledom prati u ovoj Svetoj godini, kako bismo svi mogli ponovo otkriti radost Božje milosrdne ljubavi.

Sarajevo, 5. studenog 2015.

Vaši biskupi:

Vinko kardinal Puljić

*nadbiskup metropolit vrhbosanski
i predsjednik BK BiH, s. r.*

Mons. Franjo Komarica

biskup banjolučki, s. r.

Mons. Ratko Perić

*biskup mostarsko-duvanjski i apostolski upravitelj
trebinjsko-mrkanski, s. r.*

Mons. Tomo Vukšić

vojni biskup, s. r.

Mons. Pero Sudar

pomoćni biskup vrhbosanski, s. r.

Mons. Marko Semren

pomoćni biskup banjolučki, s. r.

Priopćenje sa 65. redovitog zasjedanja Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine

Biskupi Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine održali su, 4. i 5. studenog 2015. u prostorijama Nadbiskupskog ordinarijata vrhbosanskog u Sarajevu svoje 65. redovito zasj-

edanje pod predsjedanjem nadbiskupa metropolita vrhbosanskog kardinala Vinka Puljića, predsjednika BK BiH. Sudjelovali su svi članovi Biskupske konferencije BiH te delegati Hr-

vatske, Austrijske i Međunarodne biskupske konferencije sv. Ćirila i Metoda sa sjedištem u Beogradu. Delegati su prenijeli bratsko zajedništvo njihovih konferencija te ukratko izvijestili o važnijim događanjima u svojim krajevnim Crkvama.

Tijekom zasjedanja s biskupima se susreo i apostolski nuncij u Bosni i Hercegovini mons. Luigi Pezzuto koji je istaknuo, između ostalog, da za obnovu partikularne Crkve u Bosni i Hercegovini mogu osobito poslušati tri poticaja: učiteljstvo pape Franje u ove tri godine pontifikata, nedavni Papin pohod Bosni i Hercegovini i Izvanrednu godinu božanskog milosrđa.

Biskupi su odredili svoje delegate za predstojeće međunarodne susrete te saslušali izvješće predsjednika BK BiH o sudjelovanju na plenarnom zasjedanju Vijeća europskih biskupskih konferencija (CCEE) koje je održano na poziv jeruzalemskoga latinskog patrijarha Fouada Twala u Svetoj zemlji od 11. do 16. rujna 2015.

Biskupi su saslušali izvješće svoga delegata mons. Tome Vukšića, vojnog biskupa u BiH, s 14. opće redovite Biskupske Sinode o obitelji koja je održana od 4. do 25. listopada 2015. u Vatikanu. Izneseno je nekoliko podataka: na Sinodi je sudjelovalo 270 sinodskih otaca; uz njih je bilo 14 predstavnika drugih kršćanskih Crkava i crkvenih zajednica te 51 promatrač: 17 bračnih parova i 17 pojedinaca; sinodski oci održali su 328 govora, a promatrači 33 govora; održan je 51 intervent na predloženu konačnu *Relatio Synodi* (Sinodsko izvješće); sinodski oci su predložili 1355 primjedaba na ponuđeni početni tekst *Instrumentum laboris* (Radni dokument).

Biskup Vukšić je u izvješću istaknuo da se konačni dokument (*Relatio finalis*), koji je izrađen za papu Franju i njemu predan, poziva na Objavu, crkvenu tradiciju i nauk suvremenoga crkvenog učiteljstva o braku i obitelji. U dokumentu se podsjeća da nauk o nerazrješivosti ženidbe nije breme, već Božji dar i ljepota, istina utemeljena na Kristu i njegovoj svezi s Crkvom. Nigdje se ne spominje pristup Euharistiji za rastavljene i ponovo oženjene, ali se ističe da te osobe nisu isključene iz pastoralne skrbi Crkve i stoga ih se potiče da s pastirima ispituju savjest o svojoj situaciji. Razlučivanje odnosa između objavljene istine i naravnoga zakona kao objektivne norme s jedne strane i subjektivnoga stanja savjesti u pojedinim slučajevima s druge strane valja biti u skladu s

naukom Crkve i u povjerenju da Bog nikome ne uskraćuje svoje milosrđe. Posebno je istaknuta potreba sustavne i ozbiljne priprave za sklapanje ženidbe, ispravnoga spolnog odgoja te promicanja odgovornoga roditeljstva prema nauku Crkvenog učiteljstva. Sinoda upozorava na teške pogibelji koje prijete obitelji, poput pobačaja i eutanazije, te poziva na zaštitu svetosti života od začeca do naravne smrti.

Biskupi su odobrili izmijenjeni Statut Caritasa Bosne i Hercegovine koji je usklađen sa Statutom Međunarodnog i Europskog Caritasa s ciljem što učinkovitijeg služenju potrebnima.

Biskupi na kraju svog zasjedanja upućuju zajedničku poslanicu svećenicima, redovnicima, redovnicama i Božjem narodu u povodu Godine božanskog milosrđa. Poslanica nosi naslov: „Milosrdni poput Oca“. Svaki će dijecezanski biskup donijeti konkretne odredbe za Godinu božanskog milosrđa u svojoj biskupiji. U tom povodu biskupi su odlučili upriličiti više duhovnih obnova za katoličke laike.

Biskupi su dali smjernice za osnivanje Katehetskog ureda Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine.

Donijeli su odluku da Treća korizmena nedjelja bude nedjelja međubiskupijske povezanosti i solidarnosti s posebnim naglaskom na župe u kojima je ostao mali broj vjernika.

Dogovoreno je da Treći međudekanski sabor bude održan 28. travnja 2016. u Travniku.

Također je dogovoreno da Treći susret svećenika Bosne i Hercegovine bude održan, 16. lipnja 2016. u Tomislavgradu na temu božanskog milosrđa. Naglašeno je da su na ovaj susret, osim svećenika koji djeluju u Bosni i Hercegovini, također dobro došli svećenici, dijecezanski i redovnici, kao i biskupi podrijetlom iz Bosne i Hercegovine koji djeluju u drugim biskupijama.

Biskupi su 3. studenog 2015. slavili Svetu misu u katedrali Srca Isusova kojom je obilježena 20. obljetnica Caritasa Biskupske konferencije BiH. Misu je predvodio i održao homiliju kardinal Puljić, predsjednik Caritasa BK BiH. Biskupi su također 4. studenog slavili Euharistiju u kapelici Vrhbosanskog bogoslovnog sjemeništa. Misu je predvodio kardinal Puljić, a propovijedao mons. Franjo Komarica, biskup banjolučki.

Sarajevo, 5. studenog 2015.
Tajništvo BK BiH

Dan Caritasa poruka u duhu godine Milosrđa

Dan Caritasa i jubilarne godine Milosrđa

Nedjelju/dan Caritasa¹ slavimo na samom početku izvanredne jubilarne godine Milosrđa² koju je proglasio papa Franjo bulom "Lice milosrđa - Misericordiae vultus".³

Geslo ove izvanredne jubilarne godine glasi: "Milosrdni kao Otac"⁴. Papa Franjo nas poziva da ovu jubilarnu godinu živimo u svjetlu Isusovih riječi: "Budite milosrdni kao što je Otac vaš milosrdan."⁵

Geslo jubilarne godine: "milosrdni kao Otac", ujedno je program Caritasa kao ustanove katoličke Crkve koja promiče i svjedoči kršćansku milosrdnu ljubav.

Bog je samo milosrđe, a Isus Krist jest lice milosrđa Očeva.⁶ Poslanje je Crkve naviještati božansko milosrđe, koje je samo srce Evanđelja.⁷

Pogled upravljen na Isusovo milosrdno lice daje nama, kćerima i sinovima Crkve, snagu da radosno živimo i vjerodostojno svjedočimo božansko milosrđe.

Duhovna i tjelesna djela milosrđa⁸

Ovogodišnja nedjelja Caritasa prigoda je za sve nas da promislimo i odlučimo na koji način i koje oblike kršćanske milosrdne ljubavi želimo još snažnije prakticirati tijekom upravo započete godine Božanskog milosrđa.

Papa Franjo nas posebno potiče da tijekom ove Svete godine otvorimo našu ruku za materijalnu neimaštinu i tjelesnu patnju bližnjih, prakticirajući sedam tjelesnih djela milosrđa, od kojih je prvo: gladna nahraniti, drugo: žedna napojiti, treće: siromaha odjenuti, četvrto: putnika primiti, peto: bolesnika i utamničeni-

ka pohoditi, šesto: roba/zarobljenoga otkupiti, sedmo: mrtve pokopati.

Ova, upravo započeta jubilarne godine također je prigoda da otvorimo naše srce i za duhovne potrebe naših bližnjih, prakticirajući sedam duhovnih djela milosrđa, od kojih je prvo: dvoumna savjetovati, drugo: neuka poučiti, treće: grješnika pokarati, četvrto: žalosna i nevoljna utješiti, peto: uvredu oprostiti, šesto: nepravdu strpljivo podnositi, sedmo: za žive i mrtve Boga moliti.

Sveti Otac nas podsjeća da ćemo u večer našega života biti suđeni po tome da li smo nahranili gladnoga i napojili žednoga; da li smo prihvatili stranca i obukli gologa; da li smo odvojili vrijeme za posjet bolesnoga ili utamničenoga.⁹

Isto tako će nam u događaju posljednjeg suđa biti postavljeno pitanje da li smo pomogli bližnjemu da iziđe iz sumnje, koja je često uzrok straha i izvor osamljenosti; da li smo pomagali pobijediti neznanje u kojem žive tolike osobe, a osobito djeca lišena neophodne pomoći da se izbave iz siromaštva; da li smo suosjećali s osamljenima i ožalošćenima; da li smo oprostili onome tko nas je uvrijedio i da li smo odbacili svaki oblik zlopamćenja i mržnje koja rađa nasiljem; da li smo bili strpljivi poput Gospodina koji je tako velikodušno strpljiv s nama; da li smo preporučivali Gospodinu u molitvi našu živu i pokojnu braću i sestre.

U svakome od naših bližnjih koji se nalazi bilo u materijalnoj potrebi ili duhovnoj teškoći nazočan je sam Krist i mi ćemo biti suđeni po tome da li smo u tom čovjeku koji je izmučen i izranjen, koji je izglednio i izbjeglica prepoznali Krista i tako iskazali milosrđe samome Kristu. Ako budemo vršitelji djela milosr-

1 13. XII. 2015.

2 8. XII. 2015. - 20. XI. 2016.

3 *MV*

4 *MV* br. 13

5 Lk 6,36

6 usp. *MV* br. 1

7 usp. *MV* br. 12

8 *MV* br. 15

9 usp. Mt 25,31-45

da, tada ćemo zadobiti milosrđe!¹⁰

Ova nedjelja Caritasa i upravo započeta godina Milosrđa prigoda je za sve nas, da u skladu s našim mogućnostima i radosno, iskazujemo djelotvornu kršćansku ljubav svima kojima je naša solidarnost potrebna, a osobito onima koji, možda zbog stida i obzira, od nas ništa ne traže, iako žive u krajnjoj oskudici.

*Marija majka milosrđa*¹¹

Blažena Djevica Marija je majka milosrđa. Ona je svojim pristankom da se u njoj utjelovi Riječ Božja postala suradnicom Božjeg milosrđa, koje se proteže od naraštaja do naraštaja (usp. Lk 1,50).

Neka na današnju nedjelju Caritasa i tijekom ove godine Božanskog milosrđa toplina Marijina majčinskog pogleda dodirne i naša srca i naše oči da mogremo na licima naših bližnjih raspoznavati lice njenoga Sina, Isusa Krista.

Michel Quoist veli: „U času smrti polagat ćemo ispit o ljubavi. Ako ga položimo, zauvijek ćemo se preseliti k Ljubavi“. Ovom mišlju sve vas pozdravljam i na sve zazivamo Božji blagoslov da se ne umorite dobro činiti.

Mons. Bosiljko Rajić
ravnatelj Caritasa BiH

Vinko kardinal Puljić
nadbiskup metropolit vrhbosanski
Predsjednik BK BiH

10 usp. Mt 5,7

11 *MV* br. 24

Održana sjednica Svećeničkog vijeća Vrhbosanske nadbiskupije

U prostorijama Ordinarijata Vrhbosanske nadbiskupije 14. listopada 2014. održana je peta redovna sjednica Svećeničkog vijeća. Sjednicom je predsjedao Vrhbosanski nadbiskup, Vinko kardinal Puljić. Nakon kardinalovih pozdravnih riječi te molitve Srednjeg časa i čitanja zapisnika s četvrte redovne sjednice pristupilo se glasovanju za izbor novog tajnika SVVN jer je istekao petogodišnji mandat dr. sc. vlč. Mirku Šimiću. U trećem krugu tajnog glasovanja izabran je vlč. Mladen Kalfić, kancelar VN. Nakon toga se krenulo s obrađivanjem ostalih točaka dnevnog reda koje su bile predviđene za ovu sjednicu.

Prva tema u radnom djelu sjednice bila je predstavljanje enciklike *Laudato si* od strane dr. sc. vlč. Zdenka Spajića. Prof. Spajić je rekao da enciklika *Laudato si* s podnaslovom *O brizi za zajednički svijet nije u prvom redu ekološka enciklika kao je neki tepaju, već jedno sveobuhvatno promišljanje iz domene katoličkog društvenog učenja i morala*. Jer Papa se ne bavi samo pitanjem brige za očuvanje okoliša, nego polazeći od uvjerenja da se sve stvarnosti nalaze u međusobnom odnosu i međusobnoj ovisnosti on u taj kontekst unosi pitanje ekonomske i političke stvarnosti, pitanje poštivanja života od začeca do prirodne smrti, govori o novim biološkim tehnologijama, o GMO, pa sve do trgovine ljudima, opijatima, organima i svim drugim pitanjima koja spadaju u područje morala. Sve to jer je Bog svijet povjerio čovjekovoj odgovornosti. Enciklika se sastoji o Uvoda, šest poglavlja i dvije molitve na samom kraju. U prvom poglavlju Papa piše o ekološkim problemima zagađenja i klimatske promjene, o pitanju vode i nestajanja raznolikosti, o problemu opadanja kvalitete ljudskog života i stvaranju globalne nejednakosti. Svjestan da su odgovori na ove probleme slabi i da zbog negativnog utjecaja na prirodu najviše ispaštaju najslabiji i najsiromašniji. U drugom poglavlju Papa prezentira biblijsku poruku Boga Stvoritelja koji čovjeku povjerava brigu da čuva i obrađuje vrt. Ističe da svi zajednički napredujemo prema Bogu koji je cilj svakog stvorenja, a ne samo čovjeka. Treće poglavlje donosi ljudske uzroke ekološke krize i to ponajviše u tehnologiji i antropocentrizmu. Središnji dio Enciklike je četvrto poglavlje u kojoj se daje nova paradigma pravednosti, a to je zauzimanje za opće dobro. Velika je potreba zdrave okolišne, gospodarske, kulturne i društvene ekologije, te ekologije svakodnevnog života. Peto poglavlje nudi smjernice za djelovanje. Ključan je dijalog oko bitnih i gorućih pitanja. osloboditi se mentaliteta kratkoročnih ciljeva i brze dobiti. U šestom poglavlju Papa poziva na ekološko obraćenje kroz promjenu stila života i daje sijaset primjera iz naše svakodnevice. Potiče nas da se ugledamo na sv. Franju zaštitnika ekologije. Prof. Spajić nas je potaknuo na preodgoj samih sebe i naših vjerničkih zajednica u svakodnevnim životnim pitanjima i brigama.

Nakon predstavljanja započela je duga rasprava o temi prve Enciklike pape Franje. Dok jedni iščitavaju veličinu, drugi smatraju da ima i gorućih i aktualnijih katoličkih problema o kojima je Papa trebao progovoriti.

Druga tema susreta je bila Godina Božanskog milosrđa koju je papa Franjo najavio. Ona bi se trebala otvoriti na svetkovinu Bezgrješnog začeca BDM 08. prosinca 2015. i trajati do svetkovine Krista Kralja 20. studenog 2016. Kardinal je ukratko predstavio bulu izvanredne jubilarne godine *Misericordiae vultus* i naveo konkretne prijedloge koje Papa očekuje da se u Godini Milosrđa provode u cijeloj Crkvi. Prvi je biti otvoreni za pokazivanje Očevog milosrđa u svom životu poglavito preko sakramenta sv. ispovijedi. Približiti taj sakrament i sebi i svojim vjernicima jer milosrdni Otac čeka sve nas. Drugi prijedlog usko vezan su i pučke misije po župama. Najbolje vrijeme je Korizma i ako je nemoguće održati cjelotjedne onda bar od petka do nedjelje. Naši ljudi su željni govora o Bogu. Treći prijedlog je nazvan 24 sata za Gospodina. Petak na subotu prije IV. korizmene nedjelje dati mogućnost molitve, klanjanja, čitanja sv. pisma uz mogućnost ispovijedi. Osmisliti te sate i učiniti ih privlačnima poglavito mladima i onima koji su se udaljili od Crkve. Kardinal je još napomenuo o mjestima na kojima će se moći dobiti pot-

puni oprost i da će to osim Katedrale biti naša poznata svetišta. U raspravi se istaklo kako se volimo hvaliti da nam ljudi idu Crkvi i da se ispovijedaju, ali i da moramo biti svjesni da naše ispovijedi traju 1:30 minuta. Naš svijet samo kaže oca, mater i ništa više ili nisam grijehila, ali se došla ispovediti. Ova jubilarna godina treba nam poslužiti da se ponajprije mi ozbiljnije pripremimo za slavlje ispovjedi i omogućimo ljudima više vremena za sv. ispovijed. Da uistinu i u ispovijedi razgovaramo i poučavamo o moralnim problemima koje susrećemo (abortus puno ljudi ne ispovijeda, pogotovo muškarci, a bili sudionici), da jedini grijeh nije psovka. Jedan od prijedloga je bio da se u ovoj godini uhvatimo u koštac i sa nesređenim brakovima tj. s onima koji se mogu vjenčati, a to nisu učinili. Predložene su za godinu milosrđa i kateheza 5-10 minuta prije mise o devijacijama koje primjećujemo i što se tiče ispovijedi i drugih moralnih vrjednota. Bio je prijedlog i četiri kateheze u različita godišnja doba u kojima bi se opširnije razradili aspekti Božjeg milosrđa i to se u isti datum prezentiralo-pročitalo u svim našim župama.

Sjednica Svećeničkog vijeća Vrhbosanske nadbiskupije završila je svoj rad točkama pod razno, te prijedlozima i sugestijama o pastoralnom kalendaru za sljedeću 2015. godinu.

Održana sjednica Pastoralnog vijeća Vrhbosanske nadbiskupije

U prostorijama Vrhbosanskog ordinarijata u Sarajevu, 17. listopada, održana je redovna sjednica Pastoralnog vijeća Vrhbosanske nadbiskupije.

Nakon uvodne molitve, uzoriti Vinko kardinal Puljić, upoznao je nazočne s planom rada sjednice te pozvao na aktivno sudjelovanje u radu sjednice. Zatim je, po predviđenom programu, pročitao zapisnik sa zadnje sjednice vijeća, koji je jednoglasno usvojen.

Druga točka: *Uvodna riječ o Godini Božanskog Milosrđa.* Izlaganje je imala gospođica mr. Vikica Vujica. U svom izlaganju gđica Vujica predstavila je bulu pape Franje *Misericordiae Vultus*. Navodeći kako je papa Franjo želeći donijeti vidljiv znak Božjeg milosrđa čiji je nositelj Crkva odlučio proglasiti godinu Milosrđa, a u povodu čega je i izdao spomenutu bulu. Naime, Godina Božanskog Milosrđa bit će otvorena 8. studenoga 2015. (na pedesetu obljetnicu zatvaranja Drugog vatikanskog sabora) a Papa će zatvoriti godinu milosrđa 20. studenoga 2016. (na svetkovinu Krista Kralja).

Bula je podijeljena u 25 točaka. U prvom dijelu Papa nas podsjeća na važnost milosrđa, ističući kako je „Isus lice Očeva milosrđa“, te se osvrće na tekstove Svetog pisma koji nas upućuju na sliku Oca koji je samo milosrđe. Uz to navodeći ono najvažnije iz svake točke Papine bule zaključuje kako je Crkva prva pozvana biti svjedokom milosrđa ispovijedajući ga i živeći ga kao središte objave Isusa Krista. Iz srca Trojstva, iz najdublje Božje nutrine izvire i neumorno teče rijeka Milosrđa. U ovoj Svetoj godini neka se Crkva učini eho Riječi Božje koja odzvanja jako i uvjerljivo kao jedna riječ i čin oprosta, podrške, pomoći, ljubavi. Neka se Crkva nikada ne umori dijeleći milosrđe i neka uvijek bude strpljiva u ohrabivanju i oprostima. Neka Crkva bude glas svakom čovjeku i ženi i neka ponavlja s povjerenjem i neumorno „Spomeni se, Jahve, svoje nježnosti i ljubavi svoje dovijeka“ (Ps 25, 6).

Nakon izlaganja slijedila je rasprava, u kojoj je izneseno nekoliko prijedloga kako što bolje odgovoriti na izazov Godine Božanskog Milosrđa u našoj Nadbiskupiji.

Treća točka: *Odvijanje priprave Sinode vrhbosanske nadbiskupije.* Izlaganje je imao vlč. dr. Mario Bernadić, generalni tajnik Sinode. U svom izlaganju dr. Bernadić je podsjetio što je svrha i cilj Sinode, te u kojoj se fazi spomenuta nalazi. Istaknuo je kako se Sinoda nalazi u fazi katehetsko-duhovne priprave: razmišlja se o temama koje su rezultat povratne informacije sa terena. Naime, iskristalizirale su se pojedine teme sa susreta pastoralnih i ekonomskih vijeća, poput obite-

lji i Caritasa. Nažalost, u svakom dobrom nastojanju postoje i poteškoće pa tako i u ovom nastojanju. Na terenu susrećemo probleme koji su bili i na početku, a to je pasivnost pojedinih svećenika, pa tako i njima povjerenih župnih vijeća.

Nakon izlaganja slijedila je rasprava u kojoj su se iznosili prijedlozi kako poboljšati rad baze: od organiziranja raznoraznih dodatnih tribina (župnih/dekanskih) na temu Sinode, do poboljša informiranost putem medija.

Četvrta točka: *Osvrt na Papin pohod Sarajevu.* Kratki uvod napravio je uzoriti Vinko kardinal Puljić napominjući kako je važno čuti odjek na terenu doživljenog Papinog dolazak u našu zemlju. U raspravi sudjelovalo je nekoliko članova Vijeća. Uglavnom svi su isticali pozitivne momente i važnost Papina dolaska u našu zemlju. U cijeloj se zemlji (a to je bilo pogotovo vidljivo u Sarajevu) osjećala svečana i radosna atmosfera, događalo se nešto pozitivno u svakodnevnom sivilu. Tome su doprinijeli i mediji koji su cjelodnevni posjet prenosili. Govori Papini su bili puni poticajnih poruka i svatko je mogao naći za sebe nešto. Jedan od prijedloga je bio da se Papini govori kao materijali dostave po vjerničkim zajednicama te da se organiziraju tribina na kojima će isti biti predstavljeni.

Peta točka: *Pastoralni kalendar naše Nadbiskupije.* Uzoriti kardinal je ukratko predstavio pregled planiranog Pastoralnog kalendara naše Nadbiskupije za slijedeću godinu, te pozvao članove vijeća da dadnu svoje sugestije. Nije bilo nekih značajnijih opaski.

Pod točkom razno izneseno je nekoliko prijedloga kako bi se poboljšala međusobna pomoć na području naše Nadbiskupije.

Sastanak je završen molitvom i Kardinalovom zahvalom na aktivnoj suradnji članova Pastoralnog vijeća naše Nadbiskupije.

fra Zdravko Anđić

Dekanska konferencija Vrhbosanske nadbiskupije

Sarajevo, 12. studenog 2015.

U četvrtak 12. studenog 2015. godine s početkom u 09:30 sati u prostorijama Nadbiskupskog ordinarijata vrhbosanskog održana je redovna godišnja Dekanska konferencija. Na konferenciji, kojom je predsjedao uzoriti gospodin Vinko kardinal Puljić, nadbiskup vrhbosanski okupilo se 10 dekana: preč. fra Mato Topić (ramski dekan), mons. Marko Tomić (bugojanski dekan), mons. Mato Janjić (travnički dekan), preč. Marko Hrskanović (usorski dekan), preč. Vlatko Rosić (tuzlanski dekan), preč. Jakov Filipović (doborski dekan), preč. fra Anto Pušeljić (šamački dekan), preč. fra Marinko Štrbac (sutješki dekan), preč. fra Zdravko Anđić (žepački dekan) i preč. Josip Lebo (sarajevski dekan). Kreševski dekan preč. fra Stipan Radić i brčanski dekan preč. Veselko Župarić su se ispričali zbog nemogućnosti sudjelovanja na sjednici. Derventski dekanat je u ljetnim premještajima ostao bez dekana, te je plehanski arhiđakon mons. Bosiljko Rajić ukratko predstavio pastoral tog dekanata. Na sjednici su još nazočili: mons. Luka Tunjić, gen. vikar, mons. Ante Meštrović, fojnički arhiđakon i preč. Mladen Kalfić, kancelar.

Dekani su se u svojim izlaganjima, koja su trajala od 5-7 minuta, osvrnuli na tri teme:

- Prikaz pripreme Sinode po dekanatima
- Sudjelovanje u programima Nadbiskupije: hodočašća, ministrantski susreti, zborovi, animatori itd.
- posebnosti svakog dekanata i prijedlozi

Kada je riječ o Sinodi mnogi župnici su kratko odgovorili da većina mole molitvu za Sinodu svaki dan i da su podijelili Biltene svojim vijećnicima, te da se na sastancima župnih vijeća razgovara o temama Sinode. U nekim župama čak se ne moli ni molitva ili je pročita župnik ili ministrant. Svećenici koji djeluju na području entiteta RS govore da oni nemaju s kim raditi na većinu dosadašnjih tema Sinode i da njih muče sasvim druga pitanja. Ipak većina se slaže da se pomalo pokreće jer zadnja tema o Karitativnoj djelatnosti u pastoralu Crkve mnoge je zainteresirala. Sve veću ulogu u župi preuzimaju laici članovi župnih vijeća i vidljivo je da Vijeća treba jačati i davati im istinsku ulogu koju trebaju imati. Predložili su da seu glavno tijelo Sinode uključi i po jedan laik i svećenik iz svakog dekanata kako bi informacije brže tekle i s jedne i s druge strane. Ono što je kod svih isto i što svima jako teško pada je nastavak trenda iseljavanja mladih i mladi obitelji.

U drugoj temi o sudjelovanju pojedinih župa i dekanata na zajedničkim programima Nadbiskupije dekanati su iznijeli dobivene odgovore od župnika. Vidljivo je u posljednje dvije-tri godine da sve manji broj naših župa sudjeluje na biskupijskim hodočašćima (Olovo, Komušina-dan mladih, M. Bistrica itd.), ministrantskim susretima (Travnik, Sarajevo), susretu voditelja zbora i zborova. Najveći razlog tomu je socio-ekonomsko stanje ili kako bi jedan dekan to sažeo da oni koji imaju novca nemaju interesa, a oni koji imaju interesa nemaju novca. Istaknuto je i da hodočašća su najčešće nedovoljno pripremljena, pa sve više liče na turističke izlete. Župnici su iznijeli i mali problem što se tiče ministranata rekavši da je sve manji broj muških, a sve više ženskih ministranata što po njihovu mišljenju utječe i na broj svećeničkih zvanja. Mnogo župa nema zbor zbog malog broja vjernika, ali i u tim župama postoji jedna ili dvije žene koje započnu pjevanje na Misi.

U svojim prijedlozima dekanati su iznijeli mišljenje da se susreti sa svećenicima opet trebaju organizirati na razini dekanata i to na terenu. Predložili su da se pojedini susreti kao na primjer ministrantski ne održavaju svake godine u Sarajevu, već i po drugim mjestima (župama) Nadbiskupije (Žepački dekanat se ponudio za domaćina). Željeli bi da se upozna svećenike na terenu o najvažnijim poticajima i preporukama za obiteljski život sa nedavno održane Sinode u Rimu. Bilo je prijedloga da se pripreme i osposobe izvanredni djelatnici sv. Pričesti na župama koje u uskršnom i božićnom vremenu imaju potrebu za tim.

Na kraju Kardinal je zahvalio dekanima na izvješćima, na prijedlozima, na sudjelovanju u radu i svemu što kao dekanati čine u svojim dekanatima. Susret smo završili uz obiteljski stola u blagovaonici Ordinarijata.

Ordinarijatu Vrhbosanske nadbiskupije

Ordinarijatu Mostarsko – Duvanjske i Trebinjsko – Mrkanske biskupije

Ordinarijatu Banjalučke biskupije

Predmet: Uspjeh na Seminaru za ovlast ispovijedanja 2015.

Datum: 16. rujna 2015.

Broj: 1208/2015

Seminar za ovlast ispovijedanja je održan 1. i 2. rujna 2015. godine u Vrhbosanskom bogoslovnom sjemeništu. Predavači i ispitivači su bili: prof. vlč. Zdenko Spajić iz moralne teologije, prof. mr. mons. Tomo Knežević iz pastoralne teologije (liturgijski pastoral) i mr. mons. Marko Tomić iz kanonskog prava. Trećem Seminaru i usmenom ispitu je pristupilo 10 svećenika, drugom Seminaru i pismenom testu 12 te prvom Seminaru i pismenom testu 19 svećenika. Na Seminaru je sudjelovao ukupno 41 svećenik.

Treći Seminar

1. Fra Jurica Periša, Provincija Bosna Srebrena
2. Fra Nikica Tomas, Provincija Bosna Srebrena
3. Fra Ivica Tomas, Provincija Bosna Srebrena
4. Fra Miroslav Jonjić, Provincija Bosna Srebrena
5. Fra Ivica Matišić, Provincija Bosna Srebrena
6. Fra Željko Nikolić, Provincija Bosna Srebrena
7. Fra Stanko Ćosić, Hercegovačka franjevačka provincija
8. Fra Serđo Ćavar, Hercegovačka franjevačka provincija
9. Fra Tihomir Bazina, Hercegovačka franjevačka provincija
10. Fra Mario Ostojić, Hercegovačka franjevačka provincija

Navedeni svećenici su nazočili treći put Seminaru za ovlast ispovijedanja i devet ih je pozitivno prošlo na usmenom ispitu te Komisija predlaže da im nadležni Ordinariji podijele trajnu ovlast ispovijedanja. Fra Željko Nikolić nije položio usmeni ispit i Komisija predlaže da mu se dadne ovlast ispovijedanja na godinu dana do sljedećeg Seminara u 2016. godini.

Drugi Seminar

1. Fra Jozo Šarčević, Provincija Bosna Srebrena
2. Vlč. Ivan Butum, Vrhbosanska nadbiskupija
3. Vlč. Marin Marić, Vrhbosanska nadbiskupija
4. Vlč. Goran Kosić, Vrhbosanska nadbiskupija
5. Vlč. Ivan Karača, Vrhbosanska nadbiskupija
6. Fra Goran Azinović, Hercegovačka franjevačka provincija
7. Fra Hrvoje Miletić, Hercegovačka franjevačka provincija
8. Fra Antonio Šakota, Hercegovačka franjevačka provincija
9. Fra Dario Galić, Hercegovačka franjevačka provincija
10. Don Ante Čarapina, Mostarsko – Duvanjska biskupija
11. Don Ivan Bijaškić, Mostarsko – Duvanjska biskupija
12. Vlč. Marko Stojčić, Banjalučka biskupija

Navedeni svećenici su nazočili drugi put Seminaru za ovlast ispovijedanja. Jedanaest ih je pozitivno prošlo pismeni test i Komisija predlaže da im nadležni Ordinariji produže ovlast ispovijedanja na jednu godinu. Vlč. Marko Stojčić nije prošao na pismenom testu i Komisija predlaže da mu nadležni Ordinarij produži ovlast ispovijedanja do sljedećeg Seminara u 2016. godini.

Prema knjizi EXAMINA pro iurisdictione III. na II. Seminaru su se trebali pojaviti:

1. Fra Tomislav Zubac, Hercegovačka franjevačka provincija
2. Vlč. Marko Jukić, Vrhbosanska nadbiskupija
3. Vlč. Damjan Soldo, Vrhbosanska nadbiskupija
4. Vlč. Branko Jurić, Vrhbosanska nadbiskupija
5. Vlč. Zlatko Matić, Banjalučka biskupija

- Fra Tomislav Z. se nije javio niti pojavio na Seminaru.
 - Vlč. Marko J. se ispričao da ne može doći na Seminar zbog odlaska na pastoralnu službu u Limu-Peru.

- Vlč. Damjan S. se ispričao da ne može doći na Seminar zbog obveza u Sjemeništu.
- Vlč. Branko Jurić je otišao na postdiplomski studij u Rim.
- Vlč. Zlatko Matić je otišao na postdiplomski studij u Rim.

Komisija predlaže da se vlč. Soldi produži ovlast ispovijedanja do sljedećeg Seminaru u 2016. godini, a da se vlč. Branku Juriću i vlč. Zlatku Matiću produži ovlast ispovijedanja do postizanja akademskog stupnja magistra znanosti kada će dobiti trajnu ovlast ispovijedanja. Za fra Timislava Zupca Komisija predlaže da nadležni Ordinarij utvrdi razlog nedolaska na Seminar i da se odredi prema ovlasti ispovijedanja.

Budući da vlč. Marko Jukić odlazi u Limu-Peru, tamošnji biskup Ordinarij će mu dati ovlast ispovijedanja, a po povratku u svoju Nadbiskupiju njegov nadležni Ordinarij će mu dati ovlast ispovijedanja te će nastaviti sa Seminarima za ovlast ispovijedanja, ukoliko u Limi ne dobije trajnu ovlast.

Prvi Seminar

1. Don Marin Skender, Mostarsko-Duvanjska biskupija
2. Don Damir Pažin, Trebinjsko - Mrkanska biskupija
3. Don Josip Čule, Mostarsko – Duvanjska biskupija
4. Fra Perica Ostojić, Hercegovačka franjevačka provincija
5. Fra Marin Karačić, Hercegovačka franjevačka provincija
6. Fra Goran Azinović, Hercegovačka franjevačka provincija
7. Fra Ivan Marić, Hercegovačka franjevačka provincija
8. Vlč. Marko Škraba, Vrhbosanska nadbiskupija
9. Vlč. Bojan Ivešić, Vrhbosanska nadbiskupija
10. Vlč. Oliver Jerković, Vrhbosanska nadbiskupija
11. Vlč. Vlado Vrebac, Vrhbosanska nadbiskupija
12. Vlč. David Trujillo, Vrhbosanska nadbiskupija
13. Vlč. Jošt Mezg, Vrhbosanska nadbiskupija
14. Fra Mario Katušić, Provincija Bosna Srebrena
15. Fra Ivan Pilić, Provincija Bosna Srebrena
16. Fra Davor Petrović, Provincija Bosna Srebrena
17. Vlč. Predrag Ivandić, Banjalučka biskupija
18. Vlč. Boris Ljevak, Banjalučka biskupija
19. Vlč. Ante Barešić, Banjalučka biskupija

Navedeni svećenici su prvi put nazočili Seminaru za ovlast ispovijedanja, pozitivno prošli pismeni test i Komisija predlaže da im nadležni Ordinariji podijele ovlast ispovijedanja na jednu godinu.

Vlč. Alberto Zornada, Vrhbosanska nadbiskupija, se ispričao da ne može doći na Seminar zbog smrti u obitelji. Komisija predlaže da mu se produži ovlast ispovijedanja do sljedećeg Seminaru u 2016. godini.

Koristim prigodu zahvaliti uzoritom gospodinu Vinku kardinalu Puljiću, nadbiskupu vrhbosanskom na predvođenju sv. Misa i prigodnim pastirskim riječima. Zahvaljujem i članovima Komisije na održanim predavanjima i spremnosti ta dva dana Seminaru biti na raspolaganju. Zahvaljujem također upravi Bogoslovije na otvorenom srcu i vratima kuće te logističkoj potpori. I na kraju zahvaljujem svim svećenicima koji su sudjelovali na ovogodišnjem seminaru. Bila je to prigoda još bolje se upoznati, produbiti svoje znanje te u Euharistiji učvrstiti naše zajedništvo.

Uz zahvale i iskren pozdrav u Gospodinu.

*mr. mons. Luka Tunjić
predsjednik Komisije*

Ovlast ispovijedanja

Datum: 16. rujna 2015.
Broj: 1211/2015

Na temelju Seminara za ovlast ispovijedanja održanog 1. i 2. rujna 2015. godine i izvještaja predsjednika Komisije za ovlast ispovijedanja mons. Luke Tunjića podjeljujem ovlast ispovijedanja u Vrhbosanskoj nadbiskupiji.

1. Svećenicima koji su nazočili **trećem Seminaru** i položili usmeni ispit podjeljujem trajnu ovlast ispovijedanja:

Fra Jurica Periša
Fra Nikica Tomas
Fra Ivica Tomas
Fra Miroslav Jonjić
Fra Ivica Matišić

Fra Željku Nikoliću produžujem ovlast ispovijedanja do sljedećeg seminara u 2016. godini.

2. Svećenicima koji su nazočili **drugom Seminaru** i položili pismeni ispit produžujem ovlast ispovijedanja na godinu dana:

Fra Jozo Šarčević
Vlč. Ivan Butum
Vlč. Marin Marić
Vlč. Goran Kosić
Vlč. Ivan Karača

Vlč. Damjan Soldo se ispričao da ne može doći na Seminar zbog obveza u Sjemeništu. Podjeljujem mu ovlast ispovijedanja do sljedećeg Seminara u 2016. godini.

Vlč. Branko Jurić odlazi na postdiplomski studij u Rim. Podjeljujem mu ovlast ispovijedanja dok ne postigne akademski stupanj magistra znanosti kada će dobiti trajnu ovlast ispovijedanja.

Vlč. Marko Jukić odlazi u Limu-Peru na pastoralnu službu. Tamošnji Ordinarij će mu dati ovlast ispovijedanja a ja mu podjeljujem ovlast ispovijedanja pri dolascima u Vrhbosansku nadbiskupiju. Ukoliko u Limi ne dobije trajnu ovlast ispovijedanja, nastaviti će sa Seminarima do dobivanja trajne ovlasti.

3. Svećenicima koji su nazočili **prvom Seminaru** i položili pismeni ispit podjeljujem ovlast ispovijedanja na godinu dana:

Vlč. Gabrijel Jukić
Vlč. Marko Škraba
Vlč. Bojan Ivešić
Vlč. Oliver Jerković
Vlč. David Trujillo
Vlč. Vlado Vrebac
Fra Mario Katušić
Vlč. Jošt Mezg
Fra Davor Petrović
Fra Ivan Pilić

Vlč. Alberto Zornada se ispričao da ne može doći na Seminar zbog smrti u obitelji. Podjeljujem mu ovlast ispovijedanja do sljedećeg Seminara u 2016. godini.

Svima koji su na bilo koji način pomogli u organizaciji Seminara od srca zahvaljujem i na sve zazivam obilje Božjeg blagoslova.

Mladen Kalfić, kancelar

*Vinko kard. Puljić
nadbiskup vrhbosanski*

Članovima Ekonomskog vijeća Vrhbosanske nadbiskupije

Predmet: Poziv na sjednicu 29. listopada 2015.

Datum: 23. listopada 2015.

Broj: 1327/2015

Poštovani članovi Ekonomskog vijeća VN!

Pozivam Vas na redovitu sjednicu Ekonomskog vijeća Vrhbosanske nadbiskupije koja će se održati u četvrtak 29. listopada 2015. godine u 15:30 sati u prostorijama Vrhbosanske nadbiskupije.

Dnevni red:

- Zapisnik s prošle sjednice
- Prikaz Izvješća o pristiglim preslicima iz 2014.
- Stanje poslovanja Ekonomata VN
- Planiranje o nadbiskupijskim dobrima
- Razno

Zahvaljujući na suradnji iskreno Vas pozdravljam u Gospodinu.

Mladen Kalfić, kancelar

*Vinko kardinal Puljić
nadbiskup vrhbosanski*

Svećenicima u Vrhbosanskoj nadbiskupiji

Predmet: Upute svim svećenicima povodom godine Božanskog milosrđa

Datum: 07. studenog 2015.

Broj: 1388/2015

Sveti Otac je u Buli najave izvanrednog Jubileja milosrđa pozvao da svi oni koji trebaju mogu postići oprostjenje od kazni za čine i grijehе pridržane Apostolskoj Stolici (po svećenicima *Misionarima milosrđa*) ili mjesnom ordinariju. Zato dostavljam popis Čina prema Zakoniku kanonskog prava koje dovode do tih kazni. Iako sam odredbom br. 1083/1991. od 16. 7. 1991.

objavljenom u Vrhbosni 3/91. str. 143. dao svim svećenicima ovlast odrješivanja od cenzure i grijeha pobačaja, sada u **Godini milosrđa (8.XII.2015.-20.XI.2016.) dajem svim svećenicima s redovnom jurisdikcijom ovlast ispovijedanja i odrješivanja od svih cenzura i grijeha koje su pridržane mjesnom ordinariju.**

Ovdje podsjećam da je prema Redu pokore str. 193. u sakramentalno odrješenje potrebno prvo uključiti nakanu odrješnja od cenzure, a onda odriješiti od grijeha ili se poslužiti propisanim obrascem.

Neka se svaki svećenik nadahne porukom pape Franje, te tako se postavi kao ispovjednik, pomažući vjernicima da spoznaju grijeh i da se za njega kaju.

Želim da ova Godina Božanskog milosrđa donese obilje duhovnih plodova i za svećenike ispovjednike kao i za sve pokornike.

Zazivajući na sve obilje Božjeg blagoslova iskreno Vas pozdravljam!

Mladen Kalfić, kancelar

*Vinko kardinal Puljić
nadbiskup vrhbosanski*

Čini kažnjivi cenzurama

Zakonik kanonskoga prava propisuje različite kazne za među kojima svakako treba razlikovati one najteže, koje se naziva cenzurama, od onih blažih. A njih, tj. cenzure (izopćenje, interdikt, suspenzija), moglo bi se ukratko sistematizirati kako slijedi. (Brojevi u zagradama, koji slijede uz nabranje različitih kazna, označavaju brojeve kanona *Zakonika kanonskoga prava*.)

IZOPĆENJE

IZOPĆENJA LATAE SENTENTIAE

1.1. izopćenja pridržana Svetoj Stolici

- profanacija euharistije (1367);
- fizičko nasilje (1370), ubojstvo pape (1397);
- odrješnje *complicis* u grijehu protiv šeste zapovijedi (1378);
- ređenje novoga biskupa bez papina odobrenja (1382);
- izravna povreda ispovjedne tajne od ispovjednika (1388);
- pokušaj ređenja žene (zareditelj i žena); (*Congregazione per la dottrina della fede, Decreto generale circa il delitto di attentata ordinazione sacra di una donna*, 19.12.2007.; na snazi od 30. svibnja 2008. kada je objavljen u *L'Osservatore Romano*).

1.2. izopćenja pridržana ordinariju

- otpad od vjere, hereza, šizma (1364);
- pobačaj stvarno učinjen (1398);

IZOPĆENJA FERENDAE SENTENTIAE

- ako nesvećenik pokuša slaviti misu (1378);
- ako onaj, tko ne može valjano ispovjediti, to pokuša (1378);
- povreda ispovjedne tajne (tumač, prolaznik, itd.) (1388);

PROPISANE CENZURE KOJE UKLJUČUJU IZOPĆENJE

- krštenje i odgoj djece u nekatoličkoj vjeri (1366);
- utok na opći sabor ili zbor biskupa protiv nekog akta pape (1372);
- druga klevetnička prijava protiv crkvenoga poglavara ili povreda dobrog glasa drugoga (1390);
- nezakonita zarada od priloga za mise (1385);

INTERDIKT (zabrana bogoslužja)

1. INTERDIKTI *LATAE SENTENTIAE*

- fizičko nasilje protiv zaređenoga biskupa ili njegovo ubojstvo (1370); ako je klerik, suspenzija (1370);
- ako laik pokuša slaviti euharistiju (1378);
- tko pokuša ispovijedati a nema ovlasti (1378); ako je klerik, suspenzija (1378);
- lažna optužba ispovjednika za sollicitaciju (1390); ako je klerik, suspenzija (1390);
- redovnik, koji nije klerik, ako pokuša sklopiti ženidbu, makar samo civilnu (1394);

2. INTERDIKTI *FERENDAE SENTENTIAE*

- tko zbog nekog čina crkvene vlasti izaziva javno na mržnju i neposluh prema Apostolskoj stolici i ordinariju (1373);
- tko promiče i vodi društvo koje rovare protiv Crkve (1374);
- tko slavi sakrament po simoniji (1380);

PROPISANE CENZURE KOJE UKLJUČUJU INTERDIKT

- krštenje i odgoj djece u nekatoličkoj vjeri (1366);
- utok na opći sabor ili zbor biskupa protiv nekog akta pape (1372);
- druga klevetnička prijava protiv crkvenoga poglavara ili povreda dobrog glasa drugoga (1390);
- nezakonita zarada od priloga za mise (1385);

SUSPENZIJA (obustava)

1. SUSPENZIJE *LATAE SENTENTIAE*

- nasilje protiv biskupa ili ubojstvo (1370, 1397);
- pokušaj đakona da slavi euharistiju (1378);
- pokušaj sakramentalnog odrješenja sa strane đakona ili svećenika koji nema ovlast ispovijedanja (1378);
- zaredivanje za đakona ili svećenika nekog kandidata bez *litterae dimissoriae* (biskupu zareditelju zabrana rediti kroz jednu godinu; zaredeni svećenik i đakon je suspendiran *ab ordinibus* na neodređeno vrijeme) (1383);
- lažna optužba crkvenom poglavaru za sollicitaciju (usp. interdikt) (1390);
- klerik koji pokuša sklopiti ženidbu, makar samo civilnu (1394);

2. SUSPENZIJE *FERENDAE SENTENTIAE*

- slavljenje ili primanje sakramenata po simoniji (1380);
- zločin sollicitacije (1387);
- klerik konkubinarac i drugi prekršaji protiv šeste zapovijedi (1385);

3. PROPISANE CENZURE KOJE UKLJUČUJU SUSPENZIJU

- utok na opći sabor ili zbor biskupa protiv nekog akta pape (1372);
- druga klevetnička prijava protiv crkvenoga poglavara ili povreda dobrog glasa drugoga (1390);
- nezakonita zarada od priloga za mise (1385).

CONGREGAZIONE PER LA DOTTRINA DELLA FEDE DICHIAZIONE SULLA MASSONERIA

È stato chiesto se sia mutato il giudizio della Chiesa nei confronti della massoneria per il fatto che nel nuovo Codice di Diritto Canonico essa non viene espressamente menzionata come nel Codice anteriore.

Questa Congregazione è in grado di rispondere che tale circostanza è dovuta a un criterio redazionale seguito anche per altre associazioni ugualmente non menzionate in quanto comprese in categorie più ampie.

Rimane pertanto immutato il giudizio negativo della Chiesa nei riguardi delle associazioni massoniche, poiché i loro principi sono stati sempre considerati inconciliabili con la dottrina della Chiesa e perciò l'iscrizione a esse rimane proibita. I fedeli che appartengono alle associazioni massoniche sono in stato di peccato grave e non possono accedere alla Santa Comunione.

Non compete alle autorità ecclesiastiche locali di pronunciarsi sulla natura delle associazioni massoniche con un giudizio che implichi deroga a quanto sopra stabilito, e ciò in linea con la Dichiarazione di questa S. Congregazione del 17 febbraio 1981 (Cf. AAS 73, 1981, p. 240-241).

Il Sommo Pontefice Giovanni Paolo II, nel corso dell'Udienza concessa al sottoscritto Cardinale Prefetto, ha approvato la presente Dichiarazione, decisa nella riunione ordinaria di questa S. Congregazione, e ne ha ordinato la pubblicazione.

Roma, dalla Sede della S. Congregazione per la Dottrina della Fede, il 26 novembre 1983.

Joseph Card. RATZINGER

Prefetto

Fr. Jérôme Hamer, O.P.

Arcivescovo tit. di Lorium

Segretario

Ovlast za binacije i trinacije u 2016. godini

Datum: 24. studenog 2015.

Broj: 1482/2015

Za 2016. godinu dajem ovlast za binacije i trinacije svima koji su tu ovlast imali u 2015. godini.

Važno je držati se uputa objavljenih u *Vrhbosni* br. 4/98, str. 680.

Neka se svi svećenici pridržavaju upozorenja objavljenog u *Vrhbosni* br. 4/99, str. 485, **a posebno pravila o binacijama i trinacijama Vrhbosna br. 2/2011, str. 172-173** (Izvadak iz *Direktorija za pastoral sakramenata u župnoj zajednici*, BK BiH 2008., str. 73-75) u vezi takse za binacije i trinacije. Ovim još jednom potičem na savjesno i odgovorno postupanje s misnim nakanama.

Podsjećam još jednom da su zbirne mise u Vrhbosanskoj nadbiskupiji zabranjene.

Za kvadrinaciju nitko nema dopuštenje u Vrhbosanskoj nadbiskupiji.

Na sve misnike zazivam obilje Božjeg blagoslova i iskreno pozdravljam.

Mladen Kalfić, kancelar

*Vinko kardinal Puljić
nadbiskup vrhbosanski*

Prijepis matica i crkvenih računa za 2015. godinu

Datum: 24. studenog 2015.
Broj: 1483/2015

Dužnost je svakoga župnika dostaviti u Ordinarijat prijepise matica i crkvenih računa. **Zato pozivam sve župnike da i za 2015. godinu donesu uredno prepisane i zaključene matice najkasnije do 31. siječnja 2016. godine.** Podsjećam da je potrebno dostaviti prijepise matice krštenih, umrlih i vjenčanih, te kopije crkvenih računa i knjige gradnje. Podsjećam također da je obveza sve neizmirene račune prema Ekonomatu iz 2015. godine i sve pristigle kolekte/obveze u 2015. godini donijeti do **31. siječnja 2016. godine**, a ne čekati svećenički Sabor ili koji uz put datum kad se bude dolazilo u Sarajevo.

Ukoliko neka župa nije imala krštenja, vjenčanja ili umrlih u 2015. godini, onda u matici naznačiti *prema Uputama u Vrhbosni br. 1/2009 str. 54 – 55.*

Knjiga gradnje i Blagajnički dnevnik crkvenih računa mogu biti kopirani i ovjereni pečatom, ali vidljivi za čitanje. Također, ukoliko neka župa nije imala gradnje, dužna je dostaviti obavijest o tome.

Molim župnike da ovu obvezu shvate odgovorno i ozbiljno, te je na vrijeme izvrše. **Prijepise matica predati u kancelariju, a prijepise računa u ekonomat.**

Svima najiskrenije zahvaljujem na trudu i na sve zazivam obilje Božjeg blagoslova te iskreno pozdravljam.

Mladen Kalfić, kancelar

*Vinko kardinal Puljić
nadbiskup vrhbosanski*

Prve subote u mjesecu Molitveni dan za duhovna zvanja

Datum: 24. studenoga 2015.
Broj: 1484/2015

Uvjereni da je svako duhovno zvanje plod molitve nastavljamo s praksom prvih subota u mjesecu kao molitvenim danima za duhovna zvanja.

Premda smo zadnjih godina imali, za naše uvjete i prilike, lijep broj ređenika i drugih Bogu posvećenih osoba, primjetno je smanjenje duhovnih zvanja u sjemeništima u Visokom i Travniku kao i u obadvije bogoslovije u Sarajevu. Nažalost, ništa bolja situacija nije ni u ženskim redovničkim zajednicama.

Zato u duhu gore rečenog uvjerenja potičem župnike i pastoralne djelatnike da se u svim župama i zajednicama organiziraju molitve na prvu subotu u mjesecu s posebnom nakanom za duhovna zvanja. U mnogim našim župama se već obavljaju pobožnosti prvih subota u čast Bezgrješnom srcu Marijinu, pa je to prigoda za molitveni poticaj na tu nakanu.

Kao i prijašnjih godina, u Đakovu izdaju priručnik za tu prigodu koji može poslužiti za animiranje molitve. Potičite sve obitelji da se taj dan u obiteljima po mogućnosti zajednički moli na tu nakanu. Time ćemo stvarati molitveno ozračje i izvršavati Isusovu zapovijed: «Molite dakle gospodara žetve da pošalje radnika u žetvu svoju!» (Mt 9, 38). Pročistimo svoja srca i savjesti da nas Gospodin posebno u Godini milosrđa obdari duhovnim zvanjima.

Nažalost, u nekim župama, u nedjeljnim oglasima i na samu prvu subotu, se ni ne spomene

molitva za duhovna zvanja. A imamo na čemu Gospodinu zahvaliti i trebamo izmoliti nova duhovna zvanja. Teško je zamisliti našu bremenitu prošlost i nesigurnu budućnost bez redovnika, redovnika i svećenika. Povijest i budućnost nas kao crkvu i narod obvezuje.

Zahvalni Gospodinu za sva duhovna zvanja i povezani molitvenim duhom iskreno vas pozdravljam u Gospodinu.

Mladen Kalfić, kancelar

*Vinko kardinal Puljić
nadbiskup vrhbosanski*

Međunarodni molitveni dan mira

Petak, 1. siječnja 2016. godine

Datum: 24. studenoga 2015.

Broj: 1485/2015

Na samu Novu godinu Crkva slavi svetkovinu **Svete Marije Bogorodice**, a po odredbi Svetog Oca taj dan molimo s cijelom Crkvom za **mir u svijetu**. Neka se i naša Nadbiskupija u svim svojim župama i redovničkim zajednicama pridruži ovom pozivu. Za taj dan Sveti Otac redovno uputi svoju poruku, pa se nadam da će dospjeti do svih župa i redovničkih zajednica. Potrebno ju je prenijeti vjernicima, a redovničke zajednice će naći načina da se njezini članovi upoznaju sa sadržajem te poruke i da se na taj način svi uključimo u vjernički lanac molitve za mir u svijetu.

Dvije su stvari za koje ovih dana i mjeseci, a izgleda i sljedećih godina, će trebati posebno moliti. To je ova „suvremena seoba naroda“ izazvana ratom i teroristička događanja po cijelom svijetu i u našoj Domovini.

Svjedoci smo da se dar mira, iz različitih interesa, narušava svakodnevno te se otvaraju nova ratna žarišta u Ukrajini, Iraku... U Siriji i Afganistanu se rat ne zaustavlja već više godina.

Još uvijek duboko osjećamo posljedice rata, nosimo tolike rane na duši i tijelu te znamo dobro što znači mir. Posebno smo u posljednje vrijeme uvidjeli kako je i ovaj mir, koji nije pravedan, na krhkim nogama. Potrebno je moliti i uspostavljati stabilan i trajan mir koji će počivati na pravednosti i jednakopravnosti. Mir je predragocjeni dar kojeg treba promicati i čuvati. Molimo zdušno za taj Božji dar u našim dušama, obiteljima, našem hrvatskom narodu i u ovoj zemlji BiH, kao i u cijelom svijetu.

Neka BDM Kraljica mira prinese naše molitve svome Sinu Mirotvorcu kako bismo i mi gradili mirniji i blaženiji svijet u kojem živimo.

Uz iskrene želje i molitve srdačno vas pozdravljam u Gospodinu.

Mladen Kalfić, kancelar

*Vinko kardinal Puljić
nadbiskup vrhbosanski*

BOGOJAVLJENJE

Papinsko misijsko Djelo svetog Djetinjstva

Srijeda, 6. siječnja 2016. godine

Datum: 24. studenog 2015.

Broj: 1486/2015

Odlukom biskupa BK BiH, na zasjedanju u Mostaru od 17. do 18. ožujka 2004. godine, svetkovina Bogojavljenja – Tri kralja postala je Danom svetog djetinjstva u BiH ili Svjetski misijski dan djece. Preporučuje se da se u homiliju ugrade misli o Papinskom misijskom Djelu svetog Djetinjstva, a u molitvu vjernika unesu zazivi za djecu diljem svijeta. Prikupljena misijska kolekta u cijelosti se dostavlja Ekonomatu nad/biskupije. Uzeto iz Direktorija za euharistijska slavlja i liturgiju časova 2015. – 2016. str. 91. tu milostinju treba dostaviti Ekonomatu Nadbiskupije najkasnije do 28. veljače 2016. godine, kako bi dijecezanski direktor, zadužen za misijsku djelatnost u Nadbiskupiji, mogao napraviti završni račun te kako bismo je predali Misijskoj središnjici koja će prikupljena sredstva proslijediti Kongregaciji.

Naši vjernici su uvijek bili solidarni s potrebnima. Posebno se to osjeti kad se dogode kakve katastrofe u svijetu i kad prikupljamo sredstva na tu nakanu. Crkva je u svojoj naravi misijska i ovo je način razvijanja misijskog duha i senzibiliziranja osjećaja za najpotrebnije.

Redovno se u *Radosnoj vijesti*, a i u *Katoličkom tjedniku* objave poruke i prigodni tekstovi za taj dan, a imate materijale i od lanske godine koji Vam mogu poslužiti.

Zahvaljujući na dosadašnjoj suradnji i pomoći iskreno vas pozdravljam u Gospodinu.

Mladen Kalfić, kancelar

*Vinko kardinal Puljić
nadbiskup vrhbosanski*

Molitvena osmina za jedinstvo kršćana

18. - 25. siječnja 2016.

Datum: 24. studenog 2015.

Broj: 1487/2015

Isusov vapaj Ocu Nebeskom „da svi budu jedno“ je trajni poziv i obveza svih kršćana radići na jedinstvu Crkve. Samo ponizna otvorenost Duhu Božjemu može zbližiti i povezati pokidane niti jedinstva mističnog tijela Kristova. Molit ćemo za dar jedinstva i zajedništva. Taj dar nam može podariti ljubav Božja. Taj dar možemo izmoliti samo iskrenim kajanjem i čišćenjem savjesti na što nas je pozvao sveti papa Ivan Pavao II., a nastavili pozivati papa Benedikt XVI. i papa Franjo.

Molimo za otvorenost Duhu Božjem posebno u molitvenoj osmini za jedinstvo kršćana koja će ove godine biti od ponedjeljka 18. do ponedjeljka 25. siječnja 2016. godine.

Živeći s drugim kršćanskim zajednicama u ovoj zemlji, neka nas molitva osposobi da, čuvajući svoj identitet budemo otvoreni za ekumenski dijalog i zajednički vapaj za dar jedinstva. Što više budemo vjerovali u Božju volju svojim mislima, riječima i djelima, jače ćemo stvarno ići prema jedinstvu. Na to nas je posebno pozvao i papa Franjo prigodom posjeta Sarajevu 6. lip-

nja 2015. godine.

Molitvena osmina završava blagdanom Obraćanja sv. Pavla apostola. Dok ispovijedamo vjeru u jednu, svetu, katoličku i apostolsku Crkvu, želimo to svojim životom posvjedočiti.

Neka Gospodin ujedini naša srca, neka bude s nama i neka nas blagoslovi.

Mladen Kalfić, kancelar

*Vinko kardinal Puljić
nadbiskup vrhbosanski*

Molitveni dan za mir u BiH

Nedjelja, 31. siječnja 2016.

Datum: 25. studenog 2015.

Broj: 1488/2015

Svećeničko vijeće Vrhbosanske nadbiskupije je predložilo i prihvaćeno je da zadnja nedjelja u siječnju bude molitveni dan za mir u BiH.

Koliko je mir na našim prostorima krhak i nestabilan pokazali su događaji zadnjih mjeseci koji su okarakterizirani kao terorizam. Svi osjećamo koliko je potrebno za mir moliti, mir izgrađivati i u miru živjeti. **Predlažemo da se uoči tog dana u subotu, 30. siječnja, organiziraju klanjanja pred Presvetim u našim crkvama te pozove vjernike na dobrovoljnu pokoru ili post za mir u srcima svih ljudi i za pravedni mir u BiH.** Znak Božje nazočnosti u Crkvi, uz trpljenje, jesu mir i radost. Zbog toga u nedjelju s vjericima zajedno molimo i razmišljajmo o miru, a jedan od oblika toga razmišljanja može biti nastavak čitanja Papine poruke upućene za Dan mira na Novu godinu.

Želeći mir svakom srcu, svim obiteljima kao i svim narodima ove zemlje iskreno sve pozdravljam i zazivam obilje Božjeg blagoslova.

Mladen Kalfić, kancelar

*Vinko kardinal Puljić
nadbiskup vrhbosanski*

Dan posvećenoga života Prikazanje Gospodinovo u hramu - Svijećnica

Utorak, 2. veljače 2016. godine

Datum: 25. studenog 2015.

Broj: 1489/2015

Već je postalo uobičajeno da na blagdan Prikazanja Gospodinova slavimo Dan posvećenog života u našoj Nadbiskupiji. Također je već ustaljen program slavljenja tog dana.

Nadam se da će ovaj Dan posvećenog života biti nadahnut i proslavljen u duhu završetka Godine posvećenog života i Godine milosrđa. Papa nam na poseban način stavlja na srce sakra-

ment pomirenja i svekoliko milosrdno djelovanje.

Zajednička sv. Misa u Katedrali ostaje u 10.30 sati, a uhodani popodnevni program bi trebao biti prožet sadržajima koji će obogatiti osobe posvećenog života i sve nas.

Redovnički utemeljitelji, nadahnuti uskrslim Gospodinom, su nam pokazali da se u svijetu ne može biti posvećen ako se posvećenje ne živi u duhu kontemplacije. Molitva je glavni oslonac posvećena života. Svima nam je uzor Djevica Marija kada je izrekla svoj „Neka mi bude po tvojoj riječi“. Neka redovništvo koje je, svojim karizmama, kroz povijest uvijek obogaćivalo i osvježavalo Crkvu ukrasi i Crkvu naših dana.

Želeći što bolju pripravu i doživljaj Godine i Dana posvećenog života, iskreno pozdravljam i zazivam obilje Božjeg blagoslova na sve, a posebno na osobe posvećena života.

Mladen Kalfić, kancelar

*Vinko kardinal Puljić
nadbiskup vrhbosanski*

Dan života

Nedjelja, 7. veljače 2016. godine

Datum: 25. studenog 2015.

Broj: 1490/2015

Prema odluci Biskupa BK BiH, a na prijedlog Svetog Oca, svake godine prva nedjelja veljače posvećena je razmišljanju i molitvi za dar života. Naši biskupi pozivaju na odgajanje svijesti i savjesti da se život istinski voli, prihvaća, njeguje i poštuje.

Obično za ovaj dan, pročelnik Vijeća za obitelj, upućuje poruku koja se treba na adekvatan način prenijeti vjernicima.

Zadaća nam je odgajati vlastite savjesti i savjesti svojih vjernika. Potrebno je stalno ponavljati da je život Božji dar koji nema pravo nitko oduzimati i ugnjetavati. To pravo proizlazi iz Božje demokratije ljubavi i nitko nema pravo, upravo u ime demokratije, oduzimati život. Zato svoje vjernike trebamo ohrabrivati i podržavati da se uvijek opredjeljuju za život bez obzira na kušnje u kojima se često nalaze i koje ih zbunjuju. Opredjeljenjem za život uvijek se opredjeljujemo za Boga. Neka nam Bog, kroz sve naše životne kušnje, podari život dostojan čovjeka, vrati nadu u život i učvrsti vjeru koja će ga neprestano hrabriti i hraniti. Upravo takva vjera je garancija naše sadašnjosti i budućnosti.

Dan života je prigoda vratiti vjeru u život koji je priprava za život vječni.

S tom sigurnošću i molitvom iskreno vas pozdravljam u Gospodinu.

Mladen Kalfić, kancelar

*Vinko kardinal Puljić
nadbiskup vrhbosanski*

Međunarodni dan bolesnika i zdravstvenih radnika

Četvrtak, 11. veljače 2016. godine

Datum: 25. studenog 2015.

Broj: 1491/2015

Prema želji Svetog Oca na spomendan Gospe Lurdske, 11. veljače, svake godine molimo za bolesnike i zdravstvene djelatnike kao i za sve koji skrbe o bolesnicima. Ovim pozivam svećenike i sve pastoralne djelatnike da taj dan organiziraju u svojim župama molitveni dan i animiraju vjernike i javnost za posebno vrednovanje skrbi za bolesnike. Također, potrebno je u svima nama odgajati plemenite osjećaje prema bolesnicima kako bismo u svakom čovjeku prepoznali Isusa koji trpi. Tamo gdje postoje medicinski centri i bolnice, neka se organizira animacija i pastoralni program obilježavanja ovog molitvenog dana.

U Godini milosrđa trebamo posebno ispitati i odgajati svoju savjest za sestrinsku i bratsku blizinu prema bolesnima i svima koji su bespomoćni, koji bi teško ili uopće ne bi preživjeli bez naše pomoći. Papa Franjo nas opominje da će nam upravo oni biti suci u susretu s Gospodinom u vječnosti.

Nažalost, u mnogim župama i obiteljima sve se više zanemaruje utjeha vjere naših bolesnika. Ovaj dan je posebna prigoda odgajanja svijesti i savjesti kako bismo svi odgovornije postupili s bolesnicima, omogućujući im i primanje sakramenata. Vjera daje utjehu i novu nadu bolesnicima, a snagu i poticaj zdravstvenim djelatnicima za što savjesnije služenje.

Koristim prigodu zahvaliti svim zdravstvenim djelatnicima za njihov požrtvovni rad i potaknuti ih da se ne umore u plemenitom poslanju.

Uz iskrene zahvale srdačno pozdravljam sve pastoralne i zdravstvene djelatnike, te bolesne i umiruće. Svi ste u mojim molitvama i na sve zazivam obilje Božjeg blagoslova.

Mladen Kalfić, kancelar

*Vinko kardinal Puljić
nadbiskup vrhbosanski*

Posti nemrs u 2016. godini

Datum: 25. studenog 2015.

Broj: 1492/2015

Dani posta i nemrsa u 2016. godini su: Pepelnica (Čista srijeda) 10. veljače i Veliki petak, 24. ožujka.

Post i nemrs obvezuje sve one koji su punoljetni do započete šezdesete godine (usp. kan. 1249-1253 i KKC br. 1430, 1434-1439; 2043).

Nemrs je ujedno propisan u sve petke u godini, ali se izvan korizme može zamijeniti drugom pokorom. Nemrs obvezuje sve koji su navršili četrnaest godina do kraja života.

Godina milosrđa nam je posebna prigoda razmišljati o danima posta i nemrsa kao privilegiranom vremenu koje odgaja našu savjest, pomažući nam ojačati vjeru.

Svjedoci smo da post među našim vjernicima, posebno mlađim i srednjim generacijama, gubi svoj smisao i značenje. U eri konzumizma sve se manje govori i propovijeda o višestrukim učincima posta i nemrsa. Jesmo li i sami tomu doprinijeli?

Potičući na post i nemrs iskreno vas pozdravljam u Gospodinu.

Mladen Kalfić, kancelar

*Vinko kardinal Puljić
nadbiskup vrhbosanski*

Nedjelja solidarnosti

Nedjelja, 28. veljače 2016.

Datum: 25. studenog 2015.

Broj: 1493/2015

Jedna od glavnih tema kojom papa Franjo odgaja našu savjest je solidarnost. Rijetko je tko tako izravno progovorio o opasnosti neokapitalizma u kojem će manjina postati još bogatija, a većina oskudijevati u najnužnijim potrebama za život. Papa Franjo nas upućuje na periferiju shvaćajući pod tim pojmom sve gladne, žedne, napuštene, bolesne... Vlastitim primjerom nam je pokazao da čovjek nije ništa manji ako je skromniji u zahtjevima prema sebi. Upravo ti skromni zahtjevi prema sebi su put velikodušnosti prema drugima. Solidarno svećeničko i vjerničko srce će olakšati živote mnogih naših svećenika i vjernika. Zbog toga ćemo i ove godine na treću korizmu nedjelju prikupljati sredstva-kolektu za trenutno potrebnije svećenike i župe. Nazvali smo je nedjeljom solidarnosti.

Naši biskupi su se dogovorili da će ova nedjelja biti nedjelja solidarnosti u svim župama BK BiH i da će se u svim župama za vrijeme svetih misa prikupljati kolekta za svećenike koji su na manjim i siromašnijim župama.

Molim vas da prikupljena sredstva dostavite isključivo ekonomatu Nadbiskupije do Mise posvete ulja kako bi se namjenski mogla što prije proslijediti.

Zahvaljujući na dosadašnjoj solidarnosti, na sve zazivam obilje Božjeg blagoslova i iskreno pozdravljam u Gospodinu.

Mladen Kalfić, kancelar

*Vinko kardinal Puljić
nadbiskup vrhbosanski*

Obnova svećeničkih obećanja i posveta ulja

Velika Srijeda, 23. ožujka 2016. godine u 10.30 sati

Datum: 25. studenog 2015.

Broj: 1494/2015

Ustaljena je praksa da svećenici naše Nadbiskupije na Veliku Srijedu slave sv. Misu posvete ulja sa svojim Ordinarijem u kojoj obnavljaju svoja svećenička obećanja. Na ovo liturgijsko zajedništvo pozivam sve svećenike u pastoralu i izvan pastoralu da se priključe ovom zajedničkom misnom slavlju. Dekane molim da nakon mise preuzmu posvećena ulja za svoje dekanate.

Ova sv. Misa u kojoj obnavljamo svoja svećenička obećanja na poseban način učvršćuje naše zajedništvo i potiče na solidarnost među svećenicima. Trebala bi nas također vratiti na naše početke kada je svaki osobno izrekao Onome kome sam povjerovao – „**evo me**“. Bilo bi hvalevrijedno da svi svećenici upravo na toj Misi zahvale na daru svećeništva i poslanja u Vrhbosanskoj nadbiskupiji.

Na ovaj dan svećenici iskazuju i svoju solidarnost (Dan Djela sv. Petra apostola) dajući svoje priloge za odgoj novih svećeničkih i redovničkih zvanja diljem svijeta. Svoje priloge možete predati osobno u ekonomatu Nadbiskupije ili kod dekana, a bit će i košarica u blagovaonici Vrhbosanskog bogoslovnog sjemeništa gdje ćete moći ostaviti svoje priloge. Svoju solidarnost s duhovnim zvanjima u misijskim zemljama trebali bi pokazati posebno u ovoj Godini milosrđa kada se očekuje da svaki od nas osobno pojača svoja djela milosrđa.

Zahvaljujući na svećeničkom zajedništvu i razumijevanju iskreno vas pozdravljam u Gospodinu.

Mladen Kalfić, kancelar

*Vinko kardinal Puljić
nadbiskup vrhbosanski*

Statistički podaci za 2015. godinu

Datum: 25. studenog 2015.
Broj: 1495/2015

Šaljemo vam formular *Statistički podaci za 2015. godinu*. **Molim da ispunjene formulare dostavite Ordinarijatu najkasnije do konca siječnja 2016. godine.** Kancelarija Ordinarijata je, također, obvezna poslati Statističke podatke u Vatikan, a to se ne može poslati bez vaših podataka. Stoga vas molim da se držite postavljenog roka.

Ispunjene formulare možete poslati poštom, faxom ili mailom: kaptolka@bih.net.ba (a poslije original poštom).

Već sada zahvaljujem i iskreno pozdravljam u Gospodinu.

Mladen Kalfić, kancelar

*Vinko kardinal Puljić
nadbiskup vrhbosanski*

Susret župnika po dekanatima-arhiđakonatima u 2016. godini

Datum: 25. studenog 2015.
Broj: 1496/2015

Poznato vam je da su se, do unazad nekoliko godina, susreti župnika po dekanatima održavali redovito u veljači u prostorijama Ordinarijata Vrhbosanske nadbiskupije. I tako trinaest susreta s trinaest dekanata. Zadnjih nekoliko godina su se ti susreti održavali na „terenu“, ali na razini arhiđakonata. Ta praksa je pokazala svoje pozitivne strane, ali i svoje nedostatke. I ubuduće ćemo se oko tih susreta dogovarati i tražiti najbolja rješenja.

Budući da će polovicom lipnja 2016. godine u Tomislavgradu biti zajednički, treći po redu, susret svih svećenika koji djeluju u BIH i budući da će u 2016. godini u Godini milosrđa svi dekanati: vjernici, redovnice, redovnici i svećenici hodočastiti u prvostolnicu-katedralu u Sarajevu, a nastaviti ćemo i u 2016. godini sa sinodalnim susretima na razini dekanata, u 2016. godini neće biti posebnog susreta župnika po dekanatima odnosno arhiđakonatima.

Neki župnici su čekali taj susret da izmire svoje obveze prema ekonomatu i kancelariji Ordinarijata (statistički podatci, prijepisi matica i prijepisi crkvenih računa). Podsjećam da se te obveze trebaju riješiti do konca siječnja 2016. godine.

Očekujući vaše razumijevanje iskreno vas pozdravljam u Gospodinu.

Mladen Kalfić, kancelar

*Vinko kardinal Puljić
nadbiskup vrhbosanski*

XIX. Susret ministranata

Sarajevo, subota 16. travnja 2016.

Datum: 25. studenog 2015.

Broj: 1497/2015

Susret ministranata u 2016. godini bit će 16. travnja u Sarajevu. Budući da je papa Franjo proglasio Godinu milosrđa tema ovogodišnjeg susreta je „Milosrđe nas čini slobodnima i radosnima“ a pitanja za kviz će biti vezana uz sakrament pomirenja i temu milosrđa. Opće upute i sugestije koje su vrijedile proteklih godina vrijedit će i za natjecanje u 2016. godini. (Možete ih naći u Vrhbosni).

Svake godine za susret ministranata pošaljemo još jedan dopis u kojem kažemo konkretnije informacije o samom programu, dolasku, natjecanju iz vjeronauka, sporta i drugim potrebnim informacijama. Susret ima svoj uhodan program tako da bitnih promjene neće biti.

Dobro bi bilo ministrante, pogotovo starije uzraste, uključiti u sva liturgijska i pastoralna događanja u župi. Posebno ih uključiti u Godinu milosrđa i tijek Sinode. I oni su dio župne zajednice koji vremenom trebaju postajati stupovi naših zajednica i Crkve, bilo kao duhovna zvanja, bilo kao aktivni vjernici laici.

Zahvaljujući na dosadašnjem pastoralnom zalaganju iskreno vas pozdravljam u Gospodinu.

Mladen Kalfić, kancelar

*Vinko kardinal Puljić
nadbiskup vrhbosanski*

Duhovne vježbe za svećenike u 2016. godini

Datum: 25. studenog 2015.

Broj: 1499/2015

Redoviti termin duhovnih vježbi za svećenike u Vrhbosanskom bogoslovnom sjemeništu svake godine je polovicom veljače. Duhovne vježbe ove godine su od 15. – 18. veljače 2016. godine. Započinju petnaestog u 19.00 sati zajedničkom večerom i već prvim razmatranjem, a završavaju osamnaestog ručkom. Potrebno je najaviti svoj dolazak ekonomu Bogoslovije vlč. Damiru Ivanoviću na tel. 033/584 067 ili na mail: ekonomat.vbs@gmail.com ili preko porte 033/584 060.

I ove godine se nudi drugi termin duhovnih vježbi u sjemeništu Petar Barbarić u Travniku od 22. – 25. kolovoza 2016. godine. Započinju dvadeset drugog večerom i prvim razmatranjem, a završavaju dvadeset petog ručkom. I ovdje se potrebno najaviti mjesec dana ranije ekonomu Sjemeništa vlč. Damjanu Soldi na tel. 063/682 310 ili na mail: dam.soldo@gmail.com ili preko porte Sjemeništa 030/518 823.

Razumljivo je da svaki svećenik treba dati svoj doprinos za troškove boravka u Bogosloviji i Sjemeništu.

Crkva obvezuje svećenike da nađu vremena za duhovne vježbe jednom godišnje. Duhovne vježbe su ozbiljna inventura duhovnog života svakog svećenika. Bez intenzivnog duhovnog života svećenik pada u osrednjost koja vodi gubljenju svećeničkog identiteta i prepoznatljivosti. Samo duhovan svećenik je istinski radostan svećenik spreman na ponizno služenje i svjedočenje. Nadam se da ćemo posebno u Godini milosrđa pojačano poraditi na duhovnoj izgradnji sebe i svojih vjernika.

U toj nadi vas iskreno pozdravljam u Gospodinu.

Mladen Kalfić, kancelar

*Vinko kardinal Puljić
nadbiskup vrhbosanski*

Susret animatora liturgijskog pjevanja

Subota, 27. veljače 2016. godine

Datum: 27. studenog 2015.

Broj: 1514/2015

U subotu, 27. veljače 2016. godine, u dvorani Pavla VI. u Vrhbosanskoj katoličkoj bogoslovi-
ji, održat će se susret animatora liturgijskog pjevanja Vrhbosanske nadbiskupije s početkom u
9.30 sati. Liturgijska glazba pomaže očitovanju vjere i pridonosi novoj evangelizaciji, a pjevanje
zaista obogaćuje bogoslužje. Zato je Crkva uvijek pridavala veliku važnost svetoj glazbi.

Drugi vatikanski sabor u Liturgijskoj konstituciji Sacrosanctum Concilium i postsaborska up-
uta o glazbi u svetom bogoslužju Musicam Sacram naglašavaju da je glazbena baština opće Crkve
blago neprocjenjive vrijednosti, kojemu je svrha Božja slava i posvećenje vjernika (SC 112) i da
liturgijski čini poprimaju plemenitiji oblik kad se svečano obavljaju pjevanjem (SC 113; MS 5).

Susret liturgijskih zborova Vrhbosanske nadbiskupije održat će se 09. travnja u Sarajevu, a
program će biti dostavljen naknadno.

Koristim prigodu zahvaliti voditeljima liturgijskih zborova i svim pjevačima, koji i na taj
način iskazuju svoju privrženost Crkvi i obogaćuju liturgiju u svojim zajednicama.

Uz zahvalu iskreno vas pozdravljam u Gospodinu.

Mladen Kalfić, kancelar

*Vinko kardinal Puljić
nadbiskup vrhbosanski*

Papin dan

3. srpnja 2016. godine

Datum: 25. studenog 2015.

Broj: 1515/2015

Današnji Petrov nasljednik, Franjo, izabran je za Papu 13. ožujka 2013. godine. Papin dan
ćemo proslaviti u nedjelju, 3. srpnja 2016. godine. Naša Nadbiskupija i cijela BiH treba na pose-
ban način zahvaliti Svetom Ocu na dolasku 6. lipnja 2015. godine, na riječima utjehe i ohrabre-
nja, te na tom jedinstvenom događaju. Prigoda je te nedjelje potaknuti vjernike na jedinstvo sa
Svetim Ocem i moliti za Njega i Njegove nakane. Katolici cijeloga svijeta uvijek iznova trebaju
zahvaljivati Bogu za dar Svetoga Oca Crkvi. Duh Božji koji vodi Crkvu, „koju ni vrata paklena
neće nadvladati“, neka vodi i Petra naših dana papu Franju.

Naš narod je kroz svoju dugu povijest iskazivao vjernost Petrovim nasljednicima, a naša
generacija im na poseban način ima na čemu zahvaljivati. Stoga molimo da ostanemo vjerni
Bogu i Svetom Ocu.

Pozivajući na molitvu za Svetoga Oca i za naš narod iskreno vas pozdravljam u Gospodinu.

Mladen Kalfić, kancelar

*Vinko kardinal Puljić
nadbiskup vrhbosanski*

Kvatre u 2016. godini

Datum: 27. studenog 2015.

Broj: 1516/2015

Kvatre su osobiti dani kada Crkva poziva vjernike na molitvu, djela pokore i ljubavi na određenu nakanu. U kvatrenu subotu slavi se misa koja će odgovarati duhovnom usmjerenju kvatri, velike nakane Crkve (v. *Red euharistijskih procesija, kvatri i prosnih dana*, str. 33-51).

Proljetne kvatre: u prvom tjednu Korizme (14. - 20. veljače):

POKORA I OBRAĆENJE

Ljetne kvatre: u prvom tjednu po Duhovima (15. - 21. svibnja):

POSVEĆENJE LJUDSKOG RADA

Jesenske kvatre: nakon blagdana Uzvišenja sv. Križa (18. - 24. rujna):

SVEĆENIČKA I REDOVNIČKA ZVANJA

Zimske kvatre: iza druge nedjelje Došašća (4. - 10. prosinca):

ZAHVALA I DJELOTVORNA LJUBAV

Vjernici, redovnice, redovnici i svećenici se pozivaju da kvatrene dane posvete intenzivnijoj molitvi, djelima pokore i ljubavi na određenu nakanu uz slavljenje sv. Mise. Neka nas prati milost obraćenja i rasta u vjeri, ljubavi i nadi kroz ove milosne dane.

U tom duhu sve vas iskreno pozdravljam i zazivam obilje Božjeg milosrđa.

Mladen Kalfić, kancelar

*Vinko kardinal Puljić
nadbiskup vrhbosanski*

XXII. Sabor svećenika Vrhbosanske nadbiskupije

Sarajevo, srijeda 6. travnja 2016.

Datum: 27. studenog 2015.

Broj: 1517/2015

Već je ustaljen termin susreta svih svećenika Vrhbosanske nadbiskupije, redovničkih i dijecezanskih, u srijedu nakon druge uskrсне nedjelje. Praksa je da se na ovom susretu obradi novi crkveni dokument bilo da ga je izdala Sveta Stolica ili naša Mjesna crkva. Takva praksa je nastavljena jer se naši susreti shvaćaju kao permanentno obrazovanje svih svećenika. Međutim, na zadnja dva Sabora svećenika bilo je prijedloga i javno izrečenih, da je vrijeme u kojem živimo nadišlo postojeću praksu i da bi trebalo organizirati naše susrete u duhu vremena i sukladno izazovima koje to vrijeme nosi. Bilo bi hvale vrijedno da i s „terena“ dođu konkretni prijedlozi, kako bi se naši susreti mogli organizirati i koje su to aktualne teme, a koje bi zanimale barem većinu svećenika. Molio bih da Vaše prijedloge pošaljete do konca siječnja 2016. godine. Nakon toga ćemo Vam poslati poziv i dnevni red.

Koristim prigodu i na ovaj način zahvaliti svim svećenicima naše Nadbiskupije koji hrabro i nesebično žive i naviještaju Riječ Božju.

Podsjećam svećenike koji eventualno ne mogu doći na naš godišnji susret neka svoju pismenu ispričnicu dostave kancelariji Ordinarijata.

Uz izrečene zahvale iskreno vas pozdravljam u Gospodinu.

Mladen Kalfić, kancelar

*Vinko kardinal Puljić
nadbiskup vrhbosanski*

Župama i institucijama Vrhbosanske nadbiskupije

Predmet: Okružno pismo prigodom Godine milosrđa

Datum: 2. prosinca 2015.

Broj: 1544/2015

U svojim nastupima papa Franjo često potiče na milosrđe crkvenu hijerarhiju i sve vjernike, uvjeren da „malo milosrđa, mijenja sve“. Papa želi da „sva mjesta u kojima je Crkva prisutna, posebno naše župe i naše zajednice, postanu otoci milosrđa usred mora ravnodušnosti“. Stoga ne čudi što je proglasio izvanrednu svetu Godinu milosrđa. Postoji program godine milosrđa na razini cijele crkve koji mjesna crkva treba prilagoditi svojim mogućnostima i potrebama. Ovaj izvanredni Jubilej započinje 8. prosinca 2015. godine na svetkovinom Bezgrešnog začeća, a završava 20. studenog 2016. godine na svetkovinu Krista Kralja.

U bazilici sv. Petra Papa će otvoriti Sveta vrata milosrđa na svetkovinu Bezgrešnog začeća BDM (8. 12. 2015.), a po prvi put u povijesti bit će otvorena Sveta vrata – Vrata milosrđa u mjesnim biskupijama, u katedralama, svetištima i crkvama od posebnog značaja. Pridružiti ćemo se i mi programu Godine milosrđa i u nedjelju 13. prosinca 2015. godine otvoriti Vrata milosrđa u sarajevskoj Prvostolnici (kardinal Puljić), u marijanskim svetištima Olovu (provincijal Gavran) i Komušini (biskup Sudar), svetištu sv. Leopolda Mandića u Maglaju (gen. vikar Tunjić), svetištu sv. Ivana Krstitelja u Podmilačju (generalni vizitator Skoko), te u sjemenišnoj crkvi sv. Alojzija Gonzage (uzoriti Kardinal 17. 12. 2015.) i crkvi Uznesenja BDM u Tolisi (arhiđakon Tomašević). Ova mjesta trebaju biti tijekom cijele Godine milosrđa na poseban način mjesta molitve, adoracije, ispovijedanja, hodočašća... Dobro bi bilo da sve što se ove milosne Godine bude događalo na razini dekanata-arhiđakonata organizira u spomenutim povlaštenim mjestima.

Tijekom Godine milosrđa organizirat ćemo dekanatska hodočašća svih trinaest dekanata sarajevskoj Katedrali. Molim dekane da se sa župnicima svoga dekanata dogovore i do 31. siječnja 2016. godine jave kancelariji Ordinarijata koja im subota najviše odgovara za hodočašće njihova dekanata, kako bismo napravili raspored hodočašća. Svi oni koji prođu kroz Sveta vrata milosrđa u Katedrali i drugim naznačenim mjestima trebaju moliti i otvoriti srca Božjem milosrđu kako bi postali nositelji milosrđa i djelatnici mira koji je svijetu tako potreban. Znakovit je prolazak kroz vrata milosrđa i ima svoju jaku simboliku: podsvijestiti nam naš kršćanski identitet, naše kršćanske korijene i bogatu tradiciju te uputiti nas u budućnost temeljenu na evanđeoskim vrijednostima. Prolazak kroz vrata milosrđa treba biti lišen svake magije. Treba u sebi sadržavati ponizni vjernički stav da stupamo pred lice Božje. Odsjaj toga Lica neka ražari naša srca i učini ih sposobnima za „duhovna i tjelesna djela milosrđa“ koja smo vremenom zaboravili, a Papa ponovno na njih stavlja naglasak.

U programu Godine milosrđa na razini cijele crkve predviđeno je posebno molitveno vrijeme „24 sata za Gospodina“ u petak na subotu (4.–5. ožujka) prije četvrte korizmene nedjelje 2016. godine. Tko želi može organizirati neprekinuta 24 sata molitve u petak, 4. ožujka 2016. godine s početkom u 17,00 sati i završetkom u subotu, 5. ožujka 2016. godine u 17,00 sati. Ali zbog specifičnih razloga u mnogim našim župama preporuča se molitveni niz od dvanaest sati u petak, i sutradan u subotu, također, dvanaest sati. U tom slučaju neka se započne s molitvom oba dana ujutro u osam sati a završi navečer u osam sati. Važno je započeti molitvu u isto vrijeme u svim župama. U tih dvanaest molitvenih sati mogu se moliti otajstva krunice, litanije, druge različite molitve... može se čitati i razmatrati sv. Pismo, pripremiti meditacije... U to vrijeme, u dogovoru s vjernicima, trebali biste biti na raspolaganju za ispovijed.

U Godini milosrđa posebno mjesto treba imati sakrament pomirenja. Papa o tome kaže „ponovno s osvjedočenjem stavimo u središte sakrament pomirenja, jer on omogućuje da se rukom dotakne veličina milosrđa. Za svakoga će pokornika on biti izvorom istinskoga unutar-

njega mira.“ Svećenik je služitelj božanskog milosrđa koje treba nesebično podjeljivati. S jedne strane, trebamo svakodnevno postajati svjesni te činjenice i biti stalno na raspolaganju za ispovijed, a s druge strane odgajati savjest vjernika da ih sakrament pomirenja pročišćava, izmiruje s Bogom i bližnjima te čini milosrdnima. Milosrđe je nezamislivo bez tog pomirenja. Treba biti na raspolaganju za ispovijed svakim radnim danom, a posebno nedjeljama, svetkovinama, većim okupljanjima i hodočašćima

Još jedna posebnost Godine milosrđa su „misionari milosrđa“ tj. svećenici kojima će Papa dati ovlasti za odrješenje i od grijeha pridržanih Svetoj Stolici. Svakako ćemo otvoriti svoje župne zajednice misionarima milosrđa. Već ste dobili dopis u kojem se u Godini milosrđa daje posebna ovlast svim svećenicima naše Nadbiskupije koji imaju ispovjednu jurisdikciju. Tom ovlašću imate pravo tijekom Godine milosrđa odriješiti od pridržanih kazni /cenzura/ i od grijeha koji su pridržani mjesnom ordinariju. Uz pastoralne aktivnosti „misionara milosrđa“, preporučuju su se i pučke misije gdje god je to moguće. Prigoda je ovo oživjeti duh pučkih misija u našoj sredini koji je vremenom, nažalost, prilično iščeznuo. Očekuje se da u pučkim misijama prevladavaju teme milosrđa i pomirenja, stvaranje mentaliteta „ponovnog i istinskog povratka očinskom domu.“

Svi nadbiskupijski uredi, centri, odgojne ustanove i druge institucije trebaju uskladiti i usmjeriti svoje aktivnosti prema programu Godine milosrđa. Neka u njihovom godišnjem planu i programu tema milosrđa bude misao vodilja. Bilo bi poželjno da se organiziraju predavanja, kateheze, seminari, simpoziji na temu Božjeg milosrđa. Jednostavno sve naše djelovanje treba biti prožeto duhom milosrđa s ciljem biti „milosrdni poput Oca“ što je i moto Godine milosrđa. Sva događanja u pastoralnom kalendaru: rad s djecom, krizmanicima, ministrantima, mladima, zaručnicima, vjernicima srednje dobi, starijima i bolesnima, osobama s invaliditetom i posebnim potrebama, pastoralnim vijećnicima, katehetama, ravnateljima škola, političarima i gospodarstvenicima... svi naši susreti i hodočašća trebaju biti svojim sadržajem i ozračjem vođeni duhom Godine milosrđa. U naviještanju, slavljenju, katehezama, propovijedima, nagovorima i razgovorima, u svim prilikama i sa svim uzrastima, neka se provlače misli bule Misericordiae vultus – Lice milosrđa i odgaja vjernička savjest kako bismo bili kadri „otvoriti srca za one na periferijama“ te zaodjenuti milosrdem mijenjati nepravedno lice ovoga svijeta.

Tijekom godine imamo nekoliko uhodanih hodočašća unutar i izvan Nadbiskupije. U Godini milosrđa im treba dati posebnu važnost i napraviti posebnu pripravu na ta hodočašća. Samo dobro pripremljena hodočašća mogu donijeti potrebne i očekivane plodove. U pripravi i na samom hodočašću pokušajmo otvoriti svoja srca za iskrenu ispovijed koja će smekšati naša sebična srca i potaknuti nas na nova nadahnuća nesebične ljubavi.

Svi naši svećenički susreti, svećenički sabor na kojem su svi redovnički i dijecezanski svećenici, susret svih svećenika koji djeluju u BiH, susret dijecezanskih svećenika, susreti svećenika na proljetnoj dekanatskoj koroni premda, imaju svoj ustaljeni program, bit će prožeti Godinom milosrđa.

Papa BDM naziva Majkom milosrđa bez koje nije moglo biti „utjelovljenog milosrđa“ Isusa Krista. Ponovno nas potiče na pobožnost prema Mariji Majci milosrđa. Preporuča da joj se u svojim molitvama obraćamo sa Zdravo Kraljice Majko milosrđa... Uz pobožnost prema BDM Papa nas upućuje na molitve za zagovor „tolikim svecima i blaženicima koji su milosrđe pretvorili u životno poslanje“, ističući posebno Faustinu Kowalsku.

Na svetkovinu Bezgrešnog začeca BDM, kada se otvara Godina milosrđa, pozovimo svoje vjernike na molitvu i ujedinito ih s cijelom Crkvom za uspjeh Godine milosrđa. Molimo za sve nakane na koje nas poziva Sveti Otac, ali i za uspjeh svih naših nadbiskupijskih nastojanja i planova u Godini milosrđa. Za zaključak Godine milosrđa, sljedeće godine na svetkovinu Krista Kralja, poslat ću posebno pismo u kojem ću naznačiti kako ćemo obilježiti zatvaranje ovog izvanrednog jubileja.

I zaključit ću riječima bule Misericordiae vultus – Lice milosrđa u njezinom zaključnom odlomku: „Crkva snažno osjeća hitnu potrebu naviještanja Božjega milosrđa. Njezin je život autentičan i vjerodostojan kad milosrđe učini svojim osvjedočenim navještajem. Ona znade da je njezina prva zadaća, u času kakav je ovaj naš prepun velikih nada i snažnih protivština, sve

uvoditi u veliko otajstvo Božjeg milosrđa, promatrajući lice Kristovo. Crkva je prva pozvana da bude isitniti svjedok milosrđa, ispovijedajući ga i živeći kao središte objave Isusa Krista.“

Želeći vam blagoslovljenu i milosrdem ispunjenu ovu svetu Godinu iskreno vas pozdravljam u milosrdnom Gospodinu.

Mladen Kalfić, kancelar

*Vinko kardinal Puljić
nadbiskup metropolit vrhbosanski*

Krizme u 2016.

Vinko kardinal Puljić, nadbiskup

- 10. travnja – Turbe 11h
- 16. travnja – Rankovići 17h
- 17. travnja - N. Travnik P. Trojstvo 11h
- 23. travnja – N. Travnik Uzašašće Gospodinovo 11h
- 24. travnja – N. Bila 11h
- 30. travnja – Tuzla 11h
- 1. svibnja – Ulice 17h
- 7. svibnja – Lukavac 11; Dragunja 17h
- 8. svibnja – Bučići 11h
- 14. svibnja – Dolac 11h; G. Gora 17h
- 15. svibnja – Katedrala 10:30h
- 21. svibnja - Podkraj 11h
- 22. svibnja – Tolisa 11h
- 28. svibnja – Maglaj 17h
- 29. svibnja – Žepče 11h
- 4. lipnja – K. Sutjeska 11h; N. Šeher 17h
- 11. lipnja – Jelaške 11h; Vijaka 17h
- 12. lipnja – Dobrinja 11h
- 26. lipnja – Ovčarevo 11h
- 10. srpnja – Pećine 11h

Mons. Pero Sudar, pomoćni biskup

- 2. travnja – Busovača 11h
- 3. travnja – Odžak 11h i P. Mahala 17h
- 9. travnja – Balegovac 11h i Prud 17h
- 10. travnja – Živinice 11h
- 23. travnja – Grebnice 11h i Kopanice 17h
- 30. travnja – Husino 11h i Breške 17h
- 1. svibnja – Šikara 11h
- 14. svibnja – Svilaj 11h i Orašje 17h
- 15. svibnja – Grbavica 9h
- 12. lipnja – Osova 11h i Radunice 17h
- 18. lipnja – Špionica 11h
- 19. lipnja – Poljaci 11h
- 26. lipnja – Boće 11h i Zovik 17h

Mons. Tomo Vukšić, vojni biskup

- 9. travnja – Travnik 11h
- 10. travnja – G. Dubica 11h
- 16. travnja - G. Tramošnica 11h i Domaljevac 17h
- 17. travnja – N. Grad – Sarajevo 11h
- 23. travnja – Morančani 11h i Potočani 17h

Mons. Luigi Pezzuto, ap. nuncij

- 30. travnja – Zenica 11h
- 7. svibnja – Brajkovići 11h
- 28. svibnja – Vitez 11h
- 4. lipnja – Lug Brankovići 11h
- 11. lipnja – Vareš 11h

Imenovanja i premještaji

Vlč. gosp. Marinko Perković imenovan ispovjednikom i duhovnim asistentom bogoslovima (Dekret br. 1274/2015 od 07. listopada 2015.)

Mons. Mato Zovkić, vlč. gosp. Marinko Perković, fra Slavko Topić i p. Luka Lučić imenovani službenim ispovjednicima bogoslova u Vrhbosanskom bogoslovnom sjemeništu (Dekret br. 1275/2015 od 07. listopada 2015.)

Vlč. gosp. Mirko Ikić razriješen službe župnika u župi Kolibe i imenovan župnikom u župi Sv. Roka u Prudu (Dekret br. 1296/2015 od 15. listopada 2015.)

Vlč. gosp. Željko Vlajić razriješen službe upravitelja župe Brusnica i imenovan upraviteljem župe Sv. Mihovila Arkandela u Kolibama (Dekret br. 1297/2015 od 15. listopada 2015.)

Vlč. gosp. Zdenko Spajić razriješen službe župnika župe Sv. Roka u Prudu i imenovan župnikom župe Sv. Marka Evanđeliste u Ilijašu (Dekret br. 1298/2015 od 15. Listopada 2015.)

Mons. Anto Ćosić razriješen službe privremenog upravitelja župe Sv. Marka Evanđeliste u Ilijašu (Dekret br. 1299/2015 od 15. listopada 2015.)

Vlč. gosp. Đuro Arlović imenovan prefektom u Nadbiskupskom sjemeništu „Petar Barbarić“ u Travniku (Dekret br. 1312/2015 od 19. listopada 2015.).

Vlč. gosp. Boris Salapić razriješen službe prefekta i imenovan vicerektorom u Nadbiskupskom sjemeništu „Petar Barbarić“ u Travniku (Dekret br. 1313/2015 od 19. listopada 2015.).

Mons. Bosiljko Rajić razriješen službe biskupijskog vikara za pastoral Vrhbosanske nadbiskupije i imenovan upraviteljem HKM Clifton Hill-Melbourn i kordinatorom za vrhbosanske svećenike u Australiji (Dekret br. 1390/2015 od 9. studenog 2015.).

Vlč. gosp. Miro Martin Relota, OFM, imenovan župnim vikarom u župi Duha Svetoga (Dekret br. 1472/2015 od 21. studenog 2015.).

Vlč. gosp. Ljubo Zadrić, đakon, imenovan na đakonski praktikum u župi Presvetog Srca Isusova u Katedrali (Dekret br. 1536/2015 od 30. studenog 2015.).

Vlč. gosp. Ivan Ivančević, đakon, imenovan na đakonski praktikum u župi Sv. Josipa u Zenici (Dekret br. 1537/2015 od 30. studenog 2015.).

Vlč. gosp. Anto Zubak, đakon, imenovan na đakonski praktikum u župi Sv. Josipa u Zavidovićima (Dekret br. 1538/2015 od 30. studenog 2015.).

Vlč. gosp. Marko Slišković, đakon, imenovan na đakonski praktikum u župi Presvetog Trojstva u Novom Travniku (Dekret br. 1539/2015 od 30. studenog 2015.).

Vlč. gosp. Dražen Kustura, đakon, imenovan na đakonski praktikum u župi Sv. Ante Padoanskog u Žepču (Dekret br. 1540/2015 od 30. studenog 2015.).

Vlč. gosp. Silvano di Benedetto, OFM, đakon, imenovan na đakonski praktikum u župi Uznesenja BDM-Tolisa (Dekret br. 1564/2015 od 07. prosinca 2015.).

Vlč. gosp. Bojan Martinović, OFM, đakon, imenovan na đakonski praktikum u župi Sv. Ivana Krstitelja-Kraljeva Sutjeska (Dekret br. 1565/2015 od 07. prosinca 2015.).

Vlč. gosp. Dalibor Franjo Stjepanović, OFM, razriješen službe župnog vikara u Šikari i imenovan župnim vikarom u župi Sv. Marka Evanđeliste na Plehanu (Dekret br. 1566/2015 od 07. prosinca 2015.).

Dozvole

Dopis broj 1273/2015 od 06. listopada 2015.: dozvola izlaganja Presvetog oltarskog sakramenta u kućnoj kapelici sestara Klanjateljica Krvi Kristove u Sarajevu.

Dopis broj 1284/2015 od 09. listopada 2015.: odobrenje tiskanja spomen sličica s molitvama sluge Božjega Josipa Stadlera, prvog nadbiskupa vrhbosanskog.

Dopis broj 1364/2015 od 06. studenog 2015.: dozvola gradnje kapelice-mrtvačnice na groblju Strupina župa Sv. Ilije Proroka Novi Šeher

VRHBOSANSKA NADBISKUPIJA - SARAJEVO

ŽUPA "UZNESENJA BDM" HALJINIĆI

POVELJA

o Blagoslovu Kamena Temeljca i Blagoslovu Crkve

Na slavu i čast Presvetog Trojstva, a pod zaštitom Blažene Djevice Marije, župljani župe Haljinići 2015. godine sa svojim župnikom započehše izgradnju nove crkve.

Providnošću i milošću Božjom za pontifikata pape Franje, Nadbiskupa Vrhbosanskog Vinka kardinala Puljića, župnika Josipa Šimunovića, uz pomoć dobročinitelja, blagosloviše kamen temeljac i novu crkvu Uznesenja BDM u Haljinićima.

13. 07. 2015. zakopani su temelji nove crkve

10. 12. 2015. kamen temeljac je blagoslovio Nadbiskup Vinko Kardinal Puljić

10. 12. 2015. crkvu je blagoslovio Nadbiskup Vinko Kardinal Puljić

Vlč. Josip Šimunović
 župnik Vlč. Josip Šimunović

Vinko kardinal Puljić
 Vinko kardinal Puljić
 Nadbiskup Vrhbosanski

Kronika nadbiskupa Vinka kard. Puljića

Od 1. rujna do 1. prosinca 2015.

IZ VRHBOSANSKE NADBISKUPIJE

1. rujna 2015.

U 9:45h nadbiskup je primio na razgovor gospođu Milku Vidačković.

U 12:00h nadbiskup je predslavio svetu Misu u kapelici Vrhbosanskog bogoslovnog sjemeništa, koncelebriralo je 42 svećenika sudionika jurisdikcijskog ispita.

U 17:30h nadbiskup je primio na razgovor sestru Antonelu Rašić.

U 18:30h nadbiskup je primio na razgovor vlč. Jošta Mezega župnog vikara u župi Presvetog Srca Isusova u Skoplju - Republika Makedonija.

U 21:00h nadbiskup je primio na razgovor vlč. Marina Marića župnika župe Gospe Snježne u Deževicama.

2. rujna 2015.

U 10:00h nadbiskup je primio na razgovor gospođu Katu Soldo.

U 11:30h nadbiskup je predslavio svetu misu u Vrhbosanskom bogoslovnom sjemeništu prigodom završetka jurisdikcijskih ispita na kojem su sudjelovali svećenici iz cijele metropolije i dvaju franjevačkih provincija njih više od 40.

U 15:00h nadbiskup je posjetio upravu Caritasa Vrhbosanske nadbiskupije te se susreo sa ravnateljem vlč. dr. sc. Mirkom Šimićem.

U 16:30h nadbiskup je zajedno sa vlč. dr. sc. Mirkom Šimićem posjetio gradilište staračkog doma kojega gradi Caritas Vrhbosanske nadbiskupije na Gromiljaku.

3. rujna 2015.

U 9:00h nadbiskup je primio na razgovor sestru Davorku Šarić.

U 9:30h nadbiskup je primio na razgovor fra Zorana Tadića, župnika u župi sv. Ante Bugojno.

U 11:00h nadbiskup se susreo sa grupom talijana njih 100 u prostorijama Vrhbosanskog bogoslovnog sjemeništa. Kardinal im je prezentirao stanje crkve u BiH.

U 12:00h Nadbiskup je u pratnji vlč. mr. sc. Pere Brajke bolničkog dušobrižnika posjetio Klinički centar univerziteta u Sarajevu, razgovarao sa upravom centra i posjetio fra Janka Ljubasa i Peru Gudelja.

U 15:00h nadbiskup je primio na razgovor vlč. Miroslava Čavara župnika župe Uznesenja BDM Stup i ravnatelja medijskog centra.

4. rujna 2015.

U 9:20h nadbiskup je primio na razgovor vlč. Fabijana Stanušića ravnatelja svećeničkog doma.

U 10:00h nadbiskup je primio na razgovor fra Marinka Šakotu župnika župe sv. Jakova u Međugoriju.

U 15:00h nadbiskup je predsjedao sjednici stalnog vijeća BK BiH kojoj su nazočili biskupi BK BiH.

5. rujna 2015.

U 11:00h nadbiskup se susreo sa gospođom Đurđom Adlešić u Slavanskom Brodu.

U 16:00h nadbiskup je blagoslovio spomen ploču na 300 godina doseljenja bačkih Hrvata Šokaca u Santovu - Mađarska.

U 17:00h nadbiskup je predslavio svetu Misu u Gospinom svetištu na Vodici - Santovo pred oko 500 katolika Hravata iz Santova, Hrvatske i Srbije.

7. rujna 2015.

U 11:30h nadbiskup je primio na razgovor mons. Ivu Tomaševića generalnog tajnika B K BiH.

U 18:00h nadbiskup je predslavio svetu Misu uočnicu u župi Rođenja BDM - Husino. Svetoj Misi nazočilo je oko 800 vjernika, a nakon svete mise nadbiskup je blagoslovio novoizgrađenu župnu crkvu.

8. rujna 2015.

U 11:00h nadbiskup je predslavio svetu Misu na Palama, a propovijdao je mons. dr. sc. Mato Zovkić prigodom nadbiskupova 70-og rođendana, koncelebriralo je 24 svećenika i vojni ordinarij mons. dr. sc. Tomo Vukšić. Nakon svete Mise uslijedilo je prigodno druženje.

U 17:00h nadbiskup je primio na razgovor gđu. Zdravku Bago.

9. rujna 2015.

U 12:30h nadbiskup se uputio sa članovima svoje obitelji u sjemenište u Travniku.

U 16:00h nadbiskup je održao sjednicu sa poglavarima nadbiskupijskog sjemeništa "Petar Barbarić" u Travniku. Sjednici su nazočili

rektor vlč. Željko Marić, prefekt vlč. Boris Salapić, duhovnik vlč. Pavo Šekerija i ekonom vlč. Damjan Soldo.

U 18:30h nadbiskup je predslavio svetu Misu za sjemeništarce i interniste u sjemenišnoj crkvi.

U 20:30h nadbiskup je održao susret sa sjemeništarcima u kojem im je tumačio i poticao na što kvalitetniji sjemenišni život koji za cilj ima izgradnju cjelovite osobe koja se sprema da odgovori na svećenički poziv.

10. rujna 2015.

U 8:00h nadbiskup je predslavio svetu Misu za uspješan početak nove školske godine u KŠC-u "Petar Barbarić" u Travniku. Svetoj Misi nazočili su svi učenici, profesori i djelatnici te odgojno-obrazovne institucije.

U 15:00h nadbiskup se u prostrijama Vrhbosanskog ordinarijata susreo sa gđom. Koliendom Grabar Kitarović predsjednicom Republike Hrvatske.

U 16:15h nadbiskup je podijelio sakrament svete Potvrde jednome pripravniku u kućnoj kapelici.

U 20:00h nadbiskup je nazočio dodjeli nagrade *Isa beg Isaković* predsjednici Republike Hrvatske Kolindi Grabar-Kitarović.

11. rujna 2015.

U ranim jutarnjim satima Nadbiskup je otputovao u Izrael na zasjedanje CCEE-a.

16. rujna 2015.

U kasnim večernjim satima nadbiskup se vratio u Sarajevo iz Svete zemlje gdje je sudjelovao na zasjedanju CCEE-a kao predsjednik BK BiH.

17. rujna 2015.

U 12:45h nadbiskup je u žup Vidovice blagoslovio ambulantu i vatrogasni dom čiju su obnovu nakon prošlogodišnjih poplava financirali Caritas BK BiH, Caritas VN, Caritas Slovenije i vlada republike Slovenije.

U 15:00h nadbiskup je posjetio poljoprivrednike koji prosjeduju u Orašju radi nehumanog postupanja države prema njima, te im dao javnu podršku koju su prenijeli državni mediji.

18. rujna 2015.

U 19:00h nadbiskup je primio na razgovor mons. Ivu Tomaševića generalnog tajnika BK BiH.

19. rujna 2015.

U 9:15h nadbiskup je otputovao u župu Gospe Sniježne gdje je u 12:00h blagoslovio novoizgrađeni hodočasnički dom te otvorio i

nazočio simpoziju o sv. Jakovu Markijskom i njegovu djelovanju u BiH.

20. rujna 2015.

Nadbiskup je nazočio drugom dijelu simpozija o sv. Jakovu Markijskom u župi Deževica.

U 10:30h nadbiskup je predvodio procesiju od župne crkve u Deževicama do vrela svetog Jakova i predslavio svetu Misu na kojoj su koncelebrirali mons. Marko Semren pomoćni banjalučki biskup, provincijal franjevačke provincije Bosne srebrenne fra Lovro Gavran i još 10 svećenika te oko 1000 vjernika i hodočasnika.

U 18:00h nadbiskup je podijelio sakrament krštenja četvrtom djetetu obitelji koja je porijekom iz Sarajeva u župi sv. Josipa na Marijin Dvoru.

21. rujna 2015.

U 9:15h nadbiskup je primio na razgovor vlč. Hrvoja Kalema studenta fundamentalne teologije u Rimu

U 9:40h nadbiskup je primio na razgovor vlč. Olivera Jurišića studenta filozofije u Rimu.

U 10:00h nadbiskup je primio na razgovor gospođu Slavicu Josipović.

U 11:00h nadbiskup je primio na razgovor don Michelle Capassa rektora nadbiskupijskog misijskog sjemeništa Redemptoris Mater u Sarajevu, vicerektora Marijana i jednoga bogoslova.

U 15:00h nadbiskup se susreo sa vlč. Bonom Tomićem župnikom u župi sv. Ivana Krstitelja - Živinice, obavio kanonsku vizitaciju župe, pohodio groblje u Gornjim Živinicama i kapelicu sv. Ante u gradu, susreo se sa bivšim članovima pastoralnog i ekonomskog vijeća te slavio sv. Misu za narod u 18:00h.

22. rujna 2015.

U 11:00h nadbiskup je primio na razgovor grupu liječnika iz Norveške, njih 8, koji sudjeluju na simpoziju iz medicine u Sarajevu i koji su izrazili želju susresti se sa nadbiskupom.

U 14:30h nadbiskup je primio gospodina Igora Rajića službenika u američkoj ambasadi u Bosni i Hercegovini.

U 18:00h nadbiskup je slavio sv. Misu u župi sv. Ivana Krstitelja Lug - Brankovići te predao misionarski križ vlč. Marku Jukiću svećeniku vrhbosanske nadbiskupije koji odlazi u hrvatsku katoličku misiju sv. Leopolda Bogdana Mandića u Limi - Peru.

23. rujna 2015.

U 9:30h nadbiskup je predslavio svetu misu u sjemenišnoj crkvi sv. Ćirila i Metoda u VBS-

u prigodom susreta dijecezanskih svećenika Vrhbosanske nadbiskupije.

U 11:00h nadbiskup je nazočio na radnom dijelu susreta dijecezanskih svećenika Vrhbosanske nadbiskupije.

U 16:30h nadbiskup je primio na razgovor mons. Luigija Pezzuta apostolskog nuncija u Bosni i Hercegovini.

U 17:15h nadbiskup je primio novinare iz BHRT-a zajedno sa generalnim vikarom mons. Lukom Tunjić i vlč. Josipom Vajdnerom. Susret je imao za cilj dogovaranje o suradnji u cilju obogaćivanja religijskog programa na državnoj televiziji.

24. rujna 2015.

U 9:30h nadbiskup je zajedno sa biskupima BK BiH sudjelovao na sastanku ravnatelja dijecezanskih Caritasa i djelatnika u prostorijama Vrhbosanskog ordinarijata.

U 15:15h nadbiskup je primio na razgovor mons. Ivu Tomaševića generalnog tajnika BK BiH.

U 15:30 nadbiskup je primio na razgovor mons. Franju Komaricu banjalučkog biskupa.

U 17:00h nadbiskup je primio na razgovor vlč. Gabrijela Jukića koji odlazi na tečaj engleskog jezika u Dablin što je u sastavu njegove pripreme za odlazak u misije u Afriku.

U 19:00h nadbiskup je nazočio bajramskom prijemu kod Huseina ef. Kavazovića reisu -luleme islamske zajednice u Bosni i Hercegovini na Fakultetu Islamskih nauka.

25. rujna 2015.

U 10:00h nadbiskup je obavio kanonsku vizitaciju u župi sv. Ane - Par Selo i susreo se sa župnikom vlč. Antom Stjepićem i vječnicima župnih vijeća. U 11:00h nadbiskup je predslavio sv. misu za narod u toj župi a svetoj misi je nazočilo oko 30-tak vjernika.

U 17:00h nadbiskup se susreo sa poglavarima Vrhbosanskog bogoslovnog sjemeništa u Sarajevu.

26. rujna 2015.

U 9:00h nadbiskup je predslavio svetu misu u kućnoj kapelici Presvetog Srca Isusova zajedno sa hodočasnici iz Klagenfurta njih 26, zajedno sa njihovim župnikom i vlč. Marjanom Marjanović svećenikom vrhbosanske nadbiskupije koji trenutno pastoralno djeluje u biskupiji Klagenfurt. Nakon svete mise nadbiskup im je održao kratko predavanje o povijesti i trenutnom stanju biskupije.

U 11:30h nadbiskup je primio na razgovor dr. sc. vlč. Marinka Perkovića profesora na KBF-u u Sarajevu.

U 12:15h nadbiskup je primio na razgovor fra Lovru Gavrana provincijala franjevačke provincije Bosne Srebrene i fra Josu Oršolića.

U 15:00h nadbiskup je dao intervjuu novinaru Stipi Odaku koji radi na institutu za političke nauke Louvain - Belgija.

U 19:25h nadbiskup je primio na razgovor mons. Ivu Tomaševića generalnog tajnika BK BiH.

27. rujna 2015.

U 9:30h nadbiskup je posjetio sestre Klarise u Brestovskom kod Kiseljaka. Nadbiskup se susreo sa cijelom sestarskom zajednicom te obišao kuću gdje sestre stanuju i pregledao obnovljeni dio sestarske kuće.

U 11:00h nadbiskup je predslavio svetu misu u župi Rođenja BDM u Brestovskom pred prepunom crkvom. Tom prigodom nadbiskup je blagoslovio medaljice i predvodio svečanost posvete cijele župe Mariji majci Isusovoj. Taj duhovni projekt inicijativa je župnika fra Damira Pavića.

28. rujna 2015.

U 9:00h nadbiskup je otvorio zasjedanje predstavnika medija njemačkog govornog područja pri CCEE-u koje se održava u prostorijama Vrhbosanskog bogoslovnog sjemeništa.

U 11:00h nadbiskup se susreo sa vlč. Markom Jukićem svećenikom vrhbosanske nadbiskupije koji odlazi u misije u Limu - država Peru.

U 13:30h nadbiskup se uputio u zračnu luku u Sarajevu te otputovao u Prištinu kao predsjednik BK BiH.

1. listopada 2015.

U 10:00h nadbiskup je primio na razgovor grupu stručnjaka koji su radili u arhivu Vrhbosanske nadbiskupije.

U 12:00h nadbiskup je predslavio svečanu Svetu misu za početak nove akademske godine na KBF-u u Sarajevu. Pod Ovom Svetom misom preč. dr. sc. Darko Tomašević položio je zakletvu i ispovijest vjere kao novoimenovani dekan KBF-a u Sarajevu. Svetoj misi nazočili su profesori i studenti te odgojitelji u VBS-u.

U 15:00h nadbiskup je primio na razgovor gosp. Charles-Henry De Rambures-a novoimenovanog ambasadora Reda Malteških vitezova u BiH.

U 16:00h nadbiskup je na KBF-u u Sarajevu

otvorio simpozij o zlu i nasilju.

U 18:00h nadbiskup je nazočio svečanom prijemu kod provincijala franjevacu Bosne srebrene fra Lovre Gavrana prigodom svetkovine sv. Franje Asiškoga.

2. listopada 2015.

U 9:30h nadbiskup se susreo u Zagrebu sa gospodinom Borisom Lalovcem ministrom financija Republike Hrvatske.

U 12:00h nadbiskup je nazočio na predstavljanju "Šematizma vrhbosanske nadbiskupije 2015" u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu. Moderator predstavljanja bio je mons. Ivo Tomašević a predstavljajući prof. dr. sc. Slavko Slišković, prof. dr. sc. Anđelko Akrap i urednik šematizma prof. Franjo Marić. Predstavljanju su nazočili brojni uzvanici iz crkvenog i političkog života Republike Hrvatske.

U 20:30h nadbiskup se susreo sa apostolskim nuncijem u BiH mons. Luigi Pezzutom u prostorijama apostolske nuncijature u Sarajevu.

3. listopada 2015.

U 11:00h nadbiskup je predslavio sveto misno slavlje u župi Sv. Franje Asiškoga na Dobrinji i posvetio novoizgrađenu župnu crkvu i oltar. Svetoj misi nazočili su brojni svećenici koji djeluju u gradu Sarajevu i šire, te veliki broj vjernika.

U 15:30h nadbiskup je predslavio svetu misu u kućnoj kapelici i blagoslovio obnovljenu kuću sestara Klanjateljica Krvi Kristove koje žive i djeluju u Sarajevu. U koncelebraciji je bilo 9 svećenika te predstavnice ženskih redovničkih zajenica koje djeluju u Sarajevu.

4. listopada 2015.

U 11:00h na spomendan sv. Franje Asiškoga nadbiskup je predslavio svetu misu u istoimenoj župi u Žeravcu. Svetoj misi nazočilo je oko 700 vjernika i 9 svećenika koncelebranata.

5. listopada 2015.

U 9:30h nadbiskup je nazočio primopredaji na KBF-u u Sarajevu.

U 11:00h nadbiskup je primio na razgovor don Michelle Capasa rektora Misijskog sjemeništa Redemptoris Mater u Vogošći.

U 11:15h nadbiskup je primio na razgovor mons. Bosiljka Rajića direktora Caritas BK BiH i vlč. Fabijana Stanušića ravnatelja svećeničkog doma u Sarajevu.

U 15:00h nadbiskup je pohodio župu sv. Juraja - Morančani. Nadbiskup se susreo sa vlč. Marijanom Orkić te obavio kanonsku vizi-

taciju te župe, pregledao župne knjige, obišao groblja i filijalu crkvu. U 17:00h nadbiskup je predslavio svetu misu za narod u župnoj crkvi kojoj je nazočilo oko 100 vjernika.

6. listopada 2015.

U 9:00h nadbiskup je primio na razgovor gospodina Matjaža Vidgaj savjetnika NATO-ove uprave u Bosni i Hercegovini.

U 9:30h nadbiskup je predsjedao sjednici stalnog vijeća sinode Vrhbosanske nadbiskupije.

U 11:45h nadbiskup je primio na razgovor vlč. dr. sc. Mirka Šimića ravnatelja Caritas VN i profesora moralne teologije na KBF-u u Sarajevu.

U 12:00h nadbiskup je primio na razgovor vlč. dr. sc. Zdenka Spajića profesora socijalnog nauka Crkve na KBF-u u Sarajevu i župnika župe Prud.

U 15:00h nadbiskup je predsjedao sjednicom stalnoga vijeća Caritas Vrhbosanske nadbiskupije.

U 17:15h nadbiskup je primio na razgovor Michelea Chapassa rektora Misijskog sjemeništa Redemptoris Mater u Vogošći.

7. listopada 2015.

U 10:00h nadbiskup je predslavio svetu misu za narod u župi Husino te započeo kanonsku vizitaciju te župe. Nakon mise nadbiskup se sasatao sa članovima župnskog astoralnog i ekonomskog vijeća, pregledao župne knjige i obišao novo groblje te župe.

Od 11:30h nadbiskup je nazočio svečanom prijemu u osnovnoj školi u Husinom koji je organiziran povodom njegova dolaska. Učenici te škole izveli su nekoliko glazbenih točaka i prigodnih recitacija. Nakon toga jedna učenica poklonila je nadbiskupu dar od učenika i nastavnika te škole te je zatim uslijedilo druženje sa nastavnicima i direktorom škole u Husinom.

U 16:00h nadbiskup je predsjedao sjednicom na kojoj su sudjelovali predstavnici nadbiskupijskih institucija čije su radne prostorije u VBS-u. Sjednici su nazočili odgojitelji u bogosloviji na čelu sa rektorom preč. Josipom Kneževićem, vlč. Tomo Mlakić predstojnik Katehetskog ureda VN, vlč. Marko Stanušić voditelj katedralnog zbora "Josip Stadler", vlč. Šimo Maršić ravnatelj Nadbiskupijskog centra za pastoral mladih i preč. Darko Tomašević kanonik i dekan KBF-a u Sarajevu.

8. listopada 2015.

U 8:30h nadbiskup je primio na razgovor obitelj Heinrich dobročinitelje iz Njemačke.

U 10:00h nadbiskup je primio na razgovor gospodina Milana Lakića ambasadora Crne Gore u Bosni i Hercegovini.

U 11:45h nadbiskup je primio na razgovor mons. Luigija Pezzuto apostolskog nuncija u BiH i Crnoj Gori i tajnika nuncijature.

U 16:00h nadbiskup je započeo službenu vizitaciju u župi sv. Petra i Pavla u Tuzli, susreo se sa župnikom, obišao dva groblja, jednu od filijalnih crkava, gradilište kulturnog centra na temeljima stare župne crkve, susreo se sa vječima i pregledao župne knjige. U 18:00h nadbiskup je predslavio svetu misu za narod, molitvu večernje iz časoslova te predvodio klanjanje Isusu u Presvetom Oltarskom Sakramentu. Pod tom svetom misom imenovani su novi članovi župskog pastoralnog i ekonomskog vijeća.

9. listopada 2015.

U 9:00h nadbiskup je započeo službenu kanonsku vizitaciju župe Sv. Ante Padovanskog u Lukavcu. Zajedno sa župnikom vlč. Andrijom Župarić obišao je dva groblja i kapele na tim grobljima, pregledao župne knjige i susreo se sa župnim vječima. U 11:00h nadbiskup je predslavio svetu misu za narod te nakon mise obišao filijalnu crkvu i groblje u Brgulama. Nakon toga pohoda nadbiskup je otpotvao u Mariju Bisticu.

U 20:00h nadbiskup je posjetio samostan sestara karmelićanki u Mariji Bistrici te se susreo sa sestrama koje trenutno borave u samostanu.

10. listopada 2015.

U 8:30h nadbiskup se u Mariji Bistrici susreo sa gospodinom Tomislavom Karamarkom predsjednikom HDZ-a RH i kandidatom za premijera.

U 9:30h nadbiskup je primio na razgovor gospodina Brunu Paurevića.

U 9:45h nadbiskup je primio na razgovor gospođu Francisku Šakić.

U 11:00h nadbiskup je predslavio svetu misu u Mariji Bistrici u crkvi na otvorenom. Svetoj misi nazočilo je između 13-15 000 vjernika i to je bilo 10 hodočašće vjernika Vrhbosanske i Banjolučke biskupije u Mariju Bisticu. U koncelecijaciji su bili mons. Marko Semren pomoćni biskup banjolučki i mons. Alessandro De Erico apostolski nuncij u RH te preko 40 sve-

ćenika iz BiH, Hrvatske i Hrvatskih katoličkih misija u Austriji.

U 14:30h nadbiskup je sudjelovao na pobožnosti križnoga puta u Mariji Bistrici. Nakon toga nadbiskup se uputio u župu Dragunja kod Tuzle.

11. listopada 2015.

U 9:00h nadbiskup je započeo kanonsku vizitaciju župe sv. Leopolda Bogdana Mandića u Dragunji kod Tuzle, pregledao knjige administracije, susreo se sa župnim vječima i u 10:30h predslavio svetu misu za narod. Nakon mise nadbiskup je blagoslovio mlade i djecu te župe. Nakon toga nadbiskup je u pratnji župnika vlč. Perice Majić pohodio filijalnu crkvu te župe i dva groblja.

12. listopada 2015.

U 9:00h nadbiskup je započeo kanonsku vizitaciju župe sv. Ante Padovanskog u Drijevnici. Nadbiskup je pregledao knjige župne administracije, susreo se sa članovima vijeća. U 11:00h nadbiskup je predslavio svetu misu za narod a nakon mise u pratnji župnika fra Jure Aščića obižao groblje i kapelu te župe. Nakon vizitacije nadbiskup se uputio u Sarajevo.

U 18:00h nadbiskup je predslavio svetu misu u Međunarodnom misijskom sjemeništu "Redemptoris Mater" u Vogošći.

13. listopada 2015.

U 10:00h nadbiskup je primio na razgovor veleposlanika kraljevine Saudijske Arabije.

U 11:00h nadbiskup je primio na razgovor bogoslova Marija Jurišić.

U 13:00h nadbiskup je primio na razgovor mons. dr. sc. Ratka Perića biskupa Mostarsko-duvanjskog i apostolskog administratora Trebinjsko-mrkanskog.

U 13:15h nadbiskup je primio na razgovor vlč. Ivicu Borića.

U 15:00h nadbiskup je predsjedao sjednici zbora konzultora Vrhbosanske nadbiskupije.

U 17:15h nadbiskup je primio na razgovor mons. mr. sc. Tomu Kneževića profesora na KBF-u u Sarajevu.

14. listopada 2015.

U 9:00h započela je sjednica svećeničkog vijeća kojoj je predsjedao nadbiskup.

U 16:30h nadbiskup je primio na razgovor mons. Matu Zovkića i gosp. Ali al Baldawija.

U 20:00h nadbiskup je nazočio koncertu u narodnom pozorištu kojega je organizirala Židovska Općina u Sarajevu povodom 450 godina njihve nazočnosti u Sarajevu.

15. listopada 2015.

U 8:45h nadbiskup je primio na razgovor vlč. Fabijana Stanušića voditelja svećeničkog doma u Sarajevu.

U 9:00h nadbiskup je primio na razgovor gospodina Antu Bilića i vlč. Pavu Madžarevića.

U 10:30h nadbiskup je predsjedao sjednici Upravnog vijeća Caritas BK BiH.

U 15:00h nadbiskup je predsjedao sjednicom Ordinarijata vrhbosanskog.

U 18:00h nadbiskup je predslavio svetu misu u Vrhbosanskom bogoslovnom sjemeništu povodom početka duhovnih vježbi za bogoslove koje im predvodi vlč. Anton Štefan.

U 19:45h nadbiskup je primio na razgovor prof. dr. sc. Ivana Vajina.

16. listopada 2015.

U 8:30h nadbiskup je primio na razgovor fra Lovru Gavrana provincijala franjevačke provincije Bosne srebrenne.

U 10:00h nadbiskup je nazočio sjednici predstavnika KBF-a i Teološkog instituta iz Mostara.

U 16:00h nadbiskup je predslavio svetu misu u crkvi Sv. Ilije proroka u Zenici prigodom 20-te obljetnice osnutka i djelovanja KŠC-a Sv. Pavao u Zenici. Nakon svete mise nadbiskup je nazočio prigodnoj akademiji u auli KŠC-a.

17. listopada 2015.

U 9:30h nadbiskup je predsjedao sjednici Pastoralnog vijeća Vrhbosanske nadbiskupije. Nakon sjednice nadbiskup se uputio u župu Sv. Luke u Jajce.

U 17:00h nadbiskup je predslavio svetu misu u župi svetog Luke evanđeliste u Jajcu povodom vraćanja relikvija koje su prije 550 godina odnešene u dubrovačku biskupiju. Svetoj misi nazočio je velik broj svećenika i vjernika a nakon svete mise upriličeno je cjelivanje moći svetoga Luke evanđeliste.

18. listopada 2015.

U 9:00h nadbiskup je primio na razgovor vlč. mr. sc. Đuru Arlovića.

U 11:00h nadbiskup je primio na razgovor gospođu mr. sc. Sandu Smoljo.

U 11:30h nadbiskup je primio grupu hodočasnika iz župe Sv. Ante Gornja Močila - Sijekovac zajedno sa njihovim župnikom vlč. Ivanom Tolj.

U 15:30h nadbiskup je predvodio rekolekciju za časne sestre koje djeluju na području grada Sarajeva, nakon meditacije, ispovijedi i

euharistijskog klanjanja nadbiskup je predslavio svetu misu za sestre. Rekolekcija je održana u prostorijama VBS-a.

U 18:15h nadbiskup je primio na razgovor vlč. Miljenka Džaltu župnika u župi Sv. Ivana Krstitelja na Uzdolu.

19. listopada 2015.

U 10:30h nadbiskup je predslavio svetu misu povodom dana KBF-a Sv. Luke evanđeliste. Nakon svete mise nadbiskup je nazočio svečanoj akademiji pod kojom je kao veliki kancelar fakulteta uručio diplome studentima KBF-a koji su diplomirali u akademskoj 2014-15. godini.

U 15:00h nadbiskup je primio na razgovor vlč. Davora Topića župnika u župi Presvetog Srca Isusova u Skoplju, i župnog vikara vlč. Jošt Mezega.

20. listopada 2015.

U 10:00h nadbiskup je započeo kanonsku vizitaciju u župi Uznesenja BDM - Breške kod Tuzle. Nadbiskup se susreo sa vječnicima, pohodio filijalnu crkvu u Doknju i obišao groblja te nakon toga pregledao knjige župske administracije.

U 14:00h nadbiskup je predslavio svetu misu zadušnicu na groblju u župi Šikara za pokojnog Blaža Lovrića, oca fra Marka Lovrića župnika župe Šikara. Na misi je nazočio 31 svećenik i mnoštvo vjernika katolika i nekatalika. Nakon svete mise nadbiskup je nazočio obredu pokopa kojeg je predvodio fra Marijan Karaula.

U 16:00h nadbiskup je dao intervju za "Zavičajni radio Breške".

21. listopada 2015.

U 9:00h nadbiskup je primio na razgovor dobročinitelje iz Duisburga koji su došli u pratnji vlč. dr. sc. Mirka Šimića.

U 10:00h nadbiskup je primio na razgovor vlč. dr. sc. Antu Ledića župnika u župi Presvetog Trojstva - Novi Travnik.

U 11:00h nadbiskup je primio na razgovor gospođu Sanelu Josipović.

U 11:45h nadbiskup je primio na razgovor vlč. Miroslava Čavara župnika u župi Uznesenja BDM na Stupu i direktora Medijskog centra Vrhbosanske nadbiskupije.

U 12:00h nadbiskup je primio na razgovor mons. Ivu Tomaševića generalnog tajnika BK BiH.

U 15:00h nadbiskup je primio na razgovor mons. dr. sc. Franju Topića profesora na KBF-u

u Sarajevu i predsjednika HKD-a Napredak.

U 16:00h nadbiskup je primio na razgovor vlč. mr. sc. Juru Babića.

U 16:30h nadbiskup je primio na razgovor vlč. dr. sc. Šimu Maršića profesora na KBF-u u Sarajevu i ravnatelja Nadbiskupijskog centra za pastoral mladih "Ivan Pavao II." u Sarajevu.

22. listopada 2015.

U 9:00h nadbiskup je primio na razgovor vlč. dr. sc. Tomu Mlakića i gđu. Božanu Ivelić-Katava.

U 11:30h nadbiskup je primio na razgovor jednu grupu studenata iz Finske njih 8 koji studiraju na protestantskoj teologiji u Helsinkiju. Studente je dopratio mons. dr. sc. Mato Zovkić. Nadbiskup im je prezentirao povijest biskupije i stradanje tijekom domovinskoga rata te odgovarao na njihova pitanja koja su bila na različite teme.

U 18:00h nadbiskup je blagoslovio kapelicu i cijelu zgradu novoizgrađene zgrade centra za pastoral mladih "Ivan Pavao II." te predslavio svetu misu povodom njihova patrona svetog pape Ivana Pavla II. Na svetoj misi je nazočio veliki svećenika njih 31 te veliki broj mladih koji su volontirali prigodom pohoda pape Franje Bosni i Hercegovini 6. lipnja 2015. godine.

23. listopada 2015.

U 9:00h nadbiskup je primio grupu predstavnika austrijskog kruga Forchtensteiner njih 22, među kojima su bili bivši i sadašnji austrijski parlamentarci te osobe iz političkog života Austrije. Kardinal im je prezentirao stanje u Bosni i Hercegovini te povijest i položaj katolika u BiH. Također im je prezentirao svoju osobnu viziju budućnosti BiH.

U 11:00h nadbiskup je primio na razgovor gospodina Igora Balukčića predsjednika mjesne zajednice Komušina.

U 19:00h nadbiskup je održao uvodno predavanje i pozdrav povodom godišnjeg okupljanja vjeroučitelja svih religijskih zajednica u BiH koje se održavalo u Brčkom, koje je u organizaciji MRV-a.

24. listopada 2015.

U 11:00h nadbiskup je predslavio svetu misu za domovinu na kraljevskom gradu Bobovcu. Na svetoj misi kao koncelebrant nazočio je i vojni ordinarij u republici Hrvatskoj mons. Juraj Jazarinac, veliki broj svećenika njih preko 30, te veliki broj vjernika, vojske i policije.

U 14:00h nadbiskup je posjetio župnika

Borovici vlč. Ivana Butuma.

25. listopada 2015.

U 10:30h nadbiskup je predslavio svetu misu u Sarajevskoj katedrali povodom 125-te obljetnice utemeljenja družbe sestara Služavki maloga Isusa koje je utemeljio prvi vrhbosanski nadbiskup dr. Josip Stadler. Svetoj misi nazočio je veliki broj sestara te družbe ali i drugih družbi koje djeluju na prostoru grada Sarajeva. Nakon svete mise nadbiskup je nazočio svečanoj akademiji u koju su organizirale sestre SMI u prostorijama KŠC-a Sv. Josip u Sarajevu.

U 17:00h nadbiskup je primio na razgovor Ivicu i Arijanu Rakitovac neokatekumensku obitelj u poslanju.

26. listopada 2015.

U 9:15h nadbiskup je primio na razgovor preč. mr. sc. Josipa Kneževića rektora VBS-a.

U 10:00h nadbiskup je primio na razgovor vlč. Fabijana Stanušića ravnatelja svećeničkog doma u Sarajevu.

U 11:00h nadbiskup je sudjelovao na konferenciji MRV-a.

U 15:00h nadbiskup je primio na razgovor ambasadora Brazila gospodina Manoela Gomes-Pereira.

U 19:00h nadbiskup je nazočio predstavljajući knjige *Hrvatska enciklopedija Bosne i Hercegovine* u Narodnom pozorištu u Sarajevu.

27. listopada 2015.

U 10:00h nadbiskup je započeo službenu vizitaciju župe Sv. Ilije proroka u Turiću. Nadbiskup je pregledao knjige župne administracije, susreo se sa članovima župnih vijeća te u 12:00h predslavio svetu misu za narod na kojoj je nazočilo oko 60 vjernika. Nakon svete mise nadbiskup je pohodio groblje te župe na kojem je sahranjen Sluga Božji fra Lovro Milanović.

U 15:00h Nadbiskup je započeo službenu vizitaciju u župi Sv. Marka evanđeliste u Gradačcu. Nadbiskup je pregledao knjige župske administracije, a u 17:00h predslavio svetu misu za narod u župnoj crkvi. Nakon svete mise nadbiskup se susreo sa članovima župnih vijeća.

28. listopada 2015.

U 8:00h nadbiskup je nastavio sa vizitacijom župe u Gradačcu, obišao gradsko groblje i groblje u Ledenicama u pratnji župnika vlč. Ive Kopića. Time je nadbiskup završio službenu vizitaciju župe u Gradačcu.

U 9:30h nadbiskup je započeo službenu

vizitaciju u župi Gospe od Anđela u Gornjoj Tramošnici. Nadbiskup je pregledao knjige župne administracije te u pratnji župnika fra Pere Baotića obišao groblje župe i nekoliko zavjetnih kapelica. U 11:00h nadbiskup je predslavio svetu misu za narod u župnoj crkvi gdje je nazočilo oko 70 vjernika te župe. Nakon mise nadbiskup se susreo sa članovima župnih vijeća.

U 14:00h nadbiskup je započeo službenu kanonsku vizitaciju župe Sv. Ivana Krstitelja u Donjoj Tramošnici. Nadbiskup je u pratnji župnika fra Joze Puškarića obišao groblje te župe, nakon toga pregledao knjige župne administracije. U 16:00h nadbiskup je predslavio svetu misu za narod a nakon mise susreo se sa članovima župnih vijeća.

29. listopada 2015.

U 9:00h nadbiskup je predsjedao sjednici uredničkog vijeća Katoličkog tjednika.

U 12:30h nadbiskup je imao ručak sa grupom siromaha u prostorijama Caritasa Vrhbosanske nadbiskupije. Taj domjenak organizirao je Caritas VN sa svojim ravnateljom dr. sc. vlč. Mirkom Šimić s ciljem susreta i ohrabrenja korisnika pučke kuhinje Caritasa.

U 15:30h nadbiskup je predsjedao sjednici Ekonomskog vijeća vrhbosanske nadbiskupije.

U 17:00h nadbiskup je primio na razgovor mr. sc. vlč. Željka Marića rektora Nadbiskupijskog sjemeništa "Petar Barbarić" u Travniku.

30. listopada 2015.

U 10:00h nadbiskup je započeo službenu vizitaciju u župi Sv. Franje Asiškoga u Srednjoj Slatini. Prigodom vizitacije nadbiskup se susreo sa župnikom vlč. Markom Stipičić, pregledao knjige župne administracije te razgovarao sa članovima župnih vijeća. U 12:00h nadbiskup je predslavio Svetu misu za narod na kojoj je nazočilo oko 60 vjernika. Nakon svete mise nadbiskup se uputio sa vjernicima na groblje gdje je izmolio opijelo za sve pokojne.

U 15:00h nadbiskup se uputio u župu Marije Majke Crkve u Garevcu i započeo kanonsku vizitaciju te župe. Nadbiskup se susreo sa župnikom vkč. Filipom Brajinovićem, pregledao knjige župne administracije, posjetio groblje i "Burića štalu" gdje su u Drugom svjetskom ratu bili zatočeni mještani i odakle su odvedeni na strijeljanje od strane komunista. Na tome mjestu nadbiskup se pomolio za sve pokojne koji su na tome mjestu stradali ili su

odatle odvedeni u smrt. U 17:00h nadbiskup je predslavio Svetu misu za narod na kojoj je nazočilo oko 80 vjernika i pod tom Svetom misom nadbiskup je blagoslovio novi vitraj Sv. Ilije proroka u župnoj crkvi. Nakon Svete mise nadbiskup se susreo sa članovima župnih vijeća.

31. listopada 2015.

U 9:00h nadbiskup je započeo kanonsku vizitaciju župe Sv. Alojzija Gonzage u Pećniku. Nadbiskup se susreo sa župnikom vlč. Andrijom Janjić, pregledao knjige župne administracije.

U 10:00h nadbiskup je u prostorijama župnoga ureda u Pećniku primio na razgovor generala Željka Glasnovića.

U 11:00h nadbiskup je predslavio Svetu misu za narod u župnoj crkvi i na Svetoj misi je nazočilo oko 100 vjernika. Nakon mise nadbiskup se susreo sa članovima župnih vijeća te u pratnji župnika pohodio mjesno groblje i kapelu. Nakon toga nadbiskup se uputio u Vidovice.

U 15:30h nadbiskup je predslavio Svetu misu zadušnicu za pokojnu Maru Janjić majku dvojice svećenika franjevaca i tetku preč. Darka Tomaševića kanonika i dekana KBF-a u Sarajevu. Nakon Svete mise nadbiskup se uputio u Sarajevo.

U 20:00h nadbiskup je primio na razgovor don Alejandra Castilla koji je jedan od voditelja neokatekumenskog puta na hrvatskom govornom području.

1. studenoga 2015.

U 10:30h nadbiskup je predslavio svetu misu u katedrali Srca Isusova u Sarajevu.

U 15:00h nadbiskup je predslavio Svetu misu na groblju Sv. Josipa u Sarajevu.

2. studenoga 2015.

U 9:30h nadbiskup je nazočio otvorenju simpozija u Parlamentu BiH pod naslovom "Udruženo građenje inkluzivnog društva".

U 11:00h nadbiskup je predslavio Svetu misu na groblju Bare u Sarajevu. Svetoj misi nazočilo je 17 svećenika i oko 80 vjernika. Nakon Svete mise nadbiskup je pohodio svećeničku grobnicu koja se nalazi na tome groblju, te grobnicu obitelji Čekada te tamo izmolio opijelo.

U 15:00h nadbiskup je nazočio predavanjima na simpoziju u Parlamentu BiH.

U 18:00h nadbiskup je predslavio Svetu misu za pokojne nadbiskupe, biskupe, svećenike, redovnike i redovnice u sarajevskoj katedrali Srca Isusova.

3. studenoga 2015.

U 9:30h nadbiskup je nazočio na simpoziju koji se održava u Parlamentu BiH i održao je prigodno predavanje.

U 18:00h nadbiskup je u katedrali Presvetog Srca Isusova predslavio Svetu misu povodom obilježavanja 20-te godišnjice Caritas BK BiH i početka jesenskog zasjedanja BK BiH u Sarajevu. Svetoj misi je nazočio veliki broj vjernika i te biskupi mons. Ratko Perić, mons. Tomo Vukšić, vladika Nikola Kekić, mons. Ilija Janjić, mons. Maximilian Aichern, mons. Pero Sudar i mons. Marko Semren.

U 19:30h nadbiskup je nazočio svečanoj akademiji u Svećeničkom domu koju je organizirao Caritas BK BiH. Na akademiji nadbiskup je održao govor kao Predsjednik BK BiH i Predsjednik Caritas BK BiH.

4. studenoga 2015.

U 7:00h nadbiskup je predslavio Svetu misu u VBS-u zajedno sa biskupima koji su došli na zasjedanje BK BiH, a propovijedao je mons. Franjo Komarica biskup banjolučki.

U 9:00h nadbiskup je predsjedao sjednicom BK BiH kao predsjednik BK.

Od 15:00h nadbiskup je predsjedao sjednicom BK BiH kao predsjednik BK.

U 20:00h nadbiskup je primio na razgovor gospodina Brunu Iljića.

5. studenoga 2015.

U 9:00h nadbiskup je predsjedao sjednicom BK BiH kao predsjednik BK.

U 10:45h nadbiskup je primio na razgovor o. Peru Jurića župnika u župi Uzvišenja Sv. Križa - Klopče kraj Zenice.

Od 11:00h nadbiskup je predsjedao sjednicom BK BiH kao predsjednik BK.

U 15:30h nadbiskup je predsjedao sjednicom Ordinarijata vrhbosanskog.

U 19:00h nadbiskup je bio na večeri u organizaciji Caritas VN sa ravnateljima vrtića koji djeluju na području grada Sarajeva.

6. studenoga 2015.

U 11:15h nadbiskup je primio na razgovor vlč. dr. sc. Šimu Maršića ravnatelja centra za mlade "Ivan Pavao II." i profesora na KBF-u u Sarajevu.

U 16:00h nadbiskup je primio na razgovor patra dr. sc. Mihaly Szentmartonija duhovnika u zavodu Sv. Jeronima u Rimu i profesora na Gregorijani.

7. studenoga 2015.

U 9:00h nadbiskup je nazočio na seminaru za odgojitelje koji organizira BK BiH a glavni predavač je bio pater dr. sc. Mihaly Szentmartoni.

8. studenoga 2015.

U 7:45h nadbiskup je otišao na glasovanje za parlamentarne izbore u Republici Hrvatskoj.

9. studenoga 2015.

U 8:30h nadbiskup je primio na razgovor gospodina Martina Pammera veleposlanika Austrije u BiH.

U 9:00h nadbiskup je primio na razgovor gospodina Predraga Praštalo.

U 10:00h nadbiskup je primio na razgovor načelnika općine Bugojno i župnika fra Zorana Tadića.

U 16:00h nadbiskup je započeo kanonsku vizitaciju župe Sv. Franje Asiškog u Šikari. Nadbiskup je u pratnji župnika fra Marka Lovrića obišao groblja i kapele te župe te u 17:00h predslavio Svetu misu za narod. Nakon mise nadbiskup se susreo sa članovima župnih vijeća te pregledao knjige administracije.

10. studenoga 2015.

U 9:30h nadbiskup je započeo kanonsku vizitaciju župe u Modriči. Nadbiskup je pregledao knjige župne administracije te u 10:30h predslavio Svetu misu za narod. Nakon mise nadbiskup se susreo sa članovima župnih vijeća, te u pratnji župnika vlč. Ante Perića posjetio rafineriju nafte u Modriči i susreo se sa direktorom te kompanije i razgovarao o groblju koje se nalazi u krugu rafinerije koje je zapušteno i do kojega vjernici teško dolaze. Nakon toga susreta nadbiskup je pohodio druga groblja te župe.

U 15:00h nadbiskup je predslavio Svetu misu za narod u župi Čardak te započeo kanonsku vizitaciju te župe. Nadbiskup se susreo sa župnikom te župe vlč. Pavom Kopic i sa vijećnicima te župe. Nakon toga nadbiskup je pregledao knjige župne administracije.

11. studenoga 2015.

U 6:00h nadbiskup je otputovao u Rim iz Mostara na zahvalno hodočašće papi Franji koji je pohodio BiH 6. lipnja 2015. Nadbiskup je predvodio crkvenu delegaciju koja je išla zajedno sa državnom delegacijom kojoj je na čelu bio dr. Dragan Čović predsjedavajući predsjedništva BiH. U 9:00h delegacije su primljene u Vatikanu i susrele se sa papom Franjom. Nadbiskup je održao prigodan govor zahvale

papi Franji radi njegova posjeta BiH. Nakon nadbiskupova govora uslijedila je razmjena darova, pojedinačno predstavljanje članova crkvene i državne delegacije te zajedničko fotografiranje sa Sv. Ocem. Nakon toga posjeta svi su se zajedno uputili na opću audijenciju na trg Sv. Petra. Nakon audijencije predstavnici crkvene i državne delegacije otputovali su u hrvatski zavod Sv. Jeronima gdje je nadbiskup predslavio Sv. misu i održao prigodnu propovijed, te nakon Svete mise zajednički se pošlo na ručak u restoran. U 16:15h nadbiskup se iz Rima zajedno sa delegacijama uputio avionom u Mostar te iz Mostara u Sarajevo.

U 20:30h nadbiskup je primio na razgovor delegaciju iz međunarodnog Caritasa koji su došli na čelu sa nadbiskupom Luxemburga te drugim članovima njih 10 u pratnji mons. Ive Tomaševića, mons. Franje Topića i mons. Mate Zovkića.

12. studenoga 2015.

U 8:15h nadbiskup je primio na razgovor generalnog tajnika Caritasa Europe gosp. Jorge Nuno Mayera i mons. Bosiljka Rajića ravnatelja Caritasa Bosne i Hercegovine.

U 9:30h nadbiskup je predsjedao sjednicom dekana vrhbosanske nadbiskupije.

U 18:00h nadbiskup je posjetio apostolskog nuncija u BiH u zgradi nuncijature.

13. studenoga 2015.

U 9:00h nadbiskup je održao uvodni govor za međunarodni simpozij na KBF-u u Sarajevu.

U 12:30h nadbiskup je posjetio trapistički samostan u Banja Luci.

U 13:00h nadbiskup je dao intervju za Slobodnu Dalmaciju u svome rodnom selu Priječani kod Banja Luke.

U 15:00h nadbiskup je održao predavanje na skupu europske akademije banjolučke biskupije povodom 20 godina od potpisivanja Deytonskog mirovnog sporazuma. Nadbiskup je održao predavanje u kojem je izložio stanje katoličkih župa Vrhbosanske nadbiskupije u Republici Srpskoj.

14. studenoga 2015.

U 9:30h nadbiskup je sudjelovao na susretu sa roditeljima sjemeništara u malome sjemeništu u Travniku. U 12:00h nadbiskup je predslavio Svetu misu za sjemeništare i roditelje u crkvi Sv. Alojzija Gonzage u sjemeništu.

U 15:00h nadbiskup je posjetio sestre SMI u staračkom domu u Vitezu te se susreo sa vlč.

Pavom Brajinović koji duhovno skrbi za sestre i korisnike staračkog doma.

U 17:00h nadbiskup je primio na razgovor vlč. Miroslava Čavara župnika župe Uznesenja BDM na Stupu i direktora medijskog centra VN.

U 18:00h nadbiskup je primio na razgovor obitelj Bergamaschi, dobročinitelje nadbiskupije iz Italije.

15. studenoga 2015.

U 8:00h nadbiskup je predslavio Svetu misu u samostanu sestara karmelićanki na Stupu. Nakon Svete mise nadbiskup je održao sastanak sa setrama koje žive u toj kući.

16. studenoga 2015.

U 9:30h nadbiskup je započeo kaknonsku vizitaciju u župi Sv. Josipa u Gornjoj Dubici. Nadbiskup se susreo sa župnikom fra Velimrom Bavrkom, pregledao knjige župne administracije te u 11:00h predslavio Sv. misu za narod. Nakon Svete mise nadbiskup se susreo sa članovima župskih vijeća. Nadbiskup je u upratnji župnika pohodio filijalne crkve te župe i groblja te time završio vizitaciju te župe. Župa u Dubici teško je stradala tijekom poplava i gotovo svi sakralni objekti su bili poplavljeni.

U 14:30h nadbiskup je započeo kanonsku vizitaciju župe Sv. Petra i Pavla u Novom Selu-Balegovac. Nadbiskup se susreo sa župnikom vlč. Matijom Šimić, pregledao knjige župne administracije, pohodio groblja i kapele u toj župi te u 17:00h predslavio Sv. misu za narod. Nakon Svete mise nadbiskup se susreo sa članovima župnih vijeća.

17. studenoga 2015.

U 9:00h nadbiskup je započeo kanonsku vizitaciju župe Sv. Marka Evanđeliste u Potočanima. Nadbiskup se susreo sa župnikom fra Mladenom Jozić, pregledao knjige župne administracije te u 10:00h predslavio Svetu misu za narod. Nakon mise nadbiskup se susreo sa članovima vijeća te pohodio groblja i filijalne crkve te župe.

U 14:30h nadbiskup je pohodio sestre redovnice koje djeluju u župi Odžak.

U 15:30h nadbiskup je započeo kanonsku vizitaciju župe Glavosijek Sv. Ivana Krstitelja u Odžaku. Nadbiskup se susreo sa župnikom vlč. Jakovom Filipović te u njegovoj pratnji pohodio groblja i kapele te župe. Nakon toga nadbiskup je pregledao knjige župne administracije te u 16:30h predslavio Sv. misu za

narod te nakon mise se susreo sa članovima vijeća.

18. studenoga 2015.

U 9:30h nadbiskup je predsjedao sjednicom sa odgojiteljima i župnicima bogoslova koji žive i formiraju se u VBS-u u Sarajevu, te u 12:00h predslavio misu u bogoslovskoj kapelici. Cilj ovoga susreta jeste poboljšanje odgoja i formacije bogoslova koji se spremaju za svećeništvo.

U 14:00h nadbiskup je oputovao u Rim zrakoplovom iz zračne luke u Sarajevu a vraća se 20. studenoga 2015.

21. studenoga 2015.

U 10:00h nadbiskup je predsjedao sjednicom predstavnika institucija koje djeluju u zgradi Vrhbosanskog bogoslovnog sjemeništa u Sarajevu.

U 11:30h nadbiskup je obišao gradilište biskupske rezidencije u Sarajevu i susreo se sa vlč. Frabijanom Stanušić voditeljem radova i ravnateljem Svećeničkog doma.

U 15:00h nadbiskup je primio na razgovor gospodina Petra Boro i njegovog suradnika. Na susretu su bili nazočni još preč. Franjo Tomić ekonom i vlč. Fabijan Stanušić.

U 16:15h nadbiskup je primio na razgovor fra Lovru Gavrana provincijala franjevačke provincije Bosne Srebrene i biskupa Hil Kabashi-ja iz Albanije.

U 16:45h nadbiskup je dao intervju u prostorijama Ordinarijata za *Novu Tv* povodom 20 godina od Daytonskog mirovnog sporazuma.

U 18:00h nadbiskup je u katedrali predslavio misu povodom Sv. Cecilije zaštitnice crkvene glazbe. Nakon Svete mise nadbiskup je večerao sa članovima katedralnog zbora u prostorijama Ordinarijata vrhbosanskog.

22. studenoga 2015.

U 8:30h nadbiskup je primio na razgovor vlč. Ivicu Borić i trojicu poduzetnika iz Dubrovnika. Na susretu su bili nazočni još preč. Franjo Tomić ekonom i vlč. Fabijan Stanušić.

U 10:30h nadbiskup je predslavio Svetu misu u katedrali Presvetog Srca Isusova u Sarajevu povodom svetkovine Krista Kralja. Nakon Svete mise u poslijepodnevnim satima nadbiskup se uputio u Komušinu gdje je predvodio duhovne vježbe šestorici kandidata za đakonat, petorici vrhbosanskih kandidata i jednome banjolučkom. Vrhbosanski kandidati su: Dražen Kustura, Ivan Ivančević, Anto Zubak, Marko Slišković i Ljubo Zadrić a banjolučki kandidat je Boris Jorgić.

24. studenoga 2015.

Nadbiskup je predslavio Svetu misu u 11:00h u Komušini pod kojom su vrhbosanski kandidati položili ispovijest vjere i slobodni pristanak na celibat. Svečanom činu potpisivanja pod Svetom misom nazočili su odgojitelji iz bogoslovije preč. Josip Knežević rektor, vlč. Marko Mikić vicerektor, vlč. Jakov Kajinić duhovnik te župnik i čuvar svetišta vlč. Marko Hrskanović. Nakon Svete mise nadbiskup se uputio u Zagreb.

U 15:40h nadbiskup je nazočio završnim predavanjima na simpoziju o kardinalu Stepincu koji je organiziran od strane Hrvatskog katoličkog sveučilišta u Zagrebu. Nakon simpozija nadbiskup je odsjeo u ordinarijatu Zagrebačke nadbiskupije.

U 20:00h nadbiskup se susreo sa kardinalom Josipom Bozanićem.

25. studenoga 2015.

U 7:30h nadbiskup je predslavio Svetu misu u kućnoj kapelici kardinala Bozanića.

U 16:00h nadbiskup je sudjelovao na sjednici Caritasa Bosne i Hercegovine i Hrvatskoga Caritasa u zgradi HBK-a u Zagrebu. Sjednici su nazočili predstavnici Caritasa Bosne i Hercegovine i Caritasa Hrvatske na čelu sa mons. Josipom Mrzljakom varaždinskim biskupom.

U 20:15h nadbiskup je posjetio vlč. Antu Trgovčević u župi Novo Selo.

26. studenoga 2015.

U 9:15h nadbiskup je primio na razgovor preč. Josipa Kneževića rektora VBS-a.

U 9:30h nadbiskup je primio na razgovor mons. Luigija Pezzuta apostolskog nuncija u BiH.

U 15:00h nadbiskup je predsjedao sjednicom ordinarijata.

U 16:45h nadbiskup je primio na razgovor njegovu ekselenciju Oleksandr Levčenko veleposlanika Ukrajine u Zagrebu.

U 19:00h nadbiskup je nazočio humanitarnom koncertu za djecu iz dječijega doma *Egipat* koji organiziraju sestre SMI.

27. studenoga 2015.

U 9:30h nadbiskup je započeo kanonsku vizitaciju župe u Posavskoj Mahali. Nadbiskup se susreo sa župnikom vlč. Ivanom Ravlić, obišao groblja, u 11:00h predslavio Svetu misu za narod, susreo se sa vijećnicima i pregledao knjige župne administracije.

U 14:00h nadbiskup je započeo kanonsku

vizitaciju u župi Svilaj, susreo se sa župnikom fra Perom Oršolić, obišao filijalnu crkvu i groblja župe, pregledao knjige administracije te u 17:00h predslavio svetu misu za narod. Nakon mise nadbiskup se susreo sa vijećnicima te župe i time završio kanonske vizitacije u Doborskom dekanatu.

28. studenoga 2015.

U 11:00h nadbiskup je nazočio svečanom programu otvorenja multimedijalne dvorane u župi Sv. Ante Padovanskoga u Gračacu. Nakon svečanog programa nadbiskup je blagoslovio tu multimedijalnu dvoranu na poziv župnika i dekana Ramskog dekanata fra Mate Topića.

U 16:15h nadbiskup je primio na razgovor mons. dr. sc. Tomu Vukšića vojnoga biskupa u BiH.

U 16:45h nadbiskup je primio zbor *Zvon* sa otoka Krka na čijem je koncertu u 19:00h nadbiskup nazočio u sarajevskoj katedrali.

29. studenoga 2015.

Na prvu nedjelju Došašća u 10:30h nadbiskup je predslavio Svetu misu u Sarajevskoj katedrali i pod Svetom misom zaredio pet di-

jecezanskih đakona za vrhbosansku nadbiskupiju. Svetoj misi je nazočio veliki broj vjernika iz raznih krajeva BiH. Ovogodišnji ređenici su Ivan Ivančević, Dražen Kustura, Ljubo Zadrčić, Marko Slišković i Ante Zubak.

U 17:00h nadbiskup je primio na razgovor mons. mr. sc. Tomu Kneževića ravnatelja Caritasa Bosne i Hercegovine i profesora na KBF-u.

U 17:45h nadbiskup je primio na razgovor dr. sc. Šimu Maršića profesora na KBF-u i ravnatelja nadbiskupijskog centra za pastoral mladih "Ivan Pavao II." u Sarajevu.

30. studenoga 2015.

U 8:45h nadbiskup je primio na razgovor vlč. Tadiju Ivoš župnika u Skopaljskoj Gračanici.

U 9:15h nadbiskup je primio na razgovor vlč. Ivu Kopicća župnika župe Gradačac.

U 13:30h nadbiskup je u pratnji vlč. dr. sc. Šime Maršića otputovao iz zračne luke u Sarajevu u Bruxelles na konferenciju koja će se održati u Europskom parlamentu gdje će nadbiskup održati predavanje o položaju katolika i političkom stanju u BiH.

Govor kardinala Puljića na skupu Vijeća Europe o razmjeni religijske dimenzije međukulturalnog dijaloga

U Sarajevu je u zgradi Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, u okviru predsjedavanja BiH Komitetom ministara Vijeća Europe, 2. i 3. studenoga 2015. održana konferencija "Razmjena religijske dimenzije međukulturalnog dijaloga – Zajednička izgradnja inkluzivnog društva". U okviru konferencije, na kojoj su sudjelovali zvaničnici Vijeća Europe, zemalja članica Vijeća Europe i predstavnici vjerskih zajednica u Bosni i Hercegovini, a koju je organiziralo Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH uz podršku Ministarstva vanjskih poslova BiH, nazočnima se obratio nadbiskup metropolit vrhbosanski kardinal Vinko Puljić čiji govor donosimo u cijelosti:

Vaše ekscelencije, čelnici Vijeća Europe, dragi prijatelji,

Čast mi je govoriti na ovom zaključnom zasjedanju ovih dana na kojem razmišljamo o ulozima koju mogu igrati religijske zajednice i nereligijske organizacije u izgradnji inkluzivnih društava i suzbijanju pojava nasilnog ekstremizma i širenja mržnje, čemu smo nažalost svi svjedoci.

Doprinos koji jutros želim iznijeti vrlo je jednostavan i može se sažeti u sljedećoj tvrdnji: izgradnja inkluzivnih društava nužno traži inkluzivno shvaćanje ljudske osobe.

Sasvim je jasno da se ljudska bića mogu osjećati istinski prihvaćenima u socijalnom ozračju gdje žive jedino ako su prepoznata i prihvaćena u svim dimenzijama koje sačinjavaju njihov identitet, uključujući i religioznu dimenziju sa svim njezinim vlastitim oblicima izražavanja: uvjerenja, obredi, običaji – kao pojedinci i kao zajednica.

U ozračju rastućeg pluralizma, nije lagano uvijek djelovati u prilog punom razumijevanju drugoga. Radi pospješivanja integracije ponekad može postojati napast odstranjivanja onih vidova osobnog i zajedničkog identiteta koji izgledaju sasvim posebni i razdvajaju, to jest koji su povezani s nacionalnim i religijskim identitetom. Nažalost, integracija koja se postiže na taj način pokazuje se vrlo krhkom,

upravo zato što se temelji na zaboravljanju nas samih i naše prošlosti, umjesto da pročišćava memoriju i teži za istinskim susretanjem. Posljedica je ne inkluzija nego osjećaj isključenosti i frustracije.

Prihvatanje drugoga, temeljeno na „inkluzivnom“ shvaćanju, istinski je konstruktivno te sposobno donositi plodove pomirenja i učvršćivati naša društva. Ono je svakako vrlo zahtjevno za religijske zajednice kao i za građanske vlasti.

Kad je riječ o religijskim zajednicama, prihvaćanje drugoga na inkluzivan način prvenstveno znači prihvaćati činjenicu da živimo u pluralnom društvu u kojem naša uvjerenja ne mogu biti nametnuta drugima te stoga trebaju koegzistirati s uvjerenjima drugih, a da pri tome ostajemo na jednakom uporištu i uživamo jednako dostojanstvo. Neposredna posljedica je apsolutno odbacivanje svakog nasilja ili poticanja na mržnju, osobito kod onih koji nastupaju u ime Boga ili religije.

S druge strane, inkluzivno i integralno gledanje na ljudsko biće znak je poštovanja i otvara put za dijalog, osobito za dijalog življenja u bratstvu – bilo s članovima drugih religijskih zajednica, bilo s osobama koje tvrde da imaju nereligiozan pogled na život. Možemo uspostavljati duboke odnose, makar se razilazila naša gledanja na svijet i shvaćanje ljudskog bića.

Ovo potvrđuje iskustvo življenja u našoj zemlji. Naša povijest pokazuje divna razdoblja kohabitacije i bratstva, ali i tragične trenutke nasilja. Jasno vidimo da je teško živjeti zajedno, ali smo također naučili podržavati bogatstvo društva sastavljenog od građana različitih identiteta. To je jasno istaknuo Papa Franjo za vrijeme svoga pohoda ovome gradu 6. lipnja. Rekao je: „Srdačni i bratski odnosi među muslimanima, Židovima i kršćanima, i drugim religijskim manjinama, imaju važnost koja nadilazi granice (ove zemlje). Te inicijative nude cijelom svijetu svjedočanstvo da je moguća suradnja među etničkim skupinama i religijama u vidu zajedničkog dobra; da mogu zajedno egzistirati pluralnost kultura i tradicija te

pospješivati izvorna i učinkovita rješenja problema; da i najdublje rane mogu biti iscijeljene čišćenjem memorije i gajenjem čvrste nade za budućnost“ (*Papa Franjo, Govor u Sarajevu 6. lipnja 2015.*)

Kao potpora ovom putu dijaloga, velika pomoć može biti izgradnja demokratskog društva koje je otvoreno za doprinošenje svih te poštuje prava svih, posebno najslabijih.

S ovoga stajališta „demokratska zajednica građana“ kojoj se nadamo i koju bismo željeli zajedno izgrađivati, nije stapanje apstraktnih načela po kojima bi naše razlike bile zapostavljene, nego stil odnosa u kojima je svatko vrednovan po onome što jest, uključivši i religijsku dimenziju građana i građanki. Bilo bi apsurdno da se vjernici bilo koje religije moraju odreći svoje vjere kako bi postali aktivni dionici društva u kojem žive.

Pogledajmo sada drugi dio. Za građanske vlasti i međunarodne organizacije zadaća izgrađivanja inkluzivnih društava uključuje potrebu da se vode inkluzivnim shvaćanjem ljudskog bića, razumijevanjem koje priznaje religijsku dimenziju (ili nereligiozne opcije) kao jedan od konstitutivnih elemenata identiteta mnogih građana.

Ovdje je riječ o poimanju koje nekim sektorima zapadnih društava može biti teško za razumijevanje, jer su ona već dulje vrijeme naviknuta na veći stupanj sekulariziranosti. Svakako, pojedine državne zajednice na temelju svoje povijesti i tradicija, mogu primjenjivati širok raspon reguliranja prisutnosti religije u javnom ozračju. Ipak, budućnost društava u Staroj Europi koja je obilježena mučnom demografskom situacijom i dubokim miješanjem pučanstva, ovisit će o sposobnosti građanskih vlasti da stvaraju inkluzivna ozračja pod specifičnim profilom religijske dimenzije.

U tom duhu, vrhovno regulatorno načelo trebalo bi biti poštivanje religijske slobode kako je, između ostaloga, zagaranzirana članom 9 Europske konvencije o ljudskim pravima. Religijska sloboda je temeljni uvjet kako bi se

svatko osjećao prihvaćenim i ona je najbolji lijek protiv fenomna nasilnog ekstremizma.

Dopustite da nastavim razmišljati na liniji Mons. Paula Gallagera, sekretara Svete Stolicice za odnose s državama, koji je nastupio na seminaru organiziranom prošloga lipnja u Strasbourgu kao priprava za ovaj susret, a stavljen nam je na raspolaganje njegov intervent.

Ovim naglašavam činjenicu da su religije, u ozračju sve veće multipolarnosti, neizbježni subjekt za ostvarivanje pravog interkulturalnog dijaloga. U stvari, inkluzivno društvo može se izgrađivati samo „zajedno“ kako govori naslov našega susreta. Stoga je potrebno da državne vlasti i međunarodne organizacije smatraju religijske zajednice, kao i organizacije civilnog društva, partnerima za dijalog.

Napokon, smatramo da bi religije mogle biti pozvane na posebno doprinošenje razvoju kulture ljudskih prava. To u stvari nije apstraktno određeno jednom zauvijek nego proces koji traje a potkrepljuju ga različiti nazori na svijet i različita shvaćanja ljudskog bića.

U tom pogledu, Katolička crkva nastoji uvijek promicati antropologiju koja se temelji na transcendentnom dostojanstvu svakog ljudskog bića koje je stvoreno na sliku i priliku Božju, na nepovredivosti čovjekova života od začeca do prirodne smrti. Odatle izlazi dužnost podupiranja siromaha, migranata, držanja socijalnih prava kao i odbacivanje svakog oblika nasilja te promicanje međureligijskog i međukulturalnog dijaloga. Sasvim smo svjesni da ne dijele svi kršćansko shvaćanje ljudske osobe, ali i dalje smatramo temeljnim da takvo gledanje može imati pravo na postojanje te da može i nadalje ulaziti u dijalog s drugim pogledima na svijet, bili oni religiozni ili nereligiozni. Čak i kad stavovi ostaju udaljeni, uvijek možemo učiti jedni od drugih, a to doprinosi izgradnji istinski inkluzivnog društva.

Hvala na pozornosti!

Pozdravna riječ kardinala Puljića Svetom Ocu kao zahvala za pohod u Sarajevo

U srijedu ujutro, 11. studenog 2015. u dvorani Pavla VI. Sveti Otac Franjo primio je predstavnike državnog i crkvenog Organizacijskog odbora za pastoralni posjet pape Franje Sarajevu, 6. lipnja 2015.. Tom prigodom kardinal Puljić uputio je pozdravnu riječ papi Franji kao zahvalu za pastoralni pohod Sarajevu.

Sveti Oče!

Hvala Vam da ste odvojili vrijeme i primili nas da Vam reknemo veliki hvala na Vašem pastirskom pohodu u Sarajevo 6. lipnja ove godine. Pred Vama su predstavnici onih koji su organizirali Vaš pohod u Sarajevu i u ime državnog odbora predvođeni predsjednikom dr. Draganom Čovićem i crkvenog odbora s kojima sam osobno došao da Vam kažem od srca hvala.

Ovu zahvalu izričem ne samo u ime ovih koji su tu prisutni nego u ime cijele Katoličke Crkve u Bosni i Hercegovini, kao i svih građana Bosne i Hercegovine. Hvala što ste nas pohodili te tako svratili pažnju cijelog svijeta na

našu zemlju, a posebno na Hrvate katolike koji tamo se bore za opstanak i ostanak i za jednaka prava. Hvala Vam na svim pastirskima porukama koje ste uputili bilo društveno-političkim krugovima bilo vjernicima katolicima bilo svim predstavnicima vjerskih zajednica i Crkava u BiH.

Da bi sačuvali Vaše riječi i nosili što dulje taj lijepi doživljaj pripremljena je monografija vašeg pohoda kojeg Vam je predao Predsjednik Čović. Vi ste je prvi dobili, a sada ćemo pokušati da dođe do svih kojima je stalo realizirati Vašu poruku.

Posebno Vam hvala na Vašoj blizini i molitvi za nas, što ste tako očinski pokazali dok ste bili među nama. I mi Vama obećajemo da ćemo nastaviti istim žarom moliti za Petra naših dana u Vašoj osobi.

Dok Vas pozdravljam u ime svih i u ime svoje, te od srca zahvaljujem, ponizno molim Vaš apostolski blagoslov za nas ovdje, kao i za našu Crkvu u BiH, našu zemlju i sve građane u njoj.

Stradanje katolika Vrhbosanske nadbiskupije tijekom Drugog svjetskog rata i poraća – potreba njihovog popisa

Uvod

Svako razumno i zrelo promišljanje jednog događaja podrazumijeva istraživanje njegovih uzroka i posljedica, a posebno to traži krajnje osjetljiva tema o događajima Drugog svjetskog rata i poraća. U jednom dokumentarnom filmu o Drugom svjetskom ratu prikazan je trenutak u kojem snažni promidžbeni fašistički, rasistički i antisemitski ratni stroj odašilje svojim sljedbenicima i podložnicima ovu poruku: „*Prestanite misliti i učiniti ćemo vas gospodarima svijeta.*“ Iz ovakve poruke također se iščitavaju uzroci i posljedice ratnih ciljeva. U ovom uvodnom dijelu bilo bi dobro odm-

ah postaviti dva pitanja. Može li čovjek prestati misliti? Može li čovjek postati gospodar svijeta?

U dramatične posljedice Drugog svjetskog rata s punim pravom se ubraja i stradanje katolika Vrhbosanske nadbiskupije. Upravo je cilj ovoga rada donijeti prikaz toga stradanja i to uz pomoć dostupne arhivske građe i već objavljene literature. Rad ima nakanu pojasniti procese odnosa društva i konkretno crkvene uprave u Vrhbosanskoj nadbiskupiji prema žrtvama Drugog svjetskog rata i poraća i razloge potrebe njihovog popisa. Uvodni dio ovoga rada ima i kratki sadržaj prijelomnih događaja Drugog svjetskog rata i poraća.

1. Drugi svjetski rat – rana naše civilizacije

Gotovo jedno desetljeće trajalo je pripremno razdoblje na početak Drugog svjetskog rata. Najprije su talijanske snage ušle u Adis Abebu 5. V. 1936., a nekoliko mjeseci kasnije intervenirale su Italija i Njemačka u Građanskom ratu u Španjolskoj, dajući pri tom svoj odlučni doprinos u pobjedi frankizma. Dogovorom nazvanim Osovina Rim – Berlin, Italija i Njemačka su 23. X. 1936., kao dvije fašističke sile, učvrstile svoje političke i diplomatske odnose, ojačane daljnjim talijanskim pristupanjem Antikominternu paktu (6. XI. 1937.), koji su već popisali Njemačka i Japan.

Već prije „*velike depresije*“ koja je uslijedila nakon burzovnog sloma 1929., trajala je kriza starih kulturnih i društvenih vrijednosti. Međunarodni sustav je prolazio kroz naglašenu krizu nestabilnosti u samom središtu Europe i prvi uzrok sukoba postaje odnos između najbogatijih i najrazvijenijih država Zapada. „*30 milijuna nezaposlenih iz 1931. godine unaprijed objavljuje i predviđa 30 milijuna mrtvih u Drugom svjetskom ratu.*“ Ova tvrdnja Roberta Battaglie povijesno je utemeljena. Sve je ovo utjecalo na buđenje njemačkog i talijanskog imperijalizma i japanskog ekspanzionizma, koji su započeli proces „*traženja životnog prostora*“ i, tako, stvaranja novog poretka u svijetu. Drugi svjetski rat bio je „*totalni*“ u geografskom, ideološkom i materijalnom smislu, započeo je 1. IX. 1939. godine napadom oružanih snaga Njemačke na Poljsku, po naredbi Adolfa Hitlera. Velika Britanija i Francuska su 3. IX. objavile rat Njemačkoj, a 5. IX. SAD i Japan objavljuju neutralnost.

Napadom nacističkih vojnih snaga na Sovjetski Savez 22. VI. 1941. i japanskim vojnim napadom na američku flotu na Pacifiku, usidrenu u zaljevu Pearl Harbor na Havajskom otočju, 7. XII. 1941. došlo je do širenja sukoba i internacionalizacije rata. Ulaskom SSSR, Sjedinjenih Američkih Država i Japana u rat, praktično su svi kontinenti i sva zemljopisna područja na Zemlji bili uključeni u rat.

Prvi veliki poraz sila Osovine dogodio se upravo na sovjetskom bojištu za vrijeme opsade Staljingrada od srpnja 1942. do konačne predaje 6. Armije Friedricha von Paulusa u velja-

či 1943. Historiografija inzistira na razlučivanju dviju faza Drugog svjetskog rata: 1939.-1943. i 1943.-1945. Presudne su bitke vođene u Staljingradu, El' – Alameinu i Guadalcanalu. Najprije se dogodio pad fašizma, zatim predaja Njemačke i poraz Japana. Italija je pala 8. IX. 1943., jer je nakon gubitka Tunisa, ostala politički i vojno bespomoćna. Churchill, Roosevelt i Staljin su na konferenciji u Teheranu, od 28. XI. do 1. XII. 1943., odlučili otvoriti i drugo bojište. Uspjeh ovog plana znatno je ovisio o neospornoj nadmoći tadašnjeg američkog industrijskog aparata i zato su Sjedinjene Američke Države imale zadaću osigurati ono tada najpotrebnije, logistički i operativni dio za ovo bojište. General Dwight David Eisenhower, zapovjednik savezničkih snaga za Europu, organizirao je iskrcavanje u Normandiji u lipnju 1944. i doveo saveznike do konačne pobjede. Ovo je inače najveća operacija u povijesti.

U Torgauu na Labi susrele su se sovjetske i američke vojne postrojbe 25. IV. 1945., a u Berlinu su vojne snage pod zapovjedništvom Žukova i Koneva uspjele skršiti posljednji očajnički otpor od 19. IV. do 2. V. 1945. Ovdje je Hitler izvršio samoubojstvo u svom bunkeru 30. IV. 1945., nakon imenovanja admirala Karla Doenitza svojim nasljednikom. Admiral Doenitz je 7. V. 1945., poslije neuspjelih pregovora s Angloamerikancima, potpisao bezuvjetnu predaju Njemačke na svim bojištima.

Rat je ipak nastavljen na Pacifiku i u Aziji, gdje su Amerikanci odlučno preuzeli inicijativu. Novi predsjednik Sjedinjenih Američkih Država Harry Truman odlučio je slomiti japanski otpor upotrebom novog zastrašujuće razornog oružja – atomske bombe, koja je bačena 6. VIII. 1945. na Hirošimu i 9. VIII. 1945. na Nagasaki. Istoga dana Sovjetski savez je ušao u rat s Japanom i napao ga u Mandžuriji i Koreji. Konačno, 2. IX. 1945. potpisan je mirovni ugovor u Tokijskom zaljevu na admiralskom brodu Sjedinjenih Američkih Država na oklopnači „*Missouri.*“ Ovim mirovnim ugovorom o porazu Japana, bio je završen Drugi svjetski rat u kojemu je poginulo 50 milijuna ljudi, a od toga 30 milijuna u Europi. Drugi svjetski rat bio je uistinu završen: poginulo je 50 milijuna ljudi, od kojih 30 milijuna u Europi.¹

1 POVIJEST („sv.“) 17., *Predvečerje rata i Drugi svjetski rat (1936.-1945.)*, *Drugi svjetski rat*, (Zagreb: Hrvatsko izdanje, Biblioteka Jutarnjeg lista, II. izdanje, 2008.), 241-400

1.2. Drugi Svjetski rat u Kraljevini Jugoslaviji (1941. – 1945.)

Drugi Svjetski rat je rana naše civilizacije na globalnoj razini, ali je svakako i rana naše nacije, koja je još uvijek otvorena i nezacijeljena a koja i danas izaziva tolike podjele u našem nacionalnom biću i čini se kao da još nije ni završio u pravom smislu te riječi. Nakon početka rata u Europi nacistička je Njemačka širila Trojni pakt Njemačke, Italije i Japana prema podunavskim zemljama. Mađarska, Rumunjska i Slovačka pristupile su ovom ugovoru 1940. godine, a Bugarska početkom ožujka 1941. Na kraju je i jugoslavenska vlada potpisala pristupanje Trojnom paktu 25. III. 1941. U jednom dijelu vojnog vrha, koji je bio pod britanskim utjecajem, raslo je nezadovoljstvo ovom odlukom Vlade. General Dušan Simović je iskoristio ovakvo raspoloženje dijela jugoslavenskih časnika i 27. III. 1941. organizirao vojni puč.

Pobunjenici su svrgnuli Vladu Cvetković – Maček i Namjesništvo, a na vlast doveli i proglasili za kralja Petra II. Karadorđevića. U prigodi stupanja na kraljevski prijestol kralja Petra II., nadbiskup Šarić izdaje naredbu župnim uredima Vrhbosanske nadbiskupije o obvezi služenja mise i „*Te Deum cum oratione pro rege.*“²

Premda pučistička vlada nije odbacila Trojni pakt, Hitler se odmah odlučio za napad na Jugoslaviju. Već 6. IV. 1941. bombardiran je Beograd, bez prethodne najave rata. Jugoslavija je poražena za 11 dana, a članovi Vlade i Kralj Petar II. napuštaju zemlju 15. IV. 1941. i, u Londonu uspostavljaju vladu u egzilu. Nakon potpisane kapitulacije 17. IV. 1941. država je podijeljena između pobjednika Njemačke, Italije, Mađarske i Bugarske, a Hrvatska i Bosna i Hercegovina ušle su u sastav Nezaisne Države Hrvatske, koju je 10. IV. 1941. u Zagrebu proglasio Slavko Kvaternik.

Ovakav razvoj događaja imao je za posljedicu nesređene vojno – političke prilike u poraženoj državi, u kojoj su, uz fašiste i nacistе, željeli ostvariti svoje ciljeve i formirati svoje

državne zajednice: četnici, domobrani i ustaše te Komunistička partija s Josipom Brozom Titom na čelu uz pomoć svojih partizanskih vojnih formacija koje je nazvala Narodnooslobodilačka vojska.

Četnici i ustaše su imali posve isključive vojne i političke ciljeve i njihove međusobne sukobe mudro je koristila Komunistička partija te pozivala i primala u svoje redove brojne članove iz ova dva zaraćena tabora, želeći zajednički uništiti centralizam i hegemonizam Srba u Kraljevini Jugoslaviji i separatizam Hrvata, kao posljedicu srpskog centralizma i hegemonizma, te osloboditi Jugoslaviju od njemačkog okupatora i njihovih pomagača i utemeljiti novu državu na načelima bratstva i jedinstva naroda i narodnosti Jugoslavije.³

Sredinom travnja 1941. ustaški pokret i njegov vođa Ante Pavelić preuzimaju vlast u novoproglašenoj državi koja je podijeljena na dvije interesne zone *demarkacionom linijom* između Njemačke i Italije od Ljubljane na Samobor, južno od Zagreba, zatim na Glinu, Bosanski Novi, Bugojno, Kalinovik, Priboj, Novi Pazar, Prištinu, Šar – planinu, Tetovo i Ohrid.⁴

1.3. Podaci o ljudskim žrtvama i materijalnim štetama Vrhbosanske nadbiskupije u Drugom Svjetskom ratu

Vrhbosanska nadbiskupija je tijekom Drugog svjetskog rata i poraća doživjela velika iskušenja radi brojnih ljudskih žrtava katolika koji su joj pripadali i teških materijalnih šteta. Već je 12. V. 1943. godine vrhbosanski nadbiskup dr. Ivan Šarić izdao Okružnicu kojom su zatraženi podaci o katoličkom pučanstvu u vrhbosanskoj nadbiskupiji.⁵ Hrvatsko kulturno društvo Napredak u Sarajevu je osnovalo „*Odjel za pridizanje postradalih krajeva*“, a njegova je zadaća bila prikupljanje podataka o žrtvama i o opustošenim mjestima te materijalna obnova i povratak ratnih prognanika i izbjeglica. Središnja uprava Hrvatskog kulturnog društva Napredak u Sarajevu je 7. VII. 1943.

2 Arhiv Vrhbosanske nadbiskupije (dalje: AVN): br. 811/1941

3 Ivo GOLDSTEIN, *Tragedija Drugoga svjetskog rata (1941-1945)*, POVIJEST („sv.“) 21., Hrvatska povijest, (Zagreb: Biblioteka Jutarnjeg lista, II. Izdanje, 2008.), 367-428

4 Vladimir DEDIJER, *Putevi ujedinjavanja i borba za socijalnu revoluciju, Istorija Jugoslavije*, Ivan Božić, Sima Ćirković, Milorad Ekmečić i Vladimir Dediđer, (Beograd: Prosveta – Beograd 1970.), 457 - 463

5 Arhiv Vrhbosanske nadbiskupije, AVN, br. 1080/1943

izradila upitne obrasce s potrebnim uputama, koje bi popunili župnici u župama Vrhbosanske nadbiskupije i koji bi preko Vrhbosanskog ordinarijata bili dostavljeni Središnjoj upravi Napretka.⁶

Kao odgovor na ovaj prijedlog Napretka, vrhbosanski nadbiskup Šarić je poslao ove upitne obrasce župnicima vrhbosanske nadbiskupije i pozvao ih na odgovornu suradnju pri dostavljanju Ordinarijatu potrebnih podataka o stradanju „naših ljudi i naših krajeva.“ Župnici su bili dužni najprije odgovoriti na prvu Okružnicu nadbiskupskog ordinarijata vrhbosanskog br. 1080/1943, a onda ispunjeni obrazac Središnje uprave Napretka poslati na vrhbosanski ordinarijat te njegov duplikat pohraniti u Arhiv župe.⁷

1.4. Proglas smrti nestalih u ratu

Proces proglašenja umrlim nestale osobe u Drugom svjetskom ratu i poraću vodio se kasnije uglavnom pred dva foruma: *in foro civili et in facie Ecclesiae vel Coram Ecclesia*, to jest za građansko – pravno i za crkveno – pravno područje.

Zainteresirana stranka bi, uz iskaze svjedoka, predložila donošenje sudskog Rješenja o proglašenju umrlom nestale osobe, a sud bi izdao oglas u Službenom listu SR BiH „kojim je pozvao nestalog da se u roku od 90 dana po objavljivanju oglasa javi sudu ili postavljenom staratelju a i svakog drugog da u istom roku javi sudu ili staratelju ako ma šta zna o smrti ili životu nestalog.“⁸

Poslije završene istrage sud je donosio pravosnažno Rješenje o proglašenju umrlim nestale osobe, datumu i mjestu smrti i odluku o upisu u matične knjige umrlih. Civilna vlast je često puta pribjegavala civilnom proglašenju rastave braka s nestalom osobom i tako se oslobađala sudskog procesa proglašenja umrlim, jer je on bio teži i duži, a također bi iskazi svjedoka mogli biti kompromitirajući po novu vlast.

Nadbiskupski ordinarijat vrhbosanski je 20. II. 1949. izdao Okružnicu „Postupak župnika prije vjenčanja“ i tako upozorio svećenstvo

kako treba postupati prema već postojećoj dijecezanskoj praksi u slučajevima „ratnih udovica“ i sličnih *l'attestationes juratae conjugis superstitis et duorum saltem testium fide dignorum, cum aliis documentis. Si Desint testes „de visu“, interrogentur „testes de auditu.“*⁹ Župnici su u početku često dostavljali nepotpunu dokumentaciju koju je tražila spomenuta Okružnica za proglašenje moralno sigurne smrti nestale osobe u ratu, pa je nadbiskupski ordinarijat vrhbosanski 9. XII. 1950. svećenstvu pojasnio i ponovno odredio što je u praksi potrebno:

„Preslušati, pod prisegom, ženu nestaloga: kada je vjenčana, ima li u braku djece, kako je živjela sa nestalim; kada je otišao u vojsku, da li je dolazio kući, dali se je pismeno javljao, kada je to zadnji put bilo; što je, kada i od koga čula za njegovu sudbinu.

Preslušati, pod prisegom, dvojicu vjerodostojnih svjedoka, koji su dobro poznavali nestaloga, o činjenici i okolnosti smrti nestaloga.

Ako nema svjedoka za smrt, treba preslušati svjedoke za okolnosti, iz kojih se može razumno zaključiti, da dotični nije više živ.

Ako nema svjedoka „de visu“, treba preslušati svjedoke „de auditu.“ Važno je, da se u takvim slučajevima točno označi, što su svjedoci čuli, kada i od koga. Uz to treba nadodati iskaz svjedoka li župnika, što se općenito govori i misli u kraju nestaloga o njegovoj sudbini. I njihovo svjedočanstvo, da se nestali nije iza utvrđenog datuma više javljao kao živ, može pripomoći pozitivnom rješenju.

Sama činjenica, da se netko ne javlja više kao živ, po sebi ne dokazuje, da je umro. Potrebno je tu činjenicu potkrijepiti drugim dokazima, okolnostima i indicijima.

Zapisnike treba poslati Ordinarijatu. Za molbu i rješenje priložiti biljeg od din. 50 - , priloge biljegovati sa din. 5 -.“¹⁰

1.5. Sadržaj zapisničkih iskaza zaprisegnutih svjedoka

Arhiv Vrhbosanske nadbiskupije čuva Zapisničke iskaze zaprisegnutih svjedoka „de visu“ (po viđenju) ili „de auditu“ (po čuvenju) o stradanju ili nestanku katolika Vrhbosanske

6 Hrvatsko kulturno društvo Napredak, Središnja uprava u Sarajevu, br. 778/1943, AVN, br. 1807/1943

7 AVN, br. 1807/1943

8 Opštinski sud u Visokom, Broj R 324/66, AVN: 1903/1967

9 AVN, br. 239/1949

10 AVN, br. 1122/1950

nadbiskupije tijekom Drugog svjetskog rata i poraća. U Arhivu se nalazi 1940 pravnih predmeta koji traže proglašenje mrtvom poginule ili nestale osobe pod moralnom sigurnošću i pred crkvenim forumom. Tijekom istraživanja ove problematike konzultiran je arhivski fond od 1941. do 1991. godine i on ima preko 5 000 izvornih dokumenata.

Sačuvani zapisnički iskazi svjedoka govore o vremenu, mjestu i okolnostima stradanja ili nestanka neke osobe u ratu. Uvijek se spominje i služba koju je nestala osoba obnašala.¹¹ Vojnici su stradali ili nestali izravno na bojištu i prigodom pada u zarobljeništvo. Tijekom rasula i odstupanja hrvatske vojske prema Austriji, na samom završetku rata, te na povratku u Jugoslaviju stradalo je ili nestalo u logorima smrti najviše hrvatskih vojnika i civila od pripadnika Narodno oslobodilačke vojske. Partizanska vojna komanda je kod samog zarobljavanja hrvatskih vojnika i civila i kasnije u logorima vršila takozvanu *klasifikaciju zarobljenika* prema godinama vojne službe i pripadnosti vojnoj postrojbi.

U broj 1, nazvan *numerus mortis* – mrtvi broj, odvajali su starije ustaše od početka rata, a u broj 2 mlađe vojnike i domobrane.¹² Prema zapisničkim iskazima zaprisegnutih svjedoka, vojnici odvojeni u kolonu broj 1 bili su odvedeni u nepoznatom pravcu i oni se nisu nikada vratili svojim kućama.

„Žabić Antu *ive* iz Čukala dobro sam poznao, jer iste smo župe i često smo se vidjeli posebno kod crkve nedjeljom. Za vrijeme rata zajedno smo se povlačili i došli na Austrijsku teritoriju, tu su nas dočekali Englezi i nisu nas pustili dalje, nego, kad su stigli Partizani njima su nas predali. Iza kako smo oružje odložili, kao zarobljenici krenuli smo u kolonama prema tobož svojim krajevima, međutim

dospjeli smo u logore i tu se svakome sudbina krojila. Sa Antom Žabić došao sam do pred Dravograd, tu su nas razdvojili on je otišao u drugoj koloni a ja u drugoj. Kad smo se rastali bio je jako slab i iscrpljen imao je rane po nogama i teško je išao vjerujem, da nije daleko dospio živ, jer one koji nisu mogli ići jednostavno su ubijali. Sa njime je bilo još meni poznatih i svi koji su otišli - nijedan se nije vratio kući. Ovo izjavljujem pod zakletvu!“¹³

Iskazi donose brojna svjedočenja o stradanju hrvatskih vojnika i civila na području Kozare, Odžaka i posebno na Bleiburgu i takozvanom Križnom putu pješaćenja i svakovrsnog mučenja od logora do logora. Na ovim mjestima dolazi količina zla gotovo do svoga mogućeg vrhunca.

Neka ovdje budu svjedoci toga vremena i dvojica župnika koji su bili na službi u tim krajevima. Upravitelj župe Pećnik Miroslav Petrović piše 25. VI. 1945. izvješće Nadbiskupskom ordinarijatu vrhbosanskom: „... Nakon toga nastupilo je razdoblje velikih borbi koje su trajale 40 dana. Za to vrijeme bio sam u Dubici kod tamošnjeg župnika fra Vitomira Zekića. Bili su to dani paklenske borbe, dani užasa i nervoze i panike među narodom. Skoro sav svijet iz svih okolnih župa slegao se u to vrijeme u Dubicu i čekao konac borbi koji je bio strašan. Ogorčenje kod narodne vojske i panika kod ustaša učinile su to da je izginulo vrlo mnogo svijeta...“¹⁴

Fra Juro Ljubičić, župnik u Dubici Gornjoj, piše 8. V. 1956. u zamolbi za proglašenje moralno sigurnom činjenice smrti Ive Zrakić: „... Pošto su ovdje čitav mjesec dana bile žestoke borbe po oslobođenju čitave zemlje i pošto su izginuli mnogi borci J. N. Armije to je bila velika odmazda na onima, koji su se predali – odnosno zarobljeni prva dva tri dana bez razlike na krivicu. Ovo je moje mišljenje kojega sam mogao steći o ovom kraju.“¹⁵

11 AVN, br. 597/1951

12 AVN, br. 1183/1950, 1081/1952: Iskaz Ilije Akalovića i Stjepana Josića iz Gorica, od 31. VIII. 1952., o nestalom Niku Stjepanoviću, župa Ulice: „Niku Stjepanovića smo vidjeli u logoru u Požegi u svibnju 1945 i bili smo skupa 19 dana, kao zarobljenici NOV. Jednog dana smo razvrstani na ustaše i pripadnike drugih vojnih formacija. Niko Stjepanović se javio kao ustaša. Tada smo opet razvrstani na dvije grupe: na jednu stranu oni koji su bili u vojsci od 1941 i 1942, a na drugu stranu 1943, 1944 i 1945 godine. Iza toga su oni iz 1941 i 1942 pozatvarani, a mi smo ostali podijeljeni na rad i u NOV. Niko Stjepanović je ostao zatvoren i poslije više nikada nismo ništa čuli za njega. S njim je bio i njegov brat i neki nama poznati iz ovog kraja, ali ni jedan od njih nije se dosad javio, ne zna se za njih. Ovu izjavu potvrđujemo zakletvom i vlastoručnim potpisom.“

13 AVN, br. 2148/1967, Anto Čeko iz Dolac Bile – Brajkovići. Iskaz od 21. X. 1967., o nestalom Anti Žabić iz Čukala - Brajkovići

14 AVN, br. 1057/1945

15 AVN, br. 552/1956

2.1. Zemaljska Komisija Bosne i Hercegovine za utvrđivanje zločina okupatora i njihovih pomagača

Smrt jednog čovjeka dolazi prirodnim ili nasilnim putem. Kako živi gledaju na taj događaj? Vjernici postavljaju i pokušavaju dobiti odgovor na ova pitanja: koga, kada i zašto Bog poziva u vječnost? Na civilnom i crkveno - pravnom području postavljaju se pitanja u moralno – pravnom smislu: tko, kada (gdje) i zašto je umro prirodnim ili nasilnim putem? Dakle, ovdje se traži vrijeme, mjesto i okolnosti stradanja.

Što je bilo s pojedincem ili tolikim brojem ljudi koji se nisu vratili iz događaja Drugog svjetskog rata ili razdoblja poslije njegovog službenog završetka? Ovo pitanje su najprije postavljali članovi obitelji nestalih osoba, zatim pravници, statističari, sociolozi, psiholozi, povjesničari i u konačnici cijeli jedan narod. Kako je na ovo pitanje odgovarala službena komunistička vlast „*samoproglashenih oslobodilača*“, koji su Hrvatima i Katoličkoj crkvi pripisali, ali nisu ozakonili, svu krivnju za događaje tijekom Drugog svjetskog rata?

Partizanska vlast je na svom području još 1. VII. 1944. osnovala „*Zemaljsku komisiju BiH za utvrđivanje zločina okupatora i njihovih pomagača*.“ Temeljna zadaća ove Komisije je bila: pribavljanje podataka i utvrđivanje odgovornosti svih osoba odgovornih za zločine počinjene nad narodima BiH za vrijeme okupacije, njihovo pronalaženje i, s pribavljenom dokumentacijom, predaja sudu na daljnji postupak.

Pored ostalog, u nadležnost Zemaljske komisije su spadali prikupljanje potrebnog materijala i svih drugih podataka o nedjelima ratnih zločinaca i njihovih pomagača i donošenje odluka kojima se utvrđuju ratni zločinci te sastavljanje referata o djelovanju pojedinih organizacija, pokreta i grupa koje su pomagale okupatoru. Zemaljska komisija je prestala s radom 1. XI. 1947. Ovaj arhivski fond nalazi se u Arhivu Bosne i Hercegovine u Sarajevu. U Vodiču Arhiva BiH gradivo ovoga fonda je podijeljeno u dvije osnovne serije: Knjige i Spisi, osim kojih postoje Kartoteke ratnih zločinaca,

žrtava i Indeks odluka. U ovom arhivskom fondu Zemaljske komisije, nama su posebno važni popisi žrtava, koji se nalaze u 15 kutija. Popisi su izrađeni po Srezovima, a unutar njih po pojedinim mjestima, selima i gradovima. Podatke su prikupljali lokalni organi vlasti, odnosno Mjesni ili Gradski Narodni Odbori i unosili ih u predviđene Obrasce. Ovdje se čuvaju popisi za 66 Srezova i prema gruboj procjeni popis donosi 118 851 ubilježenu žrtvu.

Puni naziv Zemaljske Komisije za utvrđivanje zločina okupatora i njihovih pomagača, otkriva pravi cilj ondašnje vlasti. Ipak, ovaj naziv također postavlja jedno drugo važno pitanje: gdje su ubilježeni oni koji su stradali od Narodno oslobodilačke vojske – partizana? Nužno je potrebno istražiti ovaj arhivski fond i tako dati odgovor na ovo važno pitanje. Početna istraživanja za Srez Prozor ne otkrivaju Zapisnike o stradanju u kojima bi bila ubilježena žrtva od Narodnooslobodilačke vojske. Uostalom, čini se, to i nije bila zadaća ove Zemaljske komisije.

Zagrebački nadbiskup Alojzije Stepinac je u svojoj obrani pred komunističkim Sudom u Zagrebu 1946., kao odgovor vlasti na ovo pitanje, kazao: „*Kad vi, gospodo, uspijete da cijeli naš narod uvjerite da su sva silna groblja po našoj zemlji bila samo djelo domobrana i ustaša onda ćete imati moralno pravo da nešto nekom predbacujete. Hoćete li uspjeti narod uvjeriti, to je veliko pitanje, jer je narod bio svjedok kojekakvih djela i on sam stvara sud o svemu.*“¹⁶

2.1. Martirologij Vrhbosanske nadbiskupije – potreba popisa žrtava

Početkom 90 – ih godina XX. stoljeća dolazi do raspada SFRJ „*radi ekonomske i političke nejednakosti te nacionalne podijeljenosti.*“ Prije ovoga događaja, Hrvati i Katolička crkva u hrvatskom narodu nisu smjeli istraživati okolnosti i popisivati žrtve svoje nacionalne i crkvene katastrofe tijekom Drugog svjetskog rata i poraća, zbog sustava koji je veličao samo svoje žrtve kao temelje izgradnje socijalističke Jugoslavije. Ideja potrebe popisa svih žrtava Drugog svjetskog rata i poslijeratnog razdoblja po

16 Ivo BANAC, Hrvati i Crkva, *Kratka povijest hrvatskog katoličanstva u modernosti*, (Zagreb – Sarajevo: Profil Knjiga, Zagreb – Svjetlo riječi, Sarajevo 2013.), 221

prvi put je nastala u pisanom obliku krajem i raspadom komunističke totalitarne vladavine, jer „je jugoslavenska državna zajednica najprije srljala u ekonomsku krizu, a ubrzo je stigla i politička destrukcija zemlje“¹⁷ radi brojnih neriješenih pitanja. Razumljivo, Katolička crkva i njezini članovi nisu zaboravljali svoje žrtve, oni su pamtili, ali nisu smjeli o tomu pisati, jer je Savez komunista Jugoslavije, kao vodeća snaga tadašnjeg društva, potpuno isključivao mogućnost ideološkog i političkog pluralizma.¹⁸ Stoga nije mogao biti ni približno izjednačen odnos prema žrtvama rata.

Tijekom 1991. i 1992. godine, sve do početka izravnog ratnog sukoba u Bosni i Hercegovini, a na traženje Vrhbosanskog ordinarijata, župnici su radili na popisu žrtava u njima povjerenoj župi i rezultate poslali na Vrhbosanski ordinarijat. U Arhivu Vrhbosanske nadbiskupije nalaze se dospjeli popisi žrtava Drugog svjetskog rata i poraća iz ovih župa: Pećine¹⁹, Kopanice²⁰, Uzdo²¹ Obri²², Doljani²³, Vidovice²⁴, Podkraj²⁵, Solakova Kula²⁶, Gračac²⁷, Rumboci²⁸, Prozor²⁹, Rama - Ščit³⁰, Ularice³¹ i Rastičevo.³²

Ovaj vrijedni posao zasigurno bi bio priveden kraju, ali su novonastale ratne okolnosti od 1992. – 1995. godine, odredile druge prioritete djelovanja u Bosni i Hercegovini. Poslije raspada SFRJ, promjene političkih sustava i osamostaljenja republika, krenulo se posve novim putem ka suočavanju s pitanjem svih žrtava Drugog svjetskog rata i poraća. U Republici Hrvatskoj je ustanovljena Saborska komisija za utvrđivanje ratnih i poratnih žrtava Drugog

svjetskog rata. Saborska komisija je djelovala od početka 1992. do kraja 1999. godine i evidentirala je nešto više od 260 000 imena prema uključenim kriterijima. Komisija je nakon obrade svih dostupnih izvora evidentirala 153 700 ratnih i poratnih žrtava na području Republike Hrvatske. Također je poimenično utvrdila 99 228 s područja Bosne i Hercegovine, te oko 8 487 žrtava s područja drugih država. Za područje Bosne i Hercegovine, Komisija je prikupila saznanja o postojanju oko 90 masovnih grobišta u kojima se nalaze ubijeni hrvatski vojnici i civili. Zastupnici Hrvatskog sabora su, predvođeni tadašnjom većinom iz SDP – a, reformiranog kadra komunističke partije, izglasali ukidanje Komisije 22. V. 2002., i ona tako nije mogla utvrditi konačan broj ratnih i poratnih žrtava.

2.2. Hrvatski martirologij – projekt Hrvatske biskupske konferencije i Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine

Hrvatska biskupska konferencija i Biskupska konferencija Bosne i Hercegovine su više puta tražile načine kako načiniti popis žrtava tijekom XX. stoljeća na području svoje odgovornosti. Još prije službenog osnutka dviju Biskupskih konferencija, Katolički biskupi u Hrvatskoj, su 10. VII. 1990., upoznali novoizabranu demokratsku vlast sa svojim očekivanjima i najavili svoje zalaganje „da se prikupe podaci o stradanjima svih žrtava /drugog svjetskog/rata“ jer je to ne „samo politički nego i etički problem, dakle i crkveno pitanje.“³³

- 17 Husnija KAMBEROVIĆ, *Džemal Bijedić, Politička biografija*, (Mostar: Muzej Hercegovine Mostar, 2012.), 281
 18 *Djelatnost Komisija za odnose s vjerskim zajednicama u SR BiH*, Sarajevo, januara 1985. godine, br. 01-134/1984, (Arhiv Bosne i Hercegovine Sarajevo, Komisija za odnose s vjerskim zajednicama, Kutija, br.92)
 19 AVN, br. 301/1991
 20 AVN, br. 895/1991
 21 AVN, br. 1002/1991
 22 AVN, br. 1247/1991
 23 AVN, br. 1267/1991 i 62/1992
 24 AVN, br. 1629/1991
 25 AVN, br. 17/1992
 26 AVN, br. 57/1992
 27 AVN, br. 58/1992
 28 AVN, br. 59/1992
 29 AVN, br. 60/1992
 30 AVN, br. 61/1992
 31 AVN, br. 135/1992
 32 AVN, br. 296/1992
 33 Ivo BANAC, *Hrvati i Crkva, Kratka povijest hrvatskog katoličanstva u modernosti*, 145

Ipak, vodeće strukture Katoličke crkve u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini su osuđivale ideologiju i taktiku komunističkog sustava, ali nakon višestranačkih izbora nisu zatražile lustraciju partijskog kadra iz javnog života i ove strukture su također prilično zakasnile u crkvenom nastojanju za istraživanjem zločina komunističkog sustava. Ovo je upravo rezultiralo obnovom komunističkog senzibiliteta.³⁴

Biskupi BK BiH su, na 48. Redovnom zasjedanju u Mostaru, 16. – 18. III. 2010., donijeli odluku o pristupanju prikupljanja „podataka o poginulim tijekom XX. stoljeća s osobitim naglaskom na one koji su ubijeni iz mržnje prema vjeri. Podatke trebaju prikupiti Ordinarijati preko župa te ih dostaviti Tajništvu BK BiH da ih objedini.“³⁵ Ovim dopisom BK BiH obavještava Nadbiskupski ordinarijat u Sarajevu, Biskupski ordinarijat u Banja Luci i Biskupski ordinarijat u Mostaru. HBK i BK BiH su imale zajedničko zasjedanje u Mostaru 25. V. 2010. Na ovom zasjedanju je bilo govora i o popisu žrtava. Na zasjedanju HBK u Lovranu, u listopadu 2010. uspostavljena je *Komisija za hrvatski martirologij*, a na sljedećem zasjedanju HBK u Zagrebu, u ožujku 2011., prihvaćeni su članovi Komisije.³⁶

BK BiH, svojim dopisom od 27. X. 2011., ponovno obavještava Ordinarijate Vrhbosanske metropolije, „da su biskupi BK BiH i tijekom svoga 52. redovnog zasjedanja, održanog 13. i 14. srpnja 2011., u Banja Luci, odlučili da se, na razini Biskupske konferencije BiH, nastavi prikupljati podatke o poginulima tijekom dvadesetog stoljeća s osobitim naglaskom na one koji su ubijeni iz mržnje prema vjeri. Podatke trebaju prikupiti Ordinarijati preko župa te ih dostaviti Tajništvu BK BiH da ih objedini.“³⁷ Sukladno ovoj Odluci, Vrhbosanski ordinarijat je 5. XI. 2011. godine, uz dopis BK

BiH br. 263/2011, od 27. X. 2011., poslao i svoj posebni dopis na župe Vrhbosanske nadbiskupije, Crkvene ustanove i svećenike. Ovim dopisom spomenuti naslovi zamoljeni su na suradnju i pomoć pri prikupljanju popisa žrtava XX. stoljeća na području Vrhbosanske nadbiskupije. U dopisu je posebno naglašena važnost prikupljanja podataka o katolicima koji su stradali kao žrtve vjerske mržnje.³⁸

Župnici i ustanove Vrhbosanske nadbiskupije nisu pokazali svoju dovoljnu suradnju u ovom projektu BK BiH. Većina se oglasila na ovu naredbu, a samo 22 župnika su dostavili potpune ili djelomične podatke za povjerene im 155 župe u Vrhbosanskoj nadbiskupiji: Bistrica kod Uskoplja, (popis 1991. – 1995.)³⁹, Kraljeva Sutjeska (popis 1991. – 1995.)⁴⁰, Gradačac, samo brožani prikaz stradanja, bez imena, prezimena i ostalih podataka⁴¹, Novi Šeher, Žepče, Lug – Brankovići, Zavidovići, Lovnica, Maglaj, Radunice, Globarica, Osova i Komušina (popis 1991. – 1995.), Tišina (popis 1941. – 1995.)⁴², Sivša⁴³ (popis 1941. – 1945.), Zavidovići (potpuni popis)⁴⁴ Gorice (potpuni popis)⁴⁵, Kiseljak (potpuni popis), Breške (potpuni popis), Kopanice (popis 1941. – 1991.), Fojnica (popis 1991. – 1995.), Gromiljak (potpuni popis).

Nijedna crkvena ustanova (tolike redovničke muške i ženske zajednice) nije držala potrebnim i važnim poslati zatražene podatke. Zašto je ovako slab odziv župnika i crkvenih ustanova u ovom važnom projektu nije tema ni predmet ovoga izlaganja, ali svakako pitanje ostaje i traži svoj odgovor. Ipak, mnogi župnici su, uz pomoć stručnjaka ili osobno, radili na monografijama župe i tu se uglavnom nalazi i popis žrtava XX. stoljeća.

34 Ivo BANAC, *Hrvati i Crkva, Kratka povijest hrvatskog katoličanstva u modernosti*, 145, 151

35 Arhiv Biskupske Konferencije BiH, 117/2010

36 Zapisnik Prve sjednice Komisije HBK za hrvatski martirologij, 18. VI. 2011., u prostorijama Tajništva HBK u Zagrebu, Kaptol 22

37 Arhiv BK BiH, 263/2011

38 AVN, br. 1749/2011

39 Arhiv župe Bistrica kod Uskoplja, 32/2006

40 Nepotpuni popis ubijenih vojnika i civila žrtava rata u Hrvatskoj i BiH od 1991. – 1995.

41 Arhiv župe Gradačac, 33/206

42 AVN, 1833/2011, Ubijeni i nestali 1941. – 1991., AVN, 1834/2011, Ubijeni i nestali Hrvati 1992. – 1995.

43 Poginuli u župi Sivša u periodu 1941. – 1945.

44 AVN, 760/2012

45 Arhiv župe Gorice, 19/2012

Biskupi Hrvatske i Bosne i Hercegovine su, na zajedničkom zasjedanju u Sarajevu 30. – 31. I. 2012. godine, odlučili „da svaka biskupija imenuje jednu stručnu osobu za izlaganje na znanstvenom skupu o žrtvama komunističkih zločina, koji će se održati 24. – 25. travnja iste godine u prostorijama Hrvatske biskupske konferencije u Zagrebu.“ Vrhbosanski nadbiskup Vinko kard. Puljić imenovao je 18. II. 2012. godine dr. sc. Ivu Balukčića, župnika u Odžaku, biskupijskim povjerenikom za Hrvatski martirologij. Zadaća dr. Balukčića bila je aktivno sudjelovanje na ovom znanstvenom skupu i u izradi Hrvatskog martirologija.⁴⁶ Kao rezultat ovoga rada bio je i organizacija Kolokvija o Hrvatskim mučenicima Drugog svjetskog rata u Vrhbosanskoj nadbiskupiji. Kolokvij je održan u Odžaku od 15. – 16. V. 2012. godine. Ovdje su dekani Vrhbosanske nadbiskupije imali zadaću iznijeti izlaganje o stradanju i žrtvama na svom području.

U Zagrebu je 27. X. 2012., iznenada umro dr. sc. Ivo Balukčić. Vrhbosanski nadbiskup Vinko kard. Puljić imenovao je 8. XI. 2012. godine mr. sc. Peru Brajko članom Komisije HBK i BK BiH za Hrvatski martirologij.⁴⁷ Prva zadaća novog člana ove Komisije bila je sudjelovati na redovitim sjednicama Komisije u Zagrebu i izvršavati odluke koje su zajednički donesene.

Novi član Komisije je najprije kontaktirao sve dekane Vrhbosanske nadbiskupije i zamolio ih da mu pošalju pisane materijale svoga izlaganja na Kolokvij u Hrvatskim mučenicima Drugog svjetskog rata u Vrhbosanskoj nadbiskupiji. Ovoj mojoj zamolbi odazvala su se trojica: Sarajevski, Ramski i Derventski, od njih trinaest.

Vrhbosanski nadbiskup Vinko kard. Puljić i nadbiskupijski povjerenik Pero Brajko pozvali su vjernike Vrhbosanske nadbiskupije na suradnju sa župnicima u popisu žrtava Drugog svjetskog rata i poraća u župama Vrhbosanske nadbiskupije. Tako je poseban dopis, od 9. IV. 2015., naslovljen na vjernike Vrhbosanske nadbiskupije⁴⁸, a drugi dopis, od 10. IV. 2015., poslan je svim župnicima. Uz ovu naredbu, župnici su pozvani na organiziranje tribina ili dekana-

tskih jesenskih korona o žrtvama Drugog svjetskog rata i poraća. Ovakvom suradnjom nadbiskupijskog povjerenika za hrvatski martirologij s dekanima i župnicima, bio bi predstavljen projekt Hrvatskog martirologija i rad Komisije za hrvatski martirologij te podaci koji se tiču stradanja u pojedinoj župi i dekanatu.⁴⁹

2.3. Izvori i literatura za Martirologij Vrhbosanske nadbiskupije

Rad Komisije HBK i BK BiH za hrvatski martirologij je znatno olakšan nakon 7. II. 2013. godine. Naime, toga dana su predstavnici udruga „Počasni bleiburški vod“ iz Klagenfurta i „Hrvatski križni put“ iz Zagreba: Gordana Turić, Vice Vukojević, Bruna Esih i Bože Vukušić predali predsjedniku Komisije biskupu Mili Bogoviću radnu bazu podataka Saborske komisije.

Na sjednici Komisije za Hrvatski martirologij HBK i BK BiH u Zagrebu, 28. X. 2013., predstavljen je svim članovima *Open VPN software* za uspostavljanje sigurne konekcije za bazu podataka Žrtvoslova i kratko pojašnjenje za korištenje baze podataka Žrtvoslova. U ovoj bazi podataka nalaze se materijali nekadašnje državne Komisije za utvrđivanje ratnih i poratnih žrtava Drugog svjetskog rata. Zadaća članova Komisije i njihovih povjerenika za hrvatski martirologij je verificirati osobe prema svim izvorima u postojećoj literaturi. Važno je navesti da se osobe vode prema (nad)biskupiji i župi krštenja bez obzira na njihovo mjesto stradanja ili boravka.

Nužno je provjeriti svaku upisanu osobu u postojećoj bazi podataka i dopuniti novopronađene osnovne informacije prema postavljenim rubrikama, te dodati posve nove žrtve pronadene u komunističkoj te hrvatskoj i crkvenoj literaturi i izvorima o stradanju katolika Vrhbosanske nadbiskupije tijekom Drugog svjetskog rata i poraća.

Komunistička literatura: objavljene knjige i radovi o pojedinim partizanskim brigadama, njihovim ratnim putovima i mogući popis žrtava, te knjige iz povijesti nekih općina. U komunističke izvore mogu se ubrojiti i civilne matice rođenih i umrlih, te na poseban način arhivski

46 AVN, 236/2012

47 AVN, br. 1939/2012

48 AVN, br. 491/2015

49 AVN, br. 492/2015

fond Zemaljske komisije za utvrđivanje zločina i njihovih pomagača za Bosnu i Hercegovinu.

Uz komunističku literaturu i izvore, nužno je koristiti i hrvatsku i crkvenu literaturu i izvore: Knjige, Monografije župa, Zbornici radova, Arhiv Vrhbosanske nadbiskupije, Urudžbeni zapisnik Vrhbosanske nadbiskupije, posebno rubrike: Naknadni upis u matice umrlih i Proglašenje smrti moralno sigurnom, te Matice krštenih i umrlih župa Vrhbosanske nadbiskupije ili njihove prijepise u Arhivu Vrhbosanske nadbiskupije i Knjigu „*Status animarum – Stanje duša*“ pojedine župe Vrhbosanske nadbiskupije.

Cilj Komisije HBK i BK BiH je načiniti popis poginulih i nestalih katolika u događajima Drugog svjetskog rata i poraća i to po (nad)biskupijama i župama krštenja. Komisija želi doći do pouzdanog i točnog broja poginulih i nestalih i to na temelju znanstveno potkrijepljenih činjenica i između tih stradalnika tražiti svjedoke vjere i u konačnici kandidate za proglašenje blaženima i svetima. Ova zadaća popisa je prije svega naš dug prema precima, te naš moralni, nacionalni i politički čin. Ovakav način popisa će gotovo onemogućiti zlouporabu o broju žrtava i pokazati razliku između znanstveno potkrijepljenih činjenica od mitsko – legendarnih naracija.

Članovi Komisije su usvojili jedinstveni Obrazac koji treba na župi popuniti i dostaviti nadbiskupijskom povjereniku za hrvatski martirologij. Povjerenik će unijeti podatke iz dostavljenih Obrazaca u elektronsku bazu podataka i pohraniti primljene Obrasce u poseban Arhivski fond Nadbiskupijskog ureda za hrvatski martirologij.

Zadaća povjerenika je provjeriti i potvrditi vjerodostojnost svih podataka u već postojećoj elektronskoj bazi Komisije za hrvatski martirologij i dodati sve nove informacije i pronađene žrtve, a povjerenik je već istražio Zapisničke iskaze zaprisegnutih svjedoka o stradanju katolika Vrhbosanske nadbiskupije tijekom Drugog svjetskog rata i poraća. Ovaj arhivski fond se nalazi u Arhivu Vrhbosanske nadbiskupije

(1941.-1991.). Povjerenik treba također istražiti arhivski fond „*Zemaljske komisije za utvrđivanje zločina okupatora i njihovih pomagača.*“ Arhivska građa ovoga fonda čuva se u Arhivu BiH u Sarajevu i ima oko 118 851 upisanu žrtvu.

Vrhbosanski svećenik Anto Baković uspio je završiti i objaviti svoje životno djelo pod naslovom „*Hrvatski martirologij XX. stoljeća.*“ U svom istraživačkom radu, Baković je utvrdio 663 žrtve Crkve u Hrvata po (nad)biskupijama i redovničkim zajednicama. Ovdje je, dakle, riječ o žrtvama, biskupa, svećenika, redovnika, redovnica, bogoslova i sjemeništara. Prema istraživanju don Ante Bakovića, Vrhbosanska nadbiskupija imala je 39 žrtava, a Franjevačka Provincija Bosna Srebrena 73.⁵⁰

Kao odgovor na pitanje, koliko je važan cijeli ovaj projekt HBK i BK BiH u popisu žrtava Drugog svjetskog rata i poraća i to baš po granicama (nad)biskupija i župa, neka nam posluže neki primjeri iz povijesti Crkve: mjesto stradanja kršćanskih mučenika pretvaralo se u mjesto posebnog pijeteta – štovanja i otkrivanja vrijednosti kršćanske poruke. „*Sanguis martyrum, semen christianorum*“ – *Krv mučenika, sjeme kršćana*, govorio je Tertulijan. Ova su mjesta stradanja postajala prostor susreta kršćana, izgradnje vjerskih objekata i duhovnim temeljem Crkve, koja će se kao „*iznimna institucija, usprkos dubokoj prožetosti interesima vladara i drugih, pokazati najimpresivnijom i najtrajnijom nevladinom organizacijom u povijesti svijeta.*“⁵¹

Upravo su se na ovim mjestima kršćani najčešće sastajali, molili i sjećali žrtava iz svojih redova. Sve ovo osobito pokazuje i molitva u I. misnom kanonu: „*I nama, svojim grešnim slugama, koji se uzdamo u tvoje veliko milosrđe, podari neko mjesto u društvu svojih svetih apostola i mučenika: Ivana, Stjepana, Matije, Barnabe, Ignacija, Aleksandra, Marcelina, Petra, Felicite, Perpetue, Agate, Lucije, Agneze, Cecilije, Anastazije i svih svetih tvojih.*“

*Primi nas u njihovu zajednicu ne po našim slugama, već po obilju tvoga praštanja: po Kristu, našem Gospodinu.*⁵²

50 Anto BAKOVIĆ, *Hrvatski martirologij XX. stoljeća*, („sv.“) 1, *Svećenici – mučenici Crkve u Hrvata*, (Zagreb: Martyrium Croatiae d.o.o., 2007.), XXX – XXXI.

51 Michael COOK, *Kratka povijest ljudske rase*, (Za hrvatsko izdanje: Profil International, srpanj 2009.), 255

52 RIMSKI MISAL, Obnovljen prema odluci Svetog Ekumenskog Sabora Drugog Vatikanskog a proglašen vlašću Pape Pavla VI., Drugo hrvatsko izdanje dopunjeno i popravljeno prema drugom tipskom izdanju; Nalogom i odobrenjem Biskupske konferencije i potvrdom Sv. Zbora za Bogoštovlje, (Zagreb: Kršćanska sadašnjost, 1980.), 402

Zaključak

Na kraju, vratimo se onim pitanjima na početku našega promišljanja o Drugom svjetskom ratu kao rani naše civilizacije. Posljedice ovoga rata su zastrašujuća trajna poruka i pouka čovječanstvu u cjelini. Drugi svjetski rat je pokazatelj kako doista čovjek može prestati misliti, a rezultat toga je fašizam, nacizam, rasizam i politički antisemitizam uz tolike ratne zločine svake vrste, bombardiranje nebranih gradova, Holokaust – Šoa, Hirošima, Nagasaki, Bleiburg, Križni put... Ovaj rat je ipak pokazao i to kako čovjek ne može postati gospodar svijeta, jer to nije razumski ni realno moguće. Čovjek ovdje ima samo poslanje upravitelja, to znači na kraju poslanje sluga, a nikako gospodara. To pokazuje i konačni osobni i profesionalni završetak svih onih koji su započeli Drugi svjetski rat, koji je završen za stolom potpisivanjem predaje i njihovim neslavnim krajem. Povijest je sačuvala i tri fotografije potpisivanja predaje sila Osovine: pad fašizma u Italiji, predaja Njemačke i poraz Japana. Ove bi fotografije trebale biti u svakom domu kugle zemaljske.

Svako povijesno razdoblje, a Drugi svjetski rat napose, traže ravnotežu moći i odgovornosti. Drugi Vatikanski sabor (1962. – 1965.) u svojoj Pastoralnoj Konstituciji o Crkvi u suvremenom svijetu, *Gaudium et Spes* (Radost i nada) broj 34, *De valore humanae navitatis – Vrijednost ljudske djelatnosti*, između ostalog, kaže: „Što pak više raste moć ljudi, to se dalje proteže i njihova pojedinačna i skupna odgovornost. Iz toga se jasno vidi da kršćanska poruka ne odvrća

ljude od izgradnje svijeta niti ih potiče da zanemare dobro drugih ljudi, nego ih naprotiv na to još čvršće obavezuje.“

Zapisnički iskazi zaprisegnutih svjedoka o stradanju katolika civila i hrvatskih vojnika tijekom Drugog svjetskog rata i poraća na području Vrhbosanske nadbiskupije pokazuju nam svu žestinu i bezdan zla kojemu se ljudi mogu prepustiti. Milidrag Bujas, upravitelj župe u Modriči, je 13. IV. 1948., u jednom izvješću Nadbiskupskom ordinarijatu vrhbosanskom u Sarajevu, proglasio godinu 1942. kao godinu straha, bježanja i ubijanja.⁵³

Papa Ivan Pavao II. je, u Apostolskom pismu „*Nadolaskom trećeg tisućljeća*“ („*Tertio millennio adveniente*“), pisao i o Crkvi mučenika tijekom dva tisućljeća njezinog postojanja. U ovom Apostolskom pismu br. 37., papa Ivan Pavao II. je napisao: „*Crkva prvih stoljeća, iako se susretala sa znatnim organizacijskim poteškoćama, nastojala je ubilježiti svjedočanstvo mučenika u posebne martirologije... U našem stoljeću ponovo imamo mučenike, često nepoznate, gotovo 'nepoznate borce' velike stvari Božje. Koliko je moguće ne smiju se izgubiti njihova svjedočanstva. Kao što je bilo sugerirano na Konzistoriju, potrebno je da mjesne Crkve učine sve da ne puste zaboravu spomen onih koji su pretrpjeli mučeništvo, prikupljajući potrebnu dokumentaciju.*“⁵⁴

Svakako, godine Drugog svjetskog rata bile su godine straha, bježanja i ubijanja, a zadaća svih poslijeratnih generacija je suočavanje sa našom prošlošću, te cijeniti žrtve svojih predaka i iz njih trajno primati pouku i poruku.

mr. sc. don Pero Brajko

53 AVN, br. 451/1948

54 IVAN PAVAO II., *Tertio millennio adveniente – Nadolaskom trećeg tisućljeća*, Apostolsko pismo o pripremi Jubileja godine 2000., (Zagreb: Kršćanska sadašnjost, 1996.), 45-46

Misa na hodočašću u Mariji Bistrici

Dragi apostolski nunciju!
 Dragi brate u biskupstvu!
 Draga braćo misnici!
 Draga braćo i sestre po krsnoj milosti!
 Dragi hodočasnici i Gospini štovatelji.

Uzeli smo danas obrazac Mise *Blažena Djevičica Marija – majka i učiteljica*. Došli smo svojoj majci. Došli smo od nje i učiti. Zahvalni smo Bogu što možemo doći i što možemo doživjeti jednu toplinu koju daje majčino srce, da smo svi braća i sestre. Zahvalni smo Bogu i za ovo lijepo vrijeme koje imamo da možemo dostojanstveno i hodočastiti i zavjete svoje obaviti.

Što je mene vodilo prije 10 godina da pokrenem ovo hodočašće u Mariju Bistricu? Biskupi BKJ ovo su svetište proglasili nacionalnim svetištem, dakle, svetištem na poseban način za sve Hrvate gdje god se nalaze. Kod Marije su sva djeca kod kuće bez obzira na naciju. Ali kada je na neki način prvi moj doživljaj bio, to je za vrijeme marioloških kongresa. Tada se prvi puta ovdje skupio veliki broj vjernika iz naših krajeva. I ja sam tada kao mladi svećenik dopratio hodočasnike. Dovezao nas je jedan vozač koji je bio katolik samo na papiru. Nije se ispovijedao niti katolički živio. Putem sam ga probao malo pripremiti na to ali nisam osjetio da je zagrizao. Kada smo došli ovdje, ja sam tada, silazeći do ovoga mjesta, spontano suze pustio jer sam prvi puta vidio toliki broj Hrvata – katolika na jednome mjestu. Uzdrhtao sam od radosti i suze su pošle. Sjeo sam u ovom lijevom kraju ispovijedati i taj isti vozač klekne da se ispovijedi. To je za mene bio jedan potresni trenutak. Gospa ga je dirnula u srce.

Drugi doživljaj koji sam doživio bio je kada se održavao 1984. Euharistijski kongres. Gore u onome šljiviku sam s mladima spavao jer smo došli uvečer. A onda, koga ne bi dirnulo to zajedništvo vjere oko naše Majke tijekom toga kongresa.

Treći doživljaj koji ću posebno pamtititi bilo je proglašenje blaženim Alojzija Stepinca u ovome svetištu. Tada sam također sudjelovao. Na poseban sam način odmotao svoj film iz đaćkih dana kada sam bio student. Na duhovnim vježbama postavili smo pitanje voditelju: *Oče, što vi mislite o kardinalu Stepincu?* Tada nas je značajno pogledao. Nije znao je li to bila

provokacija jer tada je bilo opasno išta kazati o Stepincu. Odmah zatvor. On je tada mudro rekao: *Djeco, vi ste još mladi. Vi ćete ga doživjeti na oltaru.* To je bio njegov komentar. Tada smo kolega i ja rekli: *Zapiši, to je proročko.* Kada se to dogodilo ovdje, isto su mi spontano suze pošle sjećajući se tih riječi patra. Hvala Bogu, imamo Ga na oltaru. Ovaj momenat čekanja za proglašenje svetim ne treba nas zbuniti jer papa ima mudro gledanje na budućnost. Zato želim u nama probuditi osjećaj svetoga.

Što želimo prvo moliti Mariju? Ona je majka. Bog se njome poslužio da dođe k nama i pstane jedan od nas. Utjelovio je se pod njezinim srcem, ona Ga je rodila. Sva njezina uloga jeste da se Isus rađa u dušama. Zato smo mi i došli ovdje da je doživimo kao majku koja nam rađa Isusa u duši jer on je nama osmislio život. Ako smo uzeli znak križa kao znak identiteta onda valja uzeti i sadržajk križa – umirati iz ljubavi. On je svojim križem osmislio naše patnje. A nema čovjeka da ne nosi svoj križ. Po Mariji želimo smisao naše žrtve i naše patnje i hrabrost da isprosimo za ljubav kroz patnju i žrtvu. A onda, po Njegovu uskrsnuću da pronađemo nadu. Jer nadvio se jedan oblak u dušama ljudi kao beznađe, besmisao. Želimo u Mariji pronaći onu koja nas upućuje na Isusa, onu koja nam daje nadu. Zato papa Franjo itekako poručuje: *Ne dajte da vam ukradu nadu.*

U ovome vremenu u kojem tako sumorno djeluje ovaj zajednički život na ovom kontinentu, sumorno djeluje jer su brojne čudne intrige koje manipuliraju s čovjekovim dostojanstvom i njegovim pravima. Čovjek je izgubljen. Mi želimo otkriti smisao i nadu života kroz Kristovo uskrsnuće i kada je zajamčio: *Ja sam s vama u sve dane do svršetka svijeta.* Došli smo ovdje upoznati svoje dostojanstvo – da smo djeca Božja, da smo hram Duha Svetoga, da smo Marijini, da slijedimo Isusa Krista, da uzmemo svoj križ. Ovdje smo da od nje i naučimo jer je svaka majka učiteljica, prva učiteljica. Marija je učiteljica vjere. Zato smo došli k njoj učiti. Što kaže Isus: *Tko je moja majka?* Gdje je Marijina veličina? Njezina je veličina u tome što je Božju čula, prihvatila i živjela. A Krist kaže da su njegovi braća i sestre i majka oni koji riječ Božju prihvate i vrše ju.

Braćo moja i sestre, puno puta smo izgubljeni jer ne tražimo Boga, ne tražimo njegovu volju iako molimo *Budi volja tvoja*. No, mi često želimo Bogu zapovjedati. Zato često naša molitva nije baš realna. Molimo za volju Božju da se ona ostvaruje. Mogu ljudi kako hoće ali neće dokle hoće. To nas hrabri. Zato je potrebno znati Božju čuti. U zadnje vrijeme ponavljam da se moramo naučiti moliti. Nije molitva u tome da mi samo Bogu kažemo. Ma Bog zna i prije nego što ga zaištemo. On pročišćava naše srce. Ne možemo se mi voliti kao što nas on voli. Potrebno je znati Boga čuti, da Boga čujem. Bog mi u svojoj riječi govori. Po tome ćemo biti veliki. Mi živimo u vremenu kada se Bog stavlja u stranu. Ako smo mi Isusovi učenici, mi moramo svjedočiti da smo Njegovi. Zato, kada se vratite s ovoga hodočašća nemojte ono Sveto Pismo negdje u latici držati. Stavite ga na dostojanstveno mjesto, neka bude kao malo svetohranište u kući. Svaki dan čitajte. Nemoj završiti dan bez da čuješ Njegovu riječ, i tada ćemo biti poput Njegove majke koja riječ Božju prihvaća i ona se utjelovljuje. Riječ Božja u nama treba zaživjeti.

Zaboravljamo da Isus kaže: *Ljubi bliženjega kao samog sebe*. Sebičnost nije ljubav, ona ubija. Da bi ljubili druge, mi moramo prvo naučiti i sebe ljubiti. Ako znademo ispravno sebe ljubiti, u smislu da se služimo onim što nam je Bog dao, tada ćemo znati i ljubiti druge. Prvo, Bog nam je darovao život. Zahvaljujem li Bogu na daru života? Cijenim li život? Želim na poseban način u nama vratiti to povjerenje u Božji dar, da znamo voliti život jer često puta izgubila se ljubav prema životu. Nije čudno što se tolika nerođena djeca ubijaju, što se ljudi boje života. A onda kukamo da nas nestaje. Pa mi sami sebe ubijamo jer nema ljubavi prema narodu ako se kolijevka ne njiše. Kolijevka je pokazatelj da se ljubi narod.

Svatko od nas želi sačuvati svoje dostojanstvo i identitet. To moram poštovati i kod drugih. Svi mi imamo pravo voliti svoj i nacionalni i vjerski identitet, ono što jesam. I to moram svjedočiti i hrabar biti. Vjera nije zastava kojom se maše nego uvjerenje koje se živi bez obzira koji posao radio. Da u svakom trenutku tu vjeru ugrađujem u privatni život, javni u obiteljski život. Zato smo došli da od Marije, naše majke naučimo živjeti tu vjeru, živjeti iz

uvjerenja. Nadalje, kao što sam govorio da nam ne smiju ukrasti nadu, mi moramo uvijek znati nositi to pouzdanje u Boga. Često puta slušam kako kažu: *Teška vremena!* Ne dajte se time zavarati. Nemojte mlade time opterećivati. A koja su bila laka? Svako vrijeme ima svoje breme. Ovo je naše vrijeme. I učite tu mladež da ne bježe od žrtve nego da se hrabro suoči sa žrtvom. Sada krokodilaske suze lijemo: *Ode nam mladež*. A što smo učinili da im pružimo da znaju živjeti i boriti se sa životom? Stalno smo im govorili: *Neću da se on pati kada sam se ja morao napatiti*. A tko je to nešto ostvario a da se nije napatilo. Treba mladež naučiti da valja križ prihvatiti i s križem živjeti i da se zna u životu boriti. Mi smo ih naučili samo uživati. Čim prestane uživanje ili bježe ili u drogu odoše. Zato je potrebno da i mi ispitamo svoju savjest: *Jesmo li im pružili pravo svjedočanstvo, da ih ohrabrimo*.

Sve su strukture zakazale. Ono što su borbom dobili sada badava ostavljaju. Gdje nam je ponos na tu grud, na dom i domovinu, na obitelj. To treba znati voliti. A ono što se voli za to se žrtvuje, a ono za što se žrtvuje to ćeš živjeti. Zato želim da ovdje kod Marije obnovimo sebe u svome uvjerenju, u svome životu, pa kada pođemo kući da nosimo hrabro pouzdanje u Boga, da ne izgubimo nadu koja je ona koja nosi. Zato smo i došli na hodočašće da se obnovimo, ohrabrimo, izlijemo rane, da izgradimo samopovjerenje, da mi s Bogom živimo. Bog nam je dao smisao. Bog nas više voli nego što mi volimo sami sebe. Ne zaboravimo to. Mi živimo od Božje ljubavi. Zato Gospe naša majko, došli smo ti da se izjadamo, došli smo ti pokazati svoje rane, donosimo svoje slabosti. Došli smo da te molimo. Izmoli nam hrabru vjeru, čvrsto pouzdanje i nesebičnu ljubav, da se suočimo sa svim izazovima koji su pred nama. Želim da nas majka zbliži u ovim trenucima kada je potrebno da se osjećamo jedni za druge. Kako je radost majci kada vidi da se njezina djeca vole, a kako je bolno kada vidi ona da se ne vole. Evo, to je Marija. Ona se raduje kada vidi da se mi volimo, da se slažemo, da surađujemo, da istinski živimo svoje krštenje, da ostavimo budućim pokoljenima živu vjeru za koju se isplati i živjeti i umirati pa kada dođu na naš grob da mogu reći: *Hvala vam za svjedočanstvo i takav život!* Amen.

Propovijed kardinala Puljića u Centru za mlade “Ivan Pavao II.”

Draga braćo misnici!

Draga braćo i sestre!

Ovaj Centar nekad je bio samo u snovima. Na ovoj livadi na obali Miljacke iznikao je Centar u kojem se vi mladi okupljate i gradite jedan program. Zar ne reći s pravom: hvala ti, Bože!

S pravom smo izabrali da patron ovog Centra bude sv. Ivan Pavao II. koji je pokrenuo mlade cijelog svijeta sa željom da ih privoli da Krista upoznaju i Krista slijede. Taj Papa je imao takvo srce da ih je privlačio i bez riječi. To su mladi posebno pokazali okupljajući se u posljednjim trenucima njegova života ispod prozora na Trgu sv. Petra. U trenutku kad se pojavio na prozoru i htio progovoriti a nije mogao, svima nam je suza pošla jer nas je, nekako, tako zbližio. Da, taj Papa je zaštitnik vas, dragi mladi, ne samo ovdje u Europi nego i u cijelom svijetu, a na poseban način u ovom Centru.

Na poseban način doživjeli smo i radost što nam se sadašnji Papa pojavio u ovom Centru. Tako ste ga oduševljeno primili i s tolikim oduševljenjem pozdravili. I evo, uzeli ste za geslo njegove riječi: Gradimo mostove! Upravo od te riječi početi... Kod gradnje mosta, vrlo je važno izgraditi stopu na koju će most biti postavljen. Od čvrstoće te stope zavisi i nosivost mosta. I mi dobro znademo da bujice, kad navale, mogu odnijeti i most ako nije učvršćen na dobrim temeljima. Gledali smo kako rijeka Bosna nosi u Zavidovićima most za vrijeme poplava prošle godine.

Što znači izgraditi čvrstu stopu da se može na nju most osloniti? Znate, upravo je to Isusova riječ iz današnjeg evanđelja: gradite na čvrstoj stijeni! Kristova riječ je uporište da gradimo na čvrstoj stijeni da možemo uspostavljati mostove s drugima i drugačijima. Papa Franjo vam je lijepo ovdje rekao kao odgovor na vaše pitanje otprilike sljedeće: Dragi mladi, znajte birati ono što vas izgrađuje; znajte odbaciti ono što vas urušava. Treba znati birati ono što nas izgrađuje u našoj ljudskosti, u našoj vjeri, moralu, duhovnosti. Mi smo svi ljudi sa svojim slabostima i vrlo često smo skloni ići linijom manjeg otpora odnosno linijom gdje treba manje žrtve. Međutim, takav put ne izg-

rađuje, on urušava. Moram priznati, s tugom susrećem u našim ulicama, a i u nekim drugim gradovima, mlade koji gledaju u prazno, izgubljena života jer su postali ovisnici bilo koje vrste. Strašno me to pogađa i ostajem bez riječi kad to susretнем. Zato je papa Franjo rekao: Dragi mladi, znajte birati ono što vas izgrađuje; ne postanite oni koji će biti zavedeni.

Sveti papa Ivan Pavao II. znao je na velikim skupovima govoriti mladima: Na dajte se zavesti; na dajte se odvući od pravih vrijednosti da ne izgubite, a ovaj Papa govori - da ne izgubite nadu. Čvrsta stijena jest ona na kojoj se isplati graditi, a to je Isus Krist, uporište naše koji je za sebe rekao: Ja sam Život; ja sam Istina, ja sam Svjetlo. On je taj na koga se valja osloniti.

Prevažno je u životu otkriti smisao i odgovoriti na pitanje: koji je moj smisao života? Taj smisao ne može mi dati ovaj potrošački mentalitet. On me prazni. Toliko je puta ponovio papa Ivan Pavao II.: Nemojte ići za onim što vas ne može usrećiti! Potrebno je otkriti smisao u Isusu Kristu. On daje smisao života. On daje i jakost da možemo nositi se sa životom. U zadnje vrijeme vrlo često govorim odraslima da su krivo učili mlade kada su im govorili: neću da se vi patite ako sam se ja patio. To je teška laž. Nema u životu uspjeha bez žrtve. Nitko nije ništa uspio a da se nije napatilo. Zato vas želim ohrabriti riječima: mi slijedimo Krista raspetoga. Križ nije neki ukras koji ćemo nositi. Križ je sadržaj od kojeg se živi. To je to uporište na kojem možemo čvrsto graditi mostove s drugima i drugačijima, jer nas Krist uči najvažniju lekciju u životu, a to je lekcija znati ljubiti, znati žrtvovati se. Takvi su graditelji budućnosti.

Slaveći zaštitnika ovog Centra želim da Centar istinski pomogne da se vi nađete kao ljudi i otkrijete smisao života, da hrabro povjerujete Isusu koji još nikoga nije prevario pa neće ni vas. Ne bojte se, povjerujte! Potrebno je upravo iz tog povjerenja usvajati ono što nam je ostavio, a to je njegova božanska riječ koja je izvor života. Potrebno je usvajati i zračiti tom riječju. Koji puta ne moramo govoriti; dovoljno je da zračimo, da nosimo smisao života, da znam zašto živim. Ljudi s radošću susreću ta-

kve osobe. Zato vas hrabrim: Ne bojte se života! Nemojte povjerovati da je rješenje u bijegu koje je zahvatilo ovih dana našu zemlju... sve, i stare i mlade, da je rješenje u bijegu. Nemojte povjerovati da su ovo najteža vremena! Zašto? Pa uvijek su teška vremena. Treba imati hrabrosti suočiti se s izazovima, boriti se za život.

U ovom vremenu veliki problem je individualizam. Međutim, kod vas mladih ima jedna lijepa karakteristika – vi volite zajedništvo, vama je drago druženje. Zajedništvo... E u to zajedništvo unesite dušu da istinski izgrađujete budućnost kroz zajedništvo, da zajedno možete nositi teret života. Jer, kad podijelimo teret, odmah je lakše.

Ovom prilikom, dok slavimo zaštitnika, želim na poseban način zahvaliti mladima na doprinosu u organizaciji pohoda pape Franje. Osvjetlali ste obraz. Svi su vidjeli da ovdje katolička mladež ima što dati, ima što pružiti. To se na poseban način odnosi na vas koji ste, nakon odlaska ljudi sa stadiona, u kratkom vremenu očistili cijeli stadion. Ta slika je otišla u svijet. Vi ste pokazali jednu lijepu crtu. Hrabrim vas da nastavite s takvim oduševljenjem imajući na umu Papine riječi da ova zemlja tr-

eba mladih koji će je voljeti i koji će izgrađivati. Hrabrim vas da upravo tu mladost ostvarite kroz prave vrijednosti.

Dok zahvaljujem i izražavam posebno poštovanje toj gesti, hrabrim vas i pozivam: pošaljimo upravo tu poruku da imamo čvrsto uporište iz kojeg gradimo mostove, dok živimo u ovoj zemlji, različiti. To ne znači da ćemo praviti nekakav sinkretizam, nego da ćemo itekako hrabro svjedočiti ono što jesmo i poštivati tuđa uvjerenja, a svoje voljeti. Nikad se ne stidite svoga uvjerenja, toga da ste Kristovi, da ste se opredijelili za Isusa Krista! Dokle budete istinski uz Isusa Krista, nijedan čovjek neće biti ugrožen. Zato vas hrabrim na tom putu opredjeljenja za Krista da budete hrabri nositelji izgradnje budućnosti. Tada će i ova Crkva itekako imati stupove životnosti za budućnost. Želim na poseban način moliti sv. Ivana Pavla II. koji je toliko volio mladež: Sveti Papa, zagrlj nas iz neba, kako nas si znao očinski grliti dok si ovom zemljom hodio! Sada nas grli iz neba, da budemo hrabri i vjerni onim riječima, kojima si nas učio da istinski slijedimo tvoje upute u ovim vremenima i na ovim prostorima. Amen

Propovijed kardinala Puljića na Bobovcu

Bobovac, 24. listopad 2015.

Četrnaesti Molitveni dan za Domovinu Vrhbosanske nadbiskupije i Dvanaesto Hodočašće na Bobovac katolika pripadnika Ministarstva obrane, Oružanih snaga BiH i redarstvenih snaga svečano proslavljen, 24. listopada 2015. pod geslom: „Nebeska Majko čuvaj naše obitelji, gnijezdo života, vjere i duhovnih zvanja“. Svečano Euharistijsko slavlje na ostacima kraljevskog grada Bobovca nedaleko od poznatog franjevačkog samostana i župe Kraljeva Sutjeska, predvodio je nadbiskup metropolit vrhbosanski kardinal Vinko Puljić. Propovijed kardinala Puljića prenosimo u cijelosti:

**Dragi brate u biskupstvu,
Draga braćo misnici,
Draga braćo i sestre ovdje prisutni iz svih
strukture i svih službi
kao i vi koji nas pratite preko radio valova!**

Evo nas i ove godine na kraljevskom gradu Bobovcu. Hvala dragom Bogu da to možemo ostvariti kao i za prikladno vrijeme koje nam omogućuje da možemo lijepo i dostojanstveno doživjeti ovo naše hodočašće.

Na početku Mise podsjetih na riječi pape Franje izrečene tijekom pastirskog pohoda u sarajevskoj katedrali, 6. lipnja 2015.: „Drage sestre, draga braćo, nemate pravo zaboraviti vašu povijest“. Upravo radi toga što smo svjesni svojih korijena i svoje povijesti, započeli smo ovo hodočašće na kraljevski grad Bobovac. Upravo ovdje na kraljevskom gradu Bobovcu želimo moliti za našu domovinu. Ne želim tumačiti samu riječ – domovina, želim reći da je domovina tamo gdje je moj dom, gdje ja živim. Tu osjećam da sam primio kulturu, krštenje, majčinski jezik. Čovjek to nosi cijeli

život u sebi. Zato smo danas na poseban način molili da u toj domovini ljudi koji je vode imaju mudrosti, a mudrost znači da znaju izabrati prave vrijednosti. Ljudi, koji bivaju izabrani da vode ovu zemlju i na neki način budu graditelji ove zemlje, trebaju raditi na općem dobru i zauzimati se oko onoga što pomaže čovjeku da bude čovjek. U vremenu kada su brojne vrijednosti urušene, često nestane te mudrosti i prevlada koristoljublje. Tamo gdje ne vladaju pravedni zakoni, postoji opasnost da cvjeta korumpiranost i kriminal.

Mi smo svjesni da, kada su nam stvorili ovakvu državu – često kažem nakaradnu i ne bojim se to reći jer volim ovu zemlju i sve narode u njoj i zato se ne bojim istine – ovakva nakaradna država ne može opstati i mora se mijenjati. U kojem smislu? U smislu izgradnje jednakih prava. Zato molim da Bog podari mudrost svima onima koji odlučuju: Bože, daj im mudrosti da se svaki čovjek, koji živi u ovoj zemlji, osjeća radosno kod kuće, doma, sa svim svojim pravima i dužnostima.

Moleći za domovinu, na poseban način molimo da građani imaju poštenja. Riječ poštenje je postala strana riječ. Pomalo smo neke stvari baštinili iz bivšeg sustava kada je glavna parola bila: snađi se. Sjećam se kada je tek došla ova nazovi demokracija da su me često „opsjedali“ stranci. Budući da ne govorim engleski, uza me je bio čovjek koji mi je prevodio. I kažem ja jednomu od tih stranaca da je u vrijeme komunizma glavna parola bila: snađi se, a prevoditelj mi reče: Nadbiskupe, to se ne može prevesti. Kazao sam da prevede tako što će reći da snađi se znači: ako nemaš, ukradi! To je bila parola. Poštenje je postalo pomalo strana riječ jer su nam agresivnim relativizmom, tob-ože u ime demokracije, donosili ozračje da nema više vrijednosti. Normalno je da onda ni poštenje nije imalo posebno značenje.

U katoličkom tisku pročitao sam neki dan zgodu kako je dječak u vrijeme rata pronašao novac u novčaniku. Majka i otac su ga učili poštenju pa je dječak to odnio u policiju. Policija se iznenadila pitajući se u čudu, što je tom dječaku: sad kad nema novaca, što je sad ovo? Dječak je kazao: to nije moje; to je netko izgubio, a unutra su dokumenti pa ga možete pronaći. Čudili su se i zapisali su u knjige potrebne informacije da pronađu vlasnika. Dječak je zbog svega toga zakasnio kući, a kad je stigao,

majka povika: gdje si bio do sada? Kada je kazao da je bio na policiji, ona ga, ne razmišljajući, ošamari pitajući ga: što ćeš ti tamo? A on zaplače i ispriča što se dogodilo. Majka se strese i zagrlji dijete i poljubi ga: sine, oprosti mami jer sam te učila da budeš pošten. Gdje su nama danas takvi učitelji o poštenju? Zato smo danas molili: Bože, daj građanima poštenja da svoje vole, a tuđe poštuju! Tek tada ćemo graditi onaj mir o kojem nam je papa Franjo govorio, 6. lipnja 2015. u Sarajevu pozivajući nas da ne pričamo samo o miru nego da budemo graditelji mira. A bez poštenja nema mira.

Međutim, nije to problem samo Bosne i Hercegovine; to je svjetski problem jer je postala glavna vrjednota i glavni kriterij upravo ono što su komunisti propagirali: snađi se. Tako je i raj relativizam donio da više ne vrijedi moralni zakon nego ono što koristi, ono što će Ti pomoći da postigneš svoj cilj pa makar i preko glava ljudi. Tako se ne gradi mir. Mi želimo ovdje, na temeljima svoje povijesti, vratiti one vrjednute koje smo iz kršćanstva i iz krsnog zavjeta primili da budemo vjernici koji usvajaju Božje zapovijedi, a Božje zapovijedi su temelj ljudskih prava. A kad se uvažavaju i poštuju ljudska prava, onda će se donositi i pravedni zakoni. A gdje vladaju pravedni zakoni, tamo neće biti korupcije ni kriminala.

Zato želimo to ugraditi u zemlju koju svojom zovemo. A vi znadete da narod zemlju zove majkom jer zemlja rađa kad je obrađujemo i živimo od tih plodova. Možemo imati ne znam kakve tvornice, pšenica će opet iz zemlje niknuti i voće će na voćkama rasti. Ta zemlja je mati koju nam je Bog nam povjerio kad ju je stvorio. Zato nas je papa Franjo u svojoj enciklici „Laudato si“ (Hvaljen budi) pozvao da znamo voljeti tu zemlju. Na susretu u Nadbiskupijskom centru za mlade papa Franjo je mladima kazao: ova zemlja treba vas mlade koji je volite i izgrađujete. Moleći za domovinu, želimo moliti za svakog građanina da to shvati. Nemamo samo mi katolici deset Božjih zapovijedi jer one vrijede i za: pravoslavne, muslimane i Židove; svi smo baštinici tih Božjih zapovijedi i one su temelj ljudskih prava. Vjeronauk nije uspio ako nije ugradio u život i vladanja ta osnovna načela. Na poseban način želimo da to poštenje ponovno postane vrjednota da se znamo time ponositi i prenositi budućim pokoljenjima.

Danas molimo za slogu i pravdu. Na žalost, teško je očistiti srce od sebičnosti i mržnje. Strašno je slušati one medije koji rado i lako prenose huškački duh prema kojemu je uvijek onaj drugi kriv koji pored nas živi i smeta nam. Takav duh treba mijenjati i unositi u medije duh međusobnog poštovanja i priznanja u vlastitom identitetu. To je ta pravda prema kojoj će svatko dobiti ono što mu pripada. To je početak izgradnje mira; tada se otvara perspektiva za napredak; to je zborna molitva koju smo danas molili. Želim u nama probuditi tu svijest.

Ovih dana primio sam pismo, a to pismo primila je i ovdje nazočna ministrica. To je huškačko pismo koje poručuje da mi ne smijemo biti Hrvati ovdje u Bosni i Hercegovini. Ali, ti isti ne daju dirati svoj identitet i žele promicati neku povijest koja je samo njihova. Moramo mijenjati taj pristup držeći se one poznate riječi: što ne želiš da tebi drugi čini, nemoj ni ti činiti drugome. Trebamo poštivati tu našu različitost.

Mi katolici sastajemo se ovdje da obnovimo svoje korijene, svoj ponos, svoj identitet. Molimo da se to ostvari na ovim prostorima. Što sam imao kao ideju kada sam pokrenuo okupljanje vjernika i katolika djelatnika u vojsci i

policiji? Bila je to želja da premostimo razlike iz bivšeg sustava i shvatimo: vojska je naša, policija je naša; to su djeca naših očeva i majki i oni služe narodu i pomažu izgradnju mira i sigurnosti imovine i ljudi. Želimo vratiti povjerenje jednih u drugi.

Želimo još nešto reći. Uniforma obvezuje i traži da iza te uniforme bude častan čovjek i to ne samo vas u vojsci i policiji nego to vrijedi i za nas svećenike, redovnike i redovnice. Uniforma obvezuje da iz nje stoji častan čovjek. Zato želim probuditi tu svijest i taj ponos da uniforma koju nosimo označava našu službu i poslanje i da iza nje stoji častan čovjek. To je ono što smo govorili o poštenju. Neka nam naši slavni preci, koji se sada nalaze u nebu, izmole da ih ne sramotimo nego da se nama ponose. Neka nam izmole čvrstu i hrabru vjeru. Čuli smo u Evanđelju kako nas Isus hrabri: nemojte se brinuti za ovo propadljivo; čuvajte svoje pouzdanje u Boga; tražite ono što je vječno. Bog više nas voli nego mi sami sebe. Bog nas više voli od nas samih jer ona zna što nam je potrebno. Kad mi pokažemo da je nama stalo do onoga što je Božje, Bog će pokazati da je njemu stalo do onoga što je naše. Zato želim u nama probuditi to pouzdanje u Boga i istinski s Bogom ići u našu budućnost. Amen.

Popis bogoslova VBS ak. 2015/2016. godine

Tečaj prvi (1)

1. Bevanda Branimir (MO - DU)
2. Kosić Zvonimir (VB)
3. Marković Josip (VB)
4. Matijević Domagoj (VB)
5. Matijević Ivan (VB)
6. Mijać Ivan (VB)
7. Nenadić Vinko (MO - DU)
8. Rajič Tomislav (MO - DU)
9. Samardžić Mato (MO - DU)
10. Vukančić Dario (VB)

Tečaj drugi (2)

11. Antukić Josip (VB)
12. Babić Marin (VB)
13. Blažević Ivica (VB)

14. Ćosić Vedran (VB)
15. Dedić Josip (VB)
16. Emra Senad Josip (SU)
17. Jurešić Sandro (VB)
18. Krišto Kristijan (VB)
19. Kurt Jadranko (VB)
20. Pejčinović Davor (VB)
21. Tunjić Marcel (VB)

Tečaj treći (3)

22. Ćeliković Filip (SU)
23. Dominović Leon (VB)
24. Dragičević Ivan (VB)
25. Filipović Petar (MO - DU)
26. Krajinović Davor (VB)
27. Skenderović Dražen (SU)

28. Stipić Nebojša (SU)
29. Šimunović Tomislav (BL)
30. Vukčević Ivan (KO)

Tečaj četvrti (4)

31. Grbavac Mario (BL)
32. Injić Ivan (VB)
33. Jašarević Adnan Petar Mihael (VB)
34. Jurišić Mario (VB) – zamrznuo godinu
(uzeo radi zdravlja godinu pauze)
35. Juroš Juro (VB)
36. Lešić Stipica (VB)
37. Pasković Željko (KO)

Tečaj peti (5)

38. Erjavac Josip (ĐA – OS)
39. Krešić Marin (MO – DU)
40. Madžarević Davor (VB)

Tečaj šesti (6)

41. Ivančević Ivan (VB)
42. Kalev Petre (SKOP)
43. Kustura Dražen (VB)
44. Slišković Marko (VB)
45. Zadrić Ljubo (VB)
46. Zubak Anto (VB)

Vlč. Marko Mikić, vicerektor

Popis bogoslova Nadbiskupijskog misijskog međunarodnog sjemeništa „Redemptoris Mater“ Vogošća ak. 2015./2016. godine

Tečaj prvi (1) (Prva godina na KBF-u)

1. ANDRADE IBARRA Nilson (VB)
2. CARRENO SUAREZ Nelson (VB)
3. BOTICA Mislav Anton (VB)
4. OZRETIĆ Petar (VB)
5. DI CRESCENZO Graziano (VB)
Studira na VTŠ u HR

Tečaj drugi (2) (Druga godina na KBF-u)

6. ARELLANO Juan Ignacio (VB)
7. GAZQUEZ Jesus Antonio (VB)

Tečaj treći (3) (Treća godina na KBF-u)

8. MUSTAFI Dino (VB)
9. ZANINOVIĆ Hrvoje (VB)
Studira na VTŠ u HR

Tečaj četvrti (4) (Četvrta godina na KBF-u)

10. DOS SANTOS Paulo Henrique (VB)
11. PETRAŠIĆ Matej (VB)

Tečaj peti (5) (Peta godina na KBF-u)

12. LJULJ Ante (VB)
13. ŠTEDUL Fabijan (VB)

Apsolvent na KBF-u

14. MARKOVIĆ Štefan (VB)

Ove godine vrši itineranciju – misijsku praksu

*vlč. dr. Michele Capasso
rektor*

Popis sjemeništara 2015./2016.

PRILOZI

R.	BR	IME	PREZIME	ŽUPA	NAD/BISKUPIJA
I.	1.	Mate	Galić	Vinjani	MO
	2.	Petar	Milićević	Mostar – sv. Matej	MO
	3.	Marin	Petrović	Prozor	SA
II.	1.	Ilija	Bilanović	Glamoč	BL
	2.	Andrej	Džajić	Humac	MO
	3.	Antonio	Jurić	Kupres	SA
	4.	Toni	Kolakušić	Uzdol	SA
	5.	Marko	Ljubić	Uzdol	SA
	6.	Leo	Vidović	Glamoč	BL
III.	1.	Ivan	Andrić	Vukanovići	SA
	2.	Mato	Babić	Prozor	SA
	3.	Dragan	Brekalo	Derventa	SA
	4.	Josip	Landeka	Posušje	MO
	5.	Ivan	Rajić	Uzdol	SA
	6.	Josip	Škarica	Prozor	SA
	7.	Zvonimir	Šuker	Lištani	BL
	8.	Ivan	Vlajčić	Prozor	SA
IV.	1.	David	Bebek	Šipovača-Vojnići	MO
	2.	Josip	Bojić	Glavice	SA
	3.	Danijel	Dedić	Prozor	SA
	4.	Ante	Grubeša	Prozor	SA
	5.	Matej	Jurčević	Glavice	SA
	6.	Ilija	Jurić	Prozor	SA
	7.	Josip	Papak	Prozor	SA

10. hodočašće vjernika Vrhbosanske i Banjolučke biskupije u Mariju Bisticu

U subotu, 10. listopada 2015. održano je 10. jubilarno hodočašće katolika iz Vrhbosanske nadbiskupije i Banjolučke biskupije u Hrvatsko nacionalno svetište u Mariju Bisticu.

Svetu misu u prijepodnevnim satima predslavio je nadbiskup metropolit vrhbosanski kardinal Vinko Puljić uz koncelebraciju apostolskog nuncija u Hrvatskoj nadbiskupa Alessandra D'Errica i pomoćnog biskupa banjolučkog mons. Marka Semrena te više od 40 svećenika iz BiH i Hrvatske te između 13 - 15 000 tisuća vjernika-hodočasnika.

Na početku Mise sve biskupe, svećenike i vjernike pozdravio je mons. Zlatko Koren, čuvar svetišta u Mariji Bistici i čestitao im na ovom već tradicionalnom hodočašću u hrvatsko nacionalno svetište Majke Božje u Mariji Bistici.

U prigodnoj pastirskoj riječi koju je uputio mnoštvu okupljenih vjernika kardinal Puljić istaknuo je da su za njegov život bila posebno važna tri hodočašća u to svetište: prvo važno hodočašće bilo kada se održavao Marijanski kongres; drugo važno hodočašće za njega je bilo 1984. godine kada se održavao Euharistijski kongres; treće važno hodočašće bilo je proglašenje kardinala Alojzija Stepinca blaženim. "To su bili veliki događaji za cijeli hrvatski katolički narod", istaknuo je kardinal Puljić. Nadalje u svojoj homiliji dotaknuo se Bisk-

upske sinode o obitelji koja se odvija u Rimu i pozvao vjernike na molitvu za uspješne i plodonosne rezultate sinode. Upozorivši na veliku krizu obitelji trenutno prisutnu u društvu i u svijetu, kardinal Puljić pozvao je vjernike na otvorenost životu, na borbu za obiteljske i kršćanske vrijednote, na ispravan odgoj djece u obiteljima i to na odgoj za žrtvu, a ne za uživanje. "Samo narod koji je otvoren životu ima budućnost i naciju se ljubi i voli njišući kolijevku", naglasio je kardinal Puljić.

Vjernike hodočasnike iz BiH kardinal Puljić pozvao je na hrabrost, na borbu i žrtvu za opstanak, da se ne daju ustrašiti prijetnjama koje im se "serviraju" te im posvijestio da je rodna gruda skupo plaćena, "plaćena krvlju da bi se tako lako ostavljala i zaboravljala".

Na kraju homilije kardinal Puljić sav okupljeni hodočasnički puk pozvao je na molitvu Mariji Majci Božjoj "koja će nas zasigurno uslišiti ako ju iskreno zazovemo".

Nakon Svete mise vjerni puk u molitvi i prigodnoj meditaciji, koju je pripremio i predmolio biskup Semren, obavio je pobožnost križnoga puta na Bistričkoj Kalvariji.

Na ovom hodočašću sudjelovali su i brojni vjernici iz hrvatskih katoličkih misija u Austriji.

(kta)

Proslavljen Dan Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Sarajevu

Svečanim Euharistijskim slavljem u sjemenišnoj crkvi sv. Ćirila i Metoda u Sarajevu i Svečanom akademijom u dvorani Pavla VI. u Vrhbosanskom bogoslovnom sjemeništu, 19. listopada 2015. obilježen je Dan Katoličkog bogoslovnog fakulteta (KBF) u Sarajevu koji za svog zaštitnika ima sv. Luku evanđelistu.

Svetu misu slavio je kardinal Vinko Puljić, nadbiskup metropolit vrhbosanski i veliki kancelar Katoličkog bogoslovnog fakulteta u

Sarajevu, uz koncelebraciju profesora KBF-a i odgojitelja i drugih svećenika te sudjelovanje bogoslova i drugih studenata i studentica na KBF-u, časnih sestara i drugih vjernika.

Dekan KBF-a preč. dr. sc. Darko Tomašević na početku je pozdravio sve nazočne, osobito kardinala Puljića te mu zahvalio na spremnosti da predvodi ovu Euharistiju. Istaknuo je potom da su svakome, a posebno teologiji, potrebni nebeski zaštitnici. Govoreći o sv. Luki,

kazao je da je bio „vjerni ljubitelj i Isusa i riječi Božje“ te potaknuo nazočne da u tome slijede primjer ovog sveca.

Kardinal Puljić zahvalio je dekanu Tomaševiću na uvodnim riječima, a potom je pozdravio braću misnike svih služba: odgojitelje, upravu Fakulteta, profesore i sve druge. Pozdravio je nazočne studente, bogoslove, laike, kao i druge vjernike. Potom je potaknuo na molitvu za zagovor sv. Luke, kao i za pronicanje u božansku objavu po njegovu uzoru.

U prigodnoj propovijedi kardinal Puljić je potaknuo profesore da sebe prepoznaju u sv. Pavlu, koji je u sv. Luki probudio želju da usvojeno sam dalje preispituje. Studente je potaknuo da, poput sv. Luke, ono što usvoje nastave istraživati kako bi i sami jednoga dana bili sposobni prenositi dalje ono što su naučili. Naglasio je da je, po uzoru na obojicu svetaca, kojima je zajedničko središte bio Isus Krist, zadatak Fakulteta da Kristovo djelo spasenja upoznaju, usvoje i prenesu. Podsjetivši da je sv. Pavao iako „gorštak Evanđelja“ ipak teško doživio da su ga svi osim sv. Luke napustili kada je bio zatočen u Rimu čekajući svoje smaknuće, istaknuo je potrebu zajedništva pojasnivši da „nitko nije dovoljan sam sebi“. Posvijestio je da pravila definirana unutar Statuta (Fakulteta) ne postoje kako bi se djelatnici ograničavali, već pomažu da unutar ustanove jedni s drugima bolje surađuju i tako grade zajedništvo. „Ako mi nemamo tog kohezivnog materijala snage ljubavi, nije uvjerljiva naša riječ... ona je prazna. Trebamo biti svjesni svoje ograničenosti, svoje ljudskosti i upućenosti jedni na druge. Ne zato da se navežemo, ne zato da stvaramo klanove, nego da budemo živa Crkva, organizam, koji usvaja djelo spasenja, naviješta ga i svjedoči“, kazao je kardinal Puljić. „...„Nemojte se umoriti spremati radnike za život“, rekao je kardinal Puljić obraćajući se nazočnim prosvjetnim djelatnicima ističući da je najuvjerljivija „teologija na koljenima“ jer osvaja i pokreće. Potaknuo je na kraju na molitvu, kako bi po zagovoru sv. Luke prenijeli „tu božansku ljubav, božansko milosrđe“ u svakodnevni život.

Tijekom Mise pjevao je Zbor bogoslova „Stjepan Hadrović“ pod ravnanjem vlč. Marka Stanušića.

Nakon Mise uslijedilo je svečani akademski čin kroz koji je vodila sestra Služavka Malog

Isusa Jelena Jovanović, studentica na KBF-u.

Pozdrav svim nazočnima i uvodnu riječ uputio je dekan Tomašević koji je poimence pozdravio kardinala Puljića, dr. sc. Ugu Vlasevljevića, prorektora UNSA i izaslanika rektora Univerziteta u Sarajevu, dr. sc. fra Vilija Radmana, dekana Franjevačke teologije te dr. sc. Grgu Grbešića, prodekana za razvoj i ekonomska pitanja KBF-a u Đakovu, ističući da su redoviti dolasci predstavnika KBF-a iz Đakova znak bliskih veza dvaju fakulteta. Odgojiteljima Vrhbosanskog bogoslovnog sjemeništa zahvalio je na suradnji i potpori te pozdravio: sve redovnike i redovnice, svećenike svih službi, predstavnike civilnih vlasti, sredstava društvenih komunikacija, kolege profesore i profesorice, studentice i studenti i magistre teologije i sve nazočne. Zahvalio je i onima koji su uputili pisane čestitke: nadbiskupu zadarskom i predsjedniku HBK mons. dr. sc. Želimiru Puljiću, dekanu KBF-a Sveučilišta u Zagrebu dr. sc. Tončiju Matuliću te rektorici Sveučilišta u Mostaru dr. sc. Ljerki Ostojić

Dekan Tomašević je spomenuo da je u protekloj akademskoj godini na KBF-u u Sarajevu bilo upisano 79 studenata u svim godinama studija te se osvrnuo na neke važnije datume. Istaknuo je da su i kao institucija i kao pojedinci dali svoj doprinos povijesnom posjetu pape Franje Sarajevu i BiH, 6. lipnja 2015. te da je 8. srpnja 2015. upriličeno potpisivanje Sporazuma između Katoličkog bogoslovnog fakulteta i Univerziteta u Sarajevu, kao i Fakulteta islamskih nauka i Univerziteta u Sarajevu. Dodao je da slijedi još potpisivanje ovog ugovora između Vlade Kantona Sarajevo i osnivača teoloških fakulteta, Vrhbosanske nadbiskupije i Islamske zajednice u BiH, čime će se proces ulaska teoloških fakulteta u punopravno članstvo Univerziteta u Sarajevu i formalno pravno okončati. Podsjetio je i da je KBF bio organizator: kolokvija na temu: „Vjerske zajednice u Bosni i Hercegovini i Prvi svjetski rat“ koji je održan na KBF-u, 21. studenog 2014., zatim važnog međunarodnog simpozija održanog od 1. do 3. listopada 2015. pod nazivom „Zlo nasilja u etničkim sukobima kao poraz moralno-povijesnog imperativa: Nikad više!“ te druge znanstvene skupove i tribine i izdane knjige. Spomenuo je nove djelatnike KBF-a, te zahvalio kolegama profesorima koji su do prošle akademske godine bili angažirani na KBF-u. Posebno je zahvalio dugogodiš-

njem profesoru Svetog pisma Starog zavjeta mr. sc. Boži Odošašiću koji je, nakon 35 godina rada na KBF-u, otišao u mirovinu. Uputio je i riječi zahvale dobročiniteljima i svima koji ih prate svojim molitvama.

Prigodno predavanje održao je profesor Svetog Pisma Starog zavjeta vlč. dr. sc. Dubravko Turalija pod naslovom: „Tko se to prometnuo iz pobožnika u bezbožnika u knjizi Mudrih izreka?“. Kazao je da je riječ o knjizi koja ima vrlo kompleksnu strukturu. Osim komplicirane strukture veliku poteškoću u njezinu proučavanju čini grčki ili Septuagintin prijevod. Nije nepoznanica da Septuaginta u Izrekama ima posve drugačiji Vorlage od onog Masoretskoga, jer su poglavlja, s mnoštvom redaktorskih pluseva i minusa, drugačije raspoređena naspram Hebrejske Biblije. Ono što im je zajedničko jest da su u oba korpusa primjetne dvije kolekcije i to s jedina dva imena koja se spominju u cijeloj knjizi, a to su kralj Salomon i kralj Ezekija. Ona iz vremena kralja Salomona iz 10. st. prije Krista pokriva poglavlja 1-24, a iz vremena kralja Ezekije, iz 7. st. prije Krista tiče se poglavlja 25-31. Obje kolekcije su kraljevske, rojalne, monarhističke, ali s velikim razlikama u dinamici favorizacije vlasti i monarhije. Monarhistička tema dominira i prvim i drugim dijelom Izreka. U prvome dijelu ili prvoj kolekciji pravednost, milosrđe, istina, ali i udivljenje i poklonstvo karakteriziraju kralja, dok se već u gl. 25. tj. početku druge kolekcije ističe neproniknutost kraljevskoga srca koja prelazi u sve oštriju i otvoreniju kritiku nepravde koja će kulminirati u predzadnjoj glavi. Ipak, u zadnjoj glavi hagiograf personificira narod s majkom kraljicom koja potiče judejsku kraljevsku kuću da se vrati sa svoga zlog puta. A konačno, u tkz. Plemkinji ili Vrsnoj ženi prikazuje kraljevstvo Judu, koje već u vazalstvu velike Asirije, služi toj velesili kao žena, ali žena koja s velikom umješnošću i sposobnostima, usprkos apsolutnoj podložnosti mužu, tj. vazalu, uspijeva izboriti svoje povlašteno mjesto pa premda podčinjena ruci muža samostalna zadobiva velike povlastice u sv-

emu svojem djelokrugu.

Usljedio je svečani čin uručivanja diploma studentima koji su stekli stručni naziv magistri teologije. Obraćajući se novim magistrima teologije, dekan Tomašević je istaknuo da se od teologa očekuje da, uz stručnost, bude i pobožan dodajući da ništa ne može biti kobnije, nego li ove dvije stvari staviti u suprotnost, ili izabrati samo jednu. Devet studenata i studentica, koji su završili sav propisani integrirani petogodišnji studij, položili sve ispite i udovoljili svim odredbama Statuta Katoličkog bogoslovnog fakulteta Univerziteta u Sarajevu, najprije su pred prodekanom vlč. dr. sc. Zdenkom Spajićem obećali da će: „upotrijebiti sve svoje snage u radu za dobrobit naroda Božjega, za produbljenije proživljavanje kršćanske vjere u narodu i za procvat i dobrobit Katoličke Crkve;... da ćete uložiti sve svoje sile da znanje koje su stekli na ovom Fakultetu i dalje razvijati kako bi mogli što više pridonijeti napretku, boljem i ljepšem životu svih ljudi...“.

Iz ruku velikog kancelara kardinala Puljića diplome su primili: Stjepan Didak, Ivana Galić, Vedran Lešić, Jošt Mezeg, Stjepan Mostarac, Anita Tolo, Tea Vuglec i Ljubo Zelenika koji je potom u ime svih uputio riječi zahvale.

Potom su dodijeljene nagrade najboljim studentima u akademskoj 2014./2015. godini, a primili su ih: Davor Madžarević (prosječna ocjena 9,86), Fabijan Štedul (prosječna ocjena 9,68) i Dragana Topić (prosječna ocjena 9,63). Najbolji diplomant je Tea Vuglec s prosječkom ocjena 9,86 koja će naknadno primiti i značku KBF-a.

Nakon završnog obraćanja kardinala Puljića i čestitke diplomantima, akademija je završena pjevanjem pjesma na latinskom jeziku koja je proglašena za studentsku himnu „De Brevitate Vitae“ (o kratkoći života) koju je napisao bolonjski biskup Strada 1267. godine, a poznata je po početnom stihu: *Gaudeamus igitur*.

Na akademiji su nastupili: Bogoslovski zbor „Koralisti“, Tamburaški sastav i bogoslovski zbor „Stjepan Hadrović“ pod ravnanjem prof. Marka Stanušića.

(kta)

Proslavljen XIV. Molitveni dan za Domovinu i XII. Hodočašće Oružanih i redarstvenih snaga BiH

Četrnaesti Molitveni dan za Domovinu Vrhbosanske nadbiskupije i Dvanaesto Hodočašće na Bobovac katolika pripadnika Ministarstva obrane, Oružanih snaga BiH i redarstvenih snaga svečano je i pobožno proslavljen u subotu, 24. listopada 2015. pod geslom: „Nebeska Majko čuvaj naše obitelji, gnijezdo života, vjere i duhovnih zvanja“.

Svečano Euharistijsko slavlje na ostacima kraljevskog grada Bobovca pored crkve sv. Mihovila arkandela, u kojoj se nalaze posmrtni ostaci nekoliko bosanskih kraljeva, nedaleko od poznatog franjevačkog samostana i župe Kraljeva Sutjeska, predvodio je nadbiskup metropolit vrhbosanski kardinal Vinko Puljić u zajedništvu s vojnim biskupom u Republici Hrvatskoj mons. Jurjom Jezerincem te uz koncelebraciju vojnih kapelana u Bosni i Hercegovini kojima su se pridružile kolege iz Hrvatske i Slovenije te ostali svećenici iz BiH među kojima i župnik i gvardijan franjevačkog samostana u Kraljevoj Sutjesci fra Zoran Jaković.

Vjernici iz raznih župa Vrhbosanske i drugih biskupija pridružili su se časnicima, vojnicima i redarstvenicima katolicima koji su okupili kod rijeke Bukovice podno Bobovca te su u molitvenoj procesiji, predvođeni počasno-zaštitnim bojnama BiH i HR sa stjegovima, došli do Bobovca gdje su sudjelovali na Misnom slavlju. Među vjernicima su bile i časne sestre te bogoslovi i sjemeništarci. Misno slavlje uživo je prenosio Hrvatski radio Bobovac, a preuzimali su Radio Marija i Radio Herceg-Bosna.

Kardinal Puljić je na početku prenio pozdrave vojnog biskupa u BiH mons. Tome Vukšića napominjući da se on trenutno nalazi u Vatikanu gdje sudjeluje na Biskupskoj Sinodi kao delegat Biskupske konferencije BiH. Dodao je da se biskup Vukšić kratko susreo sa Svetim Ocem i upoznao ga se vojnim hodočašćem i okupljanjem na Bobovcu.

Generalni vikar i glavni vojni kapelan mons. Željko Čuturić pozdravio je sve okupljene: vojne atašee u BiH i iz Slovenije te Republike Hrvatske, pripadnike snaga EUFOR-a i predstavnike vlasti na čelu s predsjednikom Federacije BiH gospodinom Marinkom Čavarom.

Na poseban način pozdravio je sve djelatnike Ministarstva obrane i pripadnike Oružanih snaga BiH te pripadnike policije na raznim razinama i vjernike Vrhbosanske nadbiskupije i drugih biskupija. Istaknuo je da bi sve to bilo teško ostvariti bez potpore i razumijevanja ministrice obrane BiH gospođe Marine Penđeš, načelnika zajedničkog stožera generala Jeleča i ostalih generala i zapovjednika policije. Zaželio je dobrodošlicu i povijesnoj Hajdučkoj družini Mijata Tomića iz Tomislavograda.

U prigodnoj propovijedi kardinal Puljić je podsjetio na riječi pape Franje izrečene tijekom pastirskog pohoda u sarajevskoj katedrali, 6. lipnja 2015.: „Drage sestre, draga braćo, nemate pravo zaboraviti vašu povijest“. „Upravo radi toga što smo svjesni svojih korijena i svoje povijesti, započeli smo ovo hodočašće na kraljevski grad Bobovac. Upravo ovdje na kraljevskom gradu Bobovcu želimo moliti za našu domovinu. Ne želim tumačiti samu riječ – domovina, želim reći da je domovina tamo gdje je moj dom, gdje ja živim. Tu osjećam da sam primio kulturu, krštenje, majčinski jezik. Čovjek to nosi cijeli život u sebi. Zato smo danas na poseban način molili da u toj domovini ljudi koji je vode imaju mudrosti, a mudrost znači da znaju izabrati prave vrijednosti. Ljudi, koji bivaju izabrani da vode ovu zemlju i na neki način budu graditelji ove zemlje, trebaju raditi na općem dobru i zauzimati se oko onoga što pomaže čovjeku da bude čovjek. U vremenu kada su brojne vrijednosti urušene, često nestane te mudrosti i prevlada koristoljublje. Tamo gdje ne vladaju pravedni zakoni, postoji opasnost da cvjeta korumpiranost i kriminal“, kazao je kardinal Puljić pozivajući na molitvu Bogu da ljudima u vlasti podari mudrosti da izgrađuju zemlju jednakih prava kako bi se u njoj svaki čovjek osjećao „radosno kod kuće, doma, sa svim svojim pravima i dužnostima“. „Moleći za domovinu, na poseban način molimo da građani imaju poštenja... Poštenje je postalo pomalo strana riječ jer su nam agresivnim relativizmom, tobože u ime demokracije, donosili ozračje da nema više vrijednosti... Zato smo danas molili: Bože, daj gra-

đanima poštenja da svoje vole, a tuđe poštuju! Tek tada ćemo graditi onaj mir o kojem nam je papa Franjo govorio, 6. lipnja 2015. u Sarajevu pozivajući nas da ne pričamo samo o miru nego da budemo graditelji mira. A bez poštenja nema mira“, naglasio je kardinal Puljić. „Mi želimo ovdje, na temeljima svoje povijesti, vratiti one vrjednote koje smo iz kršćanstva i iz krsnog zavjeta primili da budemo vjernici koji usvajaju Božje zapovijedi, a Božje zapovijedi su temelj ljudskih prava. A kad se uvažavaju i poštuju ljudska prava, onda će se donositi i pravedni zakoni. A gdje vladaju pravedni zakoni, tamo neće biti korupcije ni kriminala. Zato želimo to ugraditi u zemlju koju svojom zovemo... Danas molimo za slogu i pravdu. Na žalost, teško je očistiti srce od sebičnosti i mržnje. Strašno je slušati one medije koji rado i lako prenose huškački duh prema kojemu je uvijek onaj drugi kriv koji pored nas živi i smeta nam. Takav duh treba mijenjati i unositi u medije duh međusobnog poštovanja i priznanja u vlastitom identitetu. To je ta pravda prema kojoj će svatko dobiti ono što mu pripada. To je početak izgradnje mira; tada se otvara perspektiva za napredak; to je zborna molitva koju smo danas molili. Želim u nama probuditi tu svijest“, poručio je kardinal Puljić.

Molitvu vjernika čitali su pripadnici Oružanih snaga i policije različitih razina.

Na kraju Misnog slavlja ministrica Pendeš darovala je kardinalu Puljiću sliku koju je naslikao pripadnik 3. pješačke bojne 6. pješačke brigade OS BiH narednik Marijan Paradžik.

Liturgijsko pjevanje animirao je župni zbor iz Žepča pod ravnanjem s. Samuele Marković, članice Družbe Marijinih sestara. Načelnik Robert je, u ime ravnatelja Granične policije

Zorana Galića, u znak zahvalnosti Župnom zboru predao s. Samueli sliku djelatnika Granične policije Nikice Sablića.

Po završetku molitvenoga pohoda, vojnici su sve sudionike počastili vojničkim grahom.

Kardinal Puljić odredio je i da se 25. listopada, na smrtni dan kraljice Katarine Kosača, u svim župama slavi Misa za Domovinu te da se za zbornu molitvu uzme obrazac iz Rimskog misala na str. 722, a ostalo iz obrasca Za napredak naroda.

Molitveni pohod Bobovcu pokrenuo je kardinal Puljić u znak sjećanja na dan smrti bosanske kraljice Katarine Kosača 25. listopada 1478. s ciljem ujedinjenja u molitvi za osobne potrebe, za vlastiti narod i domovinu Bosnu i Hercegovinu ali i za sve ljude i narode koji u njoj žive. U listopadu 2002. godine kardinal Puljić je uputio dopis župnim uredima i crkvenim institucijama u kojem, između ostalog, stoji: „Nekoliko zadnjih godina na obljetnicu smrti bosanske kraljice Katarine Kotromanić-Kosača redovito sam slavio Svetu misu na njezinom grobu u Rimu. Posavjetovavši se sa svojim suradnicima, odlučio sam da ubuduće na obljetnicu smrti kraljice Katarine molimo za ovu Zemlju – našu Domovinu u svim crkvama, a posebno ćemo to činiti na Bobovcu. U tom duhu određujem da dana 25. listopada u svim župnim zajednicama bude uzet obrazac Mise za Domovinu“, napisao je tom prigodom kardinal Puljić pozvavši svećenike, redovnike, redovnice i ostale vjernike da dođu na Bobovac te mole za domovinu Bosnu i Hercegovinu. Također je zamolio sve predstavnike vlasti i medija da ovom činu ne bude davana nikakva politička konotacija ističući kako želi da to bude isključivo vjerna molitva.

(kta)

Svečana akademija u povodu 125. obljetnice utemeljenja Družbe sestara Služavki malog Isusa

Svečana akademija u povodu 125. obljetnice utemeljenja Družbe sestara Služavki Maloga Isusa, koju je osnovao prvi vrhbosanski nadbiskup dr. Josip Stadler na blagdan sv. Rafa-

ela arkandela 24. listopada 1890. u Sarajevu, održana je, 25. listopada 2015. u dvorani Katoličkog školskog centra sv. Josipa u Sarajevu.

Akademija je započela Himnom Družbe

koju je otpjevao Zbor sestara Služavki Maloga Isusa. Program su moderirale sestre Služavke M. Jelena Jovanović i M. Sandra Kapetanović.

Vrhovna glavarica Družbe s. Radoslava Radek pozdravila je sve koji su došli podijeliti radost sa sestrama te poimence spomenula nadbiskupa metropolita vrhbosanskog kardinala Vinka Puljića, biskupa dubrovačkog mons. Matu Uzinića, predsjednika Vijeća Hrvatske biskupske konferencije za ustanove posvećenog života i družbi apostolskog života, gradišćanskog Hrvata mons. Egidija Živkovića, biskupa austrijske biskupije Željezno (Eisenstadt), tajnika Apostolske nuncijature u BiH mons. Josepha, postulatora mons. Pavu Jurišića, sve nazočne svećenike, redovnike, časne sestre, prijatelje Malog Isusa i druge uzvanike. „Svoju obljetnicu slavimo u srcu Vrhbosanske nadbiskupije, u gradu njezina sjedišta gdje je rođena i pozvana u život naša Družba. U njezinu životu ostavio je duboke i neizbrisive tragove sam njezin utemeljitelj, prvi vrhbosanski nadbiskup dr. Josip Stadler. Danas želimo sa zahvalnošću gledati u svetu nam prošlost. Želimo s velikom ljubavlju osvježiti sjećanja na njezine početke“, kazala je s. Radoslava te poseban pozdrav uputila svim sestrama Služavkama na čelu s njihovim provincijskim glavaricama: s. M. Admiratom Lučić iz Sarajevske provincije, s. Anemarie Radan iz Splitske provincije te s. Katarinom Penić - Sirak iz Zagrebačke provincije.

Mandolinski sastav Stadlerova dječjeg „Egipta“ iz Sarajeva, pod ravnanjem prof. Antuna Tvrtkovića odsvirao je poznatu pjesmu „Fala“ pjesnika Dragutina Domjanića koju je uglazbi Vlaho Paljetak. Bio je to izraz zahvalnosti Bogu, Stadleru te Crkvi koja se brinula za svu djecu i sve usamljene. Mandolinski sastav SDE-a sastav čini desetero djece - mladih šticićenika.

Pozdrav je uputila i provincijska glavarica s. M. Admirata Lučić koja je poimence pozdravila i sve nazočne predstavnike redovničkih zajednica i crkvenih institucija te podsjetila na povezanost utemeljitelja Stadlera i sestara Služavki s tim zajednicama i institucijama. Posebno je zahvalila Katoličkom školskom centru kao i predstavnicima medija. „Sretna sam što svi smijemo biti dionici ovoga događaja sjećanja i zahvalnosti. Kad bi samo mogli dokučiti zrnice milosti koje su nam podarene po svetom

arkandelu Rafaelu, dokučili bismo zaštitu i lijek u svakoj potrebi duše i tijela. Sluga Božji Stadler je danas s nama, on nas je okupio. Ne-ka vam svima bude lijepo i blagoslovljeno s njegovom duhovnom obitelji“, zaželjela je sestra Admirata u ime Sarajevske provincije koja je ugostila ovo događanje.

Zbor sestara Služavki Maloga Isusa Zagrebačke provincije Presvetog Srca Isusova i Srca Marijina otpjevao je pjesmu pod nazivom „Ocu Utemeljitelju dr. Josipu Stadleru“. Tekst pjesme napisala je s. M. Mirjam Dedić, a glazbu don Miroslav Martinjak.

Središnji događaj akademije bila je promocija knjige autorice dr. Agneze Szabo koja je napisana upravo u povodu ovog jubileja pod nazivom: „Josip Stadler, prvi vrhbosanski nadbiskup i utemeljitelj Družbe sestara Služavki Maloga Isusa“. O knjizi je najprije govorio mons. dr. Pavo Jurišić, postulator kauze sluge Božjega Josipa Stadlera, koji je poseban naglasak stavio na nadbiskupa Stadlera. Sestra s. M. Vesna Mateljan, zamjenica vrhovne glavarice Družbe i pročelnica Povjerenstva za promicanje duhovne baštine oca utemeljitelja sluge Božjega nadbiskupa Josipa Stadlera, ukratko je prikazala sadržaj knjige te izvukla pojedine naglaske. Dr. sc. Agneza Szabo u svom je izlaganju uputila riječi zahvale svima koji su joj pomogli prigodom pisanja ove knjige te naglasila veličinu nadbiskupa Stadlera i progovorila o prošlosti Družbe koja je bogata dobrim djelima, ali i teškim trenucima. Vrhovna glavarica Družbe, s. M. Radoslava Radek uputila je posebne riječi zahvale dr. Szabo što je za ovu prigodu Družbi podarila divnu knjigu. Dr. Szabo rođena je u Rezovcu kraj Virovitice. Studirala je povijest i filozofiju na Filozofskom fakultetu sveučilišta u Zagrebu, i postigla doktorat znanosti iz područja hrvatske povijesti 19. st. U povodu proslave 25. obljetnice Filozofskog fakulteta Družbe Isusove u Zagrebu, 2013. godine, primila je počasni doktorat. Uz brojne službe i marljivi rad objavila je više stručnih radova o sluzi Božjem Josipu Stadleru, te bila članica Vrhbosanske dijecezanske Povijesne komisije u Sarajevu za njegovu beatifikaciju od 2004. do 2008. godine.

Pjesmu sestre Služavke M. Emilijane Petrov, posvećenu utemeljitelju Stadleru, otpjevale su sestre Sarajevske provincije Bezgrešnog Začeca BDM uz klavirsku pratnju fra Slavka To-

pića. Stihove i melodiju pjesme napisala je s. M. Emilijana, a harmonizaciju o. Marijan Steiner, DI.

Članice Društva Prijatelja Maloga Isusa, Ivona Bosančić i Nada Šimić iz župe Sv. Mihovila, Dugopolje izvele su skladbu s. M. Dolores Brkić „Imaj srce“ uz pratnju Mirka Jankova. Tekst ove pjesme životni je moto sluge Božjega Josipa Stadlera po kojem se je ravnao u svom svojem djelovanju.

Zbor sestara Splitske provincije Svetog Josipa otpjevao je pjesmu „Bogu i sirotinji“. Stihove je napisao don Ante Mateljan, a glazbu don Šime Marović.

Skladbu Vilima Gustava Broža, češkog skladatelja i dirigenta, koju je skladao povodom 25 godišnjice biskupovanja dr. Josipa Stadlera pod naslovom „Stadlerova koračnica“, odsvirao je za klavirom prijatelj Družbe maestro Dario Vučić.

Na kraju nazočnima se obratio kardinal Puljić, a svim nazočnima darovana je knjiga o nadbiskupu Stadleru koja je promovirana. Sestra M. Radoslava Radek dobila je prigodni dar od sestara Služavki i Prijatelja Malog Isusa.

(kta)

Kardinal Puljić zaredio petoricu svećeničkih kandidata za đakone Vrhbosanske nadbiskupije

Nadbiskup metropolit vrhbosanski kardinal Vinko Puljić, na prvu nedjelju Došašća 29. studenog 2015. tijekom svečanog Euharistijskog slavlja zaredio je petoricu svećeničkih kandidata za đakone Vrhbosanske nadbiskupije. Za đakone su zaređeni vrhbosanski bogoslovi: Ivan Ivančević iz župe Prozor, Dražen Kustura iz župe sv. Josipa u Zenici, Marko Slišković iz župe Lug-Brankovići kraj Žepča, Ljubo Zadrić iz župe Prozor te Anto Zubak iz župe Kulina kraj Dervente.

U koncelecijaciji su bila 42 svećenika među kojima: provincijal Franjevačke provincije Bosne Srebrene, generalni vikar Vrhbosanske nadbiskupije mons. Luka Tunjić, poglavari Vrhbosanskog bogoslovnog sjemeništa, profesori Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Sarajevu, župnici ređenika, članovi Nadbiskupskog ordinarijata vrhbosanskog i drugi svećenici.

Katedralu Srca Isusova ispunili brojni vjernici među kojima su bili roditelji, rodbina i prijatelji ređenika. Na Misi su sudjelovali vrhbosanski bogoslovi, kolege ređenika, koji su bili u asistenciji pod ravnanjem mons. Tome Kneževića te u Bogoslovskom zboru „Stjepan Hadrović“ koji je, pod ravnanjem prof. Marka Stanušića, animirao liturgijsko pjevanje. Na ređenje su došli i bogoslovi s Franjevačke teologije te iz Nadbiskupijskog misijskog međunarodnog sjemeništa „Redemptoris Mater“

(Majka Otkupiteljeva) u Sarajevu sa svojim poglavarima kao i sjemeništarci iz Nadbiskupijskog sjemeništa „Petar Barbarić iz Travnika predvođeni odgojiteljima. Na Euharistijskom slavlju bile su i brojne redovnice raznih družbi. Veći broj medija popratio je ređenje, a Svetu misu izravno je prenosila Radio Marija.

Euharistijsko slavlje započelo je svečanom procesijom. Nakon naviještene Božje riječi, rektor Vrhbosanskog bogoslovnog sjemeništa preč. Josip Knežević predstavio je kandidate za ređenje, zamolio kardinala Puljića da ih zaredi za službu đakonata te zajamčio „da ih kršćanski puk, koji je pitan, i odgovorne osobe, koje su izrazile svoje mišljenje, smatraju dostojnima“.

Nakon što su kandidati za ređenje izabrani za red đakonata, a kršćanski puk izrazio zahvalnost Bogu, kardinal Puljić je uputio prigodnu homiliju. Najprije je progovorio o vremenu Došašća kao intenzivnom i lijepom vremenu tijekom kojega su vjernici pozvani na budnost i bdijenje. „Vrijeme Došašća nas budi da doživimo susret s Gospodinom jer je On došao, utjelovio se, ušao u našu povijest te živi s onima koji mu se otvore. Došašće je vrijeme kada smo pozvani otvoriti svoje srce Gospodinu i stvoriti lijepo ozračje“, kazao je kardinal Puljić ističući da se vjernici u tom vremenu rado urane i pođu na Misu zornicu te obave

čestitu i temeljitu ispovijed i tako se pripreve za susret s Gospodinom što i jest smisao Došašća. Dodao je da su u tom vremenu, potaknuti Božjim praštanjem, vjernici raspoloženi nego inače da oprostite jedni drugima.

Oslanjajući se na misni evanđeoski odlomak u kojem Isus potiče slušatelje da im „srca ne otežaju u proždrljivosti, pijanstvu i u životnim brigama“ te da ih „iznenada ne zatekne onaj dan“ koji će „kao zamka nadoći na sve žitelje po svoj zemlji“, kardinal Puljić je kazao da je svaki čovjek ranjiv i da ima svoje slabosti pa trebaju paziti da im srce ne oteža te da se mogu otvoriti Gospodinu koji im dolazi. „Paljenje svijeće na adventskom vijencu svake nedjelje simbolizira našu gorljivost i želju da istinski svjedočimo i zračimo radošću vjere“, kazao je kardinal Puljić.

Ističući da se posebno raduju zbog ređenja petorice svećeničkih kandidata za đakone, kardinal Puljić je istaknuo da svrha njihovog odgoja i učenja u sjemeništima u Travniku u Sarajevu jest da se osposobe da dožive susret s Isusom. „Zvanje je dar koji se živi iz susreta s Isusom. Kao što je sveti Petar odgovorio Isusu: ‘Gospodine, ti sve znaš. Ti znaš da te volim’, tako je to također njihovo i pitanje i odgovor: Ti, Gospodine, znaš da te volim unatoč moje ljudske krhkosti i slabosti. Oni postaju suradnici i službenici oltara ne po svojim zaslugama nego darom Božjim i povjerenjem Crkve. Crkva im daruje povjerenje da prime prvi stupanj svetog reda. Oni su kandidati koji se spremaju za svećenički red, a đakonski red je prvi stupanj svetog reda“, kazao je kardinal Puljić te podsjetio na riječi pape Franje koji je nedavno u svojoj propovijedi kazao da i u Crkvi ima onih koji se „služe Crkvom umjesto da služe, da misle na druge, da postavljaju temelje“. Dodao je da je papa Franjo time želio ukazati na zastranjenja u Crkvi, karijerizam i trku za uživanjem. „Vrlo kritički je upozorio i nas biskupe, svećenike, redovnike i redovnice kao i kandidate koji se spremaju“, rekao je kardinal Puljić. „Ovim svetim redom kandidati dobivaju dar i milost da služe u Crkvi i za Crkvu, a ne da se Crkvom služe. Dragi kandidati za đakonat, vi se uzimate od ovog svijeta da postanete izabrane posude. Kalež je taj simbol, izabrana posuda da služi za žrtvu, za prikazanje Tijela i Krvi Kristove. Ako je podloga dobra, pozlata se na nju dobro uhvati. Ako je podloga slaba,

pozlata brzo otpadne. To je simbolika za to koliko ste na sebi radili oko odgoja ljudskosti i kreposti. Duh Sveti će se uhvatiti na vas kao pozlata, ali nikad ne zaboravite da ste izdvojeni iz ovog svijeta kao izabrane posude i nikad se ne izjednačite sa svjetskim duhom“, poručio je kardinal Puljić kandidatima za ređenje pozivajući ih da budu u svijetu kao izabrana posuda koja nosi dragocjenu poruku spasenja i koja je spremna živjeti u ljubavi. Potaknuo ih je da se trajno jačaju i snaže jer njihova ljudska krhkost i slabost neće nestati. „Danas preuzimate posebnu dužnost, ali i dragi zadatak da Crkva na vaša usta moli darujući vam časoslov naroda Božjega“, kazao je kardinal Puljić pozivajući đakone da ne-molitvom ne okradu Crkvu koju mnogi krađu i otimaju nadu. „Nemojte je okrasti nego revno molite. Danas nam treba hrabre vjere koja izvire iz tog pouzdanja u Boga“, rekao je kardinal Puljić ističući da kandidati danas preuzimaju i celibat odnosno beženstvo što nije lako u vremenu kada puno toga želi urušiti tu vrijednost u Crkvi. „Dokle Ti Isus bude mjerilo, stajat ćeš uspravno... Onog trenutka kada se počnete povijati za raznim klanovima i grupama, gubit ćete svoju osobnost i nećete biti prepoznatljivi kao oni koji su se opredijelili za Isusa Krista. Tada će biti u opasnosti vaš celibat. Zato vas hrabrim: nemojte nikada misliti da je to teret. To je dar vama i dar Crkvi da po vama narod Božji bude vođen, krijepljen i tješén“, kazao je kardinal Puljić ističući da po ređenju postaju služitelji oltara te suradnici svećenika i biskupa, a svim je mjerilo Isus Krist. Pozvao je svećenike i vjernike na ređenima budu potpora molitvom, žrtvom i zajedništvom.

Nakon homilije kandidati za ređenje izrazili su svoju spremnost prihvatiti posvećeno beženstvo, obdržavati bogoslužje časova te poštovanje i poslušnost vrhbosanskom nadbiskupu. Dok je cijela zajednica molila litanije Svih svetih, kandidati za ređenje ležali su prostrti na tlo. Potom je kardinal Puljić polaganjem ruku i posvetnom molitvom kandidatima za svećeništvo podijelio sakrament svetoga reda đakonata. Potom su novozaređeni đakoni, uz pomoć svojih župnika, obukli službenu liturgijsku odjeću: štolu, koja je znak dostojanstva i vlasti, i dalmatiku, simbol spasenja, radosti i pravednosti. Na kraju obreda, đakoni su primili evanđelistar iz nadbiskupovih ruku te s

njim izmijenili cjelov mira, a potom su pristupili služenju kod oltara.

Nakon ređenja vjernačka zajednica ispovjedila je svoju vjeru te sudjelovala na Euharistijskom slavlju. Svetu pričest dijelili su novoza-ređeni đakoni. Nakon Mise svi su se okupili na zajedničkom druženju u Vrhbosanskom bogoslovnom sjemeništu.

Za đakone Vrhbosanske nadbiskupije zaređeni su:

Časni gospodin IVAN IVANČEVIĆ

Ivan je sin Petra i Milenke r. Topić, rođen 01. studenog 1991. godine u Jakličima (općina Prozor-Rama). Dolazi iz župe Presv. Srca Isusova – Prozor. Kršten je u župi Uznesenja BDM – Rama-Šćit 01. prosinca 1991. godine. Krizman je u Prozoru 30. travnja 2005. Gimnaziju i sjemenište pohađao je u KŠC „Petar Barbarić“ u Travniku. Po završetku malog sjemeništa upisuje se u VBS, te studira na KBF-u u Sarajevu. Među kandidate za đakoniat i prezbiterat primljen je 08. travnja 2013. U službu čitača je postavljen 25. ožujka 2014., a u službu akolite 25. ožujka 2015. Sve službe su mu podijeljene u nazočnosti poglavara i bogoslovske zajednice. Uspješno je diplomirao na KBF-u u Sarajevu 10. studenog 2015.

Časni gospodin DRAŽEN KUSTURA

Dražen je sin Zdravka i Lidije r. Miljak, rođen 14. ožujka 1991. godine u Zenici. Dolazi iz župe sv. Josipa – Zenica gdje je i kršten 28. travnja 1991. godine i krizman 03. lipnja 2006. Gimnaziju je pohađao u KŠC „Sv. Pavao“ u Zenici. Po završetku gimnazije upisuje se u VBS, te studira na KBF-u u Sarajevu. Među kandidate za đakoniat i prezbiterat primljen je 08. travnja 2013. U službu čitača je postavljen 25. ožujka 2014., a u službu akolite 25. ožujka 2015. Sve službe su mu podijeljene u nazočnosti poglavara i bogoslovske zajednice. Uspješno je diplomirao na KBF-u u Sarajevu 10. studenog 2015.

Časni gospodin MARKO SLIŠKOVIĆ

Marko je sin Ilije i Kate r. Ivandić, rođen 17. lipnja 1991. godine u Žepču. Dolazi iz župe sv.

Ivana Krstitelja – Lug-Brankovići gdje je i kršten 28. ožujka 1992. godine i krizman 18. lipnja 2006. Gimnaziju i sjemenište pohađao je u KŠC „Petar Barbarić“ u Travniku. Po završetku malog sjemeništa upisuje se u VBS, te studira na KBF-u u Sarajevu. Među kandidate za đakoniat i prezbiterat primljen je 08. travnja 2013. U službu čitača je postavljen 25. ožujka 2014., a u službu akolite 25. ožujka 2015. Sve službe su mu podijeljene u nazočnosti poglavara i bogoslovske zajednice. Uspješno je diplomirao na KBF-u u Sarajevu 10. studenog 2015.

Časni gospodin LJUBO ZADRIĆ

Ljubo je sin Stipe i Anđe r. Glibo, rođen 06. travnja 1991. godine u Prozoru. Dolazi iz župe Presv. Srca Isusova – Prozor gdje je i kršten 30. svibnja 1991. godine i krizman 30. travnja 2005. Gimnaziju i sjemenište pohađao je u KŠC „Petar Barbarić“ u Travniku. Po završetku malog sjemeništa upisuje se u VBS, te studira na KBF-u u Sarajevu. Među kandidate za đakoniat i prezbiterat primljen je 23. studenog 2013. U službu čitača je postavljen 24. studenog 2013., a u službu akolite 23. studenog 2014. Sve službe je primio u Rimu u Zavodu Germanicum et Hungaricum gdje je poslan nakon dvije godine studija u Sarajevu. Uspješno je diplomirao na Papinskom Sveučilištu – Gregoriana u Rimu 19. lipnja 2015.

Časni gospodin ANTO ZUBAK

Anto je sin Mate i + Radmile r. Savić, rođen 12. studenog 1991. godine u Derventi. Dolazi iz župe sv. Petra i Pavla – Kulina gdje je i kršten 31. prosinca 1991. godine. Krizman je 18. lipnja 2005. godine u Derventi. Gimnaziju i sjemenište pohađao je u KŠC „Petar Barbarić“ u Travniku. Po završetku malog sjemeništa upisuje se u VBS, te studira na KBF-u u Sarajevu. Među kandidate za đakoniat i prezbiterat primljen je 08. travnja 2013. U službu čitača je postavljen 25. ožujka 2014., a u službu akolite 25. ožujka 2015. Sve službe su mu podijeljene u nazočnosti poglavara i bogoslovske zajednice. Uspješno je diplomirao na KBF-u u Sarajevu 10. studenog 2015.

(kta)

NADBISKUP VRHBOSANSKI
ARCHIEPISCOPUS VRHBOSNENSIS

Sarajevo, 15. XI. 2015.

SER
Sig.Card. André Vingt-Trois
10 rue du Cloître-Notre-Dame
F - 75004 PARIS

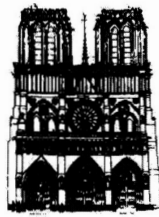
Uzoriti Kardinale!

Jako sam potresen zbivanjima koja su se dogodila u Parizu slušajući strahote o mrtvima i ranjenima. Upućujem Vama osobno, Kao i cijeloj Crkvi koju predvodite, te svim ožalošćenima izraze svoje blizine i kršćanske sućuti. Duše pokojnih nevinih žrtava preporučamo milosrđu Božjem da nađu svoj smiraj u Božjem svjetlu. Živima ožalošćenima molimo Boga za utjehu vjere.

Mi, koji smo svjedoci stradanja u nedavnom ratu, posebno smo osjetljivi na ovakova zbivanja, jer nam se ponovo bude uspomene na prolijevanje nevine krvi. Zato i razumijemo bol koja se dogodila u Francuskoj. Svaki zločin u ime Boga je zločin protiv Boga, jer je to blasfemija.

Uz izraze blizine, solidarnosti i kršćanske sućuti izražavamo zajedništvo u boli i molitvi, uz bratski pozdrav u Gospodinu!

Vinko kardinal Puljić
Nadbiskup metropolit vrhbosanski
Predsjednik BK BiH

Archevêché de Paris

Paris, le 24 novembre 2015

Chers amis,

A la suite des tragiques attentats qui ont frappés Paris et Saint-Denis le vendredi 13 novembre 2015, des messages d'amitié, de compassion et de prières m'ont été adressés du monde entier.

Ils sont si nombreux que je ne peux répondre à chacun de manière personnalisée, mais je tenais à vous en remercier.

Ces témoignages rendent compte de la résonance que ce drame a entraînée au plan mondial et ils manifestent que c'est notre humanité tout entière qui a été blessée et qui se sent concernée.

Comme j'ai eu l'occasion de le dire aux catholiques de Paris, face à la violence des hommes, puissions-nous recevoir la grâce d'un cœur ferme et sans haine. Que la modération, la tempérance et la maîtrise dont tous ont fait preuve jusqu'à présent se confirment dans les semaines et les mois qui viennent ; que personne ne se laisse aller à l'affolement ou à la haine.

A quelques jours de notre entrée en Avent qui va nous préparer à accueillir le Prince de la paix et à l'approche de l'ouverture de l'Année sainte de la miséricorde, nous confions les victimes, les blessés et leurs proches au Seigneur, et nous lui demandons qu'il fasse de chacun d'entre nous des artisans de paix et des signes de la miséricorde divine. Nous ne devons jamais désespérer de la paix, si on construit la justice.

+ André card. Vingt-Trois

+André cardinal VINGT-TROIS
Archevêque de Paris

10, rue du Cloître – 75004 PARIS

Prijevod pisma kardinala Andre Vingt-Trois

Pariz, 24. studenog 2015.

Dragi prijatelji,

Slijedom tragičnog atentata koji je pogodio Pariz i Saint-Denis, u petak 13. studenog 2015. primio sam iz cijelog svijeta prijateljske poruke sućuti i suosjećanja.

Toliko ih je da nisam u stanju odgovoriti svima osobno, ali želim Vam se zahvaliti.

Ta svjedočanstva nam ukazuju na dramu koja je pokrenula i ranila cijeli svijet i ujedno ga uključila u ova tragična zbivanja.

Kako sam imao priliku reći katolicima u Parizu, usprkos ljudskom nasilju, trebali bi biti srca čvrstog i bez mržnje. Neka umjerenost i svladavanje kojeg smo bili svjedoci do sada bude nastavljena i potvrđena u tjednima i mjesecima koji slijede, neka se nitko ne prepusti ludosti-ma i mržnji.

Pred nama se bliži vrijeme Adventa koji će nas pripremiti da primimo Princa mira u neposrednom vremenu otvaranja Svete godine Milosrđa, povjerimo žrtve, ranjenike i njihove bližnje Gospodinu i molimo Ga da nas učini graditeljima mira i znakom Božanskog Milosrđa. Ne možemo nikada biti obeshrabreni u pogledu mira ako izgrađujemo pravdu i pravednost.

+ Andre kardinal Vingt-Trois
Pariški nadbiskup

PROVINCIA BEZGRJEŠNOG ZAČEĆA BDM
Družba sestara Služavke Malog Isusa

Bjelave 54, BiH – 71000 Sarajevo, Tel. ++387 33 225 011, Faks: ++387 33 225 005
E-mail: prov.up@bih.net.ba - www.ssmi.hr

Sarajevo, 14. studeni 2015.

Predmet: Molba za poticaj u Godini Božanskoga milosrđa
Broj: 418/2015.

Uzoriti kardinale Vinko, dragi oče nadbiskupe!

Moja zajednica sestara je molitvom i žrtvom pratila 65. redovito zasjedanje Biskupske konferencije BiH. Toplo zahvaljujem za poslanicu biskupa BK BiH u povodu Godine Božanskog milosrđa: *Milosrdni poput Oca*, koja nas je obradovala i učvrstila u ljubavi prema svetoj Crkvi. Kako čitam, mi se približujemo svečanom otvorenju Godine Božanskog milosrđa. Sveti otac Franjo će ju otvoriti na Bezgrešno, divnu Gospinu svetkovinu, dan preminuća našeg Utemeljitelja i dan naše Provincijske zajednice. Ulazeći na Sveta vrata Godine milosrđa ulazimo u vrijeme u kojem smo pozvane od Svetoga oca „pohađati školu“ milosrđa. Majka Crkva nam nudi bogate materijale za razmišljanje i usvajanje pouke o svetom milosrđu, tako da se ona pretvori u konkretne oblike ponašanja i odnosa u svim pravcima. Vi ćete nas snagom istog Duha voditi kao pastir kroz vrijeme svete godine jubileja. Vaš prethodnik, sluga Božji Josip Stadler, je živio i poticao na milosrđe. Ostavio nam je u nasljeđe život Crkve s korijenom zasađenim u milosrdnom Srcu Isusovu.

Dopustite mi, uzoriti oče Kardinale, da Vas zamolim, ako mislite da je dobro, da u svojom pastirskom riječju potaknete i pozovete svećenike i vjernike da dok hodočaste u našu prestolnicu, kroz ovu Godinu Božanskog milosrđa, hodočaste i svakog osmog u mjesecu, na dan kada molimo za proglašenje blaženim slugu Božjega Josipa Stadlera, velikoga promicatelja kršćanskoga života u Božanskom milosrđu.

Moje sestre će na osnovu pismima i poslanicama našega Utemeljitelja koje su sakupljene i tiskane u knjizi: Pod zastavom Srca Isusova, Sarajevo 2001. načiniti tematske molitve za zajednicu sestara, koji mogu i drugima poslužiti kako poticaj. Predložila sam da kroz četrnaest mjeseci, na temelju Utemeljiteljeva teksta načine meditacije, pouke za konkretni život i molitve na temu duhovnih i tjelesnih djela milosrđa. Ti tekstovi nam mogu poslužiti za svaki osmi u mjesecu kao meditacija dana ili molitvena priprema za svetu Misu. Razgovarala sa msgr. Pavom Jurišićem, postulatorom Utemeljiteljeve kauze, da podrži ovu nakanu.

U žarkoj molitvi da nas sve snaga Božanskoga milosrđa po Duhu Svetom nadahne i vodi molim Vaš očinski blagoslov i srdačno Vas pozdravljam – odana u Božanskom Djetetu / Isusu i Bezgrješnoj Majci Mariji

Uzoriti gospodin
Vinko kardinal Puljić
Nadbiskup i metropolit vrhbosanski
Kaptol 7, BiH – 71000 SARAJEVO

Lučić
sestra M. Admirata Lučić
provincijska glavarica

Djela milosrđa u spisima sluge Božjeg Josipa Stadlera

Meditacije sestara SMI kroz Godinu Božanskog milosrđa na Stadlerovo – svakog osmog u mjesecu

Nadnevak:	Tema djela milosrđa:	Priprema:	Pod zastavom Srca Isusova, Sarajevo 2001.	hodočašće iz župe:	Hodočašća PMI:
8.12.2015. utorak	gladna nahraniti	Sestra Ljilja Marinčić	Stranice: 569-579		
8.1.2016. petak	žedna napojiti	Sestra Jelena Jovanović	Stranice: 581-590		
8.2.2016. ponedjeljak	siromaha odjenuti	Sestra Maria Ana Kustura	Stranice: 705-716		
8.3.2016. utorak	putnika primiti	Sestra Kristina Adžamić	Stranice: 739-748		
8.4.2016. petak	bolesnika pohoditi	Sestra M. Marina Piljić	Stranice: 331-346		
8.5.2016. nedjelja	utamničenika osloboditi	Sestra Ana Marija Kesten	Stranice: 301-311		
8.6.2016. srijeda	umrloga pokopati	Sestra Genoveva Raić	Stranice: 281-300		
8.7.2016. petak	dvoumna savjetovati	Sestra Kata Zadro	Stranice: 447-458		
8.8.2016. ponedjeljak	neuka poučiti	Sestra Marina Perić	Stranice: 41-55		
8.9.2016. četvrtak	grješnika ukoriti	Sestra Danica Bilić	Stranice: 241-249		
8.10.2016. subota	žalosna i nevoljna utješiti	Sestra Marinela Zeko	Stranice: 258-264		
8.11.2016. utorak	uvrjedu oprostiti	Sestra Olga Kikić	Stranice: 459-474		
8.12.2016. četvrtak	nepravdu strpljivo podnositi	Sestra Manda Pršlja	Stranice: 749-774		
8.1.2017. nedjelja	za žive i mrtve Boga moliti	Sestra Vitomira Bagić	Stranice: 729-737		

Vlč. Marijan Perić

U srijedu, 14. listopada 2015. na mjesnom groblju župe Oštra Luka-Bok kraj Orašja sahranjen je pokojni vrhbosanski svećenik vlč. Marijan Perić, koji je iznenada preminuo u Gospodinu u njemačkoj župi Marxheim u biskupiji Augsburg, 7. listopada 2015. u 61. godini života.

Misu zadušnicu u župnoj crkvi Imena Marijina predslavio je generalni vikar Vrhbosanske nadbiskupije mons. Luka Tunjić uz koncelebraciju 28 svećenika te sudjelovanje rodbine pokojnog svećenika Marijana i brojnih vjernika koji su ispunili veliku i lijepo uređenu crkvu.

Izraze sućuti gospodinu Iliji, bratu pokojnog svećenika Marijina, i svoj rodbini te cijeloj župnoj zajednici uputio je mjesni župnik vlč. Zlatko Ivkić zahvalivši Bogu što je u toj župi rođen vlč. Marijan koji je pastoralno djelovao u nekoliko župa Vrhbosanske nadbiskupije te nakon progonstva u Njemačkoj. Zahvalio je za dolazak i za molitvu braći svećenicima na čelu s mons. Tunjićem te časnim sestrama.

U prigodnoj propovijedi mons. Tunjić je kazao da je u zadnjih deset godina umrlo desetak svećenika Vrhbosanske nadbiskupije koji su imali oko šezdeset godina, a neki i puno manje, a uzroci smrti bili su tumor ili srce. „Bio sam bogoslov kad je vlč. Marijan bio kapelan u Novom Sarajevu, gradskoj župi, velikoj i prilično zahtjevnoj. Poznavali smo ga kao vedra, nasmijana, spremna na šalu, ali i odgovorna u službi. Takva duha nije mu ponestajalo ni kad je sa svojim vjernicima morao, već na početku rata, napustiti župu i rodnu grudu, dragu Posavinu, kojoj se, premda je pastoralno djelovao u Njemačkoj, vazda rado vraćao. Izgnanstvo, odvojenost od obitelji i prijatelja, nesigurna budućnost, snalaženje u tuđini, prihvaćanje njihova načina života i svećeničkog djelovanja su bez sumnje ostavljali traga na njegovo srce. Bio je to pritajeni, kontinuirani stres koji je, kako vidimo, ubrzao njegov put k vječnosti. Sad kad je svladao većinu prepreka života u drugoj zemlji, kad se sljubio s vjernicima, kad ih je prihvatio svim srcem i oni nje ga, kad je postao njihov...srce zataji, smrt pokuca na vrata. Ljudski se pitati zašto je baš sad umro i nije li mogao još koju godinu živjeti? No, i kad sve znademo ostajemo pred tajnom smrti i tajnom ovozemaljskog života, ali ne os-

tajemo pred tajnom vječnosti, pred tajnom Uskrsnuća. Tu enigmu, najzamršeniju, ljudskoj logici teško prihvatljivoj, razriješio je Isus svojim uskrsnućem. Pred tajnom Uskrsnuća, životota vječnog i tajnom ljubavi Božje gube snagu i smisao naša pitanja zašto baš sad i nije li mogao još koju godinu“, kazao je mons. Tunjić. „I smrt vlč. Marijana nam je poziv da razmišljamo o svom životu i da molimo Gospodina da ojača našu vjeru. Bog traži našu suradnju, stalno traganje, propitkivanje i nemirenje sa svojom svakodnevnicom... Pokojni vlč. Marijan, slijedeći svoj unutarnji glas, glas srca, glas Božji sazreo je, prema Božjim mjerilima, za život s Onim, koga je u svojoj Vrhbosanskoj nadbiskupiji i Njemačkoj navješćivao i svjedočio. Sazreo je za život nebesnika u kraljevstvu Božjem. Zahvaljujući mu za sve napore i plemenitosti, molimo Gospodina da ga uskrisi kao svoga prijatelja Lazara. Neka mu podari život vječne ljubavi i neka počiva u svojoj plodnoj i plemenitoj posavskoj zemlji, koju je izabrao da, baš u njoj, čeka uskrsnuće mrtvih“, rekao je mons. Tunjić.

Na kraju Mise od pokojnog vlč. Marijana oprostio se profesor na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Sarajevu i vrhbosanski kanonik mons. Pavo Jurišić. Kazao je da to čini u ime cijele generacije s kojima je pokojni svećenik Marijan studirao i bio ređen za svećenika. Spomenuo je da su na sahranu došla njih šestorica od ukupno devetorice kolega svećenika iz te generacije, a prisjetio se nekih zajedničkih trenutaka iz vremena studija i života u Vrhbosanskom bogoslovnom sjemeništu.

Vlč. Marijan Perić je rođen, 11. siječnja 1954. od oca Filipa i majke Mande rođ. Martinović u Boku, župa Oštra Luka – Bok. Osnovnu školu je pohađao u Tolisi, gimnaziju-sjemenište u Zadru, a teološki studij u Sarajevu, gdje i zaređen za svećenika Vrhbosanske nadbiskupije, 29. lipnja 1982. Nakon ređenja obavljao je službu župnog vikara u Novom Sarajevu i župnika: u župi Korićani kraj Travnik, zatim župi Kulina kraj Dervente te župi Krepšić kraj Brčkog. U ratnoj 1992. godini s ostalim vjernicima prognan je u Republiku Hrvatsku gdje pastoralno pomaže kod župnika vlč. Mate Lešića u župi Gunja kraj Brčkog. Odatle odlazi

NAŠI POKOJNICI

na pastoralnu službu u biskupiju Augsburg. Najprije je živio je u mjestu Finningen kraj Ulma kod vrhbosanskog svećenika vlč. Marijana Kopača gdje je naučio njemački jezik kao svećenik. Pastoralno je pomagao u samostanu sv. Krescencija u Kaufbeurenu i u bivšem dekanatu Neuburg. Godine 1993. imenovan je župnim vikarom u župi sv. Petra i Pavla u Pöttmesu, a 1994. župnikom u Lechsendu, Trugenhofenu und Bertoldsheimu. Od rujna 1995. godine pa do svoje smrti obnašao je službu župnika u župama sv. Petra i Pavla u Marxheimu

i sv. Vida u Lechsendu.

U ponedjeljak, 12. listopada njemačka župna zajednica oprostila se od svog pokojnog župnika vlč. Marijana u župnoj crkvi sv. Petra i Pavla u Marxheimu molitvom u 14 sati i Svetom misom zadužnicom u 14.30 sati.

Pokoj vječni daruj mu Gospodine i svjetlost vječna neka mu svijetli. Počivao u miru Božjem. Amen.

(kta)

DODATAKA

IMENDANSKI KALENDAR 2016.

SIJEČANJ 2016.

DODATAK

1	P	MARIJA BOGORODICA, Nova godina	Svjetski dan mira
2	S	Bazilije Veliki, Grgur Nazijanski, Grgo	Prva subota – molitva za duhovna zvanja
3	N	DAN GOSPODNJI: 2. po Božiću	
4	P	Anđela Folinjska, Emanuel, Borislava	
5	U	Eduard, Emilijana, Miljenka, Radoslav	
6	S	BOGOJAVLJENJE–TRI KRALJA	Dan sv. Djetinjstva
7	Č	Rajmund Penjafortski, Rajko, Lucijan, Zorislav	
8	P	Severin, Teofil, Bogoljub, Apolinar	Stadlerov dan
9	S	Julijan, Alix de Clere, Hadrijan, Honorat, Živko	+ Alojzije Žagar 1971.
10	N	KRŠTENJE GOSPODINOVO	
11	P	Teodozije, Paulin, Higin, papa	
12	U	Ernest, Tatjana Rimska, Bernard	+ Franjo Momčinović 1957.
13	S	Hilarije, Remigije, Radovan, Veronika	+ Ivan Kulier 1937.
14	Č	Feliks iz Nole, Srećko, Rajko, Makrina	+ Andrija Kordić 1995.
15	P	Pavao Pustinjač, Mavro, Anastazija	+ Ljubomir Ivan Roje 1945.
16	S	Honorat, Časlav; Marcel, papa, Oton, Mislav	+ Jakov Kovačević Stijepić 1991.
17	N	DAN GOSPODNJI: 2./ godinu	Patron: Gorice
			+ Petar Krajina 1997.
18	P	Margareta Ugarska, Biserka, Priska	Molitvena osmina za jedinstvo kršćana
			+ Stjepan Ilić 1964.
			+ Smiljan Franjo čekada 1976.
			+ Branko Karlić 2007.
19	U	Mario, Ljiljana, Marta, Makrije	25. god. biskupstva kardinala Vinka Puljića
			+ Juraj Heruc 1910.
			+ Jozo Tomić st. 2006.
20	S	Fabijan, papa, Fabijana, Sebastijan	
21	Č	Agneza, Janja, Neža, Epifanije	
22	P	Vinko, đakon, Vinka, Vinko Pallotti, Irena Rimska	+ Ambrozije Mijić 1946.
23	S	Emerencijana, Ema, Vjera	
24	N	DAN GOSPODNJI: 3./ godinu	Gospa Brze Pomoći – Sl. Brod – kard. 10,30h
25	P	Obraćanje sv. Pavla	Završetak molitvene osmine
			+ Josip Kasić 1996.
26	U	Timotej i Tit, Paula Rimska	Teološko-past. Tjedan u Zgb.
27	S	Anđela Merici, Anđelka, Julijan, Vital	
28	Č	Toma Akvinski, Tomislav, Tomo	
29	P	Valerije Trierski, Konstancije, Zdeslav	
30	S	Hijacinta, Alan, Martina, Tina	
31	N	DAN GOSPODNJI: 4./ godinu	+ Petar Anić ml. 2002.
			Dan molitve za mir u BiH

VELJAČA 2016.

1	P	Brigita Irska, Gita, Miroslav, Sever	+ Anto Vujičić 1990.
+ Dragan Čuturić 2004.
2	U	PRIKAZANJE GOSPODINOVO: SVIJEĆNICA	Dan posvećenog života
3	S	Blaž, Vlaho, Tripun, Tripo, Oskar	+ Franjo Bauer 1940
+ Mato Božić 2009.
4	Č	Maria de Mattias, Veronika Jeruzalemska	Sjednica-umrežavanje struktura
5	P	Agata, Dobrila, Modest, Jagoda	II. nac. konf. o past. mladih – Bjelo Polje
6	S	Pavao Miki i dr., Doroteja Kapadocijska, Dora	II. nac. konf. o past. mladih – Bjelo Polje
7	N	DAN GOSPODNJI: 5./ godinu	Prva subota: molitva za duhovna zvanja
II. nac. konf. o past. mladih – Bjelo Polje
Dan života
+ Nikola Đebić 1930.
+ Petar Tunjić 2009.
8	P	Jeronim Emilijani, Jozefina Bakhita	Stadlerov dan
+ Dragutin Alaupović 1967.
9	U	Skolastika, Apolonija Aleksandrijska, Sabin, Sabina	
10	S	Pepelnica: post i nemrs	Patron: Orašje
11	Č	BDM Lurdska, Marija, Mirjana	Svjetski dan bolesnika
+ Zvonko Petrović 2004.
Livnjaci-Zgb-kard.
12	P	Eulalija, Zvonimir, Zvonimira, Zvonka	
13	S	Katarina Ricci, Kristina Spoletska, Božidara	
14	N	DAN GOSPODNJI: 1. korizmena	+ Josip Matković 1998.
15	P	Klaudije Colombière, Vitomir, Vito	Duhovne vježbe za svećenike 19h
16	U	Julijana, Julka, Samuel, Daniel, Miljenko	Duhovne vježbe za svećenike
+ Stjepan Prgomet 1956.
17	S	Sedam sv. utemeljitelja Reda slugu BDM (kvatre)	Duhovne vježbe za svećenike
+ Stjepan Fontana 1972.
18	Č	Gizela, Sadot i dr., Ivan Petar i dr.	Duhovne vježbe za svećenike
19	P	Konrad Pjačentski, Rajko, Blago, Ratko (kvatre)	+ Mato Momčinović
20	S	Leon Čudotvorac, Lav, Lea (kvatre)	
21	N	DAN GOSPODNJI: 2. korizmena	
22	P	Katedra sv. Petra , Petar, Izabela, Tvrtko	+ Ivan Zirdum 1954.
23	U	Polikarp, Romana, Grozdan	
24	S	Montan, Goran, Modesto; Sinerot	+ Dabnijel Franjo Duić 1920.
+ Ivo Čondrić 1946.
25	Č	Nestorije, Cezarije, Hrvoje, Donat, Berislav	
26	P	Aleksandar, Aleksa, Saša, Branko, Branislav	+ Ivan Starčević 1982.
27	S	Gabrijel Žalosne Gospe, Donat Zadarski	XVIII. zasjedanje BK BIH i HBK - Mostar
Susret animatora lit.pjevanja
+ Petar Perić 1943.
28	N	DAN GOSPODNJI: 3. korizmena	Nedjelja solidarnosti
+ Ivan pavlinac 1970.
29	P	Prijestupni dan: Hilarije, Radovan	+ Stjepan Oršić 1908.
+ Juraj Đuro Majetić 1964.

OŽUJAK 2016.

DODATAK

1	U	Albin, Zoran, Zorislav, Zorko	+ Marko Paradžik 1977.
+ Šimo Janjić 2003.
2	S	Janja Praška, Iskra, Ines, Čedomil, Lucije	+ Stanislav Božić 1987.
+ Josip Mikić 2008.
3	Č	Marin, Marinko, Asterije, Tician, Kamilo	+ Augustin Nikić 1936.
4	P	Kazimir, Eugen, Natko	24 sata za Gospodina
5	S	Lucije, papa, Hadrijan, Adrian, Virgil	Prva subota: molitva za duhovna zvanja.
+ Zvonimir Blažun 1975.
6	N	DAN GOSPODNJI: 4. korizmena „Laetare“	Slo-kard.20h
7	P	Perpetua i Felicita, Eugen, Efrem, Tereza	Slo-kard.duh.vj.
+ Stjepan marković 1961.
+ Mato Bičvić 1989.
8	U	Ivan od Boga, Boško, Ivša, Poncije	Slo-kard. duh.vj.
Stadlerov dan
+ Augustin Nikić 1936.
9	S	Franciska Rimska, Franjka, Fanika	Slo-kard. duh.vj.
10	Č	Emilijan/Emil, Makarije, Kajo, Simplicije	Slo- kard. duh.vj.
11	P	Ulrih, Firmin, Tvrtko, Blanka, Kandid	
12	S	Maksimilijan, Fina, Bernard, Budislav	
13	N	DAN GOSPODNJI: 5. korizmena	Obljetnica izbora pape Franje
14	P	Matilda, Milijana, Borka, Paulina, Eva	
15	U	Longin, Veljko, Mengin, Zaharija, papa	+ Antun Buljan 1964.
16	S	Hilarije i Tacijan, Julijan, Euzebija, Herbert	+ Franjo Kovačević
17	Č	Patrik, Patricija, Gertruda, Konrad, Domagoj	66. Zasijedanje BK BiH - Mostar
18	P	Ćiril Jeruzalemski, Ćiro, Aleksandar, Eduard	66. Zasijedanje BK BiH - Mostar
19	S	JOSIP, zaručnik BDM, Josip, Josipa, Joso	Patron:G. Dubica, Marijin Dvor,
Rankovići, Špionica, Zavidovići,
Zenica sv. Josip, Teslić
+ Miroslav Petrović 1990.
20	N	CVJETNICA	Sa-kat 10,30h
21	P	Serapion, Kristijan, Vesna, Vlasta, Kasijan	
22	U	Lea Rimska, Oktavijan, Leonarda, Jaroslav	
23	S	Turbije Mongrovejski, Oton, Anuncijata	Posveta ulja kat. 10,30h
24	Č	Veliki četvrtak Misa večere Gosp.	Dan Djela sv. Petra
Kat.18h
+ Rikard Weis 1945.
25	P	Veliki petak: post i nemrs	Obredi Muke Kristove kat.18h
26	S	Velika subota	Bdijenje u kat. 21h.
27	N	USKRS – VAZAM	Misa u kat.10,30h.
28	P	Spes, Nada, Sonja, Priska, Guntram	Uskrsno primanje 11h
29	U	Bertold, Eustazije	+ Mirko Perčilnić 1966
30	S	Kvirin Rimski, Bogoljub, Bogoljuba, Leonard	+ Franjo Jurić 1948.
31	Č	Benjamin, Balbina, Gvido, Natalija	

TRAVANJ 2016.

DODATAK

1	P	Hugo iz Grenobla, Venancije, Anastazije, Mavro	Klagenfurt-partnerstvo + Julijan Kozinović 2010.
2	S	Franjo Paolski, Teodora, Božidara, Leopold	Prva subota: molitva za duhovna zvanja Klagenfurt-partnerstvo + Vincencij Ferrerij Paulko 1921. Krizma: Busovača 11h- P.S.
3	N	DAN GOSPODNJI: 2. uskrсна	Klagenfurt-partnerstvo Krizma: Odžak 11h i Pos. Mahala 17h- P.S. Patron: Bogoslovija
4	P	BLAGOVIJEST , Izidor Seviljski, Platon; Marija	Svećenički sabor
5	U	Vinko Ferrer, Irena, Kresencija	+ Franjo Kopic 1929.
6	S	Celestin I., papa, Irenej, Petar Veronski	Stadlerov dan
7	Č	Ivan Krstitelj de la Salle, Herman, Teodor	+ Drago Sučić 1988.
8	P	Dionizije Korintski, Timotej, Klement, Julijan	+ Božo Markotić 1995. + Marko Kamenjaš 2007. Krizma: Balegovac 11h; Prud 17h P.S. Travnik 11h T.V. Susret liturgijskih zborova VN u Sa.
9	S	Demetrije, Liberan, Libor, Hugo	+ Ilija Violoni 1945. + Petar Živković 1985. Krizma: Živinice 11h P.S G. Dubica 11h T.V.; Turbe 11h kard.
10	N	DAN GOSPODNJI: 3. uskrсна	+ Petar Grgić 1982. + Antun Bogdan 2001. + Miodrag Mišković 2008.
11	P	Stanislav, Stanko, Stanislava, Filip, Izak	Ministransko zborovanje
12	U	Julije I., papa, Zenon, Saba, Damjan	Krizma: G. Tramošnica 11.h i
13	S	Martin I., papa, Ida, Hermenegildo	Domaljevac 17h T.V.; Rankovići 17h. kard
14	Č	Valerijan Rimski, Maksim, Zdravko, Lambert	+ Juro Čolić 2014.
15	P	Krescencije iz Firence, Teodor, Rastislav	Krizme: N. Travnik-P. Trojstvo 11h-kard.
16	S	Benedikt Josip Labre, Bernardica Soubirous	N. Grad – SA 11h T.V.
17	N	DAN GOSPODNJI: 4. uskrсна	+ Ivan Turbić 1911. + Augustin Franjo Vrebac 1940. + Marko Alaupović 1979. + Antun Dujmušić 1943. + Bernard Batvić 1021.
18	P	Euzebije, Anastazija, Apolonije	+ Alojzije Budžinski 1983.
19	U	Ema, Leon IX., papa, Krescencije Padovanski	Patron: Derventa, Morančani, Vitez
20	S	Anicet, Marcelin, Agneza Montepulčanska	Krizma: Morančani 11h i Potočani 17h T.V.
21	Č	Anzelmo, Konrad	N.Travnik Uz. 11h kard.
22	P	Soter, papa, Teodor, Leonid	Grebnice 11h i Kopanice 17P.S
23	S	Juraj, Jure, Đuro, Đurđica, Georg, Adalbert	+ Petar Čalić 2010. N. Bila 11h kard.
24	N	DAN GOSPODNJI: 5. uskrсна	Patron: Gradačac, Ilijaš, Plehan, Potočani.
25	P	Marko, ev. , Marko, Maroje, Ermin	+ Augustin Halili 1976.
26	U	Montan i Maksima, Marcelin, papa	XI. susret BK BiH i KVVVRP BiH
27	S	Ozana Kotorska , Jakov Zadrani	III. Međudekanski susret - Travnik
28	Č	Petar Chanel, Ljudevit M. Grignon, Vital	+ Matej Matko Livajušić 1978.
29	P	Katarina Sijenska, suzaštitnica Europe , Katarina	+ Josip Bezić 1893. + Stjepan Jularić 1999.
30	S	Pio V., papa, Silvije, Venancije	+ Josip Kalčik 1994. Krizma: Zenica 11h –AN Husino 11h i Breške 17h P.S. Tuzla 11h kard.

SVIBANJ 2016.

DODATAK

1	N	DAN GOSPODNJI: 6. uskrsna	Patron: Pale, Turbe Hodočašće u Olovo + Ivan Mitrović 1912. Krizma: Šikara 11h P.S. Ulice 17. Kard.
2	P	Atanazije, Antonin, Boleslav, Boris (prosni dani)	
3	U	Filip i Jakov, ap., Aleksandar I., papa (prosni dani)	
4	S	Florijan, Antonina, Cvjetko, Cvijeta (prosni dani)	+ Ivan Vlašić 1984.
5	Č	UZASAŠĆE – SPASOVO: KRIŽI	Patron: Novi Travnik + Antun Alaupović
6	P	Dominik Savio, Irenej Srijemski, Mirko	
7	S	Dujam, Duje, Boris, Gizela	Prva subota: molitva za duhovna zvanja + Josip Matišić 1921. Krizma: Brajkovići 11h AN Lukavac 11h; Dragunja 17h kard.
8	N	DAN GOSPODNJI: 7. uskrsna	Stadlerov dan + Marko Nedić 1952., + Jozo Perić 2005. + Marko Josipović 2009. Krizma: Bučići 11h.kard. + Josip Vasilina 1988.
9	P	Beato, Blaženko, Blaženka	
10	U	Ivan Merz, Gospa Trsatska	
11	S	Marijan Rimski, Mamerto	
12	Č	Leopold Bogdan Mandić, Nerej, Ahil	Patron: Briješće, Dragunja, Maglaj. + Anto Šarić 2010.
13	P	BDM Fatimska, Servacije, Agneta	
14	S	Matija, ap., Mate, Matko, Matea; Justa	Krizma: Dolac 11h; Guča Gora u 17h kard. Svilaj 11h Orašje 17h P.S.
15	N	DUHOVI	Patron: Fojnica, Nova Bila, + Jakov Barišić 1942. Katedrala 10,30h kard. Grbavica 9h P.S.
16	P	BDM Majka Crkve, Ivan Nepomuk, Nenad	Patron: Garevac + Milidrag Bujas 1991.
17	U	Paškal Baylon, Paško, Gizela, Heraklije	
18	S	Ivan I., papa, Venancije, Feliks, Srećko (kvatre)	+ Ivan Subašić 1945.
19	Č	Celestin V., papa, Urban, Teofil, Rajko	
20	P	Bernardin Sijenski, Lidija, Zlatka, Zlata (kvatre)	+ Josip Kresić 2015
21	S	Kristofor Magallanes, Dubravka, Eugen (kvatre)	+ Petar Ajvazović 1945. Krizma: Podkraj 11h kard.
22	N	PRESVETO TROJSTVO	Patron: Novo Sarajevo i N. Travnik + Anđelko Franjičević 1954. + Vlastimil Antun Fiala 1986. Krizma: Tolisa 11h kard.
23	P	Deziderije, Željko, Želimir, Željana	
24	U	Marija Pomoćnica kršćana, Šimun Stilita	Patron: Globalica + Andrija Jagatić 1901. + Caleb Violoni 1917.
25	S	Beda Časni, Grgur VII. papa, Urban I., papa	
26	Č	TIJELOVO – BRAŠANČEVO	
27	P	Augustin Kanterberijski, Bruno, Zdenko	+ Josip Konopka 1988.
28	S	Vilim Akvitanijski, Herkulan, Velimir	Dan mladih VN – Komušina Krizma: Maglaj 17h kard. Vitez 11h AN
29	N	DAN GOSPODNJI: 9./ godinu	Krizma: Žepče 11h kard.
30	P	Ferdinand, Ivana Orleanska (Arška)	
31	U	Pohod BDM, Petronila Rimska, Silvije	

LIPANJ 2016.

DODATAK

1	Š	Justin, Mladen, Liberije, Slobodan, Teofil	
2	Č	Marcelin i Petar, Erazmo, Eugen	
3	P	Srce Isusovo, Karlo Lwanga i dr., Klotilda	
4	S	Srce Marijino, Kvirin Sisački, Optat, Nikola	+ Vinko Vidaković 2006. Zaštitnik nadbiskupije: B. Šamac, Brčko, Čajdraš, Doboj, Glavice. N. Selo, Pećine, Prozor, Sarajevo, Zvornik Prva subota: molitva za duhovna zvanja. Patron: Foča k/D. Pos. Mahala, Skop. Gračanica + Mirko Radoš 1945., + Marijan Ivandić 1945. + Josip Perčinlić 1945. Krizme: Lug-Brankovići 11h; AN K. Sutjeska 11h; N. Šeher 17h kard. Katedrala 10,30h + Stjepan Ezgeta 1933. + Stjepan Pašalić 1950.
5	N	DAN GOSPODNJI: 10./ godinu	
6	P	Norbert, Artemije, Paulina, Neda	
7	U	Robert, Radoslav, Antun de Fatatis	+ Franjo Bulić 1999.
8	S	Melanija, Severin	Stadlerov dan + Ivan Barčanec 1993., + Ivan Kuprešak 2013. + Franjo Kralik 1976.
9	Č	Efrem, Pelagija Antiohijska, Kolumban	Te Deum 11h – KBF.
10	P	Dijana, Bogumil, Biserka	18:30h Karlovac – Sv. Josip + Ladislav Gagulić 1964.
11	S	Barnaba, ap., Borna, Jolanda Ugarska	Vareš 11h A.N. Jelaške 11 h. Vijaka 17h kard.
12	N	DAN GOSPODNJI: 11./ godinu	Krizme: Osova 11h; Radunice 17h P.S. Dobrinja 11h kard.
13	P	Anto Padovanski, Anto, Antun, Antonija	Patron: Boće, Bugojno, Bukovica, Busovača, Dobretići, Drijenča, G. Močila-Suijekovac, Gračac, Lukavac, Podhum-Žitače, Raštićevo, Sivša, Sočanica, Vukanovići, Žepče.
14	U	Rikard, Elizej, Valerije, Zdravko, Zdravka	
15	Š	Vid, Krescencija, Rastka, Ferdinand Portugalski	Patron: Vidovice
16	Č	Auro, Zlatko, Zlata, Aurelije, Beno	III. susret svećenika BiH – Tomislavgrad
17	P	Emilija, Inocent, Rajner, Petar, Laura	
18	S	Marko i Marcelijan, Paula, Amando	Špionica 11h P.S., Núrberg – kard.
19	N	DAN GOSPODNJI: 12./ godinu	+ Marijan Džojić 1921. Krizme: Poljaci 11h P.S.
20	P	Florencija, Florentina, Naum Ohridski	Grupa iz Francuske-kard. + Josip Fuchs 1954., + Zdravko Mandić 2012.
21	U	Alojzije Gonzaga, Alojzija, Vjekoslav, Slavko	Patron: sjem. Crkva u Travniku, Pećnik + Nikola Burić 1993.
22	S	Paulin, Ivan Fišer, Toma More	Katehetski dan + Mato Ivkić 1993.
23	Č	Josip Cafasso, Flavije, Aron	+ Anto Lutter 1992.
24	P	Rođenje Ivana Krstitelja, Ivan, Ivana	Patron: Bijelo Brdo, D. Tramošnica, Jelah, K. Sutjeska, Lug-Brankovići, Otinovci, Podmilačje, Tarčin, Travnik, Uzdol, Živinice.
25	S	Eleonora, Vilim Verčelski, Adalbert, Salamon	
26	N	DAN GOSPODNJI: 13./ godinu	+ Jozo (Tunin) Tomić 2007. Krizme: Ovčarevo 11h kard. Boće 11h Zovik 17h P.S.
27	P	Ćiril Aleksandrijski, Ladislav Ugarski, Vlatko	
28	U	Irenej Lionski, Mirko, Vincenta, Vinka, Lucija	
29	S	Petar i Pavao, ap., Paula, Krešimir	Svećeničko ređenje Patron: Brajkovići, G. Komušina, Kakanj, Kulina, Lovnica, N. Selo-Balegovac. Tuzla. + Dragutin Kamber 1969.
30	Č	Prvomučenici Svete Rimske Crkve, Bazilid	

SRPANJ 2016.

DODATAK

1	P	Aron, Martin, Oliver, Estera, Stela, Zvezdana	
2	S	Oto Bamberški, Višnja, Ostoja	Prva subota: Molitva za duhovna zvanja.
3	N	DAN GOSPODNJI: 14./ godinu	Papin dan + Anton Jeglič 1937.
4	P	Elizabeta Portugalska, Elza, Laura, Berta	
5	U	Ćiril i Metodije, slavenski apost. I suzašt. Europe	Patron: Bogoslovska crkva + Krunoslav Draganović 1983. + Stipo Barišić 1944.
6	S	Marija Goretti, Marica, Romul, Suzana, Agata	
7	Č	Vilibald, Vilko, Benedikt XI., papa, Odon, Goran	
8	P	Akvila, Priska, Priscila, Prokopije, Pankracije	Stadlerov dan
9	S	Marija od Propetoga Isusa Petković, Marija	
10	N	DAN GOSPODNJI: 15./ godinu	Krizma: Pećine 11h kard. + Marijan Šoljić 1986. + Nikola (Jozin) Pranjić 1998.
11	P	Benedikt, opat i zaštitnik Europe	
12	U	Petar i Suzana Araki Chobyoye, Mislav	
13	S	Majka Božja Bistrička, Henrik, Ezdra	67. zasjedanje BK BiH – Banja Luka
14	Č	Kamilo de Lellis, Angelina, Gašpar	67. zasjedanje BK BiH – Banja Luka
15	P	Bonaventura, Bono, Dobroslav, Vladimir	Sv. Bonaventura – Patron BL.
16	S	BDM od brda Karmela, Karmela, Karmelo	Patron: Karmel na Stupu + Ivan Šarić 1960. + Josip Glavaš 2015.
17	N	DAN GOSPODNJI: 16./ godinu	
18	P	Arnold, Teodozija, Božana, Emilije, Emilija	
19	U	Justa i Rufina, Aurea, Zora, Zlata	
20	S	Ilija Tišbijac, pr., Apolinar, Ilija, Ilko, Ilinka	Patron: B. Brod, Čemerno, Doljani, Kandija, Kiseljak, Korićani, N. Šeher, Rostovo, Sol. Kula, Zenica sv. Ilija, Turić, Ularice. Kard. – karmel-Zidine + Ivan Rajić 1989. + Andrija Antunović 1934. + Dominik Stojanović 2009. + Ivica Dovođa 2015.
21	Č	Lovro Brindiški, Danijel, pr., Dane, Danica	
22	P	Marija Magdalena, Manda, Magda	
23	S	Brigita Švedska, suzaštitnica Europe	
24	N	DAN GOSPODNJI: 17./ godinu	
25	P	Jakov, ap., Jakša, Jaka; Kristofor, Krsto	+ Branko Grulich 1989.
26	U	Joakim i Ana, roditelji BDM, Anka, Anica	Patron: Banbrdo, Domaljevam, Par Selo, Podkraj, Radunice, Žabljak. + Andrija Avelin Predmersky 1914. + Ladislav Buljan 1986.
27	S	Klement Ohridski i Gorazd i drugovi	
28	Č	Viktor I., papa, Beato, Prohor, Nikanor, Nazarije	
29	P	Marta iz Betanije, Lazar, Urban II., papa, Vilim	
30	S	Petar Krizolog, Beatriks, Julija, Maksima	
31	N	DAN GOSPODNJI: 18./ godinu	Patron: Grbavica

KOLOVOZ 2016.

1	P	Alfonz Marija de' Liguori, Jonatan	
2	U	Gospa od Anđela, Euzebije Verčelski, Petar Juliani	Patron: G. Tramošnica
+ Drago Čuić 1939.
+ Martin Anić 2006.
3	S	Augustin Kažotić , Lidija, Martin, Salvator	
4	Č	Ivan Marija Vianney, Justin, Krescencije	
5	P	Gospa Snježna, Nives, Snježna	Patron: Deževica, Poljaci.
6	S	Preobraženje Gospodinovo , Predrag, Just, Oktavijan	Patron: Borovica
Kard. U M.Bistrica
Prva subota: Molitva za duhovna zvanja.
+ Ivan trobentar 1977., + Rudolf Römer 1982.
+ Franjo Tomašević 2007.
7	N	DAN GOSPODNJI: 19./ godinu Kard. Marija Bistrica	
8	P	Dominik, Nedjeljko, Dinko, Dominko, Neda	Stadlerov dan
Patron: Goražde
+ Emil Stjepan Čondrić 1945.
+ Viktor Šifner 2005.
9	U	Terezija Benedikta od Križa, zaštitnica Europe	+ Antun Mohorić 1937.
10	S	Lovro, Lovorko, Lovorka, Laura, Klaudije	+ Marko Jozinović 1994.
+ Tomislav Jozić 2014.
11	Č	Klara, Jasna, Jasminka, Suzana Rimska, Ljiljana	Patron: Klarise u Brestovskom
+ Joso Filipović 2006.
+ Dragutin Čelik 1958.
12	P	Ivana Franciska de Chantal, Franjka, Francika	+ Zvonko Raić 1998.
13	S	Poncijan i Hipolit, Poncije, Antioh, Maksim	+ Ivan Krištić 1960.
+ Josip Džajkić 2000.
14	N	DAN GOSPODNJI: 20./ godinu	Komušina 18h kard.
15	P	VELIKA GOSPA , Marija, Mara, Asunta	Patron: Breške, Dolac, G.Vakuf-Uskoplje, Haljinići, Komušina, Koraće, Kreševo, Olovo, Osova, Rama-Šćit, Stup, Suho Polje, Tolisa.
16	U	Stjepan Ugarski, Rok, Roko, Krunoslav, Kruno	Patron: Prud
+ Ivan Dujmušić 1937.
17	S	Hijacint, Miron, Klara, Natalis, Natalija	+ Marko Majurić 1933.
18	Č	Jelena Križarica, Jelka, Jela, Helena	+ Stjepan Sokolović 1972
19	P	Ivan Eudes, Magna, Timotej, Ratko, Jordan	+ Tomo Igrec 1938.
20	S	Bernard, Samuel, prorok	+ Izidor Poljak 1924.
21	N	DAN GOSPODNJI: 21./ godinu	
22	P	BDM Kraljica, Vladislava, Regina	Patron: Bijeljina
Duh.vj. za sveć. u Tr.
23	U	Miroslav Bulešić ; Ruža Limska, Ružica, Rozalija, Roza	Duh.vj. za sveć. u Tr.
Generacija – Čučerija
24	S	Bartol, ap. , Bartolomej, Bariša, Bare	Duh.vj.za sveć. u Tr.
Generacija – Čučerija
+ Nikola Krilić 1924.
25	Č	Ljudevit, Josip Kalasancijski, Sever	Duh. vj. za sveć. u Tr.
26	P	Melkizedek, Aleksandar, Branimir	
27	S	Monika, Cezarije, Amadeo, Bogoljub, Anđelka	
28	N	DAN GOSPODNJI: 22./ godinu	
29	P	Mučeništvo Ivana Krstitelja, Ivan, Bazila	Patron: Odžak
30	U	Bazila, Rebeka, Petar, Margarita, Didak	
31	S	Josip iz Arimateje i Nikodem; Aristid, Aida	

RUJAN 2016.

DODATAK

1	Č	Bronislava, Branislava, Tamara, Egidije	
2	P	Kalista, Divna, Severin Girault i dr.	
3	S	Grgur Veliki, papa, Grga, Gregor, Gordana	Prva subota: molitva za duhovna zvanja.
+ Božidar Bralo 1945.
+ Pero Anić 2013.
4	N	DAN GOSPODNJI: 23./ godinu	
5	P	Majka Terezija, Lovro Justinijani	Patron : Vogošća
6	U	Kristina Tiriska, Zaharija, pr., Eleuterij	Seminar za jurisdikciju
7	S	Marko Križevčanin, Markica, Regina, Dragica	Seminar za jurisdikciju
8	Č	MALA GOSPA, Marija	Patron: Bežlja, Brestovsko, Brusnica, Husino, Modriča, Ulice. Stadlerov dan
+ Ivan Kozinović 1931.
9	P	Petar Claver, Hijacint, Hijacinta	
10	S	Nikola Tolentinski, Edgar, Pulherija, Sebastijan	+ Tomislav Jablanović 1986.
11	N	DAN GOSPODNJI: 24./ godinu	
12	P	Ime Marijino, Mirjam, Gvido	Patron: Gromiljak, Oštra Luka – Bok, Svilaj
13	U	Ivan Zlatousti, Zlatko, Amat, Ljubo, Ljuba	Obljetnica posvete prvostolnice-Sarajevo
14	S	Uzvišenje svetog križa, Višeslav, Slavko	Patron: Bistrica k/Ž. Jelaške, Klopče; franjevačka provincija Bosna Srebrena
+ Dragan Augustin Dujmušić 1916.
+ Milivoj Čekada 1961.
15	Č	BDM Žalosna, Dolores, Melitina	Patron: Čardak
+ Mato Matej Pezer 1939.
+ Florijan Čulinović- Čulina 1996.
+ Tadija Mihačević 1955.
16	P	Kornelije i Ciprijan, Eufemija, Ljudmila	
17	S	Robert Bellarmino, Robert, Hildegarda	
18	N	DAN GOSPODNJI: 25./ godinu	
19	P	Januarije, Eustahije, Teodor Kenterberijski	+ Marijan Pešić 1991.
20	U	Andrija Kim Taegõn i dr. i Pavao Chõng Hasang i dr.	
21	S	Matej, ap. I ev., Mate, Matea, Debora (kvatre)	Susret dijecezanskih sveć.
+ Anton Zajac
22	Č	Kandid, Emerita, Mauricije, Silvan, Silvana	
23	P	Pio iz Pietrelcine, Tekla, Poliksena Španjolska (kvatre)	
24	S	Pacifik, Mercedes, Anatolij, Vuk (kvatre)	Pastoralno vijeće
+ Franjo Gavran 1980.
+ Ivan Ćoruša 2001.
+ Stjepan Džalto 2008.
25	N	DAN GOSPODNJI: 26./ godinu	
26	P	Kuzma i Damjan, Damjana	Dan društvenih komunikacija
+ Tadija Jukić 2011.
+ Mato Bekavac 1938.
+ Čedomil Čekada 1981.
27	U	Vinko Paulski, Vincent, Vinko, Vinka	
28	S	Većeslav, Vjenceslav; Lovro Ruiz	
29	Č	Mihael, Gabrijel, Rafael, arkanđeli	Patron: Kolibe, Kopanice, Ovčarevo, Vareš.
+ Anto Paradžik 2004.
30	P	Jeronim, Jerko, Jerka; Sofija Rimska	

LISTOPAD 2016.

1	S	Terezija od Djeteta Isusa, Terezija, Tereza	Patron: Bistrica k/Uskoplja Prva subota: molitva za duhovna zvanja.
2	N	DAN GOSPODNJI: 27./ godinu	+ Anto Krešić 1938. + Viktor Vincens 1989. + Franjo Pilić 1996.
3	P	Dionizije, Areopagita, Kandida, Svjetlana	Zaziv Duha svetog 12h-KBF.
4	U	Franjo Asiški, Franjo, Franka, Franciska	Patron: Dobrinja, Guča Gora, Rumboci. S. Slatina, Šikara, Zovik, Žeravac + Petar Vidović 1984.
5	S	Placid, Miodrag, Mauro; Faustina Kowalska	
6	Č	Bruno, Fides, Vjera, Vjerica	6-9.X. CCEE-Monako
7	P	BDM od Krunice, Ruža, Rozalija; Ernest	CCEE-Monako Patron: Krepić + Stjepan Hadrović 1934. + Dragan Dujmušić 1943. + Anto-Emil Čehulić 1982. + Mato Tokić 2014.
8	S	Benedikta, Dimitrije Solunski, Zvonimir	CCEE-Monako Stadlerov dan Hodočašće u Mariju Bistricu Misa u Tovarniku
9	N	DAN GOSPODNJI: 28./ godinu	CCEE-Monako
10	P	Danijel Comboni, Danko; Franjo Borgia	+ Josip Lušić 1991.
11	U	Ivan XXIII., papa, Filip, Anastazije	Patron: Tišina; Konzultori
12	Š	Maksimilijan, Makso, Velibor; Serafin	Svećeničko vijeće
13	Č	Teofil, Bogoljub, Eduard	
14	P	Kalist I., papa, Krasna, Divna	
15	S	Terezija Avilska, Tereza; Aurelija	Susret redovnica – Gromiljak
16	N	DAN GOSPODNJI: 29./ godinu	
17	P	Ignacije Antiohijski, Vatroslav	
18	U	Luka, ev., Luka, Lukica, Lukša, Amabilis	Patron: Sarajevo-Novi Grad
19	S	Ivan Brebefski i Jogues i dr. i Pavao od Križa	KBF – Sarajevo + Juraj Čosić 1918. + Marko Tvrtković 1940. + Andrija Mlakić 1959. + Stjepan Kočiš 1980. + Mijo Perić 2014. + Mato Adžamić 1990. + Ivan Gojsilović 1934. + Jozo Vidaković 2005.
20	Č	Vendelin, Irena, Miroslava; Vital, Živko	
21	P	Uršula, Kajo, Hilarion	
22	S	Ivan Pavao II., papa, Marko Jeruzalemski	patron: nadb. Centar za pastoral mladih. Hodočašće na Bobovac + Antun Jović 1916. + Eugen Tvrtković 1937. + Josip Kudić 2000.
23	N	DAN GOSPODNJI: 30./ godinu	Misijska nedjelja + Josip Riffel 1918. + Ivan Jablanović 1957.
24	P	Antun Marija Claret, Proklo Carigradski	Dan ustanovljenja SMI (126g.)
25	U	Katarina Kotromanić, Krizant, Darija, Krispin	Obljetnica posvete crkava u Vrhb.nadb.
26	Š	Dimitrije Srijemski, Dmitar, Zvonimir	
27	Č	Šabina Avilska, Namat, Bartol, Bartolomej	+ Viktor Baier 1998., + Ivo Balukčić 2012.
28	P	Šimun i Juda Tadej, ap., Tada; Alfred	
29	S	Donat, Ida, Honorat, Časlav	
30	N	DAN GOSPODNJI: 31./ godinu	
31	P	Lucila Rimska, Alfons Rodrigues, Kristofor	

STUDENI 2016.

DODATAK

1	U	SVI SVETI	Kat: 10,30h i groblje sv. Josipa 15h
2	S	DUŠNI DAN	Groblje Bare 11h i kat. 18. + Ivan Čavar 2007. + Mijo Josipović 2012. + Petar Zubak 1931.
3	Č	Martin iz Porresa, Hubert, Silvija	68. zasjedanje BK BiH – Sarajevo – Katedrala 18:00h
4	P	Karlo Boromejski, Dragutin, Drago, Dragica	68. zasjedanje BK BiH – Sarajevo
5	S	Svi srijemski mučenici; Emerik, Mirko; Elizabeta	68. zasjedanje BK BiH – Sarajevo Prva subota: molitva za duhovna zvanja + Antun Zorko 1928 + Anto Bajić 1993.
6	N	DAN GOSPODNJI: 32./ godinu	Dan zahvalnosti
7	P	Engelbert, Anđelko; Lazar	+ Danijel Pušić 1973. + Mijo Thon 1986.
8	U	Gracija Kotorski, Klaudije, Nikostrat	Stadlerov dan Dan Franejvačke teologije + Marijan Kopic 2013.
9	S	Posveta Lateranske bazilike, Vito, Vitomir	Dekanska konferencija
10	Č	Leon Veliki, papa, Lavoslav, Lav	
11	P	Martin Tourski, Martin, Martina	Patron: Bučići + Josip Skalec 1928. + Anto Petrović 1986.
12	S	Jozafat, Emilijan, Renato	
13	N	DAN GOSPODNJI: 33./ godinu	
14	P	Nikola Tavelić, Nikolina, Nikoleta; Ivan Trogirski	Patron: Kovačići – SA
15	U	Albert Veliki, Albertina, Leopold Austrijski	
16	S	Margareta Škotska i Gertruda, Gera	+ Anto Livajušić 1974.
17	Č	Elizabeta Ugarska, Hilga, Alfej i Zakej	+ Anto Čondruić 1981.
18	P	Posveta bazilika sv. Petra i Pavla, Roman	
19	S	Salomeja, Matilda, Obadija	
20	N	KRIST KRALJ	Patron: Cer + Franjo Mikić 1927.
21	P	Prikazanje BDM, Mavro Porečki, Valent, Zdravka	+ Ivan Mandić 1937. + Stjepan Lukić 1962. + Juraj Zirdum 1982.
22	U	Cecilija, Benigna, Dobrila	
23	S	Klement I., papa i Kolumban, Felicita, Lukrecija	
24	Č	Andrija Dung-Lac i dr., Flora iz Cordobe	+ Franjo Horvat 1975.
25	P	Katarina Aleksandrijska, Kata, Katica	+ Vlado Jurjević 1993. + Ambrozije Mikić 2008. + Ivan Miletić 1943.
26	S	Leonard Portomauricijski, Delfina, Konrad	
27	N	DAN GOSPODNJI: 1. došašća	Đakonsko ređenje
28	P	Jakov Markijski, Teodora, Božica, Božana	Patron : Grebnice + Franjo Malešević 1927.
29	U	Iluminata, Saturnin, Filomen	Humanitarni koncert i prodajna izložba za djecu Stadlerovog doma Egipat + Ivan (Perin) Mršo 2000.
30	S	Andrija, ap., Andrija, Andrea, Andro, Hrvoje	

PROSINAC 2016.

1	Č	Natalija Nikomedijska, Edmund Campion, Nahum, pr.	
2	P	Blanka, Habakuk, pr., Bibijana, Kromacije	
3	S	Franjo Ksaverski; Sofonija, pr., Lucije	Prva subota: molitva za duhovna zvanja.
Otvaranje misijske izložbe u kući sestara SMI na Gromiljaku
4	N	DAN GOSPODNJI: 2. došašća	Patron: Breza
5	P	Krispina, Kristina, Saba	+ Josip Rajić 1951.
+ Anto Lamešić 1973.
6	U	Nikola, biskup, Niko, Nikša, Nikica	
7	S	Ambrozije, Ambroz, Sabina, Urban (kvatre)	
8	Č	BEZGRJEŠNO ZAČEĆE BDM, Inviolata, Ljiljana	Patron: Vrh.Nadbiskupija, Crkvice, Dubrave, Vijaka
Dan provincije BZ BDM sestara SMI
+Josip Stadlera 1918.
+ Ilija Gavrić 1948.
9	P	Ivan Diego Cuahtloatzin, Valerija iz Limogesa (kvatre)	+ Juraj Dobroslav Veseličić 1930.
10	S	Gospa Loretska, Eulalija, Julija (kvatre)	+ Josip Divić 1968.
11	N	DAN GOSPODNJI: 3. došašća „Gaudete“	Nedjelja Caritas
12	P	BDM Guadalupska, Spiridon, Špiro	
13	U	Lucija, Luca, Jasna, Svjetlana, Otilija	+ Đuro Gračanin 1973.
14	S	Ivan od Križa, Venancije, Fortunat	+ Juraj Pušek 1906.
15	Č	Bl. M. Jula Ivanišević i susestre, djevice i mučenice	+ Đuro Cezner 1944.
16	P	Adela, Albina, Zorka, Hagaj, pr.	
17	S	Modest, Kristofor, Hijacint, Lazar iz Betanije	+ Luka Janjić 1996.
+ Filip Josipović 2001.
18	N	DAN GOSPODNJI: 4. došašća	
19	P	Anastazije, Benjamin, Urban, Vladimir, Eva	+ Zvonimir Baotić 1995.
20	U	Eugen, Zefirin, Slobodan	+ Ivan Koščak 1915.
+ Ambrozije Benković 1970.
+ Ivan čalušić 2011.
21	S	Petar Kanizije; Mihej, pr.	
22	Č	Toma Holland, Honorat, Časlav	
23	P	Ivan Kentijski, Ivan, Ivon	
24	S	Badnjak, Spomen svih svetih Isusovih predaka	Sa-kat. 24h polnočka
25	N	BOŽIĆ	Sa-kat. 10,30h
+ Nikola Mlakić 1961.
26	P	Stjepan, prvomučenik, Stjepko, Kruno	Božićni prijem 11h
27	U	Ivan, ap. i ev., Ivan, Ivana, Ivančica	+ Antun čović 1968.
28	S	Nevina dječica, Neven, Nevenka, Mladen	
29	Č	Toma Becket, Tomislav, David kralj	
30	P	SVETA OBITELJ ISUSA, MARIJE I JOSIPA	Patron: Kupres
31	S	Silvestar I., papa, Goran, Silvio, Donata, Paulina	Zahvalnica u katedrali 18h
+ Nikola Odić 1911.

MOLITVA PAPE FRANJE ZA GODINU MILOSRĐA

Gospodine Isuse Kriste,
ti si nas poučio da budemo milosrdni kao Otac nebeski
i rekao nam da tko vidi tebe, vidi njega.
Pokaži nam svoje lice i bit ćemo spašeni.
Tvoj pogled, pun ljubavi, oslobodio je Zakeja
i Mateja od robovanja novcu,
a preljubnicu i Mariju Magdalenu od iskušenja
da sreću traže samo u stvorenju;
potaknuo je Petra da zaplače, nakon što te je zatajio,
a raskajanomu je razbojniku zajamčio raj.
Daj da svatko od nas osjeti da je i nama upućena riječ
koju si rekao Samarijanki:
»O, kad bi znala dar Božji!«
Ti si vidljivo lice nevidljivoga Oca,
Boga koji svoju svemoć očituje
nadasve praštanjem i milosrđem:
daj da Crkva u svijetu bude Tvoje vidljivo lice,
lice svoga uskrslog Gospodina u slavi.
Htio si da i tvoji službenici budu zaogrnuti slabošću
kako bi gajili istinsko suosjećanje
prema svima koji su u neznanju i zabludi.
Učini da svatko tko pristupi tvojim službenicima
osjeti da ga Bog iščekuje, ljubi i da mu oprašta.
Pošalji svoga Duha
i sve nas posveti svojim pomazanjem,
kako bi Jubilej milosrđa
bio godina milosti Gospodnje
te tvoje Crkva, u obnovljenome zanosu,
uzmogne donijeti siromasima radosnu vijest,
proglasiti slobodu zatočenima i potlačenima
te slijepima vratiti vid.
Po zagovoru Marije, Majke milosrđa,
to molimo tebe koji s Ocem i Duhom Svetim
živiš i kraljuješ u vijeke vjekova.
Amen

